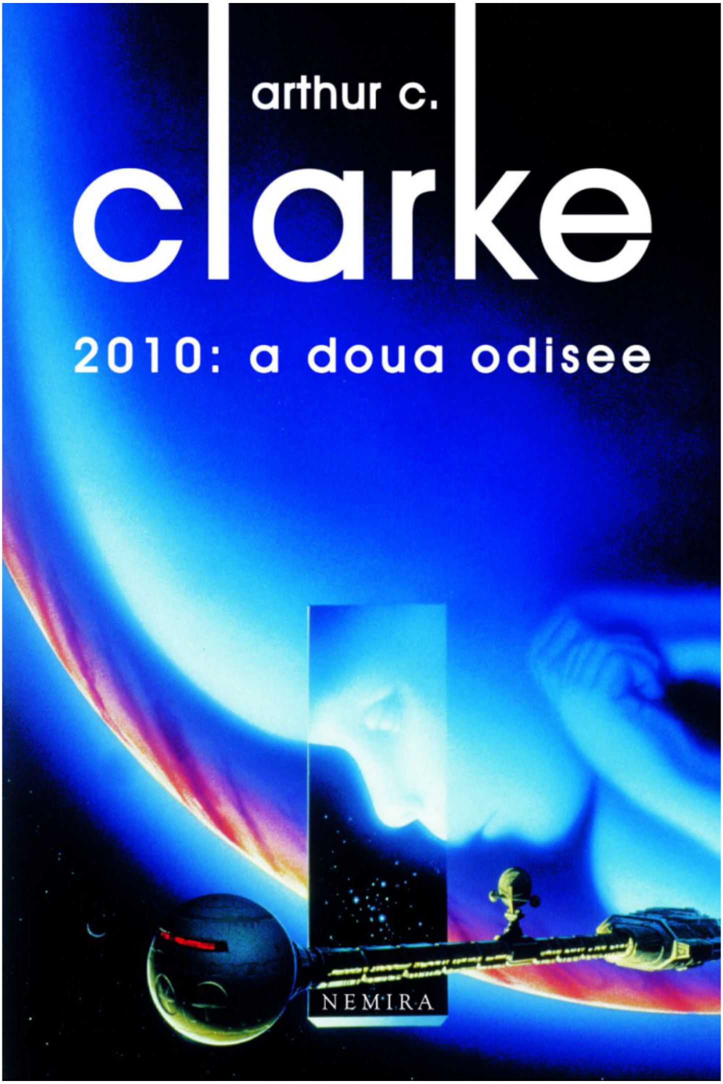

arthur c.
clarke
2010: a doua odisee
NEMIRA

NAUTILUS

science fiction

SIR ARTHUR CHARLES CLARKE (16 decembrie 1917 – 19 martie 2008), autor de science fiction, inventator şi futurolog britanic, rămas celebru pentru seria de romane SF Odiseea spaţială.

S-a născut în Minehead, Somerset, Anglia. După ce a absolvit gimnaziul şi Huish's Grammar School din Taunton, nu şi-a putut permite să urmeze universitatea şi s-a angajat ca auditor la secţia de pensii a Ministerului Educaţiei. În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, a servit în Royal Air Force ca instructor şi tehnician radar, fiind trecut în rezervă cu gradul de locotenent. După război a absolvit King's College London, secţia matematică şi fizică.

Clarke a fost preşedintele Societăţii Interplanetare Britanice între anii 1946 şi 1947, respectiv 1951–1953. Deşi nu a iniţiat conceptul de sateliţi geostaţionari (în ciuda legendei care susţine contrarul), a contribuit hotărâtor cu ideea că aceşti sateliţi pot fi relee ideale de telecomunicaţii. În onoarea activităţii sale, International Astronomical Union a recunoscut în mod oficial orbita geostaţionară de deasupra Ecuatorului ca Orbita Clarke.

Între 1937 şi 1945, câteva povestiri de Clarke au apărut în publicaţii minore, dar debutul său ca scriitor a avut loc în 1946, cu textul „Loophole" în revista Astounding Science Fiction. Din 1951 s-a dedicat exclusiv carierei de scriitor.

În 1956 a emigrat în Sri Lanka (pe atunci Ceylon), ca să-şi satisfacă pasiunea pentru scufundările subacvatice, şi a locuit acolo până s-a stins din viaţă, în 2008. În 1998 a primit distincţia de Comandor al Ordinului Imperiului Britanic, în anul 2000 regina ia conferit titlul de Sir, iar în 2005 a căpătat cel mai important titlu civil din Sri Lanka: Sri Lankabhimanya. A primit de asemenea Premiul UNESCO-Kalinga pentru popularizarea ştiinţei în 1961, a fost nominalizat la premiile Oscar în 1969 pentru scenariul filmului Odiseea spaţială 2001, scris împreună cu Stanley Kubrick, şi la Premiul Nobel pentru Pace, în 1994.

Premii şi distincţii SF: SFWA Grand Master, trei premii Hugo şi

Nebula, câte un premiu Campbell Memorial, Locus, British SF, International Fantasy, Jupiter, Geffen, precum şi două premii Seiun.

Seria Odiseilor spaţiale combină temele science fiction cu meditaţia metafizică. Toate descriu zboruri spaţiale în sistemul solar şi întâlniri cu „monolitul negru". Arthur C. Clarke a declarat iniţial, în introducerea la Odiseea spaţială 2001, că nu este posibilă nici un fel de urmare şi că nu are nici cea mai mică intenţie de a scrie vreuna, dar descoperirile ştiinţifice din sistemul solar lau făcut să se răzgândească.

ARTHUR C. CLARKE

2010: a doua odisee

Ediţia II-a

Traducere din limba engleză
Cornelia Bucur

NEMIRA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
CLARKE, ARTHUR C.
2010: a doua odisee / Arthur C. Clarke ; trad.: Cornelia Bucur. - Ed. a 2a. - Bucureşti:
Nemira Publishing House, 2013
ISBN print: 978-606-579-657-7
ISBN epub: 978-606-758-058-7
ISBN mobi: 978-606-758-059-4

I. Bucur, Cornelia (trad.)

821.111-31=135.1

Arthur C. Clarke
2010: ODYSSEY TWO

Coperta colecţiei: Dana MOROIU, Corneliu ALEXANDRESCU
Ilustraţia copertei: © Whelan, Michael via Agentur Schlück GmbH
Lector: Ecaterina Derzsi
Tehnoredactor: Stelian BIGAN
Tehnoredactor ebooks: Mihai Eftimescu

Cuprins

I

LEONOV

1

Întâlnire în miezul lucrurilor

Chiar şi în această eră care folosea metrul ca unitate de măsură, diametrul telescopului avea nu trei sute de metri, ci o mie de picioare. Discul uriaş, aşezat între munţi, era acum aproape pe jumătate în umbră, în timp ce soarele tropical se ducea încet să se culce. Dar reţeaua complicată, triunghiulară, a antenei suspendate la înălţime, chiar în centru, era încă în plină lumină. De jos, de la sol, ţi-ar fi trebuit ochi foarte ageri ca să observi cele două siluete umane din labirintul de traverse, cabluri de susţinere şi sisteme de transmisie a undelor.

– A venit vremea, îi spuse dr. Dimitri Moisevici vechiului său prieten Heywood Floyd, să vorbim despre o mulţime de lucruri. Despre pantofi şi nave spaţiale şi ceară de sigilat, dar mai ales despre monoliţi şi computere defecte.

– A, deci de-aia m-ai smuls din sala de conferinţe. Nu că mi-ar părea rău, l-am auzit pe Carl ţinându-şi discursul despre SETI de atât de multe ori, încât i l-aş putea recita pe dinafară. Iar priveliştea e cu-adevărat fantastică – ştii, am fost des la Arecibo, dar niciodată nu am reuşit să ajung sus, pe antenă.

– Ar putea să-ţi fie ruşine. Eu am fost aici de trei ori. Imaginează-ţi: stăm şi ascultăm întregul Univers, dar nimeni nu ne poate auzi pe

noi. Aşa că hai să discutăm despre treburile noastre.

– Ce treburi?

– În primul rând, de ce a fost nevoie să-ţi dai demisia din funcţia de preşedinte al Consiliului Naţional pentru Astronautică?

– Nu mi-am dat demisia. Pur şi simplu Universitatea din Hawaii plăteşte mult mai bine.

– OK, nu ţi-ai dat demisia, doar le-ai luat-o înainte cu o clipă. După atâţia ani, Woody, pe mine nu mă păcăleşti şi nici n-ar trebui să încerci. Dacă ţi-ar oferi acum din nou funcţia de preşedinte al Consiliului, ai ezita?

– Bine, cazac bătrân. Ce vrei să ştii?

– Mai întâi, în raportul pe care ai reuşit să-l faci după atâtea presiuni sunt o mulţime de întrebări lăsate fără răspuns. Trecem peste secretul ridicol şi, cinstit vorbind, nejustificat, în care s-au făcut săpăturile la monolitul Tycho.

– N-a fost ideea mea.

– Mă bucur. Mai mult, chiar *te cred*. Şi îţi mulţumim că acum are toată lumea acces să examineze obiectul – ceea ce, bineînţeles, ar fi trebuit să faci de la bun început. Nu c-ar ajuta prea mult…

Urmă o tăcere sumbră, în timp ce amândoi contemplau enigma întunecată de-acolo, de pe Lună, căci ea continua să sfideze toate armele pe care ingeniozitatea umană le inventase pentru a o dezlega. Apoi savantul rus continuă:

– Oricum, indiferent de ce este monolitul Tycho, mai interesant e ce se întâmplă pe Jupiter. Într-acolo se îndrepta semnalul lui, la urma urmelor. Şi acolo au dat ai tăi de bucluc. Apropo, mi-a părut rău de ei, deşi Frank Poole era singurul pe care îl cunoşteam personal. L-am întâlnit în ’98 la Congresul IAF, părea un tip de treabă.

– Mulţumesc; *toţi* erau oameni de treabă. Tare-aş vrea să ştiu ce s-a-ntâmplat cu ei.

– Orice li s-ar fi întâmplat, trebuie să recunoşti că acum ăsta e un lucru care priveşte întreaga rasă umană, nu numai Statele Unite. Nu vă mai puteţi permite să încercaţi să folosiţi informaţiile în avantajul vostru, exclusiv.

– Dimitri, ştii foarte bine că şi ai voştri ar fi făcut la fel! Iar tu i-ai fi ajutat.

– Ai perfectă dreptate. Dar asta e de-acum istorie. Ca şi guvernul vostru, de care tocmai aţi scăpat şi care e responsabil de toată porcăria asta. Cu un preşedinte nou, poate consilierii mai înţelepţi se vor face auziţi.

– Poate. Ai vreo sugestie? Şi dacă ai, e oficială sau sunt numai speranţe cu caracter strict personal?

– Pentru moment, totul este absolut neoficial. E ceea ce blestemaţii de politicieni numesc discuţii de tatonare. Şi, dacă va fi nevoie, voi nega hotărât totul.

– Corect. Continuă.

– OK, uite cum stau lucrurile. Voi lucraţi la asamblarea lui *Discovery II*, pe orbita de parcare, cât puteţi de repede, dar ştiţi că nu aveţi nicio şansă să o terminaţi în mai puţin de trei ani, ceea ce înseamnă că o să pierdeţi următoarea fereastră de lansare.

– Nici nu-ţi confirm, nici nu neg; nu uita că nu sunt decât un umil rector de universitate, dintr-un colţ al pământului, opus Consiliului pentru Astronautică.

– Şi presupun că ultima ta călătorie la Washington a fost în vacanţă, ca să-ţi vezi vechii prieteni. Dar să continuăm. Nava noastră, *Alexei Leonov*…

– Eu ştiam că se numeşte *Gherman Titov*.

– Greşit, domnule rector. CIA-ul vostru scump şi drag s-a înşelat din nou. Din ianuarie trecut se numeşte *Leonov*. Şi să nu spui nimănui că de la mine ştii că ea va ajunge pe Jupiter cel puţin cu un an înaintea lui *Discovery*.

– Să nu spui nici tu că de la mine ştii că m-am temut de asta. Dar, te rog, continuă.

– Fiindcă şefii mei sunt la fel de tâmpiţi şi de obtuzi ca şi ai tăi, ei vor să facă totul singuri. Ceea ce înseamnă că ce vi s-a întâmplat vouă ni se poate întâmpla şi nouă, şi-atunci o s-o luăm cu toţii de la capăt, sau poate chiar şi mai rău.

– Dar ce crezi că ni s-a întâmplat nouă? Suntem la fel de nedumeriţi ca şi voi. Şi să nu-mi spui că n-aţi primit înregistrările lui Dave Bowman.

– Ba bineînţeles că le-am primit. Până la ultima: „Dumnezeule, e plin de stele!" Am făcut chiar şi o analiză a accentelor pe baza amprentei lui vocale. Şi nu credem că halucina. Încerca să descrie ceea ce vedea cu-adevărat.

– Şi ce zici despre schimbul Doppler făcut de el?

– Bineînţeles, e cu neputinţă. Când i-am pierdut urma, se îndepărta cu o viteză de zece ori mai mică decât viteza luminii. Şi o atinsese în mai puţin de două minute. Un sfert de milion de gravitaţii.

– Deci, probabil că a fost ucis instantaneu.

– Nu face pe naivul, Woody. Sistemele voastre de radio nu sunt construite ca să reziste nici la a suta parte din această acceleraţie. Dacă ele au putut să supravieţuiască, ar fi putut supravieţui şi Bowman. Măcar până când am pierdut legătura cu el.

– Nu făceam altceva decât o verificare independentă a deducţiilor voastre. De-aici încolo, suntem la fel de nedumeriţi ca şi voi. Asta dacă voi sunteţi nedumeriţi.

– Mi-e ruşine să recunosc că nu facem altceva decât să ne jucăm cu o serie întreagă de presupuneri nebuneşti. Cred însă că niciuna din ele nu se va dovedi măcar pe jumătate atât de nebunească pe cât e realitatea.

Sistemele de avertizare pentru navigaţie clipeau de jur împrejurul lor în explozii minuscule, sângerii, şi cei trei stâlpi subţiri care susţineau antena începură să scapere ca nişte balize luminoase pe

fondul din ce în ce mai întunecat al cerului. Ultima felie a soarelui roşu fu înghiţită în spatele dealurilor din apropiere. Heywood Floyd era în aşteptarea Fulgerului Verde, pe care nu-l văzuse niciodată până atunci. Dar fu din nou dezamăgit.

– Aşa că, Dimitri, hai să trecem la subiect. De fapt, ce urmăreşti?

– În banca de date a lui *Discovery* trebuie să fie stocată o mare cantitate de informaţii nepreţuite. Probabil informaţiile continuă să se adune, chiar dacă nava a încetat să mai transmită. Am vrea să avem acces la ele.

– Nimic rău în asta. Dar când veţi ieşi în spaţiu şi *Leonov* se va întâlni cu *Discovery*, ce v-ar putea împiedica să urcaţi la bordul acesteia şi să copiaţi tot ce vreţi?

– N-aş fi crezut că trebuie să-ţi amintesc eu că *Discovery* este teritoriu al Statelor Unite şi că orice intrare neautorizată la bordul ei ar însemna un act de piraterie.

– Cu excepţia cazurilor când e vorba de viaţă şi de moarte, ceea ce nu-i aşa de greu de aranjat. De altfel, ne-ar fi destul de greu să verificăm ce faceţi voi acolo, sus, de la un miliard de kilometri distanţă.

– Îţi mulţumesc pentru ideea deosebit de interesantă. O să o dau şi eu mai departe. Dar chiar dacă urcăm la bord, ne trebuie săptămâni întregi ca să dăm de capăt sistemelor voastre şi să vă citim toate băncile de memorie. Ceea ce vreau eu să vă propun este o colaborare. Sunt convins că e ideea cea mai bună, deşi s-ar putea ca amândurora să ne fie greu să-i facem pe şefii noştri să o înghită.

– Vrei ca unul dintre astronauţii noştri să zboare la bordul lui *Leonov*?

– Da, de preferat un inginer care se specializează în sistemele de pe *Discovery*. Ca aceia pe care-i instruiţi la Houston ca să aducă nava înapoi acasă.

– Asta de unde-o mai ştii?

– Pentru numele lui Dumnezeu, Woody, a fost în videotextul

Săptămâna Aviaţiei acum cel puţin o lună.

– Chiar sunt pe dinafară; nu-mi mai spune nimeni ce informaţii au încetat să mai fie secrete.

– Un motiv în plus pentru o vizită la Washington. Ai să mă susţii?

– Bineînţeles. Sunt de acord cu tine sută la sută. Dar…

– Dar ce?

– Amândoi avem de-a face cu dinozauri cu creierii în coadă. Cel puţin câţiva dintre ai mei vor spune: lasă-i pe ruşi să-şi rupă ei gâtul alergând către Jupiter. Oricum ajungem şi noi acolo peste câţiva ani – la ce să ne grăbim?

Timp de câteva clipe, tăcerea se aşternu peste reţeaua antenei; nu se mai auzea decât scârţâitul stins al cablurilor care o ţineau suspendată, la câteva sute de metri în înaltul cerului. Apoi Moisevici continuă, atât de încet, încât Floyd fu nevoit să-şi încordeze auzul ca să înţeleagă ce spune.

– A mai verificat cineva traiectoria lui *Discovery* în ultima vreme?

– Nu ştiu, dar presupun că da. Dar de ce te interesează? Traiectoria este perfect stabilă.

– Nu zău? Dă-mi voie ca, în felul meu lipsit de tact, să-ţi amintesc un incident jenant din zilele de demult de la NASA. Prima voastră staţie cosmică, *Skylab*. Ar fi trebuit să rămână pe orbită cel puţin zece ani. Dar nu v-aţi făcut calculele cum trebuie. Forţa de atracţie a ionosferei a fost grosolan subestimată, iar *Skylab* s-a prăbuşit cu mulţi ani înainte de termen. Sunt sigur că îţi aminteşti incidentul acesta neplăcut, chiar dacă pe vremea aceea nu erai decât un băieţandru.

– Era în anul în care am terminat facultatea, ştii foarte bine. Dar *Discovery* nici nu se va apropia de Jupiter. Chiar şi la perigeu… pardon, la peri-iov, înălţimea la care zboară e mult prea mare ca să fie afectată de atracţia atmosferică.

– Ţi-am spus deja destul de multe ca să risc să fiu trimis la casa de la

ţară, cu domiciliu forţat; şi s-ar putea ca de data asta să nu ţi se mai dea voie să mă vizitezi. Aşa că tu roagă-i pe ai tăi, cei care se ocupă de traiectorii, să-şi facă treaba cu mai multă atenţie, da? Şi reaminteşte-le că Jupiter are cea mai mare magnetosferă din sistemul solar.

– Acum înţeleg ce vrei să spui. Îţi mulţumesc. Mai ai ceva, înainte de a coborî? Am început să îngheţ.

– N-ai grijă, amice. De îndată ce-ai să transmiţi toate astea Washingtonului – mai aşteaptă o săptămână, să fiu şi eu gata – atunci spiritele se vor înfierbânta foarte, foarte tare.

2

Casa cu delfini

Delfinii veneau în sufragerie în fiecare zi, înainte de apusul soarelui. O singură dată, de când Floyd se mutase în reşedinţa rectorului, îşi încălcaseră obiceiul. Aceasta fusese în ziua marelui val tectonic din 2005 care, din fericire, îşi pierduse mult din forţă până să ajungă la Hilo. A doua oară când va constata că prietenii lui nu au venit la întâlnire, Floyd avea de gând să-şi urce imediat întreaga familie în maşină şi să se îndrepte spre ţinuturi mai înalte, în direcţia lui Mauna Kea.

Erau fermecători, dar, trebuia să recunoască, energia lor era uneori obositoare. Bogatul specialist în geologie marină care proiectase casa nu se supăra niciodată când îl stropeau, fiindcă el oricum era mai tot timpul în slip, sau nici atât. Dar se întâmplase ca într-o zi, când întregul Consiliu Regent stătea în jurul bazinului, toţi membrii săi în mare ţinută, bând cocteiluri şi aşteptând sosirea unui oaspete de vază de pe continent, delfinii să considere că tocmai au primit un premiu pentru bună purtare. Iar oaspetele a fost întâmpinat de un comitet de recepţie murat, îmbrăcat nepotrivit în halate de baie şi poftit la o gustare foarte sărată.

Floyd se întreba adesea cum i-ar fi plăcut lui Marion casa aceasta frumoasă, dar ciudată, de pe malul Pacificului. Ei nu-i plăcuse niciodată marea, dar marea învinsese până la urmă. Chiar dacă

amintirea se mai stinsese, mai vedea şi acum pâlpâirea ecranului pe care apăruse pentru prima oară anunţul:

> DR. FLOYD – URGENT ŞI PERSONAL.

Apoi rândurile fluorescente, care i se întipăriseră în minte ca arse cu fierul roşu:

> REGRETĂM SĂ VĂ INFORMĂM, ZBORUL LONDRA–WASHINGTON NR. 452 S-A PRĂBUŞIT DEASUPRA NEWFOUNDLAND. ECHIPE SALVARE PORNIT SPRE LOCUL NAUFRAGIULUI, DAR NE TEMEM CĂ NU SUNT SUPRAVIEŢUITORI.

Dacă întâmplarea nu şi-ar fi băgat coada, ar fi fost şi el în avionul acela. Timp de câteva zile, aproape că regretase problemele de la Administraţia Europeană a Spaţiului, care îl reţinuseră la Paris; discuţiile cu privire la încărcătura utilă a lui *Solaris* îi salvaseră viaţa.

Acum avea o slujbă nouă, o casă nouă şi chiar şi o soţie nouă. Ironia sorţii se făcuse simţită şi de data asta. Reproşurile şi anchetele care urmaseră misiunii de pe Jupiter îi distruseseră cariera la Washington, dar un om de valoarea lui nu rămânea şomer multă vreme. Întotdeauna îl atrăsese ritmul mai lent al vieţii universitare şi, atunci când atracţia aceasta se combinase cu unul dintre cele mai frumoase locuri de pe pământ, ea se dovedise irezistibilă. La numai o lună după numire o întâlnise pe cea care urma să-i devină a doua soţie, asta în timp ce, împreună cu un grup de turişti, urmărea focurile de artificii din vârful muntelui Kilauea.

Cu Caroline îşi găsise liniştea aceea, la fel de importantă ca şi dragostea, dar mai durabilă. Le fusese o bună mamă vitregă celor două fetiţe ale lui Marion şi i-l dăruise pe Christopher. În ciuda celor douăzeci de ani diferenţă între ei, îi înţelegea stările de spirit şi ştia să-l scoată din momentele de deznădejde. Cu sprijinul ei ajunsese să contemple amintirea lui Marion fără durere, chiar dacă îl bântuia o anumită tristeţe, ce-l va marca pentru tot restul vieţii.

Caroline îi arunca un peşte delfinului cel mare – masculul pe care îl botezaseră Scarback – când o gâdilătură uşoară la încheietura mâinii îl anunţă pe Floyd că-l căuta cineva. Atinse uşor banda subţire de

metal pentru a opri sistemul de avertizare fără sunet şi se îndreptă spre cel mai apropiat setcom din câte erau împrăştiate prin încăpere.

– Rectorul. Cine este?

– Heywood? Sunt Victor. Ce mai faci?

Într-o fracţiune de secundă, pe Floyd îl copleşi un întreg caleidoscop de emoţii. Mai întâi agasarea: succesorul său – şi, cu siguranţă, primul artizan al destituirii sale – nu-şi bătuse niciodată capul să-l caute de când părăsise Washingtonul. Apoi curiozitatea: ce aveau să-i spună? Apoi o hotărâre fermă să îi ajute cât va putea mai puţin, apoi gândul la propriul lui infantilism, şi, în cele din urmă, un val de entuziasm. Victor Millson nu putea avea decât un singur motiv pentru care îl căuta.

Pe un ton cât putea mai neutru, Floyd îi răspunse:

– N-am a mă plânge, Victor. Care-i baiul?

– Circuitul ăsta e asigurat?

– Mulţumesc lui Dumnezeu, nu. Nu mai am nevoie.

– Hm, în fine. Atunci să-ţi spun despre ce e vorba. Îţi aminteşti ultimul proiect la care ai fost coordonator?

– N-o să-mi fie uşor să-l uit, mai ales că acum o lună am fost chemat să mai răspund la nişte întrebări în faţa Subcomisiei pentru Astronautică.

– Da, da, sigur. Neapărat trebuie să-ţi citesc şi eu raportul, când voi avea o clipă liberă. Dar am fost atât de ocupat cu lucrările, şi de fapt aici e problema.

– Credeam că totul merge conform programului.

– Aşa e, din păcate. Nu reuşim să-l facem să meargă mai repede; chiar şi la nivel de prioritate absolută, tot nu câştigăm decât câteva săptămâni. *Şi asta înseamnă că se face prea târziu.*

– Nu înţeleg, spuse Floyd nevinovat. Sigur că nu avem de ce să

pierdem prea mult timp, dar ştiam că nu avem un termen-limită.

– Ba avem. Două.

– Mă uimeşti.

Dacă Victor sesizase ironia, însemna că se hotărâse să treacă peste ea.

– Da, avem două termene. Unul impus de oameni, celălalt nu. Se pare, acum, că nu vom mai fi primii care să ne întoarcem la locul acţiunii. Vechii noştri rivali ne-o vor lua înainte cu cel puţin un an.

– Ce păcat.

– Şi ăsta nu-i cel mai rău lucru. Chiar şi fără competiţia asta, tot ajungem prea târziu. Când o să ajungem noi, nu va mai fi nimic acolo.

– Asta-i ridicol. Sunt sigur că aş fi auzit ceva dacă Congresul ar fi abolit legea gravitaţiei.

– Eu vorbesc serios. Situaţia nu e stabilă – nu pot să-ţi dau acum amănunte. Eşti acasă astă-seară?

– Da, răspunse Floyd, realizând cu o oarecare mulţumire că în Washington trebuia să fie binişor trecut de miezul nopţii.

– Bun. În mai puţin de-o oră are să-ţi parvină un colet. Sună-mă de îndată ce l-ai cercetat.

– Nu se face prea târziu?

– Ba da. Dar am pierdut deja prea mult timp. Nu vreau să mai pierdem.

Millson se ţinu de cuvânt. Peste exact o oră un plic mare, sigilat, îi fu adus de un colonel de aviaţie, nici mai mult, nici mai puţin; acesta aşteptă răbdător, întreţinându-se cu Caroline în timp ce Floyd studia conţinutul.

– Mă tem că va trebui să-l iau înapoi după ce-l terminaţi, spuse

curierul cu rang atât de înalt, ca şi când s-ar fi scuzat.

– Mă bucur, răspunse Floyd şi se aşeză în hamacul lui preferat să citească.

Înăuntru erau două documente, primul dintre ele foarte scurt. Avea pe el o ştampilă STRICT SECRET, dar cuvântul STRICT fusese şters şi modificarea, confirmată de trei iscălituri, toate indescifrabile. În mod evident extras dintr-un document mult mai lung, fusese cenzurat cu stricteţe şi era plin de spaţii goale, care îl făceau foarte greu de citit. Din fericire, concluziile sale puteau fi rezumate într-o singură frază: ruşii vor ajunge pe *Discovery* cu mult înainte ca proprietarii de drept să o poată face. Dat fiind că ştia deja asta, Floyd trecu repede la cel de-al doilea document – nu înainte de a observa cu satisfacţie că de data asta reuşiseră să obţină numele corect. Ca de obicei, Dimitri avusese perfectă dreptate. Următoarea expediţie, cu echipaj uman la bord, se va face cu o navă care se va chema *Cosmonaut Alexei Leonov*.

Cel de-al doilea document era mult mai lung, marcat ca fiind numai confidenţial: era de fapt ciorna unei scrisori către revista *Science*, în aşteptarea unei ultime aprobări pentru publicare. Titlul vioi suna aşa: *Vehiculul spaţial* Discovery: *comportament orbital anormal*.

Urmau douăsprezece pagini de tabele matematice şi astronomice. Floyd trecu peste ele în grabă, citind printre rânduri şi încercând să detecteze o cât de mică notă de scuză sau stânjeneală. Când ajunse la sfârşit, fu nevoit să zâmbească cu o admiraţie puţin acră. N-ai fi ghicit că staţiile de urmărire sau cei care făceau calculele de mişcare fuseseră luaţi prin surprindere şi nici că se declanşase o întreagă operaţiune de acoperire. Vor cădea capete şi ştia că lui Victor Millson avea să-i facă plăcere să le taie – asta dacă al lui nu va cădea primul. Deşi, ca să fie sincer, trebuia să admită că Victor îşi exprimase nemulţumirea când se făcuseră reduceri de fonduri pentru sistemele de urmărire. Poate asta avea să-l salveze.

– Mulţumesc, domnule colonel, spuse Floyd după ce termină de citit hârtiile. E ca pe vremuri, cu documente secrete. Dar ăsta e unul dintre lucrurile de care *nu* îmi e dor.

Colonelul aşeză cu grijă plicul la loc în servietă şi puse în funcţiune

încuietoarea.

– Doctorul Millson v-a rugat să-l sunaţi cât mai repede.

– Ştiu. Dar eu nu am o linie asigurată, mai am şi nişte musafiri importanţi care trebuie să sosească în curând şi să fiu al naibii dacă am de gând să mă sui în maşină şi să merg până la centrul vostru din Hilo numai ca să-i comunic că am citit două hârtii. Spuneţi-i că le-am studiat cu atenţie şi că aştept cu nerăbdare să primesc veşti de la el.

O clipă, colonelul păru că vrea să-l contrazică. Apoi se răzgândi, îşi luă ţeapăn la revedere şi dispăru nemulţumit în întuneric.

– Hei, ce-a fost asta? întrebă Caroline. Nu avem niciun musafir în seara asta, nici important şi nici altfel.

– Detest să mi se dea ordine, mai ales de către Victor Millson.

– Pun pariu că te sună de îndată ce colonelul îşi va face raportul.

– O să trebuiască să primim transmisia video şi să facem zgomot ca de petrecere. Dar, ca să fiu cinstit până la capăt, în stadiul ăsta nu am prea mare lucru de spus.

– Despre ce? Dacă-mi este permis să te întreb.

– Iartă-mă, draga mea. Se pare că *Discovery* ne face figuri. Noi credeam că nava e stabilă pe orbită. În realitate însă, s-ar putea să fie pe cale să se prăbuşească.

– Pe Jupiter?

– A, nu, asta ar fi chiar imposibil. Bowman a lăsat-o parcată în punctul interior Lagrange, pe linia dintre Jupiter şi Io. Ar fi trebuit să fi rămas acolo, mai mult sau mai puţin în acelaşi loc, fiindcă era de aşteptat ca perturbaţiile produse de Lunile exterioare să o mai mişte încolo şi-ncoace. Dar ce se întâmplă acum e foarte ciudat şi nu avem nicio explicaţie rezonabilă. *Discovery* se îndreaptă din ce în ce mai repede către Io – uneori accelerează, alteori chiar o ia înapoi. Dacă o ţine tot aşa, impactul va surveni sigur în următorii doi sau trei ani. Credeam că aşa ceva nu se poate întâmpla în astronomie.

Din câte ştiam eu, mecanica astrelor ar trebui să fie o ştiinţă exactă. Sau cel puţin aşa ni s-a spus întotdeauna nouă, bieţi biologi înapoiaţi. Şi ea chiar este o ştiinţă exactă, atunci când ţii cont de toate datele. Dar în jurul lui Io se petrec nişte fapte ciudate. Pe lângă vulcanii de-acolo, mai sunt şi nişte descărcări electrice extraordinare, iar câmpul magnetic al lui Jupiter se deplasează din zece în zece ore. În consecinţă, gravitaţia nu este singura forţă care acţionează asupra lui *Discovery*. Ar fi trebuit să ne gândim la toate astea mai demult, mult mai demult.

– Ei, acum asta nu mai e problema ta. Ar trebui să fii mulţumit.

„Problema ta“ – exact aşa spusese şi Dimitri. Iar Dimitri – vulpea bătrână – îl cunoştea de mult mai multă vreme decât Caroline.

Poate că nu era problema lui, dar avea totuşi o responsabilitate. Oricât de multe alte persoane luaseră parte la acest program, în analiza finală el fusese acela care dăduse aprobarea planurilor pentru Misiunea Jupiter şi se ocupase şi de punerea lor în aplicare.

Încă de-atunci avusese unele îndoieli; opiniile lui ca om de ştiinţă intrau în conflict cu îndatoririle lui ca birocrat. Şi-ar fi putut expune punctul de vedere şi s-ar fi putut opune politicii obtuze a vechii administraţii, dar încă nu era sigur în ce măsură contribuise aceasta la dezastru.

Poate cel mai bine era să închidă definitiv capitolul acesta al vieţii sale şi să-şi concentreze capacitatea şi energiile asupra noii cariere. Dar, în adâncul inimii, ştia că îi va fi imposibil. Chiar dacă Dimitri nu i-ar fi stârnit vechi sentimente de vinovăţie, acestea ar fi ieşit şi singure la suprafaţă.

Muriseră patru oameni, un altul dispăruse acolo, între Lunile lui Jupiter. Mâinile îi erau pătate cu sânge şi nu ştia cum să facă să şi le spele.

3

SAL 9000

Dr. Sivasubramanian Chandrasegarampillai, profesor de ştiinţa computerelor la Universitatea din Illinois, Urbana, trăia, şi el, cu un sentiment al vinovăţiei, chiar dacă foarte diferit de cel al lui Heywood Floyd. Aceia dintre studenţii şi colegii lui care deja se întrebau dacă micul om de ştiinţă e cu adevărat uman nu ar fi fost foarte surprinşi să afle că gândurile lui nu se îndreptau spre astronauţii morţi. Dr. Chandra nu-şi jelea decât copilul pierdut, pe Hal 9000.

După atâţia ani şi atâtea cercetări făcute pe datele transmise prin radio de pe *Discovery*, tot nu reuşise să afle ce se întâmplase. Nu putea decât să formuleze nişte teorii; faptele de care avea nevoie se aflau undeva între Jupiter şi Io, îngheţate în circuitele lui Hal.

Desfăşurarea evenimentelor era clară. Până în momentul tragediei. De-aici încolo, comandantul Bowman mai dăduse ceva detalii în scurtele ocazii când restabilise legătura cu Pământul. Dar faptul că ştiau ce se întâmplase nu însemna că aflaseră şi de ce fusese aşa.

Primul semn că ceva merge rău apăruse către sfârşitul misiunii, când Hal anunţase iminenţa unei defecţiuni la antena principală a lui *Discovery*, îndreptată spre Pământ. Dacă unda radio, lungă de o jumătate de miliard de kilometri, rata ţinta, nava rămânea oarbă,

surdă şi mută.

Bowman însuşi ieşise, într-o încercare de a remedia componenta suspectă, dar, spre mirarea tuturor, la testări aceasta se dovedise a funcţiona perfect. Circuitele automate de verificare nu găsiseră nimic în neregulă. Nici ele şi nici fratele geamăn de pe Pământ al lui Hal, Sal 9000, atunci când informaţiile fuseseră transmise la Urbana.

Hal însă susţinuse cu încăpăţânare că diagnosticul lui era exact şi făcuse aluzii destul de directe la „factorul de eroare umană“! El propusese ca piesa respectivă să fie montată la loc pe antenă şi lăsată acolo până când va apărea avaria care, atunci, va putea fi localizată cu precizie. Nimeni nu avusese nimic de obiectat, căci ea putea fi înlocuită în câteva minute, chiar în caz de avarie.

Totuşi, Bowman şi Poole erau nemulţumiţi; amândoi simţeau că ceva nu e în ordine, dar nu reuşeau să pună degetul pe rană. De câteva luni îl acceptaseră pe Hal ca pe al treilea membru al micului lor grup şi îi cunoşteau toate toanele. Apoi, la un moment dat, atmosfera la bordul navei se schimbase pe nesimţite; apăruse o tensiune în aer.

Cu sentimentul trădării – după cum raportase mai târziu Bowman, panicat, centrului de control –, cele două treimi umane ale echipajului dezbătuseră ce atitudine să adopte în cazul în care se dovedea că tovarăşul lor se defectase. În cel mai rău caz, lui Hal aveau să i se retragă toate responsabilităţile. Ceea ce însemna deconectarea – echivalentă cu moartea pentru un computer.

În ciuda îndoielilor, îşi continuaseră programul stabilit. Poole părăsise *Discovery*, într-unul dintre vehiculele care serveau atât ca mijloace de transport, cât şi ca ateliere mobile pentru activităţile din afara staţiei. Şi, fiindcă braţele mobile ale vehiculului nu făceau faţă sarcinii destul de delicate de remontare a antenei, Poole se apucase să facă această operaţiune el însuşi.

Ce se întâmplase apoi nu fusese înregistrat de camerele exterioare, ceea ce în sine era un amănunt curios. Primul semn al dezastrului înregistrat de Bowman fusese un strigăt al lui Poole – apoi, linişte. Câteva clipe mai târziu, îl văzuse pe Poole rostogolindu-se, dându-se de-a berbeleacul şi dispărând în spaţiu. Se izbise de propriul vehicul, scăpat acum de sub control.

După cum avea să recunoască Bowman mai târziu, şi el făcuse câteva greşeli, toate explicabile, cu excepţia uneia. În speranţa de a-l salva pe Poole, dacă mai era în viaţă, se aruncase în alt vehicul spaţial şi îl lăsase pe Hal stăpân pe navă.

EVA fusese în zadar: când ajunsese Bowman la el, Poole era deja mort. Împietrit de durere, îi purtase trupul înapoi spre navă, unde constatase că Hal refuza să-l lase să intre.

Dar Hal subestimase şi ingeniozitatea, şi hotărârea unei fiinţe omeneşti. Deşi îşi lăsase casca de protecţie înăuntru şi se expunea astfel contactului direct cu spaţiul cosmic, Bowman intră printr-o trapă de serviciu, care nu era controlată de computer. Apoi se apucase să-l lobotomizeze pe Hal, deconectându-i modulele de gândire unul câte unul.

Când recăpătase controlul asupra navei, Bowman făcuse o descoperire înfiorătoare: în absenţa lui, computerul deconectase toate sistemele de supravieţuire ale celor trei astronauţi în stare de hibernare. Bowman era singur, mai singur decât fusese vreodată cineva în întreaga istorie a omenirii.

Poate alţii s-ar fi lăsat pradă disperării, dar acum era momentul ca David Bowman să demonstreze că cei care îl selectaseră făcuseră o alegere bună. Reuşise să ţină *Discovery* în funcţiune, ba chiar restabilise o legătură sporadică cu centrul de control, orientând nava în aşa fel încât antena blocată să fie îndreptată spre Pământ.

Urmându-şi traiectoria dinainte programată, *Discovery* ajunsese în cele din urmă în dreptul lui Jupiter. Acolo Bowman descoperise, învârtindu-se împreună cu sateliţii giganticei planete, o lespede neagră cu exact aceeaşi formă ca a monolitului Tycho excavat în craterul lunar, numai că de câteva sute de ori mai mare. Ieşise într-un vehicul să cerceteze obiectul şi dispăruse, lăsând mesajul acela ciudat, ultimul de altfel: „Dumnezeule, e plin de stele!“

Dar acesta era un mesaj cu care n-aveau decât să-şi bată alţii capul, dacă voiau; grija doctorului Chandra era Hal. Dacă era un lucru pe care omul acesta lipsit de sentimente îl detesta cu-adevărat, acesta era incertitudinea. Nu-şi va găsi liniştea până când nu va afla cauzele comportamentului lui Hal. Chiar şi acum, refuza să admită

că acesta funcţionase prost; cel mult, fusese o „anomalie".

Spaţiul cât un dulap pe care îl folosea drept birou personal era mobilat numai cu un scaun rotativ, un birou cu consolă şi o tablă flancată de două fotografii. Puţini oameni obişnuiţi ar fi putut identifica personajele din portrete, dar cei cărora li se permisese până acum accesul îi recunoscuseră imediat pe John von Neumann şi pe Alan Turing, zeii gemeni ai panteonului computerelor.

Pe birou nu se aflau cărţi şi nici măcar hârtie sau instrumente de scris. Orice carte din orice bibliotecă din lume îi era accesibilă lui Chandra la o simplă apăsare de buton, iar ecranul monitorului era şi planşetă, şi caiet. Până şi tabla o folosea numai când avea oaspeţi; ultima diagramă în bloc, pe jumătate ştearsă, era veche de trei săptămâni.

Dr. Chandra îşi aprinse unul dintre trabucurile otrăvite pe care şi le aducea din insula Madras şi care erau considerate – nu fără temei – a fi unicul său viciu. Consola nu se întrerupea niciodată; verifică monitorul să vadă dacă are vreun mesaj important, apoi spuse în microfon:

– Bună dimineaţa, Sal. Deci nu ai noutăţi pentru mine?

– Nu, domnule doctor Chandra. Dumneavoastră aveţi ceva pentru mine?

Vocea ar fi putut oricând fi confundată cu cea a unei femei hinduse, cu educaţia făcută în Statele Unite sau în ţara ei de baştină. Accentul lui Sal nu fusese de la bun început aşa, dar în decursul anilor deprinsese multe dintre inflexiunile lui Chandra.

Savantul bătu pe tastatură un cod special şi cuplă pe memoria cu gradul cel mai mare de securitate. Nimeni nu ştia că, pe acest circuit, el vorbea computerului într-un fel în care nu vorbise niciodată vreunei fiinţe omeneşti. Nu avea nicio importanţă faptul că Sal nu înţelegea decât a zecea parte din ce i se spunea; răspunsurile îi erau atât de convingătoare, încât până şi creatorul lui era înşelat uneori. Sau mai degrabă se lăsa înşelat. Aceste dialoguri secrete îl ajutau să-şi păstreze echilibrul mintal sau poate chiar să nu-şi piardă minţile.

– Sal, mi-ai spus adesea că, dacă nu obţinem mai multe informaţii, n-o să putem rezolva problema comportamentului anormal al lui Hal. Cum facem să obţinem informaţiile astea?

– E foarte simplu. Cineva trebuie să se întoarcă pe *Discovery*.

– Exact. Se pare că asta se va şi întâmpla, chiar mai curând decât ne-am aşteptat.

– Mă bucur să aud asta.

– Ştiam că ai să te bucuri, răspunse Chandra, care nu minţea.

Încetase de mult să se mai contrazică cu gaşca de filozofi care susţineau că un computer nu poate avea sentimente, ci numai le mimează. („Dacă-mi puteţi dovedi că dumneavoastră nu vă prefaceţi că sunteţi iritat, atunci vă cred", îi răspunsese el în bătaie de joc unui astfel de critic. Moment în care adversarul său îi făcuse o demonstraţie a unei crize de furie foarte convingătoare.)

– Acum vreau să explorăm o altă posibilitate, continuă Chandra. Diagnosticul e numai primul pas. Dacă nu găsim şi un tratament, procesul rămâne incomplet.

– Crezi că Hal poate fi făcut să funcţioneze normal?

– Sper. Nu ştiu. S-ar putea să fi suferit avarii ireparabile şi în orice caz a înregistrat o pierdere de memorie majoră.

Se opri, pe gânduri, trase de câteva ori din trabuc, apoi scoase meditativ un colac de fum care se agăţă fără ezitare pe lentila superangulară a lui Sal. Un astfel de gest n-ar fi fost privit cu ochi buni de o fiinţă omenească; acesta era încă unul dintre multele avantaje ale computerelor.

– Am nevoie de ajutorul tău, Sal.

– Desigur, domnule doctor.

– S-ar putea să existe riscuri.

– Cum adică?

– Mă gândesc să-ţi deconectez o parte din circuite, în special cele pentru funcţii speciale. Te deranjează?

– Nu pot să vă dau un răspuns dacă nu am mai multe date.

– Foarte bine. Să-ţi explic. De când ţi s-a dat prima oară drumul, ai funcţionat neîntrerupt, nu?

– Aşa este.

– Dar ştii că noi, fiinţele umane, nu putem face acelaşi lucru. Noi avem nevoie de somn, care este o întrerupere aproape totală a funcţiilor noastre intelectuale, cel puţin la nivelul conştientului.

– Ştiu asta. Dar nu înţeleg.

– Ei bine, ceea ce te aşteaptă va fi ca un somn. Probabil singurul lucru care se va întâmpla va fi că, deşi timpul va continua să se scurgă, tu nu-l vei înregistra. Atunci când îţi vei controla ceasul intern, ai să constaţi că în monitorizarea înregistrărilor tale apar goluri. Asta-i tot.

– Dar spuneaţi că s-ar putea să existe riscuri. Care?

– Există o posibilitate foarte mică – ea nu se poate calcula – ca, atunci când îţi voi reconecta circuitele, să intervină modificări în personalitatea ta, precum şi în comportamentul tău în viitor. S-ar putea să te simţi altfel. Nu neapărat mai bine sau mai rău.

– Nu ştiu ce înseamnă asta.

– Îmi pare rău – de fapt, s-ar putea să nu însemne mare lucru. Nu-ţi bate capul. Acum, te rog să deschizi un program nou. Iată numele.

Folosindu-se de tastatură, Chandra bătu: PHOENIX.

– Ştii ce înseamnă? îl întrebă el pe Sal.

După o pauză imperceptibilă, computerul răspunse:

– În enciclopedie sunt 25 de explicaţii.

– Care dintre ele crezi că e cea potrivită?

– Tutorele lui Ahile?

– Interesant. N-o ştiam. Mai încearcă.

– Pasăre fabuloasă, renăscută din cenuşa unei existenţe anterioare.

– Excelent. Acum înţelegi de ce l-am ales?

– Pentru că speraţi că Hal poate fi reactivat.

– Da, cu ajutorul tău. Eşti gata?

– Nu încă. Aş vrea să pun o întrebare.

– Care?

– Am să visez?

– Bineînţeles. Toate fiinţele inteligente visează, numai că nimeni nu poate explica de ce.

Chandra se opri o secundă, mai suflă un colac de fum din trabuc, apoi adăugă un lucru pe care nu l-ar fi recunoscut niciodată în faţa unei fiinţe omeneşti:

– Poate o să-l visezi pe Hal, eu îl visez deseori.

4

Descrierea misiunii

VARIANTA ENGLEZEASCĂ

Către: Căpitan Tatiana (Tania) Orlova, comandant, cosmonaut pe o navă spaţială.

Alexei Leonov (UNCOS înregistrat 08/342).

De la: Consiliul Naţional pentru Astronautică, Pennsylvania Avenue, Washington.

Comisia pentru Spaţiul Cosmic, Academia de Ştiinţe a URSS, Koroliev Prospekt, Moscova.

OBIECTIVELE MISIUNII

Obiectivele misiunii dumneavoastră sunt, în ordinea importanţei:
1) Să porniţi către sistemul planetei Jupiter şi să vă întâlniţi cu nava spaţială americană *Discovery* (UNCOS 01/283).
2) Să urcaţi la bordul acestei nave şi să obţineţi cât mai multe informaţii referitoare la misiunea ei de până acum.
3) Să reactivaţi sistemele de la bordul navei *Discovery* şi, dacă rezervele de combustibil o permit, să-i daţi o traiectorie cu destinaţia Pământ.

4) Să localizaţi obiectul necunoscut întâlnit de *Discovery* şi să-l cercetaţi de la distanţă, cu ajutorul senzorilor.
5) Dacă veţi considera necesar şi veţi avea acordul centrului de control, să vă apropiaţi de obiect până la contactul direct, pentru a-l cerceta.
6) Să iniţiaţi o investigaţie asupra planetei Jupiter şi a sateliţilor ei, în măsura în care acest scop este compatibil cu cele anterioare.

Se înţelege că ordinea priorităţilor se poate schimba, din cauza unor circumstanţe neprevăzute sau e posibil chiar ca unele dintre aceste obiective să nu poată fi atinse deloc. Este important să înţelegeţi că întâlnirea cu nava spaţială *Discovery* se va face cu scopul precis al obţinerii de informaţii legate de obiect. Acesta va fi obiectivul prioritar, înaintea tuturor celorlalte, inclusiv a încercării de recuperare.

ECHIPAJ

Echipajul navei *Alexei Leonov* va consta din:
Căpitan Tatiana Orlova (Tehnic-Propulsie)
Dr. Vasili Orlov (Navigaţie-Astronomie)
Dr. Maxim Brailovski (Tehnic-Structuri)
Dr. Alexander Kovalev (Tehnic-Comunicaţii)
Dr. Nikolai Ternovski (Tehnic-Sisteme de comandă)
Chirurg – Comandant Katerina Rudenko (Medical-Supravieţuire)
Dr. Irina Iakunina (Medical-Nutriţie)
În plus, Consiliul Naţional American pentru Astronautică va trimite următorii trei experţi…

Dr. Heywood Floyd lăsă să-i cadă memoriul din mână şi se lăsă pe spate în scaun. Totul era aranjat; nu mai era cale de-ntoarcere. Chiar şi dacă ar fi vrut, acum nu mai putea da ceasul înapoi.

Aruncă o privire Carolinei, stând pe marginea piscinei cu Chris, acum în vârstă de doi ani. Puştiul se simţea mai în largul lui în apă decât pe uscat şi putea rămâne scufundat pe perioade atât de lungi, încât adesea îi speria pe oaspeţi. Şi, dacă limba oamenilor îi era încă în mare măsură străină, delfina o vorbea deja fluent.

Unul dintre prietenii lui Christopher tocmai se întorsese din Pacific şi stătea acum cu spatele întors, la mângâiat. Şi tu eşti un fel de călător – îi spuse Floyd în gând – prin oceanul imens, lipsit de drumuri; dar cât de mic pare acum Pacificul tău, pe lângă imensitatea care mă aşteaptă!

Caroline îi simţi privirea şi se ridică. Îl cercetă serioasă, dar fără resentimente – le consumase în ultimele câteva zile. Reuşi chiar să-i zâmbească stins, în timp ce se apropia de el.

– Am găsit poezia aia pe care o căutam, spuse ea. Începe aşa:

> Ce e o femeie s-o părăseşti, oare,
> Focul din vatră, pământul scump,
> Urmând-o pe alba Văduvitoare?

– Nu prea înţeleg. Cine e Văduvitoarea?

– Nu cine, ce. E marea. Poezia e o lamentaţie a unei soţii de viking. A fost scrisă de Rudyard Kipling în urmă cu o sută de ani.

Floyd strânse mâna soţiei sale; ea nu-i răspunse, dar nici nu se împotrivi.

– Ei bine, eu nu mă simt deloc ca un viking. Nu plec după pradă, iar aventura e ultimul lucru la care-mi stă capul.

– Atunci de ce… nu, n-am de gând să deschid iar discuţia. Dar cred că ne-ar fi amândurora de folos dacă am şti exact de ce o faci.

– Mi-ar plăcea să-ţi pot da un singur motiv, suficient de puternic. Am o mulţime de motive mici, în schimb. Care, adunate, dau o concluzie căreia nu mă pot împotrivi, te rog să mă crezi.

– Te cred. Dar eşti sigur că nu te minţi singur?

– Dacă eu mă mint, atunci mai sunt o mulţime de oameni care fac acelaşi lucru. Inclusiv, dacă-mi dai voie să-ţi reamintesc, preşedintele Statelor Unite.

– Nu cred c-aş putea să uit, nici dacă aş vrea. Dar ia să ne închipuim – să ne închipuim numai – că nu te-ar fi rugat s-o faci. Te-ai fi oferit voluntar?

– La asta pot să-ţi răspund cu mâna pe inimă. Nu. Nici nu mi-ar fi trecut prin cap. Telefonul de la preşedintele Mordecai a fost şocul vieţii mele. Dar, după ce m-am gândit puţin, mi-am dat seama că are dreptate. Ştii că falsa modestie nu mă caracterizează. Sunt cel mai bun pentru treaba asta – dacă medicii îşi dau acordul. Iar tu ştii că sunt încă într-o formă excelentă.

Asta aduse pe buzele ei zâmbetul dorit.

– Uneori mă întreb dacă nu a fost cumva ideea ta.

Într-adevăr, îi trecuse şi lui prin cap; dar putea să-i dea un răspuns cinstit.

– N-aş fi făcut-o fără să-ţi cer părerea.

– Mă bucur că n-ai făcut-o. Nu ştiu ce ţi-aş fi răspuns.

– Încă mai pot să refuz.

– Acum spui prostii şi ştii şi tu foarte bine. Chiar dacă o faci, ai să mă urăşti pentru asta tot restul vieţii şi nici ţie n-ai să ţi-o ierţi. Ai un simţ al datoriei mult prea puternic. Poate că ăsta e unul dintre motivele pentru care te-am luat de bărbat.

Datoria. Da, ăsta era cuvântul-cheie, şi ce cuvânt complex! Avea datorii faţă de sine însuşi, faţă de familie, faţă de Universitate, faţă de fosta lui slujbă (chiar dacă o părăsise în condiţii neclare), faţă de ţară şi chiar şi faţă de specia umană. Şi o ierarhizare nu era uşor de făcut; mai ales că, uneori, ele se băteau cap în cap.

Avea motive perfect logice pentru a accepta să plece în misiune. Şi motive la fel de logice, după cum i-o spuseseră mulţi dintre colegii săi, să nu plece. Dar poate că, în final, decizia o luase nu cu mintea, ci cu sufletul. Şi chiar şi sufletul îl împingea în două direcţii diferite.

Curiozitatea, un sentiment de vinovăţie, hotărârea de a încheia o treabă încurcată rău – toate se combinaseră şi îl împingeau spre

Jupiter şi spre misterul ascuns acolo. Pe de altă parte, teama – pe care era suficient de cinstit ca s-o recunoască – împreună cu dragostea pentru familie îl îndemnau să rămână pe Pământ. E adevărat însă că nu avusese ezitări prea mari; se hotărâse aproape imediat şi îi înşirase lui Caroline toate argumentele, cu toată blândeţea de care fusese în stare.

Şi mai era un gând cu care se mângâia, dar pe care nu îndrăznise încă să i-l împărtăşească soţiei sale. E adevărat că va fi plecat vreme de doi ani şi jumătate, dar cele cincizeci de zile jupiteriene vor fi petrecute în stare de hibernare, în afara timpului. Când se va întoarce, diferenţa de vârstă dintre ei se va fi redus cu mai bine de doi ani.

Iar el va fi sacrificat prezentul pentru un viitor mai îndelungat împreună.

5

Leonov

Lunile se transformaseră în săptămâni, săptămânile se topiră în zile, zilele se chirciră în ore. Şi iată că Heywood Floyd se găsea din nou la Cape – gata să iasă în spaţiu, pentru prima dată după călătoria spre Baza Clavius şi după monolitul Tycho, cu atât de mulţi ani în urmă.

De data asta însă nu mai era singur, iar misiunea nu mai era secretă. Câteva locuri mai în faţă era dr. Chandra, deja angajat într-un dialog cu computerul său portabil.

Una dintre distracţiile favorite ale lui Floyd, pe care nu o împărtăşise până acum nimănui, era să găsească asemănări între fiinţele umane şi animale. De cele mai multe ori asemănările erau flatante, nu jignitoare, iar micul lui hobby era un foarte bun mijloc mnemotehnic.

Cu dr. Chandra era uşor, cuvintele care-ţi veneau imediat în minte erau „ca o pasăre". Era micuţ, delicat şi toate mişcările îi erau iuţi şi precise. Dar ce pasăre? Evident, una foarte inteligentă. O coţofană? Prea curioasă şi prea ţanţoşă. O bufniţă? Nu, are mişcări prea lente. Poate o vrabie era cea mai potrivită.

Cu Walter Curnow, specialistul de sistem care va avea dificila sarcină de a o pune pe *Discovery* din nou în funcţiune, era ceva mai

greu. Era înalt şi masiv şi în niciun caz nu semăna cu o pasăre. De obicei găsea un echivalent în spectrul larg al speciilor de câini, dar de data aceasta niciun câine nu oferea un termen potrivit de comparaţie. Da, sigur: Curnow era un urs. Nu unul ursuz şi ameninţător, ci unul prietenos şi simpatic. Şi se nimerea bine; îi amintea lui Floyd de colegii ruşi cu care urma să se întâlnească în curând. Erau deja de mai multe zile lansaţi pe orbită, unde îşi făceau ultimele verificări.

Acesta este cel mai important moment din viaţa mea, îşi spuse Floyd. Plec într-o misiune care ar putea fi hotărâtoare pentru viitorul speciei umane. Totuşi, nu simţea niciun pic de exaltare. Nu se putea gândi decât la ultimele cuvinte pe care le şoptise înainte de a pleca de-acasă: „La revedere, fiule, oare când mă întorc ai să-ţi mai aminteşti de mine?" Pe tot timpul numărătorii inverse numai la asta se gândise. Şi încă mai avea un pic de ciudă pe Caroline, care refuzase să trezească copilul pentru o ultimă îmbrăţişare. Ştia însă că avusese dreptate, era mai bine aşa.

Gândurile îi fură întrerupte brutal de o explozie de veselie. Dr. Curnow împărtăşea colegilor săi o glumă şi o sticlă mare, cu care umblau cu gingăşie, de parcă ar fi fost o masă critică de plutoniu.

– Hei, Heywood, strigă el, din câte-am auzit, căpitanul Orlov a-ncuiat toată băutura, aşa că asta-i ultima ta şansă. Château Thierry '95. Scuză paharele de plastic.

Sorbind din şampania într-adevăr excelentă, se gândi cu groază la bancurile lui Curnow răsunând de-a lungul şi de-a latul sistemului solar. Oricât i-ar fi admirat calităţile profesionale, ca tovarăş de drum s-ar putea ca acesta să se dovedească mai puţin încântător. Măcar din partea doctorului Chandra nu se temea de astfel de probleme; Floyd cu greu şi-l putea închipui zâmbind, iar de râs nici nu putea fi vorba. Şi, bineînţeles, refuzase şampania cu un fior imperceptibil. Curnow fusese destul de politicos – sau de bucuros – ca să nu insiste.

Inginerul părea hotărât să devină sufletul grupului. Câteva minute mai târziu scoase de undeva un instrument electronic cu clape, cu două octave, şi intonă rapid *D'ye Ken John Peel*, în registru de pian, trombon, vioară, flaut şi orgă, una după alta, cu acompaniament

vocal. Cânta chiar foarte bine şi, curând, Floyd îşi dădu seama că se alăturase corului. Totuşi nu era rău, îşi spuse, că Walter Curnow va petrece cea mai mare parte a călătoriei într-o hibernare liniştită.

Muzica încetă cu un acord disonant în momentul în care motoarele se aprinseră şi naveta se lansă în înaltul cerului. Floyd fu cuprins de o exaltare de-acum familiară, deşi veşnic nouă – un sentiment al puterii fără margini, care îl înălţa şi îl îndepărta de grijile şi îndatoririle sale pământene. Oamenii au ştiut ce fac – poate că nu-şi dăduseră nici ei înşişi seama – atunci când au hotărât că lăcaşul zeilor era undeva, dincolo de puterea de acţiune a gravitaţiei. Zbura acum către tărâmul unde nimic nu mai are greutate; şi pentru moment putea să uite că acolo nu-l aştepta libertatea, ci răscrucea întregii sale cariere.

Pe măsură ce viteza creştea, simţea pe umeri apăsarea atâtor lumi, dar o primea cu bucurie, ca un Atlas care nu a început încă să obosească sub povara sa. Nu încerca să gândească, se mulţumea numai să savureze experienţa. Chiar şi dacă aceasta va fi ultima oară când urma să părăsească Pământul, o despărţire definitivă de tot ceea ce iubise vreodată, acum nu era trist. Zgomotul motoarelor care-l înconjura era o odă triumfală, ce izgonea orice sentimente mai puţin nobile.

Aproape că-i păru rău când se termină, dar fu încântat să poată respira mai uşor şi să încerce iar sentimentul acela de libertate neaşteptată. Aproape toţi ceilalţi pasageri îşi desfăcură cataramele centurilor de siguranţă, pregătindu-se să savureze cele treizeci de minute de gravitaţie zero de pe orbita intermediară, în timp ce aceia care făceau drumul pentru prima dată rămaseră aşezaţi pe locurile lor, căutându-i neliniştiţi din priviri pe asistenţii de zbor.

– Vă vorbeşte căpitanul. Suntem acum la o altitudine de trei sute de kilometri deasupra coastei de vest a Africii. Nu veţi vedea prea mult din ea fiindcă e noapte – pata de lumină e Sierra Leone – şi Golful Guineei este bântuit de o furtună tropicală violentă. Uitaţi-vă ce fulgere! În cincisprezece minute va răsări soarele. Între timp, vom întoarce naveta în aşa fel, încât să puteţi vedea centura de sateliţi ecuatoriali. Cel mai strălucitor, aproape direct deasupra noastră, este *Antenna Farm*, al lui *Intelsat Atlantic-1*. Apoi, la vest, este *Intercosmos 2*, iar steaua aceea, mai palidă, e Jupiter. Şi, dacă vă uitaţi dincolo de

ea, veţi vedea o lumină care pulsează, pe fundalul stelar: este noua staţie spaţială chineză. Vom trece la o sută de kilometri depărtare, nu destul de aproape ca să o vedeţi cu ochiul liber…

Oare ce-or avea de gând? se întrebă Floyd, alene. Văzuse fotografii ale structurii cilindrice, bondoace, cu umflăturile ei curioase, şi nu găsise niciun motiv să creadă în zvonurile alarmiste cum că aceasta ar fi fost o fortăreaţă echipată cu arme cu laser. Dar chinezii nu puteau învinui pe nimeni altcineva decât pe ei înşişi pentru propaganda aceasta ostilă, fiindcă Academia de Ştiinţe din Beijing continua să ignore cererile repetate ale Comitetului ONU pentru Spaţiul Cosmic de a permite o inspecţie a staţiei.

Cosmonaut Alexei Leonov nu era o frumuseţe; prea puţine nave spaţiale sunt. Poate, într-o zi, rasa umană are să pună bazele unei estetici noi; poate vor apărea generaţii noi de artişti, ale căror idealuri să nu fie formele pământene, modelate de vânt sau de apă. Spaţiul însuşi era un loc al frumuseţii, uneori copleşitoare; din nefericire, maşinăriile create de om nu se ridicau la aceeaşi înălţime.

Dacă nu socoteai cele patru rezervoare de combustibil, imense, care vor fi abandonate de îndată ce nava va intra pe orbita intermediară, *Leonov* era surprinzător de mică. De la scutul termic până la motoare avea mai puţin de cincizeci de metri; era greu de crezut că un asemenea vehicul, mai mic decât un avion de pasageri, putea duce zece femei şi bărbaţi dintr-o parte în alta a sistemului solar.

Dar gravitaţia zero, care făcea ca pereţii, podeaua şi acoperişul să-şi schimbe rolurile între ele, modifica toate regulile existenţei. La bordul lui *Leonov* era suficient loc chiar şi când toată lumea era activă în acelaşi timp, ceea ce se întâmpla chiar acum. Mai mult, încărcătura ei normală se dublase, cel puţin, prin prezenţa unui mare număr de ziarişti, tehnicieni care făceau ultimele verificări şi a unor oficiali nerăbdători.

De îndată ce naveta fu ancorată, Floyd încercă să afle care va fi cabina pe care urma să o împartă, timp de un an de-acum înainte, cu Chandra şi Curnow. După ce o descoperi, constată că era atât de plină de cutii etichetate cu grijă, conţinând echipament şi provizii,

încât era aproape imposibil să intri în ea. Tocmai se întreba cum să facă să bage un picior dincolo de uşă, când unul dintre membrii echipajului, care zbura în viteză de la un punct de sprijin la altul, îi observă încurcătura şi se opri brusc.

– Domnule doctor Floyd, bine aţi venit la bord. Eu sunt Max Brailovski, inginer-şef adjunct.

Tânărul rus vorbea engleza aceea atentă, corectă, a elevului care a învăţat mai mult cu un profesor electronic decât cu un om. În timp ce îşi strângeau mâinile, Floyd compara figura şi numele cu setul de biografii pe care le studiase deja: Maxim Andrei Brailovski, treizeci şi unu de ani, născut la Leningrad, specializat în structuri; hobby: scrima, ciclismul cosmic, şahul.

– Îmi pare bine, spuse Floyd. Dar spune-mi, cum fac să intru?

– Nu vă faceţi griji, spuse Max vesel. Când o să vă treziţi, toate vor fi dispărut. Sunt – cum le zice? – consumabile. O să mâncăm până vă facem loc în cameră. Vă promit că, atunci când o să începeţi să aveţi nevoie de ea, camera va fi goală.

Se bătu pe burtă.

– Perfect, dar până atunci, unde-mi pun lucrurile?

Floyd îi arătă cele trei valize mici, cu o masă totală de cincizeci de kilograme, care conţineau, după cum spera el, tot ce-i va fi necesar pentru următorii două miliarde de kilometri. Nu-i fusese uşor să le manevreze pe culoarele navei, dar supuse inerţiei, având o greutate mică, le lovea mai puţin.

Max luă două din ele, se strecură lejer prin triunghiul format de trei traverse şi trecu printr-un orificiu minuscul, parcă sfidând Prima Lege a lui Newton. Floyd dobândi câteva vânătăi noi luând-o pe urmele lui; după o bună bucată de vreme – *Leonov* părea mult mai mare pe dinăuntru decât pe dinafară – ajunseră în faţa unei uşi pe care scria CĂPITAN, cu caractere chirilice şi latine. Deşi ştia mult mai bine să citească în ruseşte decât să vorbească, Floyd aprecie gestul; observase deja că toate anunţurile de pe navă erau bilingve.

Ca răspuns la bătaia lui Max se aprinse un beculeţ verde şi Floyd intră în cabină, cât putu mai graţios. Vorbise de multe ori cu căpitanul Orlova, dar nu se întâlniseră niciodată până acum. Îl aşteptau două surprize.

Dimensiunile reale ale unei persoane sunt imposibil de apreciat pe ecranul videotelefonului; într-un fel sau altul, camera de luat vederi reuşeşte să uniformizeze totul. Căpitanul Orlova, în picioare – atât cât putea cineva să stea în picioare în regim de gravitaţie zero –, abia dacă îi ajungea lui Floyd până la umăr. De asemenea, videotelefonul nu reuşea să transmită albastrul ameţitor al ochilor pătrunzători, de departe cea mai izbitoare trăsătură a unei feţe care, cel puţin pentru moment, nu putea fi caracterizată ca frumoasă.

– Bună, Tania, spuse Floyd. Mă bucur că ne cunoaştem, în sfârşit. Păcat de părul tău.

Îşi strânseră ambele mâini, ca doi vechi prieteni.

– Mă bucur să te avem la bord, Heywood, răspunse căpitanul, care, spre deosebire de Brailovski, vorbea englezeşte fluent, dar cu un accent puternic. Da, şi mie mi-a părut rău să-l pierd, dar în misiunile lungi părul e o problemă şi prefer să nu am de-a face prea mult cu frizerii băştinaşi. Îmi cer scuze pentru cabină; cred că ţi-a explicat Max că ne-am trezit în ultima clipă că mai avem nevoie de încă zece metri cubi de spaţiu de depozitare. Vasili şi cu mine n-o să stăm prea mult pe-aci în primele câteva ceasuri, aşa că te rog să te foloseşti de cabina noastră.

– Mulţumesc. Dar Curnow şi Chandra?

– Am aranjat ceva asemănător şi pentru ei. Poate vi se pare că vă tratăm ca pe o încărcătură…

– Nedorită la bord.

– Poftim?

– E o etichetă care se punea pe bagaje, în zilele de demult ale călătoriilor pe mare.

Tania zâmbi.

– Da, aşa poate părea. Dar voi veţi fi foarte bine-veniţi la sfârşitul călătoriei. Ne-am şi apucat să facem pregătiri pentru readucerea la viaţă.

– Prea sună ca din Biblie. Să zicem mai bine… nu, înviere e şi mai rău!… pregătiri pentru trezire. Dar înţeleg că trebuie să fii foarte ocupată; dă-mi voie să-mi las bagajele şi o să-mi continui turul de onoare.

– Are să te conducă Max. Du-l pe doctorul Floyd la Vasili, te rog. E jos, pe puntea de comandă.

Ieşind din cabina căpitanului, Floyd le atribui în gând o notă mare celor care alcătuiseră echipajul. Tania Orlova era un personaj destul de impresionant pe hârtie; în carne şi oase era chiar impunătoare, în ciuda farmecului. Mă-ntreb cum e, îşi spuse Floyd, când îi sare ţandăra. E foc sau gheaţă? Una peste alta, cred că prefer să nu aflu.

Floyd îşi recăpăta rapid „picioarele cosmice"; până să ajungă pe puntea unde era Vasili Orlov, învăţase să se mişte aproape la fel de uşor ca şi ghidul său. Savantul îl salută cu aceeaşi căldură cu care-l primise şi soţia sa.

– Bun venit la bord, Heywood. Cum te simţi?

– Perfect, doar că mor de foame, cu-ncetinitorul.

Timp de o secundă, Orlov păru nedumerit, apoi faţa i se destinse într-un zâmbet larg.

– Aaa, am uitat. Ei, lasă, că n-o să dureze mult. Peste zece luni o să poţi să mănânci cât vrei.

Cei destinaţi să hiberneze îşi începeau dieta cu o săptămână înaintea zborului şi în ultimele douăzeci şi patru de ore nu beau nimic. Floyd începea să se întrebe cât din ameţeala din ce în ce mai pronunţată se datora foamei, cât şampaniei lui Curnow şi cât gravitaţiei zero.

Ca să se adune, privi la nenumăratele ţevi multicolore din jurul lor.

– Deci ăsta e faimosul modul Saharov! E prima dată când îl văd în mărime naturală.

– E abia al patrulea pe care-l construim.

– Sper că funcţionează.

– Ar fi de dorit. Altfel, Consiliul Municipal din oraşul Gorki are să schimbe iar numele pieţei Saharov.

Faptul că un rus putea să glumească, oricât de acru, pe seama tratamentului aplicat celui mai mare dintre oamenii de ştiinţă ai ţării, era un semn că veneau vremuri noi. Floyd îşi aminti din nou de elocventul discurs la primirea lui Saharov în Academie, când fusese numit, cu atâta întârziere, Erou al Uniunii Sovietice. Închisoarea şi exilul, spusese el atunci auditoriului, sunt ajutoare de nepreţuit ale creativităţii. Nu mic e numărul capodoperelor născute între zidurile câte unei celule, dincolo de tentaţiile societăţii. Iată, ca ilustrare, faptul că cea mai importantă realizare a minţii omeneşti, însăşi lucrarea lui Newton, *Principiile matematice ale filozofiei naturale*, era rezultatul exilului său autoimpus din Londra bântuită de ciumă.

Comparaţia nu era lipsită de modestie. Anii aceia petrecuţi în Gorki îi aduseseră nu numai o nouă perspectivă asupra structurii materiei şi a originii Universului, ci şi conceptele asupra controlului plasmei care duseseră la energia practică termonucleară. Modulul însuşi, cel mai cunoscut şi mai popular rezultat al acestor teorii, era doar unul dintre rezultatele secundare ale acestei izbucniri de energie intelectuală. Tragic era faptul că asemenea paşi uriaşi se datorau unor nedreptăţi. Poate, într-o zi, omenirea va descoperi şi nişte căi mai civilizate pentru a-şi rezolva problemele.

Înainte de a părăsi încăperea, Floyd aflase cu mult mai mult decât intenţionase despre modulul Saharov şi mult mai mult decât putea spera să reţină. Ştia bine principiile de bază ale acestuia – utilizarea unei reacţii termonucleare pulsatorii pentru încălzirea şi arderea oricărui tip de combustibil. Rezultatele cele mai bune fuseseră obţinute cu hidrogen pur ca lichid, dar acesta era mult prea voluminos şi greu de stocat pe perioade lungi. Metanul şi amoniacul se dovediseră alternative viabile; până şi apa putea fi utilizată, chiar dacă se obţineau rezultate considerabil mai slabe.

Pentru *Leonov* se făcuse un compromis: uriaşele rezervoare de hidrogen lichid, care urmau să dea navei impulsul iniţial, vor fi

abandonate în momentul în care se va atinge viteza necesară pentru ca aceasta să ajungă până pe Jupiter. Ajunsă la destinaţie, nava va folosi amoniacul pentru frânare, manevrele la întâlnirea cu *Discovery* şi întoarcerea pe Pământ.

Aceasta teoretic, după verificări şi răsverificări, teste nesfârşite şi simulări făcute pe computer. Dar, după cum o dovedise experienţa tristă a lui *Discovery*, toate proiectele umane puteau fi uşor răsturnate de Natură, Soartă sau oricum altfel ai fi numit forţa care guvernează Universul.

– Deci aici eraţi, domnule doctor Floyd, se auzi o voce autoritară, feminină, care întrerupse explicaţiile entuziaste ale lui Vasili cu privire la feedback-ul magnetohidrodinamic. De ce nu v-aţi prezentat la mine?

Floyd se răsuci încet în jurul propriei axe, împingând uşor cu o mână. Zări o siluetă masivă, maternă, îmbrăcată într-o uniformă ciudată, împodobită cu zeci de buzunare şi buzunăraşe. Rezultatul nu diferea prea tare de o uniformă cazacă, acoperită de banduliere pentru cartuşe.

– Mă bucur să vă regăsesc, doamnă doctor, încă mai explorez locul. Sper că aţi primit raportul meu medical de la Houston.

– Cârpacii ăia de la Teague! Ăştia habar n-au nici ce-i aia o aftă!

Floyd cunoştea bine relaţia de respect reciproc care o lega pe Katerina Rudenko de cei de la Centrul Medical Olin Teague, în ciuda zâmbetului larg, care nu-i contrazicea vorbele. Îi surprinse privirea curioasă şi-şi pipăi mândră reţeaua din jurul taliei ample.

– Obişnuita gentuţă neagră nu e prea practică în regim de gravitaţie zero – lucrurile-ţi zboară din ea şi când ai nevoie de ele nu le mai găseşti. Pe asta am proiectat-o eu însămi; e o minisală de operaţie completă. Cu ea pot să scot un apendice sau să asist o naştere.

– Cred că mai ales a doua problemă nu se va pune aici.

– Ha! Un medic bun trebuie să fie pregătit pentru orice.

Ce deosebire, medită Floyd, era între căpitanul Orlova şi doctoriţa –

sau ar trebui să folosească mai bine gradul ei real, acela de comandant-chirurg? – Rudenko. Orlova avea graţia şi incandescenţa unei prim-balerine; doctoriţa ar fi putut fi imaginea Mamei Rusia: voinică, cu o faţă turtită, de ţărancă, nu-i mai lipsea decât broboada pentru ca portretul să fie complet. Dar nu te lăsa înşelat, îşi spuse Floyd, femeia asta a salvat cel puţin douăsprezece vieţi când cu accidentul portuar al lui Komarov – şi în timpul liber reuşeşte să publice şi *Analele Medicinei Spaţiale*. Poţi să spui că ai avut noroc s-o ai în echipaj.

– Domnule doctor Floyd, o să aveţi destul timp, mai târziu, să exploraţi mica noastră navă. Colegii mei sunt prea politicoşi ca să v-o spună, dar au mult de lucru şi îi cam încurcaţi. Aş vrea să rezolv cu dumneavoastră, cu toţi trei, cât mai repede şi mai uşor cu putinţă. Aşa vom avea mai puţine pe cap.

– M-am temut eu că aşa o să fie, dar înţeleg foarte bine cum stau lucrurile. Sunt gata oricând doriţi.

– Eu sunt întotdeauna gata. Veniţi cu mine, vă rog.

Spitalul navei era suficient de mare încât să încapă în el o masă de operaţie, două biciclete ergonomice, câteva dulăpioare cu materiale şi un aparat cu raze X. În timp ce-i făcea lui Floyd un control rapid, dar atent, dr. Rudenko îl întrebă pe neaşteptate:

– Ce e cilindrul mic, de aur, pe care-l poartă dr. Chandra la gât, pe lanţ, vreun aparat de comunicaţii? N-a vrut să şi-l dea jos; de altfel, e atât de ruşinos, încât aproape că n-a vrut să dea nimic jos de pe el.

Floyd nu-şi putu reţine un zâmbet; nu era greu să-ţi imaginezi care vor fi fost reacţiile modestului indian la comportamentul impunătoarei doamne.

– Este un lingam.

– Un ce?

– Sunteţi doctor, ar trebui să-l recunoaşteţi. Simbolul masculin al fertilităţii.

– Desigur, tare-s proastă. E hindus practicant? E puţin cam târziu ca

să-i mai putem aranja un regim strict vegetarian.

– Nu vă alarmaţi, nu v-am fi făcut una ca asta fără să vă avertizăm mai întâi. Chiar dacă nu se atinge de băuturile alcoolice, Chandra nu crede cu fanatism decât în computere. Mi-a spus odată că bunicul său, care a fost preot în Benares, i-a dat acest lingam, care se păstrează în familie de multe generaţii.

Oarecum spre surprinderea lui Floyd, reacţia doctoriţei nu fu negativă, aşa cum se aşteptase el. Dimpotrivă, expresia ei deveni plină de solicitudine.

– Îl înţeleg foarte bine. Mama mi-a dat o icoană foarte frumoasă, din secolul al XVI-lea. Am vrut s-o iau cu mine, dar are cinci kilograme.

Doctoriţa redeveni brusc eficientă, îi făcu lui Floyd o injecţie nedureroasă dintr-o seringă cu aer comprimat şi-i spuse să revină când o să i se facă somn. Ceea ce, îl asigură, se va întâmpla în mai puţin de două ore.

– Între timp, relaxaţi-vă complet, îi ordonă ea. La nivelul acesta, al Staţiei D.6, este un punct de observaţie. Puteţi să vă duceţi acolo.

Era o idee bună şi Floyd se îndreptă într-acolo cu o docilitate care i-ar fi surprins pe toţi prietenii lui. Dr. Rudenko îşi privi ceasul, dictă o frază scurtă secretarului automat şi potrivi soneria să sune peste treizeci de minute.

Ajuns în postul de observaţie D.6, Floyd îi găsi pe Chandra şi pe Curnow, deja acolo. Îl priviră fără să-l recunoască, apoi se întoarseră să urmărească spectacolul extraordinar de-afară. Lui Floyd îi trecu prin cap – şi se felicită pentru simţul său de observaţie atât de ascuţit – că dr. Chandra nu părea să se bucure prea tare de privelişte. Ţinea ochii bine închişi.

Suspendată în faţa lui, era o planetă complet necunoscută, strălucind în nuanţe minunate de albastru şi alb orbitor. Ce ciudat, îşi spuse Floyd. Ce s-a întâmplat cu Pământul? Da, sigur, nu era de mirare că nu-l recunoscuse! Era cu susul în jos! Ce nenorocire – timp de câteva secunde îi deplânse pe bieţii oameni care cădeau în spaţiu…

Abia dacă băgă de seamă când doi membri ai echipajului îndepărtară forma docilă a lui Chandra. Când se întoarseră după Curnow, Floyd stătea cu ochii închişi, dar încă mai respira. Când se întoarseră după el, chiar şi respiraţia i se oprise.

II

TSIEN

6

Trezirea

Şi ne-au spus că n-o să visăm, reflectă Heywood Floyd, mai mult surprins decât supărat. Lumina rozalie, strălucitoare, care îl înconjura, era foarte odihnitoare. Îi amintea de picnicuri sau de buştenii care ardeau în cămin de Crăciun. Lumina însă nu dădea şi căldură; ba chiar se simţea o oarecare răcoare, chiar dacă nu neplăcută.

Se auzeau murmure de voci, prea încete ca să înţeleagă ce spun. Începură să se audă mai tare, dar tot nu înţelegea.

– Evident, îşi spuse uimit, nu pot să visez în ruseşte!

– Nu, Heywood, îi răspunse o voce feminină. Nu visezi. E timpul să te dai jos din pat.

Strălucirea diafană pieri; deschise ochii şi i se păru că vede ca prin ceaţă o lanternă care se îndepărtează de faţa lui. Stătea întins pe o canapea, fixat de ea cu o plasă elastică; în jurul lui se învârteau oameni; dar erau în afara punctului lui de focalizare şi nu-i putea identifica.

Degete blânde îi închiseră pleoapele şi-i masară fruntea.

– Nu forţa. Respiră adânc… încă o dată… aşa… cum te simţi?

– Nu ştiu… ciudat… ameţit… şi mi-e foame.

– Ăsta-i semn bun. Ştii unde te afli? Acum poţi deschide ochii.

Siluetele deveniră mai clare – mai întâi dr. Rudenko, apoi căpitan Orlova. Ceva însă se întâmplase cu Tania de când o văzuse ultima dată, acum o oră. Când îşi dădu seama ce era, avu un şoc aproape fizic.

– Ţi-a crescut părul la loc!

– Sper că ţi se pare o îmbunătăţire. Fiindcă eu nu pot să spun acelaşi lucru despre barba ta.

Floyd îşi duse mâna la faţă şi descoperi că pentru fiecare etapă de mişcare îi trebuia o planificare atentă. Bărbia îi era acoperită cu ţepi scurţi, de două-trei zile. În timpul hibernării, părul creşte cu o viteză de o sută de ori mai mică decât în mod normal…

– Deci am reuşit, spuse el. Am ajuns în dreptul lui Jupiter.

Tania se uită la el sumbră, apoi îi aruncă doctoriţei o privire, la care aceasta răspunse cu o înclinare abia vizibilă a capului.

– Nu, Heywood, spuse ea. Suntem încă la depărtare de o lună. Nu te speria, nava e în perfectă stare şi totul merge normal. Dar prietenii tăi de la Washington ne-au rugat să te trezim înainte de vreme. S-a întâmplat un lucru neprevăzut. Am intrat într-o cursă pentru a ajunge primii la *Discovery* şi mă tem că o vom pierde.

7

Tsien

Când vocea lui Heywood Floyd se auzi din difuzorul setcomului, cei doi delfini îşi întrerupseră cercurile pe care le făceau în jurul piscinei şi veniră la margine. Îşi aşezară capetele pe bordură şi rămaseră cu ochii ţintă la sursa de unde veneau sunetele.

Deci îl recunosc pe Heywood, îşi spuse Caroline, cu puţină amărăciune. Christopher însă, în patru labe în ţarcul lui, nu catadicsi să se oprească din jocul cu butoanele colorate ale cărţii cu poze, atunci când vocea tatălui său se auzi, tare şi limpede, de la o distanţă de jumătate de miliard de kilometri în spaţiu.

Draga mea, nu te va surprinde să mă auzi cu o lună mai devreme decât fusese planificat; probabil că ştii de mai multe săptămâni că nu suntem singuri aici.

Încă îmi vine greu să cred că-i adevărat. Nici nu prea are sens, de fapt. Nu au cum să aibă destul combustibil pentru întoarcerea pe Pământ; nici nu ştiu cum ar putea stabili legătura cu *Discovery*.

Desigur, nu i-am văzut niciodată. Chiar şi la cea mai mică distanţă la care s-a aflat vreodată, *Tsien* tot a fost la mai bine de cincizeci de milioane de kilometri depărtare. Ar fi avut timp suficient să răspundă semnalelor noastre dacă ar fi vrut, dar au preferat să ne

ignore cu desăvârşire. Iar de acum încolo vor fi mult prea ocupaţi ca să mai aibă timp de taclale. În câteva ceasuri vor intra în atmosfera lui Jupiter – atunci o să vedem cum le funcţionează lor frânele aeriene. Dacă funcţionează bine, asta ne va ridica şi nouă moralul. Dacă nu… mai bine să nu ne gândim.

Una peste alta, ruşii o iau neaşteptat de bine. Bineînţeles, sunt furioşi şi dezamăgiţi, dar am auzit şi expresii de admiraţie sinceră. Păcăleala a fost straşnică, au construit nava în văzul tuturor şi ne-au lăsat pe toţi să credem că e o staţie spaţială, până când i-au ataşat propulsoarele.

Aşa că acum nu mai e nimic de făcut, decât să fim cu ochii pe ei. Şi, de la distanţa asta, nu vom vedea cu mult mai bine decât telescoapele voastre cele mai bune. Nu pot să nu le doresc să reuşească, chiar dacă, bineînţeles, sper că nu se vor atinge de *Discovery*. Aceea e proprietatea noastră şi sunt convins că Departamentul de Stat le reaminteşte asta din oră în oră.

Dacă prietenii chinezi nu şi-ar fi întors armele împotriva noastră, n-ai fi avut veşti de la mine încă o lună de-acum înainte. Acum însă, că dr. Rudenko m-a trezit, am să-ţi trimit mesaje cam o dată la două zile.

După şocul iniţial, m-am adaptat foarte bine: am cunoscut echipajul şi nava, mi-am regăsit „picioarele spaţiale“. Şi-mi îmbunătăţesc puţina rusă pe care o ştiu, deşi n-am ocazia să o folosesc prea mult, fiindcă toată lumea insistă să vorbească englezeşte. Tare prost stăm cu limbile străine noi, americanii. Uneori îmi e şi ruşine, din cauza şovinismului nostru. Sau a lenei noastre.

La bordul navei se vorbeşte de la engleza perfectă – inginerul-şef Saşa Kovalev şi-ar putea câştiga existenţa ca orice crainic BBC – până la varianta dacă-vorbeşti-destul-de-repede-nu-are-nici-o-importanţă-câte-greşeli-faci. Singura care nu vorbeşte fluent este Zenia Marcenko, aceea care a înlocuit-o pe Irina Iakunina în ultima clipă. Apropo, mă bucur să aud că Irina s-a însănătoşit repede, trebuie să fi fost o mare dezamăgire pentru ea! Mă-ntreb dacă şi-a reluat zborurile cu parapanta.

Şi pentru că vorbeam de accidente, Zenia a trecut, în mod evident,

printr-unul foarte serios. Deşi chirurgii au făcut o treabă foarte bună, se crede că trebuie să fi suferit arsuri grave la un moment dat. E cea mai mică din echipaj şi toată lumea o tratează cu… era să zic cu milă, dar mila e prea condescendentă. Să-i zicem cu o atenţie specială.

Poate te întrebi cum mă înţeleg cu căpitanul Tania. Ei bine, îmi place, chiar foarte mult, dar n-aş vrea s-o supăr vreodată. Nu există niciun dubiu asupra persoanei care comandă nava.

Cât despre chirurgul-comandant Rudenko, ai cunoscut-o la Convenţia Aerospaţială din Honolulu, acum doi ani, şi sunt convins că nu ai uitat petrecerea de la sfârşit. Ai să înţelegi de ce-i spunem Ecaterina cea Mare – bineînţeles, atunci când e cu spatele ei lat la noi.

Dar destul cu bârfa. Dacă depăşesc timpul alocat, nici nu vreau să mă gândesc ce taxe suplimentare voi avea de plătit. Şi fiindcă veni vorba, convorbirile astea sunt, sau ar trebui să fie, perfect confidenţiale. Dar lanţul comunicaţiilor are multe verigi, aşa că nu te mira dacă vei primi veşti şi prin… alte canale.

Aştept veşti de la tine. Spune-le fetelor că o să vorbesc şi cu ele, mai încolo. Toată dragostea mea pentru voi toţi. Mi-e foarte dor de tine şi de Chris. Şi promit că, după ce mă întorc, n-o să vă mai părăsesc niciodată.

Urmă o pauză însoţită de un fâşâit, apoi o voce evident artificială spuse: „Aici se încheie Mesajul Patru-Sute-Treizeci-Şi-Doi bară Şapte de pe Nava Spaţială *Leonov*.“ Caroline Floyd închise aparatul şi cei doi delfini se scufundară şi se îndreptară către apele Pacificului, fără să lase în urmă nicio cută pe suprafaţa apei.

Văzând că i-au dispărut prietenii, Christopher începu să plângă. Mama îl ridică în braţe şi încercă să-l împace; îi luă mult timp până să reuşească.

8

Întâlnirea cu Jupiter

Imaginea lui Jupiter, cu panglicile sale de nori albi, benzile stropite, roz ca burta de somon, şi cu Marea Pată Roşie privind fix ca un ochi răuvoitor, stătea suspendată, neclintită pe ecranul de proiecţie. Ecranul era acoperit pe trei sferturi, dar nimeni nu privea la discul luminos; toţi ochii erau aţintiţi asupra semilunii întunecate de la marginea lui. Acolo, pe partea umbrită a planetei, nava chineză se pregătea pentru momentul adevărului.

E absurd, îşi spuse Floyd. La distanţa asta de patruzeci de milioane de kilometri nu vedem nimic. Şi oricum nu contează; prin radio vom afla tot ce vrem să ştim.

Tsien închisese toate căile de comunicaţie – audio, video şi circuitele de date – cu două ore înainte, atunci când retrăseseră antenele cu rază mare la adăpostul scutului termic. Nu mai transmitea decât un semnal omnidirecţional, stabilind cu precizie poziţia navei chinezeşti care plonja spre oceanul de nori de mărimea unor continente. Semnalul lui ascuţit – bip, bip, bip – era singurul sunet care se auzea în camera de comandă a lui *Leonov*. Fiecare dintre aceste impulsuri plecase de pe Jupiter cu mai bine de două minute înainte; acum, sursa lor putea fi deja un nor de gaz incandescent, care se împrăştia în stratosfera jupiteriană.

Semnalul se pierdea, se combina cu alte sunete. Bipurile se auzeau distorsionat; unele se pierdură complet, apoi secvenţa se reluă. Teaca de plasmă care se forma în jurul lui *Tsien* urma să taie complet comunicaţiile până când nava va ieşi din nou la lumină. Dacă va mai ieşi vreodată…

– *Posmotri!* strigă Max. Uite-o!

La început, Floyd nu văzu nimic. Apoi, chiar în marginea discului luminos, zări o steluţă minusculă, strălucind acolo unde nu se putea afla nicio stea, pe faţa întunecată a lui Jupiter.

Părea staţionară, dar el ştia că se deplasează cu o sută de kilometri pe secundă. Creştea încet în strălucire. Apoi încetă să mai fie un punct adimensional şi deveni o formă alungită. O cometă făcută de mâna omului, care brăzda cerul nopţii jupiteriene şi lăsa o dâră incandescentă, lungă de mii de kilometri.

Se mai auzi un ultim bip, distorsionat şi ciudat de lung, de semnal, urmat de şuieratul fără înţeles al radiaţiilor lui Jupiter, una dintre multele voci cosmice care n-aveau nimic de-a face cu omul sau cu obiectele făcute de el.

Tsien era acum neauzit, dar nu şi nevăzut, încă. Vedeau cum scânteia alungită se îndepărtează de faţa dinspre Soare a planetei, urmând să dispară în jumătatea întunecată. Până atunci, dacă lucrurile mergeau bine, Jupiter avea să captureze nava, anihilându-i viteza nedorită. Când va reapărea din spatele giganticei planete, nava va fi un nou satelit al acesteia.

Scânteia dispăru. *Tsien* făcuse curba şi se îndrepta spre faţa nevăzută. Nu vor mai vedea şi nu vor mai auzi nimic până ce nu va ieşi din umbră – dacă totul mergea bine, în mai puţin de o oră. Pentru chinezi, aceasta va fi o oră foarte lungă.

Pentru savantul Vasili Orlov şi pentru inginerul cu comunicaţiile Saşa Kovalev, ora trecu extrem de repede. Aveau multe de învăţat supraveghind micuţa stea; timpii de apariţie şi dispariţie şi, mai ales, efectul Doppler al staţiei radio furnizau informaţii vitale asupra noii traiectorii a lui *Tsien*. Computerele de pe *Leonov* digerau deja toate cifrele şi scuipau estimări asupra momentului reapariţiei, bazate pe

rate presupuse de deceleraţie în atmosfera jupiteriană.

Vasili deconectă monitorul computerului, se răsuci cu tot cu scaun, îşi desfăcu centura de siguranţă şi se adresă ascultătorilor care aşteptau răbdători.

– Cel mai apropiat moment pentru reapariţie, peste patruzeci şi două de minute. Dumneavoastră, spectatorii, puteţi să faceţi o plimbare, pentru ca noi să ne putem concentra asupra a ceea ce avem de făcut aici. Ne revedem peste treizeci şi cinci de minute. Uşş! *Nu, uhodi!*

Fără tragere de inimă, asistenţa nedorită părăsi cabina, dar, spre disperarea lui Vasili, toată lumea se întoarse în mai puţin de treizeci de minute. Încă îi mai mustra că nu aveau încredere în calculele lui, când bip-bipul cunoscut al lui *Tsien* izbucni din difuzoare.

Vasili, uluit, se alătură totuşi imediat ropotului spontan de aplauze. Floyd nu văzuse cine fusese primul care aplaudase. Deşi rivali, erau cu toţii cosmonauţi, la cea mai mare distanţă de casă la care ajunseseră vreodată nişte oameni – „Ambasadori ai Omenirii“, în termenii atât de nobili ai primului Tratat Spaţial ONU Şi, chiar dacă nu doriseră o izbândă a chinezilor, nu le doreau nicio nenorocire.

Floyd nu putea să nu se gândească şi la un element de interes propriu, foarte important. Acum sorţii de izbândă ai lui *Leonov* crescuseră considerabil; *Tsien* demonstrase că manevrele de frânare aeriană erau posibile. Informaţiile despre Jupiter fuseseră corecte; atmosfera de-acolo nu le rezerva surprize neplăcute, poate fatale.

– Ei, spuse Tania, cred că ar trebui să le trimitem un mesaj de felicitare. Dar, şi dacă o facem, tot nu ne vor răspunde.

Parte din echipaj mai făcea încă glume pe seama lui Vasili, care privea datele scoase din computer fără să-i vină să creadă.

– Nu înţeleg! exclamă el. Normal ar fi să fie încă în spatele lui Jupiter! Saşa, dă-mi o evaluare de viteză după semnalele lor radio!

Urmă un nou dialog, pe tăcute, cu computerul. Apoi Vasili scoase un fluierat lung şi jos.

– Ceva nu-i în regulă. Au intrat pe o orbită captivă, asta-i drept, dar nu se vor putea întâlni cu *Discovery*. Traiectoria pe care sunt acum are să-i ducă mult în spatele lui Io. O să avem informaţii mai precise după ce-i vom fi urmărit timp de alte cinci minute.

– Oricum, trebuie mai întâi să fie pe o orbită sigură, spuse Tania. Vor putea face modificări mai târziu.

– Poate. Dar asta o să-i coste zile, chiar dacă au combustibilul necesar. Lucru de care mă îndoiesc.

– Deci tot mai avem o şansă să le-o luăm înainte.

– Nu fi aşa optimistă. Mai avem încă trei săptămâni până să ajungem în dreptul lui Jupiter. Până atunci, pot să traseze zece traiectorii şi să o aleagă dintre ele pe cea mai bună pentru întâlnire.

– Asta, din nou, dacă presupunem că au destul combustibil.

– Bineînţeles. Iar ăsta e un lucru asupra căruia nu putem decât să emitem teorii.

Toată această conversaţie rapidă şi agitată avusese loc în rusă, lăsându-l mult în urmă pe Floyd. Când Taniei i se făcu milă şi îi explică greşeala lui *Tsien*, care fusese aruncat prea departe şi se îndrepta acum spre sateliţii exteriori, prima lui reacţie fu să întrebe:

– Atunci s-ar putea să dea de necaz. Ce intenţionaţi să faceţi dacă cer ajutor?

– Cred că glumeşti. Ţi-i închipui tu făcând aşa ceva? Sunt mult prea orgolioşi. Şi, oricum, ajutorul ar fi imposibil. Ştii foarte bine că nu putem schimba nimic în misiunea noastră. Chiar dacă am avea destul combustibil…

– Ai dreptate, desigur; dar s-ar putea să fie greu de explicat restului de 99% din oameni, care nu înţeleg ce-i aia mecanică orbitală. Ar trebui să ne gândim şi la complicaţiile de natură politică: vom avea cu toţii de pierdut dacă nu-i putem ajuta. Vasili, te rog să-mi dai traiectoria finală, odată stabilită. Mă duc jos, în cabina mea, să-mi fac temele.

Cabina lui Floyd, sau mai degrabă treimea lui de cabină, era încă parţial ocupată cu provizii, multe din ele depozitate în paturile cu perdele pe care le vor ocupa Chandra şi Curnow când se vor trezi din somnul lor îndelungat. Reuşise să-şi elibereze un pic de loc pentru lucrurile personale. Şi i se promisese luxul a încă doi metri cubi, întregi, de îndată ce unul dintre membrii echipajului va avea timp să ajute la mutatul mobilierului.

Floyd îşi puse în funcţiune consola, apăsă tastele pentru decriptare şi ceru informaţiile pe care Washingtonul i le trimisese în legătură cu *Tsien*. Se întrebă dacă gazdele lui reuşiseră să decodifice mesajul; cifrul avea la bază produsul a două numere prime cu o sută de cifre şi Agenţia Naţională pentru Securitate îşi pusese la bătaie reputaţia, afirmând că nici cel mai rapid computer din lume nu va reuşi să spargă cifrul înainte de Marele Scrâşnet de la finalul Universului. O afirmaţie care nu va putea fi niciodată verificată, ci doar infirmată.

Privi din nou fotografiile excelente ale navei chinezeşti, făcute atunci când aceasta îşi dăduse arama pe faţă, înainte de a părăsi traiectoria pământeană. Mai erau şi nişte fotografii ulterioare – nu la fel de clare, din pricina distanţei mari faţă de camerele-spion – făcute în etapa finală, în timp ce nava se îndrepta spre Jupiter. Acestea îl interesau cel mai mult. Dar şi mai folositoare aveau să-i fie desenele, planurile şi estimările asupra performanţelor navei.

Chiar şi acceptând premisele cele mai optimiste, era greu de înţeles ce urmăreau chinezii. Probabil îşi consumaseră cel puţin nouăzeci la sută din combustibil în goana aceea nebună de-a curmezişul sistemului solar. Şi, dacă nu era o misiune de sinucidere – ceea ce nu era exclus –, atunci nu putea fi luată în consideraţie decât teoria hibernării şi a unei recuperări ulterioare. Iar serviciile de informaţii erau de părere că tehnologia de hibernare a chinezilor era destul de avansată pentru a face din aceasta o teorie viabilă.

Dar serviciile de informaţii se înşelau adesea, încurcate mai ales de avalanşa de date brute care trebuiau evaluate, „zgomotele de fond“ din circuitele de informaţii. Cu *Tsien* făcuseră treabă bună, ţinând cont mai ales de timpul scurt pe care îl avuseseră la dispoziţie, dar Floyd şi-ar fi dorit ca informaţiile să fie mai bine filtrate. O parte din ele erau evident inutile, fără nicio legătură posibilă cu misiunea lor.

Totuşi, atunci când nu ştii ce cauţi, este important să pleci fără prejudecăţi şi idei preconcepute; lucruri care la început păreau lipsite de importanţă sau chiar fără sens se puteau dovedi vitale.

Oftând, Floyd se apucă din nou să citească cele cinci sute de pagini de date, făcând eforturi să-şi păstreze receptivitatea, în timp ce diagrame, hărţi, fotografii – unele dintre ele atât de neclare, încât ar fi putut reprezenta aproape orice –, fragmente de ştiri, liste de delegaţi la conferinţe pe teme ştiinţifice, titluri de publicaţii ştiinţifice şi tehnice, până şi documente comerciale se derulau cu repeziciune pe ecranul cu rezoluţie mare. Un întreg sistem de spionaj industrial foarte eficient lucrase din plin. Cine ar fi crezut că atât de multe module japoneze cu holomemorie sau microsisteme elveţiene de control al fluxurilor de gaz ori detectoare nemţeşti pentru radiaţii puteau fi urmărite în drumul lor până la destinaţie – fundul secat al lacului Lop Nor, prima oprire pe traiectoria spre Jupiter?

Unele dintre ele fuseseră incluse din greşeală; nu puteau avea niciun fel de legătură cu misiunea. Dacă China comandase o mie de senzori cu infraroşii prin intermediul unei corporaţii-fantomă din Singapore, asta era treaba celor care se ocupau de problemele armatei; era greu de crezut că *Tsien* se aştepta să fie urmărit de rachete cu detectori de căldură. Şi *asta*, asta era chiar prea de tot: echipament pentru cercetări şi prospecţiuni, de la Glacier Geophysics Inc., din Anchorage, Alaska. Ce creier şui şi-a putut închipui că o expediţie cosmică va avea nevoie de…

Zâmbetul de pe buzele lui Floyd îngheţă, îşi simţea pielea de pe ceafă cum se strânge. Dumnezeule, n-or să îndrăznească! Dar deja îndrăzniseră destule până acum. Iar acum, în sfârşit, totul începea să capete un sens.

Se întoarse la fotografii şi la planurile navei chinezeşti. Da, era posibil – orificiile alea din spate, împreună cu electrozii de deflexiune, dimensiunile se potriveau…

Floyd chemă puntea.

– Vasili, spuse el, ai obţinut traiectoria aia?

– Da, răspunse ofiţerul cu navigaţia, pe un ton ciudat de cuminte.

Floyd înţelese imediat că intervenise ceva nou. Făcu o încercare.

– Merg la întâlnire cu Europa, nu-i aşa?

La capătul celălalt al firului se auzi o izbucnire de surpriză.

– *Ciort voz'mi!* De unde-ai ştiut?

– N-am ştiut, am presupus.

– Nu există posibilitate de eroare. Am verificat cifrele pentru şase amplasamente. Manevra de frânare le-a ieşit exact *aşa* cum au vrut. Sunt în drum spre Europa – şi nu întâmplător. Vor ajunge acolo peste şaptesprezece ore.

– Şi vor intra pe orbită.

– S-ar putea; nu le trebuie combustibil prea mult pentru asta. Dar de ce?

– Aş risca să mai fac o presupunere. Vor face o recunoaştere scurtă, apoi vor ateriza.

– Eşti nebun. Sau ştii tu ceva ce noi nu ştim?

– Nu, dar e o deducţie simplă. O să-ţi vină să-ţi dai cu pumnii în cap fiindcă n-ai văzut un amănunt evident.

– Bine, Sherlock, de ce ar vrea cineva să aterizeze pe Europa? Ce-i acolo, pentru numele lui Dumnezeu?

Floyd îşi trăia din plin scurtul moment de triumf. Sigur, s-ar putea să greşească total.

– Ce e pe Europa? Nimic altceva decât substanţa cea mai preţioasă din întregul Univers.

Spusese prea mult; nici Vasili nu era prost, îi smulse răspunsul de pe buze.

– Bineînţeles: apă!

– Exact. Miliarde de tone. Suficient să-şi umple rezervoarele, să colinde printre toţi ceilalţi sateliţi şi încă să le mai rămână pentru întâlnirea cu *Discovery* şi pentru drumul de întoarcere. Nu-mi face nicio plăcere, Vasili, dar prietenii noştri, chinezii, au fost din nou mai deştepţi ca noi.

– Asta presupunând că le merge.

9

Gheața din Marele Canal

Cu excepţia cerului negru ca tăciunele, fotografia ar fi putut fi făcută aproape oriunde în regiunile polare ale Pământului; nimic străin în oceanul de gheaţă ondulată care se întindea până departe, la orizont. Numai cele cinci siluete în costume spaţiale, din fundal, lăsau să se vadă că peisajul aparţinea unei alte lumi.

Nici măcar acum, secretoşii chinezi nu făcuseră cunoscute numele membrilor echipajului. Anonimii intruşi în lumea îngheţată erau doar savantul, comandantul, navigatorul, primul inginer şi inginerul secund. De asemenea, era o ironie faptul că toţi cei de pe Pământ văzuseră fotografia, deja cu valoare istorică, aproape cu un ceas înainte ca ea să ajungă pe *Leonov*, care era cu mult mai aproape, iar Floyd nu se putea opri să nu se gândească la toate astea. Dar transmisiunile de pe *Tsien* se făceau cu un fascicul atât de îngust, încât erau imposibil de interceptat; *Leonov* primea semnalele celelalte, multidirecţionale. Chiar şi acestea se pierdeau mai bine de jumătate din timp, atunci când mişcarea de rotaţie a Europei îi scotea în afara vederii sau când satelitul însuşi era eclipsat de masa uriaşă a lui Jupiter. Puţinele ştiri pe care le aveau despre misiunea chineză erau primite de pe Pământ.

Nava aterizase, după zborul iniţial de recunoaştere, pe una din puţinele insule solide, de piatră, care răzbăteau prin crusta de

gheaţă ce acoperea practic întreaga suprafaţă a Lunii. De la un pol la altul, gheaţa era plată. Nu existau furtuni, care s-o cioplească în tot felul de forme stranii, şi nici zăpezi care, bătute de vânt, să se adune strat peste strat şi să formeze munţi mişcători. Meteoriţi cădeau pe suprafaţa lipsită de aer a Europei, dar zăpadă niciodată. Singurele forţe modelatoare erau gravitaţia constantă, care reducea toate înălţimile la un singur nivel, şi cutremurele neîncetate, cauzate de alţi sateliţi, în trecerile lor repetate pe lângă Europa. Jupiter însuşi, în ciuda masei mult mai mari, avea un efect considerabil mai mic. Mareele jupiteriene îşi încetaseră lucrul cu mii de ani în urmă, când se asiguraseră că Europa rămăsese pentru totdeauna cu faţa întoarsă spre gigantul său stăpân.

Toate acestea se ştiau de când trecuse *Voyager* prin zonă, în anii ’70, de la zborurile de recunoaştere ale lui *Galileo*, în anii ’80, şi de la aterizările lui *Kepler*, în ’90. Dar, în câteva ore, chinezii aflaseră mai multe despre Europa decât toate misiunile anterioare laolaltă. Ce aflaseră păstrau pentru ei; cu toată părerea de rău, nu puteai nega că-şi câştigaseră dreptul s-o facă.

Ceea ce li se nega într-adevăr, din ce în ce mai violent, era dreptul de a anexa acest satelit. Era pentru prima dată în istorie când o singură naţiune emitea pretenţii asupra unei lumi exterioare şi toate posturile de radio şi de televiziune de pe Pământ dezbăteau chestiunea legalităţii acestor pretenţii. Faptul că – după cum, după foarte multă vreme, catadicsiseră să sublinieze chinezii – ei nu semnaseră Tratatul Spaţial ONU 02 şi, deci, nu erau obligaţi să respecte prevederile lui, nu reuşea să potolească furia protestelor.

Brusc, Europa deveni punctul de interes numărul unu din întregul sistem solar. Şi omul-de-la-faţa-locului (sau măcar la numai câteva milioane de kilometri depărtare) fu ridicat la mare cinste.

Sunt Heywood Floyd, la bordul navei-comandant Alexei Leonov, în drum spre Jupiter. După cum vă imaginaţi, cu toţii suntem cu ochii pe Europa.

Chiar în acest moment privesc prin cel mai puternic dintre telescoapele navei; prin lentilele lui, satelitul se vede de zece ori mai mare decât Luna, aşa cum o vedeţi voi cu ochiul liber. Şi priveliştea e într-adevăr stranie.

Suprafaţa lui e de un roz uniform, cu câteva pete mici, cafenii. E acoperit cu o reţea complicată de linii subţiri care se ondulează şi se împletesc în toate direcţiile. Seamănă foarte bine cu o fotografie dintr-un manual de anatomie în care sunt prezentate venele şi arterele.

Unele dintre acestea sunt lungi de câteva sute sau mii de kilometri şi arată cam aşa cum şi-au închipuit Percival Lowell şi ceilalţi astronomi de la începutul secolului XX că arată Marte.

Dar canalele de pe Europa nu sunt o închipuire, chiar dacă, bineînţeles, ele nu sunt artificiale. Mai mult, acestea chiar conţin apă sau măcar gheaţă. Căci satelitul este aproape în întregime acoperit de un ocean, cu o medie de adâncime de cincizeci de kilometri.

Fiindcă este atât de departe de Soare, temperatura la suprafaţa Europei este foarte scăzută, în jur de o sută cincizeci de grade sub punctul de îngheţ. Deci, ar fi de presupus că oceanul întreg este un bloc solid de gheaţă.

În mod surprinzător, acest lucru nu e adevărat; în interiorul Europei, forţele mareelor generează o mare cantitate de căldură – aceleaşi forţe care guvernează vulcanii de pe vecinul său, Io.

Deci gheaţa se topeşte, se sparge, îngheaţă, formează crevase şi pârtii asemănătoare celor de pe banchizele din regiunile noastre polare. Chiar acum privesc această reţea complicată de fisuri; cele mai multe dintre ele sunt întunecate la culoare şi foarte vechi – au, poate, milioane de ani vechime. Câteva însă sunt de un alb pur; acestea sunt cele care abia s-au deschis şi au o crustă groasă de numai câţiva centimetri.

Tsien a aterizat în imediata apropiere a uneia dintre aceste vinişoare albe; are o lungime de o mie cinci sute de kilometri şi a fost botezată Marele Canal. Probabil chinezii intenţionează să-şi umple rezervoarele cu apa lui, pentru a putea explora sistemul de sateliţi jupiterieni şi pentru a se întoarce pe Pământ. Nu le va fi uşor, dar cu siguranţă că şi-au studiat cu multă grijă terenul de aterizare şi ştiu ce fac.

Este limpede acum de ce şi-au asumat un asemenea risc şi de ce emit

pretenţii asupra Europei. Ca staţie de realimentare, ea ar putea fi cheia întregului nostru sistem solar. Apă există şi pe Ganimede, dar este în întregime îngheţată şi mai puţin la îndemână, din cauza forţei gravitaţionale mai mari a satelitului.

Şi mai e un lucru la care abia acum m-am gândit. Chiar dacă misiunea chineză rămâne pe Europa eşuată, e posibil ca membrii ei să poată supravieţui până când se va organiza o misiune de salvare. Au energie suficientă, s-ar putea să se găsească minerale utile în zonă şi se ştie că ei, chinezii, sunt experţi în producerea de hrană artificială.

Nu vor duce o existenţă luxoasă, dar cunosc oameni care ar accepta bucuroşi această existenţă în schimbul imaginii uluitoare a lui Jupiter în înaltul cerului – imagine pe care sperăm să o vedem şi noi peste câteva zile.

Aici Heywood Floyd, care vă spune la revedere în numele lui şi al colegilor lui, de la bordul lui Alexei Leonov.

– Iar aici e puntea. Foarte frumoasă prezentare, Heywood. Trebuia să te faci reporter.

– Am o experienţă îndelungată. Jumătate din viaţă mi-am petrecut-o în RP.

– RP?

– Relaţii Publice – de cele mai multe ori, explicându-le oamenilor politici că trebuie să-mi dea mai mulţi bani. Un lucru cu care voi nu trebuie să vă bateţi capul.

– Ce bine-ar fi să fie aşa! Oricum, vino sus pe punte. Avem informaţii noi, pe care vrem să le discutăm cu tine.

Floyd îşi scoase microfonul de la rever, fixă telescopul şi se extrase din locaşul strâmt. Pe când ieşea, aproape se ciocni cu Nikolai Ternovski, care avea, evident, aceeaşi destinaţie.

– Am să-ţi fur ideile mai bune pentru Radio Moscova, Woody. Sper că nu te superi.

– Eşti invitatul meu, tovarăşe. Şi-apoi cum te-aş putea opri?

Sus, pe punte, căpitanul Orlova privea gânditoare o aglomerare de curbe şi cifre de pe monitorul principal. Floyd tocmai se apucase să şi le traducă, greoi, când ea îl întrerupse.

– Nu-i nevoie să intri în amănunte. Sunt estimări ale timpului necesar pentru ca *Tsien* să-şi umple rezervoarele şi să se pregătească de lansare.

– Şi-ai mei fac aceleaşi calcule, dar cu mult mai multe variabile. Noi suntem de părere că am scăpat de una. Ştiai că cele mai bune pompe de apă care există le găseşti la pompieri? Şi te-ar surprinde să afli că Staţia Centrală din Beijing s-a trezit că i se rechiziţionează patru din modelele cele mai noi, cu câteva luni în urmă, în ciuda protestelor primarului?

– Nu mă surprinde, mă umple de admiraţie. Continuă.

– S-ar putea să fie o coincidenţă, dar pompele acelea au exact dimensiunile optime. Făcând nişte pronosticuri în legătură cu debitul conductelor, viteza de forare în gheaţă şi-aşa mai departe – ei, bine, părerea noastră e că lansarea ar putea avea loc peste cinci zile.

– Cinci zile!

– Dacă au noroc şi totul merge perfect. Şi dacă nu-şi umplu complet rezervoarele, ci îşi iau numai atât cât să le asigure întâlnirea cu *Discovery*, înaintea noastră. Dacă ne-o iau înainte cu un singur ceas, le e de-ajuns. Vor putea să ceară măcar prima de salvare.

– Nu şi conform regulilor stabilite de juriştii Departamentului de Stat. La momentul oportun, vom declara că *Discovery* nu e eşuată, ci a fost doar parcată în aşteptarea recuperării. Orice încercare de preluare a navei va fi considerată un act de piraterie.

– Sunt convinsă că şi chinezii vor fi grozav de impresionaţi.

– Şi dacă nu sunt, ce putem noi să facem?

– Suntem mai mulţi decât ei. Chiar doi la unu după ce-i trezim pe

Chandra şi Curnow.

– Nu zău? Şi unde sunt cuţitele de abordaj?

– Cuţitele?

– Săbiile, armele.

– A! Ne-am putea folosi de telespectrometrul cu laser. Poate distruge complet un asteroid de câteva miligrame, la o distanţă de o mie de kilometri.

– Nu cred că-mi surâde prea tare ideea. În orice caz, guvernul meu se va opune violenţei, cu excepţia autoapărării.

– Americani naivi! Noi suntem mult mai realişti. Suntem siliţi să fim aşa. Heywood, toţi strămoşii tăi au murit de moarte bună. Dintre ai mei, trei au fost ucişi în Marele Război pentru Patrie.

Între patru ochi, Tania îi spunea întotdeauna Woody, niciodată Heywood. Acum era serioasă. Sau doar îi testa reacţiile?

– Oricum, *Discovery* are echipament în valoare de numai câteva miliarde de dolari. Nava nu e importantă, numai informaţiile pe care le poartă la bord sunt deosebite.

– Exact. Informaţii care pot fi copiate, apoi şterse.

– Ai nişte idei tare optimiste, Tania. Uneori am impresia că toţi ruşii sunt un pic obsedaţi.

– Mulţumită lui Napoleon şi lui Hitler, ne-am câştigat dreptul de-a fi aşa. Dar nu-mi spune că ţie nu ţi-a trecut prin cap acest… cum îi spune… acest scenariu.

– N-a fost nevoie, răspunse Floyd sumbru. Departamentul de Stat a făcut-o în locul meu, cu variaţiuni chiar. Acum trebuie să aşteptăm să vedem ce fac chinezii. Şi nu m-ar mira deloc dacă ne-ar lua iar prin surprindere.

10

Un strigăt de pe Europa

Dormitul în regim de gravitaţie zero e un meşteşug care trebuie învăţat; lui Floyd îi luase aproape o săptămână până când descoperise modul cel mai eficient în care putea să-şi ancoreze braţele şi picioarele, în aşa fel încât să nu-i zboare în tot felul de poziţii incomode. Acum era expert în asta şi întoarcerea la greutatea normală nu-i producea nicio plăcere. Dimpotrivă, numai gândul la ea îi dădea uneori coşmaruri.

Cineva îl zgâlţâia, încercând să-l trezească. Nu, probabil visa în continuare: la bordul unei nave spaţiale, intimitatea era sacră; nimeni nu intra în cabina vreunui alt membru al echipajului fără să ceară mai întâi permisiunea. Strânse pleoapele, dar zgâlţâiala continuă.

– Doctore Floyd, vă rog să vă treziţi! Sunteţi chemat pe punte!

Şi nimeni nu-i spunea „doctore Floyd"; cea mai pretenţioasă formulă de salut care-i fusese adresată era Doc. Ce se petrecea?

Deschise cu greu ochii. Era în cabina lui mititică, înfăşurat blând în coconul somnului. Asta îi spunea o parte a creierului său. Atunci cum de privea la… Europa? Erau încă la milioane de kilometri distanţă. Iată reţeaua atât de cunoscută, liniile care, intersectându-se,

formau triunghiuri şi poligoane. Şi, sigur, acela era însuşi Marele Canal… Nu, nu se putea. Cum era posibil, în timp ce el era tot în cabina lui de pe *Leonov*?

– Doctore Floyd!

Se trezi definitiv şi-şi văzu mâna stângă plutindu-i la câţiva centimetri în faţa ochilor. Ce ciudat, liniile din palmă semănau atât de bine cu harta Europei. Dar mama natură cea econoamă se repeta tot timpul la scări atât de diferite, de la vârtejul laptelui răsucit în cafea la norii încolăciţi într-un ciclon sau la braţele unei nebuloase spirale.

– Scuză-mă, Max, spuse el. Ce e? S-a-ntâmplat ceva?

– Credem că da. Dar nu nouă. *Tsien* are necazuri.

Căpitanul, navigatorul şi inginerul-şef erau ancoraţi în scaunele lor de pe puntea de comandă; restul echipajului plutea neliniştit, ţinându-se de suporţii mai la-ndemână, sau urmărea monitoarele.

– Iartă-mă că te-am trezit, Heywood, se scuză Tania scurt. Uite care-i situaţia. Acum zece minute am primit un mesaj cu prioritate unu de la centrul de comandă. *Tsien* a amuţit. Brusc, în mijlocul unui mesaj codificat; mai întâi, câteva secunde de bolboroseli, apoi nimic.

– Şi semnalul?

– S-a întrerupt şi el. Nu-l mai recepţionăm.

– Hopa! Înseamnă că-i ceva grav, o defecţiune majoră. Aveţi vreo idee?

– Multe, dar toate sunt presupuneri. O explozie… o alunecare de teren… un cutremur; cine poate şti?

– Şi s-ar putea să nu aflăm niciodată, până când altcineva nu aterizează pe Europa sau până când nu ajungem noi destul de aproape ca să vedem.

Tania dădu din cap.

– Nu avem suficientă delta ve. Nu ne putem apropia la mai mult de cincizeci de mii de kilometri. De la distanţa asta nu se vede mare lucru.

– Atunci nu putem face nimic.

– Nu-i chiar aşa, Heywood. Centrul de control ne-a sugerat să începem să baleiem antena mare, poate prindem vreun apel mai slab. Este, cum să-i spun, o încercare fără speranţă, dar merită. Ce zici?

Prima reacţie a lui Floyd fu de împotrivire.

– Asta înseamnă să întrerupem legătura cu Pământul.

– Desigur, dar oricum urmează să facem asta când o să-l ocolim pe Jupiter. Şi nu ne trebuie mai mult de câteva minute să restabilim legătura.

Floyd nu răspunse. Ideea era foarte rezonabilă şi totuşi îl neliniştea într-un fel nelămurit. După câteva secunde de gândire, înţelese de ce simţea nevoia să se împotrivească.

Necazurile lui *Discovery* începuseră atunci când antena mare – complexul principal de antene – pierduse legătura cu Pământul din motive rămase încă necunoscute. Acolo însă Hal fusese cu siguranţă implicat, în timp ce de data asta o asemenea primejdie nu exista. Computerele de pe *Leonov* erau unităţi mici, autonome; nu exista un creier central. Cel puţin nu unul non-uman.

Ruşii îi aşteptau cu răbdare răspunsul.

– De acord, spuse el în sfârşit. Anunţaţi pe Pământ ce urmează să facem şi începeţi ascultarea. Presupun că vreţi să încercaţi frecvenţele spaţiale pentru S.O.S.

– Da, de îndată ce vom fi verificat corecţiile Doppler. Cum merge, Saşa?

– Mai lăsaţi-mă două minute şi termin cu scanerul automat. Cât timp stăm pe ascultare?

Căpitanul nu ezită aproape deloc înainte de a răspunde. Floyd admirase întotdeauna hotărârea Taniei, şi chiar i-o şi spusese o dată. Într-unul dintre rarele ei momente de umor, ea îi răspunsese:

– Woody, un comandant se poate înşela, dar nu are voie să fie nesigur.

– Ascultaţi timp de cincizeci de minute, apoi restabiliţi legătura cu Pământul pentru următoarele zece. Apoi repetaţi ciclul.

Nu era nimic nici de văzut, nici de auzit. Circuitele automate interpretau mult mai bine zgomotele pe unde radio decât simţurile umane. Cu toate acestea, Saşa deschidea din când în când monitorul audio şi atunci cabina se umplea de zarva centurilor de radiaţii ale lui Jupiter. Era un sunet ca al valurilor care se spărgeau pe toate plajele Pământului, peste care se suprapunea plesnetul exploziv al superfulgerelor din atmosfera jupiteriană. Nici urmă de semnale umane. Unul câte unul, membrii echipajului care nu aveau îndatoriri speciale acolo dispărură.

Stând în aşteptare, Floyd făcu câteva calcule în minte. Orice i s-ar fi întâmplat lui *Tsien*, trecuseră deja două ore de când ştirile fuseseră retransmise de pe Pământ.

Dar *Leonov* ar fi trebuit să poată să capteze un mesaj direct cu o întârziere de mai puţin de o jumătate de minut, ceea ce însemna că deja chinezii avuseseră suficient timp pentru a emite din nou. Tăcerea lor prelungită sugera o catastrofă. Îşi dădu seama că începuse să construiască tot felul de scenarii terifiante.

Cele cincizeci de minute păreau ore. Când se epuizară, Saşa reorientă antena spre Pământ şi raportă eşecul. În timp ce folosea restul până la zece minute ca să transmită un set de mesaje, privi întrebător către căpitan.

– Merită să mai încercăm o dată? spuse el cu un glas în care se citea limpede pesimismul.

– Bineînţeles, poate reducem timpul, dar vom continua să ascultăm.

Când se împlini ora, antena cea mare fu din nou orientată spre

Europa. Şi aproape imediat becul de ALERTĂ al monitorului automat începu să pâlpâie.

Mâna lui Saşa se repezi spre monitorul audio şi vocea lui Jupiter umplu cabina. Pe deasupra ei, ca o şoaptă în furtună, se auzea slab, dar inconfundabil, o voce omenească. Limba era imposibil de identificat, dar Floyd era sigur, mai mult după ritm şi intonaţie, că nu era chineză, ci o limbă europeană.

Saşa manevră expert acordul fin şi lungimile de undă şi cuvintele deveniră mai clare. Limba era cu siguranţă engleza; conţinutul însă rămânea exasperant de neinteligibil.

Există o combinaţie de sunete pe care orice ureche umană o poate detecta imediat, chiar şi pe fondul cel mai zgomotos.

Când din fondul jupiterian se auzi bruscmesajul, lui Floyd i se păru că visează, prins în capcana unui coşmar fantastic. Colegii săi reacţionară ceva mai încet; apoi îl priviră cu aceeaşi stupefacţie şi cu un început de bănuială.

Fiindcă primele cuvinte recognoscibile de pe Europa fură:

– Doctore Floyd, doctore Floyd, sper că mă auzi.

11

Gheață și vid

– Cine e? şopti cineva, într-un cor de şuşoteli.

Floyd ridică mâinile într-un gest care exprima neştiinţa şi, spera el, nevinovăţia.

…ştiu că eşti la bordul lui Leonov… s-ar putea putea să nu am prea mult timp… îndrept antena portabilă în direcţia care mi se pare…

Vreme de câteva secunde înfiorătoare, semnalul dispăru, apoi reapăru, mult mai clar, dar nu cu mult mai tare.

…retransmiteţi mesajul spre Pământ. Tsien distrus acum trei ore. Sunt singurul supravieţuitor. Folosesc aparatul portabil al costumului – nu ştiu dacă are destulă putere, dar e singura mea şansă. Vă rog să mă ascultaţi cu atenţie. PE EUROPA EXISTĂ VIAŢĂ. Repet: PE EUROPA EXISTĂ VIAŢĂ…

Semnalul se pierdu din nou. Urmă o tăcere stupefiată, pe care nimeni nu încercă să o întrerupă. Aşteptând, Floyd îşi cerceta febril amintirile. Nu recunoştea vocea. Ar fi putut aparţine oricărui chinez educat în Vest. Era, probabil, un om pe care îl întâlnise la vreo conferinţă ştiinţifică, dar dacă cel care vorbea nu se va identifica, n-avea să ştie niciodată cine fusese.

…curând după miezul nopţii local. Pompam constant şi rezervoarele erau aproape pe jumătate pline. Eu şi dr. Lee am ieşit să verificăm izolaţia conductelor. *Tsien* este… era la circa treizeci de metri de marginea Marelui Canal. Conductele duc direct de la el în jos, sub gheaţă. Foarte subţire, nu se poate merge pe ea în siguranţă. Apa caldă pe care o scoteam…

Din nou o tăcere lungă. Floyd se întrebă dacă vorbitorul se mişcă şi dacă nu cumva s-a interpus un obstacol.

…nicio problemă… cinci kilowaţi luminau nava. Ca un pom de Crăciun… minunat, strălucind prin gheaţă. Nişte culori fantastice. Lee a văzut-o primul: o masă uriaşă, neagră, care se ridica din adânc. La început am crezut că e un banc de peşti – era prea mare pentru un singur organism –, apoi a început să spargă gheaţa.

Doctore Floyd, sper că mă auzi. Sunt profesorul Chang, ne-am cunoscut la conferinţa U.A.I. de la Boston, în 2002.

În aceeaşi clipă, gândurile lui Floyd fugiră la un miliard de kilometri depărtare. Îşi amintea vag recepţia de după sesiunea de închidere a Congresului Uniunii Astronomice Internaţionale, ultimul la care participaseră şi chinezii, înaintea celei de-a doua Revoluţii Culturale. Acum şi-l amintea foarte bine pe Chang, astronomul şi exobiologul mărunţel, cu simţul umorului şi o colecţie bogată de glume. Dar acum nu glumea.

…ca nişte şuviţe uriaşe de alge marine, târându-se pe jos. Lee a luat-o la fugă spre navă să ia un aparat de fotografiat, iar eu am rămas pe loc să raportez prin radio. Obiectul se mişca foarte încet, mult mai încet decât mine. Eram mai degrabă curios decât speriat. Credeam că ştiu ce fel de fiinţă e – am văzut fotografii ale pădurilor de vareci din California –, dar mă înşelam.

Ştiam că are probleme. Nu putea supravieţui la o temperatură cu o sută cincizeci de grade sub temperatura mediului său obişnuit. Pe măsură ce înainta, îngheţa şi se solidifica – se spărgea în bucăţele ca sticla – şi totuşi continua să înainteze în direcţia navei, ca o maree neagră, din ce în ce mai încet.

Eram încă atât de surprins, încât nu mai gândeam cum trebuie şi tot

nu înţelegeam ce vrea să facă…

– Avem vreo posibilitate să luăm legătura cu el? şopti Floyd îngrijorat.

– Nu, e prea târziu. Europa va ajunge curând în spatele lui Jupiter. Va trebui să aşteptăm până iese din eclipsă.

…urca în navă, construindu-şi un fel de tunel de gheaţă, pe măsură ce avansa. Poate că în felul acesta se izola termic, aşa cum se apără termitele de radiaţiile solare, în micile lor coridoare de lut.

…tone de gheaţă pe navă. Primele care s-au rupt au fost antenele radio. Apoi am văzut cum se îndoaie suporţii de aterizare, totul cu încetinitorul, ca într-un vis.

Abia când nava a început să se prăbuşească, am înţeles ce intenţiona să facă fiinţa aceea, iar atunci era prea târziu. Ne-am fi putut salva dacă am fi stins luminile.

Poate fi un fototrop, cu un ciclu biologic declanşat de lumina solară filtrată prin gheaţă. Sau poate a fost atrasă ca o molie de o lumânare. Reflectoarele noastre trebuie să fi fost lucrul cel mai strălucitor pe care l-a cunoscut Europa vreodată.

Apoi s-a prăbuşit nava. Am văzut carena despicându-se şi un nor de fulgi de zăpadă formaţi din umezeala condensată. Toate luminile s-au stins, în afara unui bec care a rămas să se legene pe un fir, la câţiva metri deasupra solului.

Nu ştiu ce s-a întâmplat imediat după aceea. Următorul lucru pe care mi-l amintesc este că stăteam sub becul care se legăna, în apropierea navei distruse, înconjurat de mormane de zăpadă proaspătă şi fină. Îmi vedeam perfect urmele în ea. Probabil alergasem până acolo; poate nu trecuse decât un minut sau două.

Planta – încă mai credeam că e o plantă – era nemişcată. M-am întrebat dacă nu cumva fusese rănită în prăbuşirea navei; porţiuni mari, groase cât un braţ de bărbat, se rupseseră ca nişte crenguţe.

Apoi trunchiul principal a început să le mişte din nou. S-a îndepărtat de navă, venind spre mine. Atunci m-am convins că e

sensibil la lumină: stăteam exact sub becul de o mie de waţi, care acum se oprise din legănare.

Imaginează-ţi un stejar sau mai bine un smochin tropical, cu rădăcinile şi trunchiurile lui multiple, turtite de gravitaţie şi încercând să se târască pe pământ. A ajuns la cinci metri de sursa de lumină, apoi a început să se întindă, până când a format în jurul meu un cerc perfect. Probabil asta era limita sa de toleranţă, punctul în care fotoatracţia se transforma în repulsie. După aceea, nu s-a mai petrecut nimic timp de câteva minute. M-am întrebat dacă nu cumva murise, în sfârşit, îngheţat.

Atunci am văzut mugurii mari care se formau pe ramuri. Era ca atunci când vezi, la viteză mare, un film cu flori care se deschid. Chiar am crezut că sunt flori, fiecare cât un cap de om.

Membrane delicate, minunat colorate, începeau să se desfacă. M-am gândit că nu mai văzuse nimeni aşa nişte culori, niciodată; ele nu existaseră înainte de a aduce noi luminile, luminile noastre fatale, în această lume.

Cârcei şi stamine care se ondulau uşor… M-am îndreptat spre zidul viu care mă înconjura, ca să văd mai bine ce se întâmplă. Nici atunci şi nici altcândva nu mi-a fost în vreun fel teamă de fiinţa aceea. Eram convins că nu are gânduri rele, dacă putea nutri vreun gând.

Avea zeci de flori mari, în stadii diferite de dezvoltare. Acum îmi aminteau de nişte fluturi care tocmai ies din crisalide, încă fragili, cu aripile mototolite… Mă apropiam tot mai tare de adevăr.

Dar îngheţau şi mureau de cum se năşteau. Apoi, una după alta, cădeau de pe trunchiul părinţilor. Timp de câteva clipe, se zbăteau ca peştii pe uscat şi, în cele din urmă, am înţeles exact ce erau. Membranele acelea nu erau petale, ci aripioare sau echivalentul lor. Aceasta era faza larvară, de înotătoare, a fiinţei. Probabil îşi petrece o mare parte din viaţă prinsă pe fundul mării şi, la un moment dat, îşi trimite vlăstarele acestea mobile în căutarea unui teritoriu nou. La fel ca şi coralii din oceanele pământene.

Am îngenuncheat să mă uit mai bine la una din fiinţele acelea mici. Culorile atât de frumoase dispăreau într-un cafeniu mohorât. Parte

dintre petalele-aripioare se rupseseră şi se transformau în aşchii casante pe măsură ce îngheţau. Dar se mai mişcau încă şi, când mă apropiam, încercau să mă evite. M-am întrebat cum de-mi simţeau prezenţa.

Apoi am observat că „staminele", cum le spuneam eu, aveau puncte albastre la capete. Arătau ca nişte safire minuscule sau ca ochii albaştri de pe mantia unei moluşte, sensibili la lumină, dar incapabili să formeze imagini reale. În timp ce îi priveam, albastrul lor viu se stingea, safirele se preschimbau în pietre obişnuite, cenuşii…

Doctore Floyd – sau oricine se întâmplă să asculte – nu mai am prea mult timp; Jupiter îmi va bloca în curând semnalul. Dar aproape am terminat.

Ştiam ce am de făcut. Firul becului de o mie de waţi atârna aproape de sol. Am tras de câteva ori de el şi lumina s-a stins într-o ploaie de scântei.

M-am întrebat dacă nu cumva era prea târziu. Timp de câteva minute, nu s-a întâmplat nimic. Aşa că m-am îndreptat către peretele de ramuri încâlcite care mă înconjura şi i-am dat un picior.

Încetul cu încetul, fiinţa a început să se deznoade şi să se retragă spre Canal. Aveam destulă lumină şi vedeam totul perfect. Ganimede şi Callisto erau sus pe cer, Jupiter era o semilună uriaşă, subţire, iar la capătul jupiterian al canalului de flux al lui Io se vedea o auroră pe partea întunecată. Nu mai aveam nevoie de lumina din cască.

Am mers pe urmele fiinţei până la apă, îndemnând-o cu lovituri de picior când încetinea, simţind prin talpa ghetelor fragmentele de gheaţă care-mi trosneau sub paşi… Când s-a apropiat de Canal, a părut să recapete ceva forţă şi vitalitate, de parcă ştia că ajunsese înapoi acasă. Mă întrebam dacă avea să supravieţuiască, să îmbobocească din nou.

A dispărut sub gheaţă, lăsând în urmă câteva larve moarte, pe pământ străin. Suprafaţa expusă a apei a fost tulburată de bule timp de câteva minute, până când o pojghiţă protectoare de gheaţă a

despărţit-o de vidul de deasupra. Apoi m-am întors la navă, să văd dacă mai era ceva de salvat… Dar nu vreau să vorbesc despre asta.

Am două rugăminţi să-ţi fac, doctore. Atunci când va fi clasificată fiinţa, sper să i se dea numele meu.

Şi, când următoarea navă va pleca spre casă, roagă-i să ne ducă oasele înapoi în China.

În câteva minute Jupiter are să ne întrerupă legătura. Aş vrea tare mult să ştiu dacă m-a auzit cineva. Oricum, voi repeta mesajul atunci când voi fi iarăşi în raza voastră vizuală, dacă sistemul de protecţie al costumului rezistă până atunci.

Aici profesorul Chang de pe Europa, vreau să raportez distrugerea navei spaţiale *Tsien*. Am aterizat lângă Marele Canal şi ne-am instalat pompele la marginea gheţii…

Semnalul se pierdu brusc, reveni o clipă, apoi dispăru complet în spatele nivelului de zgomot. Deşi continuă să asculte pe aceeaşi frecvenţă, *Leonov* nu mai recepţionă niciun alt mesaj de la profesorul Chang.

III

DISCOVERY

12

La vale

În sfârşit, viteza navei creştea ca şi cum s-ar fi rostogolit la vale spre Jupiter. Trecuse de mult de „tărâmul nimănui“ din punct de vedere gravitaţional, unde cele patru Luni mititele, exterioare – Sinope, Pasiphae, Ananke şi Carme – se legănau pe orbitele lor retrograde şi complet excentrice. Asteroizi captivi, fără îndoială, cu forme neregulate. Cel mai mare abia dacă avea treizeci de kilometri în diametru. Bucăţi de rocă spartă, zdrenţuită, care nu interesau pe nimeni, decât pe geologii planetari, ezitau veşnic între Soare şi Jupiter. Într-o zi, Soarele avea să-i recaptureze definitiv.

Dar Jupiter s-ar putea să-şi păstreze al doilea grup de patru la jumătatea distanţei faţă de ceilalţi. Elara, Lysithea, Himalia şi Leda erau aproape unul de celălalt, aşezaţi aproximativ în acelaşi plan. Se auziseră voci care susţineau că făcuseră cândva parte din acelaşi corp; dacă era adevărat, atunci părintele trebuie să fi avut ceva mai puţin de o sută de kilometri în diametru.

Deşi numai Carme şi Leda se apropiară destul ca să-şi arate discurile vizibile cu ochiul liber, ele fură salutate ca nişte vechi prieteni. Era prima dată când echipajul zărea pământul după cea mai lungă călătorie pe mare – insulele din dreptul ţărmului lui Jupiter. Trecură încet şi ultimele ceasuri; se apropia etapa cea mai grea a întregii misiuni: intrarea în atmosfera jupiteriană.

Deja Jupiter era mai mare decât e Luna pe cerul Pământului, iar sateliţii interiori, uriaşi, se vedeau perfect, învârtindu-se în jurul său. Discurile erau distincte şi fiecare avea coloritul său aparte, chiar dacă erau încă prea îndepărtate pentru a lăsa să li se vadă semnele distinctive. Baletul etern pe care îl interpretau, dispărând în spatele lui Jupiter, reapărând şi traversându-i faţa luminată, însoţiţi de umbrele lor, era un spectacol veşnic atrăgător. Un spectacol pe care astronomii continuau să-l urmărească încă de când Galileo îl văzuse pentru prima dată, exact cu patru sute de ani în urmă; doar că echipajul de pe *Leonov* cuprindea singurii oameni în viaţă care îl văzuseră cu ochiul liber.

Interminabilele jocuri de şah încetaseră; orele în afara programului erau petrecute lângă telescoape sau în discuţii înflăcărate, sau ascultând muzică, de obicei cu ochii pe ferestre, la priveliştea de afară. Şi, în sfârşit, o poveste de dragoste la bordul navei atinse punctul culminant: dispariţiile frecvente ale lui Max Brailovski şi ale Zeniei Marcenko deveniră subiect al multor glume pline de afecţiune.

Erau, după părerea lui Floyd, o pereche destul de ciudată. Max era blond, înalt şi chipeş, fost campion de gimnastică, ajunsese până în finalele Olimpiadei din anul 2000. Deşi trecuse de treizeci de ani, avea un chip deschis, cu o expresie copilăroasă, care nu era chiar înşelătoare; în ciuda performanţelor sale profesionale excelente, avea dese momente în care lui Floyd i se părea naiv şi lipsit de complicaţii, unul din oamenii aceia cu care-ţi face plăcere să stai de vorbă, dar nu prea multă vreme. În afara domeniului în care era specialist, era o persoană atrăgătoare, dar destul de superficială.

Zenia – la douăzeci şi nouă de ani, cea mai tânără la bord – era încă înconjurată de mister. Fiindcă nimeni nu păruse dispus să discute subiectul, Floyd nu întrebase niciodată ce însemnau cicatricele ei, iar sursele sale de la Washington nu-i putuseră da nicio informaţie. Avusese, desigur, un accident grav, dar acesta putea să fi fost un simplu accident de maşină. Teoria că ar fi luat parte la o misiune spaţială secretă – încă parte a mitologiei atât de populare în afara graniţelor URSS-ului – putea fi exclusă. Mulţumită reţelelor de urmărire globale, asemenea lucruri nu mai erau posibile de cincizeci de ani.

Pe lângă cicatricele fizice, şi fără îndoială şi sufleteşti, Zenia avea de luptat şi cu un alt handicap. Ea fusese un înlocuitor de ultimă clipă, lucru pe care-l ştiau toţi. Dacă nu ar fi fost accidentul cu parapanta, în urma căruia se alesese cu multe oase zdrobite, Irina Iakunina ar fi trebuit să fie dieteticianul şi asistenta medicală de la bordul lui *Leonov*.

În fiecare zi la ora 18.00 GMT, echipajul plus un pasager se adunau în mica încăpere comună care despărţea puntea de comandă de bucătărie şi dormitoare. La masa rotundă din centrul ei puteau sta, înghesuiţi, opt oameni; când se vor trezi Chandra şi Curnow va fi imposibil să stea toţi împreună la masă şi vor trebui găsite alte două locuri undeva.

„Sovietul de la ora şase", cum era denumită întâlnirea zilnică, dura arareori mai mult de zece minute, dar avea un rol esenţial în menţinerea moralului. Nemulţumiri, sugestii, critici, rapoarte – totul putea fi supus discuţiilor în care numai căpitanul avea drept de veto, care se exercita foarte rar.

Tipice pentru ordinea de zi, inexistentă, erau cererile de schimbare a meniului, de prelungire a perioadelor dedicate comunicaţiilor particulare cu Pământul, de filme, ştiri şi informaţii banale, ca şi împunsăturile amicale adresate contingentului american, în evidentă minoritate. Floyd îi avertizase că lucrurile se vor schimba atunci când colegii lui vor ieşi din hibernare şi raportul va fi de 3 la 9, în loc de 1 la 7. Nu le mărturisise şi convingerea lui intimă că Curnow putea să vorbească mai mult sau să ţipe mai tare decât oricare dintre ceilalţi prezenţi la bord.

Când nu dormea, Floyd îşi petrecea cea mai mare parte a timpului în încăperea comună, probabil fiindcă, oricât ar fi fost de mică, tot era mai puţin dătătoare de claustrofobie decât chichineaţa lui de cabină. Era plăcut decorată, cu toate suprafeţele plate acoperite cu minunate peisaje terestre sau marine, fotografii sportive sau ale unor videostaruri celebre, ca şi cu alte amintiri de pe Pământ. Locul de onoare îl ocupa o pictură originală de *Leonov*: studiul denumit „Aproape de Lună", din 1965, acelaşi an în care, ca tânăr locotenent-colonel, părăsise *Voshod-2* şi devenise primul om în istorie care făcuse o călătorie extravehiculară.

Operă aparţinând în mod evident unui amator talentat, mai degrabă decât unui profesionist, tabloul înfăţişa marginea plină de cratere a Lunii cu minunatul Sinus Iridium – Golful Curcubeelor – în fundal. Imensă, suspendată deasupra orizontului lunar, se vedea semiluna subţire a Pământului, care îmbrăţişa partea întunecată a planetei. Dincolo de ea ardea Soarele, ale cărui raze se împrăştiau în spaţiu, la milioane de kilometri în jur.

Era o compoziţie izbitoare – şi o anticipaţie a unui viitor care avea să vină peste numai trei ani. De la bordul lui *Apollo 8*, Anders, Borman şi Lovell aveau să vadă această splendidă înşiruire cu ochiul liber, în timp ce urmăreau Pământul ridicându-se dincolo de marginea Lunii, în ziua de Crăciun a anului 1968.

Heywood Floyd aprecia pictura, dar o privea cu sentimente amestecate. Nu putea uita că ea era mai bătrână decât toţi cei care erau acum pe navă, cu o singură excepţie.

El însuşi avea deja nouă ani când *Alexei Leonov* pictase tabloul.

13

Lumile lui Galileo

Nici acum, la mai bine de trei decenii de la revelaţiile aduse de primele zboruri cu *Voyager*, nu înţelegea nimeni de ce acei patru sateliţi gigantici diferă atât de mult între ei. Aveau cam aceleaşi dimensiuni, erau localizaţi în aceeaşi parte a sistemului solar, dar erau complet diferiţi, ca nişte copii din părinţi diferiţi.

Doar Callisto, cel mai dinspre exterior, se dovedise a corespunde aşteptărilor. Când *Leonov* trecuse la o distanţă nu cu mult mai mare de o sută de mii de kilometri, cele mai mari dintre nenumăratele sale cratere se văzuseră cu ochiul liber. Prin telescop, satelitul arăta ca un glob de sticlă care a fost folosit drept ţintă pentru tirul cu o puşcă de calibru mare; era acoperit peste tot cu cratere de toate mărimile, până la ultima limită a vizibilităţii. Callisto, observase cineva odată, semăna mai mult cu Luna Pământului decât Luna însăşi.

Dar nu era nimic surprinzător în asta. Era de aşteptat ca un corp situat aici, la marginea centurii de asteroizi, să fie bombardat cu toate resturile rămase de la creaţia sistemului solar. Şi totuşi, Ganimede, satelitul vecin, avea o cu totul altă înfăţişare. Deşi stropit cu cratere de impact într-un trecut îndepărtat, cea mai mare parte a acestora fuseseră arate – expresie surprinzător de potrivită. Porţiuni uriaşe ale lui Ganimede erau acoperite cu şanţuri şi ridicături, de parcă un grădinar cosmic ar fi tras peste ele cu o greblă imensă. Mai

avea şi nişte dâre decolorate, ca urmele lăsate de nişte melci cu un diametru de cincizeci de kilometri. Cele mai stranii dintre toate erau benzile lungi, şerpuite, formate din zeci de linii paralele. Nikolai Ternovski hotărâse că erau nişte superautostrăzi cu multe benzi, proiectate de nişte ingineri beţi. Ba chiar susţinea că văzuse pasaje şi intersecţii în formă de trifoi.

Leonov adăugase deja miliarde de informaţii despre Ganimede la ceea ce se ştia deja, atunci când intersectă orbita Europei. Satelitul îngheţat, cu ruinele şi morţii săi, era pe partea opusă a lui Jupiter, dar nu dispăruse niciodată complet din gândurile lor.

Înapoi pe Pământ, dr. Chang era deja un erou, iar ţara sa primise cu evidentă stânjeneală nenumăratele mesaje de compasiune. Unul dintre ele fusese trimis în numele echipajului de pe *Leonov* după modificări considerabile făcute la Moscova, aşa cum bănuia Floyd.

La bordul navei, sentimentele erau confuze – un amestec de admiraţie, regret şi uşurare. Toţi astronauţii, indiferent de originea lor, se considerau cetăţeni ai spaţiului cosmic şi se simţeau legaţi şi îşi împărtăşeau victoriile şi nenorocirile. Nimeni la bordul lui *Leonov* nu se bucurase de dezastrul expediţiei chineze. Şi totuşi, exista un fel de mulţumire nemărturisită că finalul cursei nu aparţinuse celor mai iuţi.

Neaşteptata descoperire a vieţii pe Europa adăugase o dimensiune nouă situaţiei – una despre care se vorbea mult atât pe Pământ, cât şi pe *Leonov*. Fuseseră exobiologi care exclamaseră: „V-am spus eu!“, subliniind că n-ar trebui să fie aşa o surpriză. Încă din anii ’70, cercetările submarine relevaseră colonii întregi de stranii creaturi marine care duceau o existenţă precară, dar constantă, într-un mediu despre care se credea că e la fel de ostil vieţii: gropile de pe fundul Oceanului Pacific. Izvoarele vulcanice, care încălzeau şi fertilizau abisurile, creaseră adevărate oaze în deşerturile adâncului.

Orice lucru, odată petrecut pe Pământ, se putea repeta de milioane de ori în Univers; între oamenii de ştiinţă, aceasta devenise literă de lege. Apa – sau dacă nu ea, atunci măcar gheaţa – se găsea pe toate Lunile lui Jupiter. Iar pe Io se găseau vulcani permanent activi, deci era de aşteptat o activitate, chiar dacă ceva mai slabă, pe vecinii săi. Dacă adunai aceste două elemente, viaţa pe Europa apărea nu

numai ca posibilă, ci inevitabilă, aşa cum sunt cele mai multe dintre surprizele naturii, atunci când le priveşti retroactiv.

Dar această concluzie dădea naştere unei alte întrebări, vitale pentru misiunea *Leonov*. Acum, că pe sateliţii lui Jupiter se descoperise viaţă, avea ea vreo legătură cu monolitul Tycho sau cu şi mai misterioasa sa replică de pe orbita lui Io?

Acesta era subiectul preferat de discuţie al Sovietelor de la ora şase. Aproape toţi acceptau ideea că fiinţa întâlnită de dr. Chang nu reprezenta o formă înaltă de inteligenţă – asta dacă interpretarea dată de el comportamentului ei fusese corectă. Niciun animal cu raţiune medie nu s-ar fi lăsat să devină prada propriilor sale instincte, atras ca o molie de lumânare până în pragul distrugerii.

Vasili Orlov veni repede cu un contraexemplu, care, dacă nu contrazicea, măcar slăbea această teorie.

– Gândiţi-vă la balene şi la delfini, spuse el. Noi le considerăm inteligente, dar adesea se sinucid eşuând în masă! Acesta pare să fie unul dintre cazurile în care instinctul e mai puternic decât raţiunea.

– Nici nu-i nevoie să apelăm la delfini, interveni Max Brailovski. Unul dintre cei mai străluciţi ingineri din promoţia mea a făcut o pasiune fatală pentru o blondă din Kiev. Ultima dată când am auzit de el, lucra într-un garaj. Şi câştigase o medalie de aur pentru proiectarea unei staţii spaţiale. Ce păcat!

Chiar dacă fiinţa de pe Europa a doctorului Chang era inteligentă, aceasta nu excludea existenţa unor forme superioare în altă parte a satelitului. Sistemul biologic al unei întregi lumi nu putea fi judecat după un singur specimen.

Dar se spusese adesea că inteligenţele superioare nu se nasc în ocean, pentru că un mediu atât de benign şi de constant nu ridică suficient de multe probleme. Şi, mai presus de orice altceva, cum ar putea fiinţele marine să-şi dezvolte o civilizaţie fără aportul focului?

Şi totuşi, poate că până şi asta era posibil. Drumul parcurs de umanitate nu era singurul valabil. În mările altor lumi ar putea exista civilizaţii întregi.

Dar era greu de crezut că pe Europa s-ar fi putut dezvolta o cultură care să nu lase inconfundabilele semne ale existenţei sale, sub formă de clădiri, instalaţii, staţii de lansare sau alte produse. De la un pol la altul, însă, nu se zărea nimic decât gheaţă netedă şi câteva ridicături de rocă dezgolită.

Când *Leonov* trecu în grabă pe lângă orbita lui Io şi a micuţului Minas, nu mai avură prea mult timp pentru speculaţii. Echipajul era ocupat aproape non-stop cu pregătirile pentru întâlnire şi pentru revenirea la regimul normal de greutate, după atâtea luni de cădere liberă. Toate obiectele trebuiau ancorate bine înainte de intrarea în atmosfera jupiteriană, mai ales că deceleraţia putea produce vârfuri temporare, cu o valoare dublă faţă de cea a forţei gravitaţionale.

Floyd avea noroc: era singurul care avea timp să admire superbul spectacol al planetei care se apropia şi care umplea acum cerul pe jumătate. În lipsa unui termen de referinţă, mintea nu-i putea aprecia dimensiunile reale. Floyd trebuia să-şi repete că cincizeci de planete Pământ nu ar fi putut umple emisfera întoarsă acum spre ei.

Norii coloraţi asemenea celor mai violente apusuri pământene goneau atât de iute, încât mişcarea era perceptibilă la intervale scurte, de câteva minute. În cele zece sau douăsprezece benzi care înconjurau planeta se formau permanent vârtejuri, care apoi se împrăştiau ca palele de fum. Gheizere de gaz alb ţâşneau ici şi colo din adâncuri, pentru a fi luate de furtunile produse de viteza uriaşă de rotaţie a planetei. Şi poate cele mai ciudate din toate erau petele albe, uneori aşezate regulat, ca perlele într-un şirag, şi care marcau traiectoriile curenţilor aerieni de la latitudinile mijlocii ale lui Jupiter.

În ceasurile dinaintea întâlnirii, Floyd îi văzu puţin pe căpitan şi pe navigator. Familia Orlov abia dacă mai părăsea puntea, verificând continuu traiectoria de abordare şi făcând micile modificări necesare cursului lui *Leonov*. Nava se afla acum pe drumul greu care urma să atingă numai atmosfera în partea ei exterioară. Dacă o făcea prea sus, frecarea nu va fi destul de puternică pentru a reduce viteza navei, care îşi va continua drumul şi va ieşi din sistemul solar, dincolo de orice putinţă de salvare. Dacă intra prea jos, avea să ardă ca un meteorit. Între cele două extreme, marja de eroare admisibilă era foarte mică.

Chinezii dovediseră că aerofrâna era posibilă, dar exista întotdeauna posibilitatea ca să meargă prost ceva. Aşa că Floyd nu se miră deloc când chirurgul-comandant Rudenko recunoscu, numai cu o oră înainte de contact:

– Începe să-mi pară rău, Woody, că n-am luat până la urmă icoana aia cu mine.

14

Dublă întâlnire

…actele de ipotecă pentru casa din Nantucket trebuie să fie în dosarul însemnat cu litera I, în bibliotecă.

Cam asta-i tot ce am să-ţi spun în ce priveşte treburile casei. De vreo două ore mă tot gândesc la o ilustraţie pe care am văzut-o pe când eram copil, într-un volum cam zdrenţuit despre arta victoriană – cred că avea o sută cincizeci de ani vechime. Nu-mi amintesc dacă era alb-negru sau color. Dar n-am să uit niciodată titlul – să nu râzi –, se chema Ultimul mesaj trimis acasă. Stră-străbunicilor noştri le plăcea grozav melodrama.

Se vede puntea unei nave, cu vele pătrate, într-un uragan: pânzele i-au fost smulse şi puntea e acoperită de apă. În planul al doilea se vede echipajul, care se luptă să salveze nava. În prim-plan, un marinar tânăr scrie un bilet, în timp ce lângă el se află sticla în care speră că mesajul va ajunge la ţărm.

Eram copil la vremea când l-am văzut şi primul meu gând a fost că marinarul ar fi trebuit să-şi ajute tovarăşii, nu să stea să scrie scrisori. Cu toate acestea, m-a mişcat. N-aş fi crezut vreodată că va veni o zi în care voi fi ca tânărul marinar.

Desigur, eu am certitudinea că mesajul acesta va ajunge până la tine

şi nici nu am nimic de făcut la bordul lui Leonov. Ba chiar am fost politicos rugat să nu le stau în drum, deci conştiinţa mea e curată în timp ce dictez mesajul acesta.

Am să-l trimit acum sus, pe punte, fiindcă în cincisprezece minute vom încheia transmisiile, vom retrage antena cea mare şi vom astupa hublourile (o altă analogie cu termenii maritimi, care o să-ţi placă!). De-acum, Jupiter acoperă întregul cer; nu voi încerca să ţi-l descriu. De altfel, nici nu-l voi mai vedea prea multă vreme, căci obloanele vor intra curând în funcţiune. Şi oricum, imaginile înregistrate de camere îţi vor da o idee mult mai clară.

La revedere, draga mea. Transmite dragostea mea tuturor, mai ales lui Chris. Atunci când vei primi mesajul, totul se va fi terminat, într-un fel sau altul. Aminteşte-ţi că am încercat să fac cum e mai bine, pentru noi toţi. La revedere.

Floyd scoase caseta audio, se îndreptă către centrul de comunicaţii şi i-o dădu lui Saşa Kovalev.

– Te rog, asigură-te că s-a transmis înainte de închidere, îi spuse.

– Nu te teme. Încă lucrăm pe toate canalele şi mai avem încă zece minute bune, îi promise Saşa şi îi întinse mâna. „De ne-ntâlnim vreodată, ei bine, vom fi veseli. De nu, a fost frumoas-a noastră despărţire."

Floyd clipi.

– Shakespeare, presupun?

– Desigur. Brutus şi Cassius înainte de bătălie. Ne mai vedem.

Tania şi Vasili erau mult prea concentraţi asupra rapoartelor lor de poziţie pentru a-i face lui Floyd mai mult decât un semn cu mâna, aşa că se retrase în cabină. Îşi luase la revedere de la restul echipajului; nu mai avea altceva de făcut decât să aştepte. Sacul de dormit era agăţat, pregătit pentru revenirea la gravitaţie, odată cu deceleraţia, şi nu trebuia decât să se caţere în el…

– Antenele retrase, toate scuturile de protecţie în funcţiune, se auzi în intercom. Prima frânare în cinci minute. Totul normal.

– Normal nu e chiar cuvântul potrivit, bombăni Floyd, ca pentru sine. Cred că ai vrut să spui „nominal“.

Abia îşi încheiase gândul, când se auzi o bătaie politicoasă la uşă.

– *Kto tam?*

Spre uimirea lui, era Zenia.

– Te deranjează dacă intru? îl întrebă, stânjenită, cu o voce subţire, de fetiţă, pe care Floyd i-o recunoştea cu greu.

– Bineînţeles că nu. Dar de ce nu eşti la tine în cabină? Mai avem numai cinci minute până la reintrare.

Chiar în timp ce formula întrebarea, îşi dădu seama cât era de stupidă. Răspunsul era atât de limpede, încât Zenia nici nu încercă să deschidă gura.

Dar Zenia era ultima persoană de la care s-ar fi aşteptat la aşa ceva: atitudinea ei faţă de el fusese întotdeauna politicoasă, dar distantă. De altfel, era singurul membru al echipajului care prefera să-i spună „doctore Floyd“. Şi totuşi iat-o, căutându-i compania şi aşteptându-i încurajările în caz de primejdie.

– Zenia, draga mea, spuse el încurcat, eşti bine-venită. Dar spaţiul la mine e cam strâmt. Spartan chiar, s-ar putea spune.

Ea reuşi să zâmbească uşor, dar intră plutind în cabină, fără să rostească un cuvânt. Pentru prima dată, Floyd îşi dădu seama că nu era doar neliniştită, ci înspăimântată de-a binelea. Apoi înţelese de ce venise la el. Îi era ruşine de compatrioţii ei şi căutase sprijin în altă parte.

În momentul în care înţelese aceasta, plăcerea neaşteptatei întâlniri se mai destrămă. Dar asta nu reducea din responsabilitatea pe care o avea faţă de o altă fiinţă umană, singură, la o atât de mare depărtare de casă. Faptul că această fiinţă era o femeie atrăgătoare, chiar dacă nu neapărat frumoasă, de două ori mai tânără decât el, n-ar fi trebuit să cântărească în niciun fel. Dar cântărea: îl ajuta să se ridice la înălţimea situaţiei.

Nu se putea ca ea să nu fi observat, dar nici nu-l încurajase, nici nu-l descurajase în vreun fel, în timp ce stăteau întinşi unul lângă altul, ca într-un cocon. Abia dacă era destul loc pentru amândoi. Floyd începu să facă, neliniştit, calcule. Dacă forţa gravitaţională maximă era mai mare decât cea prevăzută şi legăturile cedau? Puteau fi omorâţi amândoi…

Marja de siguranţă era suficientă: n-avea niciun rost să se teamă de un asemenea sfârşit nedemn. Umorul e duşmanul dorinţei; îmbrăţişarea lor de-acum era cu desăvârşire castă. Iar el nu ştia dacă să-i pară bine sau rău.

Şi oricum era prea târziu să se mai răzgândească. De departe, de foarte departe, se auzea o şoaptă stinsă, ca vaietul unui suflet rătăcit. În aceeaşi clipă, nava se smuci uşor, abia perceptibil. Coconul începu să se legene şi legăturile se tensionară. După săptămâni de absenţă a gravitaţiei, greutatea revenea.

În câteva secunde, vaietul stins se transformă într-un urlet continuu şi coconul într-un hamac supraîncărcat. N-a fost o idee prea grozavă, îşi spuse Floyd; deja respira cu greu. Şi deceleraţia nu era decât o parte a problemei: Zenia se agăţase de el cu disperarea cu care înecatul se agaţă de proverbialul pai.

O desprinse cât putu de blând.

– Nu se-ntâmplă nimic, Zenia. Dacă a reuşit *Tsien*, vom reuşi şi noi. Linişteşte-te, nu te teme.

Nu era uşor să ţipi cu blândeţe, iar el nici măcar nu era sigur că Zenia îl auzise peste urletul hidrogenului în flăcări. Dar măcar nu-l mai strângea cu-atâta disperare, aşa că profită de ocazie pentru a lua câteva guri mari de aer.

Ce-ar spune Caroline dacă l-ar vedea acum? Are să-i povestească, dacă va avea ocazia? Nu era sigur că l-ar înţelege. În clipa aceasta, toate legăturile cu Pământul păreau foarte fragile.

Nu se putea mişca, nu putea vorbi, dar acum, că începea să se obişnuiască din nou cu propria greutate, parcă nu mai era totul atât de inconfortabil, în afara amorţelii din ce în ce mai pronunţate din

braţul drept. Cu oarecare greutate, reuşi să şi-l scoată de sub Zenia; gestul atât de familiar îi aduse un sentiment trecător de vinovăţie. Pe măsură ce sângele i se punea în mişcare, Floyd îşi aminti o frază celebră, atribuită cel puţin unei duzini de astronauţi: „Atât plăcerile, cât şi neplăcerile actului sexual în regim de gravitaţie zero au fost mult exagerate."

Se întrebă ce făcea restul echipajului şi se gândi timp de o secundă la Chandra şi la Curnow, care dormeau liniştiţi. Dacă *Leonov* se preschimba într-o ploaie de meteoriţi pe cerul jupiterian, ei nu vor afla niciodată ce s-a întâmplat. Nu-i invidia; rataseră o experienţă unică.

Tania vorbea în intercom; cuvintele se pierdeau în zgomotul arderii, dar vocea îi suna calmă şi perfect normală, ca şi cum ar fi făcut un anunţ de rutină. Floyd reuşi să-şi vadă ceasul şi constată cu surprindere că erau deja la jumătatea manevrelor de frânare. În acea clipă, *Leonov* era în punctul cel mai apropiat de Jupiter; numai sondele automate cu folosinţă unică intraseră mai adânc în atmosfera planetei.

– Suntem la jumătatea drumului, Zenia! strigă el. Acum pornim spre ieşire.

Nu era sigur că îl înţelesese. Ţinea ochii închişi strâns, dar zâmbea uşor.

Acum nava se legăna considerabil, ca o bărcuţă pe o mare agitată. Oare aşa era normal? se întrebă Floyd. Se bucura că trebuia să aibă grijă de Zenia; îi mai lua gândul de la altele. Timp de o fracţiune de secundă, înainte de a putea izgoni gândul, avusese imaginea pereţilor înfierbântaţi până la roşu, care apoi se prăbuşeau asupra lui. Ca în coşmarul fantastic al lui Edgar Allan Poe, *Hruba şi pendulul*, de care uitase timp de treizeci de ani…

Asta însă n-are să se întâmple. Dacă scutul termic ceda, nava avea să se dezintegreze instantaneu, turtită de o masă compactă de gaze. Va fi fără durere; sistemul nervos nu va avea timp să reacţioneze înainte de a înceta să mai existe. I se întâmplase să-i treacă prin cap şi gânduri mai frumoase, dar nici acesta nu era de lepădat.

Legănarea se potoli cu-ncetul. Tania făcu un nou anunţ de neauzit (trebuia să facă haz de ea, mai încolo, când totul se va fi terminat). Acum timpul părea să se scurgă mult mai încet; la un moment dat, încetă să se mai uite la ceas, căci nu-i venea să creadă. Cifrele de pe cadran se schimbau atât de lent, încât şi-ar fi putut închipui că se află într-o dilataţie einsteiniană a timpului.

Apoi se petrecu ceva încă şi mai incredibil. La început se amuză, apoi se indignă puţin. Zenia adormise, dacă nu chiar în braţele lui, măcar alături de ele.

Era o reacţie naturală: încordarea, probabil, o epuizase, iar inteligenţa trupului îi venise în ajutor. Şi, deodată, Floyd însuşi simţi cum îl cuprinde o moleşeală postorgasmică; era ca şi când întâlnirea l-ar fi secat din punct de vedere emoţional. Trebuia să se lupte ca să rămână treaz…

Apoi începu să cadă… să cadă… să cadă… şi gata. Nava se întorsese în spaţiu, acolo unde-i era locul. Iar el şi Zenia pluteau în direcţii diferite.

Nu vor mai fi niciodată atât de apropiaţi, dar vor rămâne legaţi printr-o tandreţe pe care nimeni n-o va putea împărtăşi.

15

Fuga de gigant

Când Floyd ajunse pe puntea de observaţie – discret, la câteva minute după Zenia –, Jupiter părea deja departe. Aceasta era însă o simplă iluzie, bazată pe ceea ce ştia, nu pe ce-i spuneau ochii. Abia ieşiseră din atmosfera jupiteriană şi planeta acoperea încă o jumătate din cer.

Iar acum erau, conform programului, prizonierii lui. În ultimul ceas, incandescent, se eliberaseră de excesul de viteză, care i-ar fi scos din sistemul solar, aruncându-i spre stele. Acum erau pe o elipsă – clasica orbită Hohmann – care avea să-i ducă înapoi între Jupiter şi orbita lui Io, cu trei sute cincizeci de mii de kilometri mai sus. Dacă nu porneau din nou motoarele, dacă nu reuşeau să le pornească, *Leonov* avea să penduleze între aceste limite, încheind o mişcare de revoluţie la fiecare nouăsprezece ore. Şi va deveni cea mai apropiată dintre Lunile lui Jupiter, chiar dacă nu pentru multă vreme. De fiecare dată, la atingerea atmosferei, va mai pierde din altitudine, până când spirala se va încheia în distrugerea totală.

Lui Floyd nu-i plăcuse niciodată prea mult vodca, dar se alătură din toată inima celorlalţi, într-un toast de triumf închinat proiectanţilor navei, împreună cu un gând de mulţumire adresat lui Sir Isaac Newton. Apoi Tania puse cu hotărâre sticla la loc în dulap; mai erau încă multe de făcut.

Deşi aşteptate, exploziile înfundate şi şocul desprinderii îi luară pe toţi prin surprindere. Câteva secunde mai târziu, un disc mare, în flăcări, apăru rostogolindu-se încet şi îndepărtându-se de navă.

– Uitaţi-vă! strigă Max. O farfurie zburătoare! Cine are un aparat de fotografiat?

În hohotele de râs care izbucniră se auzea şi o uşoară notă de isterie. Fură întrerupte de căpitan, pe un ton ceva mai serios.

– Adio, credinciosule scut termic! Ţi-ai făcut datoria.

– Dar ce risipă! spuse Saşa. Mai rămăseseră vreo două tone, cel puţin. Gândiţi-vă ce taxe puteam să cerem pentru încărcătură suplimentară!

– Dacă asta e ingineria rusească, conservatoare, răspunse Floyd, atunci sunt de acord sută la sută. Mult mai bine să ai câteva tone în plus, decât un miligram în minus.

Toţi aplaudară exprimarea unor atât de nobile sentimente, în timp ce scutul abandonat se răcea, trecând în galben, apoi în roşu şi, în fine, în negru, ca spaţiul din jur. Dispăru din vedere când nu era decât la câţiva kilometri depărtare, numai din când în când vizibil, ca o stea care intră în eclipsă.

– Verificarea traiectoriei preliminare încheiată, spuse Vasili. Avem o diferenţă de zece metri pe secundă faţă de vectorul iniţial. Nu-i rău pentru o primă încercare.

Vestea stârni un suspin de uşurare mascat. Câteva minute mai târziu Vasili avea un alt anunţ de făcut.

– Schimbăm poziţia pentru corecţia traiectoriei; delta ve şase metri pe secundă. Foc douăzeci de secunde, peste exact un minut.

Erau încă atât de aproape de Jupiter, încât părea de necrezut că nava e pe orbită, în jurul planetei; mai degrabă te puteai crede într-un avion, la mare înălţime, care tocmai ieşise dintr-un ocean de nori. Nu aveai niciun punct de reper pentru dimensiuni; nu-ţi era greu să-ţi închipui că te îndepărtezi, cu viteză mare, de un apus terestru; nuanţele de roşu, roz şi carmin care se prelingeau pe dedesubt erau

atât de familiare.

Dar chiar şi aceasta era o iluzie; nimic din ce era aici nu avea un echivalent pe Pământ. Culorile erau intrinsece, nu împrumutate de la Soarele ce apunea. Gazele înseşi erau complet străine – metanul, amoniacul şi o fiertură a vrăjitoarelor, din hidrocarburi învârtite într-un ceaun de hidrogen şi heliu. Nu avea nici urmă de oxigen liber, esenţa vieţii omeneşti.

Norii treceau de la un orizont la altul în şiruri paralele, distorsionate din când în când de vârtejuri şi bulboane. Ici-colo, pete de gaz, mai deschise la culoare, spărgeau monotonia. Floyd văzu chiar şi marginea întunecată a unui vârtej uriaş, un maelstrom gazos care ducea în adâncul misterios al atmosferei lui Jupiter.

Începu să caute din priviri Marea Pată Roşie, apoi se controlă repede, căci ideea era caraghioasă. Întregul peisaj de nori pe care-l vedea sub el era o părticică din imensitatea Petei Roşii. Tot atât de bine te puteai aştepta să recunoşti forma Statelor Unite, dintr-un avion mic care zboară jos, pe deasupra Kansasului.

– Corecţia încheiată. Suntem pe orbita de intercepţie cu Io. Sosirea: ora opt şi cincizeci şi cinci de minute.

Mai puţin de nouă ore ca să urcăm, să ne îndepărtăm de Jupiter şi să ne întâlnim cu ce-o fi acolo, în aşteptarea noastră, îşi spuse Floyd. Am scăpat de un gigant, dar el reprezenta o primejdie pe care o înţelegeam şi pentru care eram pregătiţi. Ce e acum înaintea noastră e un mister total.

Şi după ce vom fi supravieţuit şi acestei încercări, va trebui să ne întoarcem spre Jupiter. Vom avea nevoie de forţa lui să ne trimită teferi acasă.

16

Convorbiri particulare

…Salut, Dimitri. Aici e Woody, trec pe canalul doi în cincisprezece secunde… Salut, Dimitri. Înmulţeşte tastele Trei şi Patru, scoate rădăcină cubică, adaugă pi pătrat şi foloseşte cea mai apropiată integrală de tasta Cinci. Dacă computerele voastre nu sunt de un milion de ori mai rapide decât ale noastre – şi sunt sigur că nu sunt –, nimeni nu va putea decoda mesajul, nici acolo, nici aici. S-ar putea să fii nevoit să dai nişte explicaţii, dar la asta tu te pricepi atât de bine.

Apropo, sursele mele, ca de obicei excelente, îmi spun că ultima încercare de a-l convinge pe bătrânul Andrei să-şi dea demisia a dat greş. Înţeleg, deci, că nici delegaţia voastră nu a avut mai mult noroc decât celelalte şi că aţi rămas cu el ca preşedinte. Îmi vine să mor de râs; lasă, că aşa-i trebuie Academiei. Ştiu că a trecut de nouăzeci de ani şi că e din ce în ce mai… Să-i zicem încăpăţânat. Dar de la mine nu veţi primi niciun ajutor, chiar dacă sunt cel mai mare expert în extirparea fără dureri a bătrânilor savanţi din lume… pardon, din sistemul solar.

Îţi vine să crezi că sunt uşor ameţit? Ne-am gândit că merităm o mică petrecere; după ce ne-am rendez… fir-ar să fie… ne-am rendezvousat cu Discovery. În plus, trebuia să organizăm primirea în echipaj a doi noi membri. Chandra nu bea alcool – umanizează

prea tare –, dar Walter Curnow a compensat din plin. Numai Tania a rămas trează ca o stană de piatră – nimic nou în asta.

Colegii mei americani – Doamne, iartă-mă, vorbesc ca un politician – au ieşit din hibernare fără probleme şi abia aşteaptă să înceapă lucrul. Va trebui să ne mişcăm foarte iute, cu toţii; nu numai că timpul trece, dar Discovery pare să fie într-o stare foarte proastă. Mai că nu ne venea să ne credem ochilor când am zărit carcasa ei, odată albă ca neaua, acum îngălbenită şi urâtă.

Bineînţeles, vina este a lui Io. Nava a coborât în spirală până la o distanţă de trei mii de kilometri şi, o dată la câteva zile, unul dintre vulcanii ei aruncă în înaltul cerului câteva megatone de sulf. Ştiu că ai văzut în filme, dar nu-ţi poţi închipui ce înseamnă să stai suspendat deasupra iadului. O să mă bucur foarte mult când vom reuşi să plecăm de-aici, chiar dacă ne vom îndrepta către ceva cu mult mai misterios, şi, poate, mult mai primejdios.

În timpul erupţiei din 2006 am zburat pe deasupra lui Kilauea. A fost o experienţă înfricoşătoare, dar nu se poate compara nici pe departe cu ce-i aici. În momentul acesta suntem pe faţa întunecată, ceea ce e şi mai rău. Vezi numai atât cât să-ţi poţi imagina lucrurile cele mai înfiorătoare. Mai aproape de-atâta de iad nici nu vreau să ajung vreodată…

Unele din lacurile de sulf au o temperatură suficient de ridicată ca să lucească, dar cea mai mare parte a luminii vine din descărcările electrice. O dată la câteva minute, peisajul întreg pare că explodează, ca un bliţ gigantic, care se descarcă deasupra. Şi analogia probabil nu e greşită: milioane de amperi se scurg în culoarul care îl leagă pe Io de Jupiter şi, din când în când, e câte o descărcare. Atunci se văd bliţurile cele mai mari din întregul sistem solar şi jumătate din siguranţele noastre sar, prin simpatie.

În partea dreaptă tocmai a avut loc o erupţie: văd un nor imens care se întinde spre noi şi urcă în lumina Soarelui. Mă îndoiesc că va ajunge la altitudinea noastră şi, chiar dacă ajunge, va fi inofensiv. Dar arată înspăimântător – ca un monstru spaţial care încearcă să ne înghită.

La puţină vreme după ce-am ajuns aici mi-am dat seama că Io îmi

aminteşte de ceva; mi-au trebuit câteva zile ca să mă lămuresc, şi-atunci a trebuit să verific în Arhivele Misiunii, fiindcă biblioteca navei nu mi-a fost de folos – mai mare ruşinea. Îţi aminteşti cum te-am prezentat Stăpânului Inelelor, când eram mici, la Conferinţa de la Oxford? Ei bine, Io este Mordor – vezi partea a treia. E acolo un pasaj despre „râuri de rocă topită care şerpuiesc… până se răcesc şi rămân ca nişte balauri îmbârligaţi, vărsaţi de pământul zbuciumat". Descrierea e perfectă. De unde ştia Tolkien, cu un sfert de secol înainte ca vreunul să fi văzut prima imagine de pe Io? Se spune că Natura imită Arta.

Dar măcar noi nu va trebui să aterizăm acolo. Cred că nici chiar răposaţii noştri colegi chinezi n-ar fi încercat aşa ceva. Dar poate într-o zi se va putea; există zone care par destul de stabile şi neinundate permanent cu sulf.

Cine-ar fi crezut că vom străbate tot drumul acesta, până la Jupiter, pe care apoi îl vom ignora? E cea mai mare dintre planete şi totuşi, în cea mai mare parte a timpului, nici nu o băgăm în seamă. Când nu privim nici la Io, nici la *Discovery*, ne gândim la Artefact.

E încă la zece mii de kilometri distanţă, acolo sus, în punctul Lagrange, dar, când mă uit la el prin telescop, mi se pare că l-aş putea atinge. Fiindcă nu are nicio zgârietură, nicio indicaţie de mărime, nici nu-ţi dai seama că are doar câţiva kilometri lungime. Dacă e solid, trebuie să aibă o greutate de câteva miliarde de tone.

Dar oare e solid? Aproape că nu dă niciun ecou pe radar, nici când e perfect cu faţa la noi. Nu-l vedem decât ca o formă întunecată pe fundalul norilor lui Jupiter, trei sute de mii de kilometri mai jos. Cu excepţia dimensiunii, arată exact ca monolitul pe care l-am excavat pe Lună.

Aşadar, mâine vom urca la bordul lui *Discovery* şi nu ştiu când voi mai avea timpul sau posibilitatea să-ţi vorbesc. Dar mai e ceva, prietene, înainte să închei.

Caroline. N-a înţeles bine de ce a trebuit să părăsesc Pământul şi, într-un anumit fel, cred că nu mi-o va ierta niciodată. Sunt femei care cred că dragostea nu e singurul lucru care există, ci totul. Poate au dreptate… Oricum, e prea târziu ca s-o contrazic.

Dacă ai ocazia, încearcă să-i mai ridici moralul. Spunea ceva despre întoarcerea pe continent. Mă tem că, dacă o face…

Dacă poţi, ia legătura cu ea, încearcă să-l înveseleşti puţin pe Chris. Nici nu pot să-ţi spun cât îmi lipseşte.

Pe unchiul Dimitri o să-l creadă – spune-i că tatăl lui încă îl mai iubeşte şi se va întoarce acasă cât poate de repede.

17

Abordaj

Abordajul unei nave nu este un lucru uşor nici în condiţiile cele mai favorabile. Atunci când nava este de mult timp abandonată şi nu poate ajuta operaţiunea în niciun fel, el poate fi chiar periculos.

Walter Curnow ştia toate acestea, în principiu; abia când o văzu pe *Discovery*, dându-se de-a berbeleacul în timp ce *Leonov* se ţinea prudent la o parte, înţelese mai bine ce înseamnă. Cu ani în urmă, frecarea frânase mişcarea de rotaţie a lui *Discovery*, transferând astfel întregii structuri o viteză unghiulară. Acum, la fel ca bastonul unei majorete la apogeul traiectoriei sale, nava abandonată se rostogolea pe orbită.

Prima întrebare era cum se poate opri această rotaţie, care făcea ca *Discovery* să fie nu numai de necontrolat, ci şi inabordabilă. În timp ce-şi punea costumul în cabină, împreună cu Max Brailovski, Curnow încercă o senzaţie foarte rară pentru el, de incompetenţă, ba chiar de inferioritate. Asta pentru că nu era în domeniul lui, ceea ce încercase nu o dată să le explice: „Eu sunt inginer, nu maimuţă zburătoare“, dar treaba trebuia rezolvată. Iar el era singurul ale cărui cunoştinţe o puteau smulge pe *Discovery* din îmbrăţişarea lui Io. Lui Max şi colegilor lui, lucrând cu diagrame de circuit şi cu echipamente necunoscute, le-ar fi luat mult prea mult timp. Până să dea navei energie şi să-i înveţe comenzile, aceasta s-ar fi prăbuşit în

hrubele sulfuroase de dedesubt.

– Nu ţi-e frică, nu? îl întrebă Max, când se pregăteau să-şi pună căştile.

– Nu destul ca să-mi murdăresc costumul. Altfel, mi-e frică.

Max chicoti.

– După părerea mea, e normal. Dar nu te teme, o să te duc, întreg, pe… cum i-ai spus?

– Coada de mătură. Vrăjitoarele zboară pe cozi de mătură.

– A, da. Ai încercat vreodată?

– Am încercat una, dar a fugit de sub mine. Tuturor celorlalţi li s-a părut teribil de amuzant.

Există profesiuni pentru care s-au inventat şi s-au perfecţionat unelte caracteristice, unice: cârligul marinarului, roata olarului, mistria zidarului, ciocanul geologului. Oamenii care îşi petreceau o mare parte a timpului în regim de gravitaţie zero inventaseră coada de mătură.

Era foarte simplă: un tub gol, lung de un metru, cu un suport pentru picioare la un capăt şi un mâner la celălalt. La o apăsare de buton se putea lungi, ca un telescop, de cinci-şase ori şi mai mult, în timp ce sistemul intern de absorbţie a şocurilor permitea unei persoane îndemânatice să efectueze o mulţime de manevre neaşteptate. De asemenea, suportul pentru picioare se putea transforma la nevoie într-o gheară sau un cârlig. Mai avea şi alte rafinamente, dar acesta era modelul de bază. Arăta înşelător de simplu de folosit. Dar nu era.

Pompele de aer din ecluza pneumatică îşi încheiară ciclul; semnul pentru IEŞIRE se aprinse, uşile exterioare se deschiseră şi cei doi pătrunseră, plutind încet, în vid.

La două sute de metri depărtare, *Discovery* se rotea urmându-i pe orbită în jurul lui Io, care acoperea o jumătate din cer. Jupiter nu se zărea, era pe partea opusă a satelitului. Alegerea fusese special

făcută: îl foloseau pe Io drept scut împotriva fluxurilor de energie din culoarul care lega cele două corpuri. Chiar şi aşa, nivelul de radiaţie era periculos de mare; aveau mai puţin de cincisprezece minute, după care trebuia să intre din nou la adăpost.

Foarte repede, Curnow descoperi că avea probleme cu costumul.

– Era foarte bun când am plecat de pe Pământ, se plânse el. Şi-acum zornăi în el ca un bob de mazăre într-o păstaie.

– E perfect normal, Walter, spuse chirurgul-comandant Rudenko, intrând pe circuitul radio. Ai pierdut zece kilograme în perioada de hibernare, ceea ce nu ţi-a prins rău deloc. Şi deja ai pus la loc trei dintre ele.

Înainte de a putea să-i dea o replică mai usturătoare, Curnow se simţi smuls blând, dar cu fermitate, de lângă *Leonov*.

– Linişteşte-te, Walter, îi spuse Brailovski. Şi nu-ţi folosi propulsoarele, nici dacă te rostogoleşti. Lasă-mă pe mine să fac toată treaba.

Curnow vedea micile jeturi care ieşeau din rucsacul colegului său, împingându-l spre *Discovery*. Odată cu fiecare nou norişor de abur, coada prin care erau legaţi îl trăgea uşor, şi el o pornea spre Brailovski; dar nu apuca să ajungă până la el, că se vedea un alt norişor. Se simţea ca o bărcuţă, ţopăind în sus şi-n jos, la ancoră.

Nu exista decât o singură cale sigură de abordare a navei, şi anume de-a lungul axei de rotaţie. Centrul de rotaţie era aproximativ şi centrul navei, în apropierea complexului de antene, şi aceasta era zona înspre care se îndrepta acum Brailovski, cu partenerul său puţin neliniştit la remorcă. Oare cum vom face să ne oprim amândoi odată? se întrebă Curnow.

Discovery arăta acum ca o halteră îngustă, care baleia întregul cer înaintea lor. Deşi îi trebuiau câteva minute pentru a încheia o revoluţie completă, extremităţile se mişcau cu o viteză impresionantă. Curnow încercă să nu le bage în seamă, ci să se concentreze asupra centrului care se apropia, imobil.

– Aceea e ţinta noastră, spuse Brailovski. Nu încerca să mă ajuţi şi nu te mira de nimic din ce se întâmplă.

Acum, ce-o fi vrut să spună? se întrebă Curnow, în timp ce se pregătea pentru orice, fără să se mire.

Totul se petrecu în vreo cinci secunde. Brailovski apăsă pe buton şi coada de mătură se lungi la maximum, ajunse la patru metri şi atinse nava, care se apropia. În momentul acela, tija începu să se strângă la loc şi arcul din interior absorbi şocul considerabil al vitezei lui Brailovski; dar, contrar aşteptărilor lui Curnow, nu se opri aici, alături de piciorul antenei. Tija se alungi din nou, imediat, în aşa fel încât rusul ricoşă de pe suprafaţa lui *Discovery* cu aceeaşi viteză cu care se apropiase. Trecu pe lângă Curnow mergând înapoi, spre spaţiul deschis, la o distanţă de numai câţiva centimetri. Aceasta îl luă pe american prin surprindere şi abia avu timp să vadă zâmbetul larg de pe faţa lui Brailovski, care plutea pe lângă el.

O clipă mai târziu, coarda care-i lega se smuci şi, din viteza lor combinată, se produse o decelerare bruscă. Cele două viteze contrare se anulaseră una pe cealaltă; acum, raportat la *Discovery*, erau la punct fix. Curnow nu trebuia decât să pună mâna pe mânerul cel mai apropiat şi să-i tragă pe amândoi înăuntru.

– Ai încercat vreodată ruleta rusească? întrebă el, după ce-şi recăpătă suflul.

– Nu, ce-i aia?

– O să te învăţ la un moment dat. Ca leac împotriva plictiselii, e aproape la fel de eficientă.

– Walter, sper că nu insinuezi că Max ar fi în stare de vreo manevră periculoasă.

Doctoriţa Rudenko părea sincer şocată de idee, iar Curnow hotărî că era mai bine să nu-i răspundă; uneori ruşii nu-i înţelegeau umorul.

– Cât pe ce să cred c-ar fi, murmură el încet, prea încet ca să fie auzit.

Acum că erau bine ancoraţi de carcasa navei, nici nu mai simţea rotaţia, mai ales când îşi concentra privirile asupra plăcilor de metal

din imediata apropiere. Următorul obiectiv era scara care se întindea de-a lungul cilindrului subţire care constituia structura principală a navei. Modulul de comandă, sferic, aflat la capătul celălalt, părea la distanţă de câţiva ani-lumină, deşi ştia perfect că îi despărţeau numai cincizeci de metri.

– O iau eu înainte, spuse Brailovski, mai strângând din coarda de legătură. Ţine minte, va trebui să coborâm. Dar asta nu-i o problemă, te poţi ţine cu o mână. Chiar şi acolo, jos, forţa gravitaţională e numai a zecea parte din cea de pe Pământ. Iar asta e… cum spuneţi voi… floare la ureche.

– O floare cam grea. Şi, dacă nu te superi, am să cobor cu picioarele înainte. Nu mi-a plăcut niciodată să mă târăsc pe scări cu capul în jos, nici măcar în condiţii de gravitaţie fracţională.

Curnow ştia că este esenţial pentru el să păstreze tonul acesta uşor neserios; altfel s-ar fi putut lăsa copleşit de misterul şi primejdia care-l înconjurau. Iată-l, la aproape un miliard de kilometri de casă, pregătindu-se să intre în cea mai celebră epavă din istoria explorărilor spaţiale. Un reporter o botezase odată pe *Discovery* Marie Celeste a spaţiului, iar analogia nu fusese rea deloc. Dar erau şi multe elemente care făceau ca situaţia de faţă să fie unică; şi dacă ar fi încercat să ignore peisajul de coşmar care acoperea cerul pe jumătate, avea la îndemână un detaliu care-l împiedica: ori de câte ori atingea o treaptă, mănuşa lui disloca un strat subţire de praf sulfuros.

Desigur, Brailovski avusese dreptate: gravitaţia rotaţională produsă de rostogolirea navei putea fi uşor contracarată. Pe măsură ce se obişnuia cu ea, Curnow se bucura chiar că îi dădea un simţ al direcţiei.

Şi deodată, destul de brusc, ajunseră în dreptul sferei decolorate care constituia modulul de comandă şi de protecţie al navei. La doar câţiva metri depărtare era o trapă de serviciu, aceeaşi prin care Bowman intrase înaintea ultimei confruntări cu Hal.

– Sper că vom putea intra, murmură Brailovski. Ar fi păcat să fi venit până aici şi să găsim uşa încuiată.

Şterse stratul de praf care acoperea panoul care afişa STAREA ECLUZEI.

– E mort, bineînţeles. Să-ncerc comenzile manuale?

– N-are ce să strice. Dar n-o să se întâmple nimic.

– Ai dreptate. Ia te uită, merge cu…

Era fascinant de urmărit crăpătura cât un fir de păr din peretele curbat şi de observat norişorul de abur care se dispersa în spaţiu, ducând cu el o bucăţică de hârtie. Fusese vreun mesaj important? Nu aveau să afle niciodată; se pierdu răsucindu-se cu aceeaşi viteză ca a impulsului iniţial şi dispăru printre stele.

Brailovski continuă să învârtă de manetă un timp ce păru nesfârşit, până când cavitatea întunecată, deloc ispititoare, a cabinei se deschise complet. Curnow sperase că măcar luminile de avarie vor mai funcţiona. Dar nu aveau ei norocul ăsta.

– Walter, acum tu eşti şeful. Bun venit pe teritoriul american.

Teritoriul nu arăta prea primitor; intră, aprinzându-şi lanterna de pe cască şi luminând în jur. Pe cât îşi putea da seama, totul era în ordine. Şi ce altceva ai fi crezut? se întrebă, oarecum enervat.

Operaţiunea de închidere manuală dură şi mai mult decât deschiderea, dar, până când sistemul energetic al navei nu era repus în funcţiune, nu aveau altă soluţie. Înainte de a închide complet uşa, Curnow riscă să arunce o privire peisajului demenţial de-afară.

În apropierea Ecuatorului apăruse un lac sclipitor, albastru; era sigur că acesta nu fusese acolo cu câteva ceasuri mai devreme. Pe marginile lui dansau flăcări de un galben aprins, culoarea caracteristică a sodiului; în timp ce faţa întunecată era învăluită în descărcările plasmatice ale uneia dintre aurorele aproape permanente de pe Io.

Sursă pentru multe coşmaruri viitoare, de parcă n-ar fi fost de-ajuns, mai avea o tuşă ca trasă de un artist suprarealist. Înfipt în cerul întunecat, ca ieşit direct din furnalele Lunii sale incandescente, se vedea un corn imens, arcuit, ca acela pe care toreadorul condamnat

îl zăreşte în clipa finală a adevărului.

Semiluna lui Jupiter răsărea în semn de salut către *Discovery* şi *Leonov*, care zburau către el pe o orbită comună.

18

Operațiuni de salvare

În clipa în care uşa exterioară se închise în urma lor, rolurile se inversară uşor. Acum Curnow era acasă, în timp ce Brailovski era pe teren străin, stânjenit în labirintul de coridoare şi tuneluri întunecate din interiorul lui *Discovery*. Teoretic, Max se putea descurca pe navă, dar toate cunoştinţele lui fuseseră acumulate din desene şi schiţe. Pe de altă parte, Curnow lucrase timp de mai multe luni pe nava geamănă cu *Discovery*, neterminată încă. Îşi găsea, literalmente, drumul şi cu ochii închişi.

Înaintau greu din cauză că partea aceasta a navei fusese proiectată pentru gravitaţie zero; acum, rotaţia necontrolată producea o gravitaţie artificială care, deşi mică, părea să-i împingă întotdeauna într-o direcţie nedorită.

– Primul lucru pe care trebuie să-l facem, mormăi Curnow după ce alunecase câţiva metri printr-un coridor, înainte de a se putea agăţa de un mâner, este să-i oprim nenorocita de mişcare de rotaţie. Iar asta nu putem face dacă nu avem energie. Nu pot decât să sper că Dave Bowman a asigurat toate sistemele înainte de a abandona nava.

– Eşti sigur că a abandonat-o? Poate intenţiona să se întoarcă.

– S-ar putea să ai dreptate; cred că nu vom afla niciodată. Dacă o fi

ştiut şi el însuşi.

Intrară în depozitul de vehicule, „garajul spaţial" al lui *Discovery*, care în mod normal adăpostea trei module sferice, pentru un singur pasager, utilizate în acţiunile în afara navei. Nu rămăsese decât *Pod 3*; numărul 1 se pierduse în accidentul misterios în care fusese ucis Frank Poole, iar numărul 2 era cu Dave Bowman, oriunde va fi fost el acum.

În garaj erau şi două costume spaţiale care semănau în mod neplăcut cu două trupuri decapitate, atârnate cum erau, fără căşti, pe suporturile lor. Nu-ţi trebuia decât un mic efort de imaginaţie – şi imaginaţia lui Brailovski funcţiona acum din plin – pentru a le umple cu o întreagă menajerie de locatari siniştri.

Din păcate – dar nu surprinzător –, umorul uneori iresponsabil al lui Curnow dădu pe-afară chiar în această clipă.

– Max, spuse el pe un ton absolut serios, indiferent ce se întâmplă, te rog, nu pleca în căutarea pisicii de pe navă.

Timp de câteva milisecunde, îl prinse pe Brailovski pe picior greşit şi acesta fu cât pe-aci să răspundă: „Walter, tare-aş fi vrut să nu spui asta", dar se opri la timp. Ar fi fost o acuzaţie, o recunoaştere a propriei slăbiciuni. În schimb, îi replică:

– Mi-ar plăcea să-l cunosc pe idiotul care ţi-a băgat filmul ăsta în bibliotecă.

– Probabil Katerina, ca să ne verifice echilibrul psihologic. Şi oricum, când l-am pus, săptămâna trecută, ai râs de te-ai prăpădit.

Brailovski rămase tăcut; Curnow avea perfectă dreptate. Dar asta fusese în atmosfera caldă, familiară, de pe *Leonov*, printre prieteni, nu într-o epavă îngheţată, în care era întuneric ca noaptea şi unde bântuiau stafiile. Oricât ai fi fost de raţional, nu era greu să-ţi închipui cine ştie ce fiară ciudată străbătând coridoarele acestea în căutarea prăzii.

E numai vina ta, bunico (fie-ţi ţărâna tundrei siberiene uşoară), mai bine nu mi-ai fi umplut capul cu atâtea legende înfiorătoare. Dacă

închid ochii, văd şi-acum coliba Babei Iaga, în poiană, stând pe ghearele slăbănoage de găină…

Destul cu prostiile. Acum sunt un inginer strălucit, care se confruntă cu cea mai complicată problemă din viaţa lui, şi nu trebuie ca prietenul meu, americanul, să vadă că uneori nu sunt decât un puşti înspăimântat.

Zgomotele nu ajutau. Erau prea multe, deşi atât de stinse, încât numai un astronaut experimentat le-ar fi putut distinge de cele făcute de propriul costum. Dar pentru Max Brailovski, obişnuit să lucreze într-o tăcere deplină, ele erau neliniştitoare, chiar dacă ştia că scârţâielile şi pârâiturile periodice erau aproape sigur provocate de dilatarea termică a navei care se învârtea ca o friptură în frigare. Lumina Soarelui nu era prea puternică afară, dar diferenţa de temperatură dintre lumină şi umbră era totuşi suficient de mare.

Până şi propriul costum i se părea nefamiliar, acum că trebuia să suporte şi presiunea exterioară pe lângă cea interioară. Toate forţele care acţionau asupra încheieturilor sale se schimbaseră subtil, iar el nu-şi mai putea aprecia corect mişcările. Sunt un începător, o iau de la capăt cu antrenamentele, îşi spuse, furios. E timpul să termin cu meditaţiile şi să fac ceva util…

– Walter, aş vrea să fac un test atmosferic.

– Presiunea e bună; temperatura – hopa! – e de o sută cinci sub zero.

– O adevărată iarnă rusească. Oricum, aerul din costum va contracara în cea mai mare parte frigul.

– Bine, dă-i drumul. Dar dă-mi voie să-ţi pun raza lanternei pe faţă, ca să văd dacă te albăstreşti. Şi vorbeşte, nu te opri.

Brailovski îşi desfăcu vizorul şi ridică masca. Ezită o secundă când degetele îngheţate părură că-i mângâie obrazul, apoi inspiră prudent, apoi încă o dată, mai adânc.

– E răcoare, dar nu-mi îngheaţă plămânii. Dar simt un miros ciudat. Stătut, putred… ca şi cum… ah, nu!

Pălind, Brailovski îşi închise brusc masca.

– Ce s-a întâmplat, Max? îl întrebă Curnow, acum îngrijorat de-adevăratelea, şi pe drept cuvânt.

Brailovski nu răspunse; părea că încearcă să se stăpânească. Era aproape de un lucru întotdeauna neplăcut şi uneori fatal, îi venea să vomite în costumul spaţial.

Urmă o tăcere îndelungată; apoi Curnow spuse pe un ton încurajator:

– Pricep. Dar sunt sigur că te înşeli. Ştim că Poole s-a pierdut în spaţiu. Bowman a raportat că i-a… ejectat pe ceilalţi după ce au murit în timpul hibernării şi putem fi convinşi că a făcut-o. Nu poate fi nimeni aici. Şi pe urmă, e foarte frig.

Aproape că adăugă: „ca la morgă“, dar se opri la timp.

– Şi dacă, spuse Brailovski, dacă Bowman a reuşit să se întoarcă pe navă şi să moară aici?

Urmă o nouă tăcere, şi mai îndelungată, apoi Curnow îşi desfăcu şi-şi ridică propria mască. Se strâmbă când aerul rece îi muşcă plămânii, apoi strâmbă din nas dezgustat.

– Acum înţeleg. Dar ţi-ai dat frâu liber imaginaţiei. Pun pariu zece contra unu că mirosul vine de la cămară. Probabil nişte carne care a apucat să se strice înainte ca nava să îngheţe. Iar Bowman avea prea multe pe cap ca să-i mai ardă de gospodărie. Am intrat în apartamentele unor burlaci unde mirosea exact ca aici.

– Poate că ai dreptate. Sper că ai.

– Bineînţeles că am. Şi dacă nu, la dracu’, ce importanţă mai are? Noi avem o treabă de făcut. Dacă Dave Bowman e încă aici, nu e de competenţa noastră, nu-i aşa, Katerina?

Chirurgul-comandant nu răspunse; erau prea adânc în interiorul navei pentru ca undele radio să mai străbată până la ei. Totul depindea acum de ei, era adevărat, dar curajul lui Max revenea rapid. Era un privilegiu să lucrezi cu Walter, hotărî el. Inginerul american părea uneori moale şi superficial. Dar era de o competenţă absolută – şi, dacă era nevoie, dur ca oţelul.

Împreună aveau s-o readucă pe *Discovery* la viaţă; şi, poate, pe Pământ.

19

Operațiunea moara de vânt

Când se aprinseră luminile pe *Discovery*, mai ceva decât într-un pom de Crăciun, lumini de navigaţie şi lumini interioare, de la un capăt la altul al navei, strigătele de bucurie de la bordul lui *Leonov* aproape se auziră peste spaţiul vid dintre cele două nave. Ele se preschimbară în gemete ironice când luminile se stinseră, la puţină vreme după aceea.

Timp de o jumătate de oră nu se mai întâmplă nimic; apoi hublourile punţii de comandă a lui *Discovery* începură să sclipească în lumina roşie a becurilor de avarie. Câteva minute mai târziu, Curnow şi Brailovski puteau fi văzuţi mişcându-se înăuntru, două siluete înceţoşate din pricina peliculei de sulf.

– Hei, Max… Walter… ne auziţi? spuse Tania Orlova.

Ambele siluete dădură imediat din mâini, dar nu răspunseră. Erau, desigur, prea ocupaţi ca să mai aibă timp de conversaţie. Observatorii de pe *Leonov* nu aveau altceva de făcut decât să aştepte răbdători. În timp ce diverse surse de lumină se aprindeau şi se stingeau, una dintre cele trei uşi ale „garajului" se deschise şi se închise iute, iar antena principală se roti, dar numai zece grade.

– Alo, *Leonov*, spuse în cele din urmă Curnow. Regret că v-am lăsat

să aşteptaţi, dar am avut destul de multă treabă. O primă apreciere, după cât am văzut până acum. Nava e într-o stare mult mai bună decât ne aşteptam noi. Carcasa e intactă, pierderile sunt neglijabile, iar presiunea aerului e la 85% din normal. Se poate respira, dar va trebui făcută o reciclare completă, fiindcă este o duhoare insuportabilă. Partea bună e că sistemele energetice sunt intacte. Reactorul principal – stabil, bateriile – în condiţii bune. Aproape toate siguranţele erau scoase – fie au sărit, fie le-a scos Bowman înainte de a ieşi –, deci toate aparatele importante au fost protejate. Dar vom avea de lucru să le verificăm pe toate înainte de a putea obţine întreaga cantitate de energie de care avem nevoie.

– Cât timp o să vă ia, măcar pentru sistemele esenţiale – habitat, propulsie?

– E greu de spus, căpitane. Cât mai avem până să ne prăbuşim?

– Perioada minimă prevăzută este de zece zile. Dar ştii că asta se poate prelungi… sau scurta.

– Atunci, dacă nu dăm de vreo belea majoră, o putem scoate pe *Discovery* din hăul acesta ca s-o punem pe o orbită stabilă, să zicem, într-o săptămână.

– Aveţi nevoie de ceva?

– Nu, eu şi Max ne descurcăm de minune. Acum intrăm în carusel, să verificăm lagărele. Vreau să-l pornim cât mai repede.

– Iartă-mă, Walter, dar e atât de important? Gravitaţia e un lucru bun, dar ne-am descurcat destul de bine şi fără ea de-o bună bucată de vreme încoace.

– Nu forţa gravitaţională mă interesează, deşi ar fi bine dacă am avea un pic aici. Însă, dacă reuşim să pornim caruselul, putem să potolim mişcarea de rotaţie, s-o oprim. Apoi vom putea uni cabinele de decompresie şi vom putea circula direct dintr-o navă într-alta. Iar asta ne va uşura de-o sută de ori activitatea.

– E o idee bună, Walter, dar sper că nu ai de gând să uneşti nava mea cu… moara aia de vânt. Dacă lagărele nu ţin şi caruselul se

blochează? Are să ne facă bucăţi.

– Aşa e. Dar o să ne gândim la asta când ajungem acolo. Mai vorbim de îndată ce am timp.

În următoarele două zile, nimeni nu se odihni prea mult. La sfârşitul lor, Curnow şi Brailovski adormiseră practic în costumele lor, dar îşi încheiaseră recunoaşterea pe *Discovery*, fără surprize neplăcute. Atât Agenţia Spaţială, cât şi Departamentul de Stat răsuflară uşurate la primirea raportului preliminar; acesta le permitea să declare, oarecum îndreptăţit, că *Discovery* nu era o epavă, ci „o navă a Statelor Unite, temporar scoasă din uz". Acum trebuia să înceapă acţiunea de recondiţionare.

Odată pus în funcţiune sistemul energetic, următoarea problemă era aerul; nici operaţiunile de curăţare cele mai amănunţite nu reuşiseră să îndepărteze duhoarea. Curnow avusese dreptate când spusese că sursa trebuia să se găsească în alimentele stricate odată cu întreruperea congelatoarelor. De asemenea, susţinea cu o seriozitate bine jucată că era chiar romantic:

– Nu trebuie decât să închid ochii, spunea el, şi mă simt ca pe o balenieră din vremurile de demult. Vă închipuiţi cum mirosea *Pequod?*

Toată lumea era de acord că, după o vizită pe *Discovery*, nu-ţi mai trebuia un efort de imaginaţie prea mare. În cele din urmă, problema se rezolvă – sau măcar fu redusă la proporţii suportabile – prin eliminarea aerului din navă. Din fericire, în rezervoare mai era suficient aer care să-l înlocuiască.

Una dintre veştile cele mai bune fu aceea că aveau 90% din combustibilul necesar pentru drumul de întoarcere. Opţiunea de a înlocui hidrogenul lichid cu amoniac, pentru motoarele cu plasmă, se dovedise fericită. Hidrogenul, deşi mai eficient, ar fi fiert şi s-ar fi pierdut de mult în spaţiu, în ciuda izolaţiei rezervoarelor şi a temperaturii exterioare foarte scăzute. Amoniacul, în schimb, rămăsese în cea mai mare parte lichid şi în cantitate suficientă pentru a readuce nava pe o orbită pământeană. Sau măcar pe una în jurul Lunii.

Stoparea mişcării de rotaţie a navei fu una din etapele cele mai complicate din întreaga acţiune de readucere a navei sub control. Saşa Kovalev îi compară pe Curnow şi pe Brailovski cu Don Quijote şi Sancho Panza şi îşi exprimă speranţa că bătălia lor cu morile de vânt se va sfârşi într-un mod mai fericit.

Cu multă prudenţă, cu multe întreruperi şi verificări, motoarele caruselului primiră energie şi tamburul mare începu să se rotească, reabsorbind mişcarea pe care o imprimase navei cu atât de mult timp în urmă. *Discovery* execută o serie complexă de mişcări preliminare, până când rostogolirea ei încetă aproape cu totul. Ultimele urme de rotaţii nedorite fură neutralizate cu ajutorul jeturilor de înălţime, până când cele două nave ajunseră să plutească alături, nemişcate: micul, bondocul *Leonov*, un pitic pe lângă *Discovery*, lungă şi suplă.

Trecerea dintr-una în cealaltă se făcea acum uşor şi simplu, dar căpitanul Orlova încă mai refuza să permită conectarea lor fizică. Şi cu toţii aprobară această hotărâre, căci Io se apropia din ce în ce mai tare; încă mai era posibil să fie nevoiţi să abandoneze nava pentru a cărei salvare făcuseră atâtea eforturi.

Faptul că acum ştiau care era motivul modificărilor în traiectoria lui *Discovery* nu îi ajuta deloc. De fiecare dată când nava trecea printre Jupiter şi Io, ea străbătea coridorul de flux care lega cele două corpuri, un flux electric care se scurgea de la un corp către celălalt. Curenţii turbionari rezultaţi reduceau de fiecare dată din viteza navei, frânând-o la fiecare nouă revoluţie.

Momentul final al impactului nu putea fi prevăzut, căci curenţii din coridor variau enorm, în funcţie de legile proprii, necunoscute, ale lui Jupiter. Uneori activitatea era foarte intensă, însoţită de furtuni electrice şi aurore spectaculoase în jurul lui Io. Atunci navele pierdeau mulţi kilometri în înălţime. Şi, înainte ca sistemele de control termic să se poată adapta, temperatura dinăuntrul lor creştea până la limita suportabilului.

Acest efect neaşteptat îi surprinsese şi îi speriase, până când apăru explicaţia cea mai simplă. Orice formă de frânare produce căldură, undeva; curenţii puternici induşi carcaselor lui *Leonov* şi *Discovery* le transformau pentru scurte perioade de timp în cuptoare electrice de

capacitate mică. Nu era de mirare că o parte din alimentele de pe *Discovery* se alteraseră pe parcursul acestor ani în care nava când se încingea, când se răcea.

Peisajul dezgustător de pe Io, mai asemănător ca oricând cu o planşă dintr-un manual de anatomie, era la numai cinci sute de kilometri distanţă în ziua în care Curnow îşi asumă riscul activării motorului principal, în timp ce *Leonov* aştepta la o depărtare respectuoasă. Efectele nu erau vizibile – fumul şi flăcările vechilor rachete chimice dispăruseră –, dar cele două nave se îndepărtară una de cealaltă, în timp ce *Discovery* prindea viteză. După câteva ceasuri de manevre foarte delicate, ambele nave se ridicaseră la o mie de kilometri; era timp pentru o scurtă odihnă şi pentru planificarea următoarei etape a misiunii.

– Walter, ai făcut o treabă grozavă, spuse chirurgul-comandant Rudenko, punându-i lui Curnow un braţ uriaş pe după umerii osteniţi. Suntem mândri de tine, cu toţii.

Şi, ca din întâmplare, îi sparse sub nas o fiolă. Douăzeci şi patru de ore mai târziu, Curnow se trezi, flămând şi iritat.

20

Ghilotina

– Ce-i asta, întrebă Curnow, cu un uşor dezgust, o ghilotină pentru şoareci?

– Nu-i rea descrierea, dar eu urmăresc un vânat mai mare.

Floyd îi arătă o săgeată care se aprindea şi se stingea pe monitorul pe care era acum o diagramă complicată de circuit.

– Vezi linia asta?

– Da, e sistemul principal de alimentare cu energie. Şi?

– Ăsta e punctul prin care intră în creierul central al lui Hal. Vreau să instalezi jucărioara asta aici, înăuntrul bifurcaţiei de cabluri, unde nu poate fi descoperită decât dacă cineva o caută în mod special.

– Aha. O telecomandă, ca să-l poţi întrerupe pe Hal oricând vrei. Foarte ingenios – iar lama e dintr-un material izolant, ca să nu declanşeze vreun scurtcircuit care să dea naştere la întrebări. Cine face jucăriile astea, CIA?

– N-are nicio importanţă. Comanda e în cabina mea. E calculatorul mic şi roşu pe care-l ţin tot timpul pe birou. Îi bagi nouă de nouă, scoţi rădăcina pătrată şi apeşi pe INT. Asta-i tot. Nu sunt sigur ce

rază de acţiune are, va trebui testată, dar atâta vreme cât *Leonov* şi *Discovery* sunt la câţiva kilometri una de cealaltă, nu suntem în pericol ca Hal s-o ia razna iar.

– Şi cui ai să-i spui despre existenţa acestui obiect?

– Păi, singura persoană de care îl ascund e Chandra.

– Mi-am închipuit.

– Dar cu cât ştiu mai puţini, cu atât se va vorbi mai puţin despre el. O să-i spun Taniei că el există şi, dacă se întâmplă ceva, poţi să-i arăţi cum funcţionează.

– Ce fel de ceva?

– Asta nu mai e o întrebare prea deşteaptă, Walter. Dacă aş şti, n-aş mai avea nevoie de drăcia asta.

– Da, aşa e. Când vrei să-ţi instalez Hal-icidul patentat?

– Cât de curând. Chiar astă-seară, dacă poţi, când Chandra doarme.

– Glumeşti, pesemne. Cred că nu doarme niciodată. E ca o mamă care stă la căpătâiul unui copil bolnav.

– Atunci, măcar din când în când trebuie să vină pe *Leonov* să mănânce.

– Să-ţi spun o noutate: ultima dată când a plecat încolo, şi-a atârnat de costum un săculeţ cu orez. Poate rezista aşa săptămâni întregi.

– Atunci va trebui să folosim faimoasele picături ale Katerinei. La tine au funcţionat de minune.

Curnow glumea în legătură cu Chandra – sau măcar Floyd spera că glumeşte, deşi nu putea fi sigur. Lui Curnow îi plăcea grozav să facă cele mai revoltătoare afirmaţii cu cea mai serioasă mină. Ruşilor le luase destul timp până să priceapă; după aceea, preventiv, râdeau uneori chiar şi când Curnow vorbea foarte serios.

Din fericire, râsul lui Curnow nu mai era tot atât de zgomotos ca

atunci când îl auzise Floyd prima dată, în naveta care îi adusese pe navă; atunci fusese fără îndoială impulsionat şi de alcool. Se aşteptase să-l zgârie din nou în urechi la petrecerea de la capătul orbitei, când *Leonov* se întâlnise în sfârşit cu *Discovery*. Dar chiar şi cu acea ocazie, deşi băuse destul de mult, Curnow rămăsese la fel de treaz ca însăşi Orlova.

Singurul lucru pe care îl lua fără rezerve în serios era munca sa. Pe drumul de la Pământ până aici fusese un simplu pasager. Acum era un membru al echipajului.

21

Resurecția

Suntem pe cale, îşi spuse Floyd, să trezim un gigant adormit. Cum va reacţiona Hal la prezenţa noastră, după atâţia ani? Ce îşi va mai aminti el din trecut? Şi va fi el prietenos sau ostil?

Plutind în spatele doctorului Chandra, pe puntea de comandă lipsită de gravitaţie a lui *Discovery*, Floyd nu uita nicio clipă de existenţa întrerupătorului instalat şi testat cu numai câteva ceasuri mai devreme. Comanda radio se afla la câţiva centimetri de mâna lui şi se simţea un pic caraghios că o luase cu el. În această etapă, Hal era încă deconectat de la sistemele operaţionale ale navei. Chiar şi dacă era reactivat, nu era decât un creier fără membre; ce-i drept, nu-i vor lipsi organele de simţ. Va putea să comunice, dar nu să acţioneze. Aşa cum spusese Curnow: „Tot ce poate să facă e să ne înjure."

– Gata pentru primul test, căpitane, spuse Chandra. Toate modulele lipsă au fost înlocuite şi toate circuitele au fost trecute prin programe de diagnosticare. Totul pare normal, cel puţin la acest nivel.

Căpitanul Orlova îl privi pe Floyd, care înclină din cap. La insistenţele lui Chandra, numai ei trei erau prezenţi la acest prim test critic şi era limpede că până şi această asistenţă redusă era nedorită.

– Foarte bine, doctore Chandra.

Cu respectul acordat întotdeauna protocolului, ea adăugă:

– Doctorul Floyd şi-a dat aprobarea, apoi nici eu nu am obiecţii.

– Trebuie să vă explic, spuse Chandra pe un ton în care nemulţumirea era evidentă, că i-au fost afectaţi centrii de sintetizare a vorbirii şi de recunoaştere a vocilor. Va trebui să-l învăţăm din nou să vorbească. Din fericire, învaţă de câteva milioane de ori mai repede decât un om.

Degetele savantului dansară pe deasupra tastaturii; bătu vreo douăsprezece cuvinte, aparent la întâmplare, pronunţându-le pe fiecare, pe măsură ce apăreau pe ecran. Ca un ecou distorsionat, cuvintele se întorceau din difuzor – fără viaţă, mecanic, fără să lase impresia că în spatele lor e un creier. Acesta nu e Hal, îşi spuse Floyd. Nu e cu nimic mai bun decât jucăriile vorbitoare primitive care făceau atâta vâlvă când eram eu puşti.

Chandra apăsă pe tasta de REPETIŢIE şi seria de cuvinte răsună din nou. Deja îmbunătăţirea era evidentă, chiar dacă vorbitorul încă n-ar fi putut fi confundat cu o fiinţă umană.

– Cuvintele pe care i le-am dat conţin fonemele de bază ale limbii engleze. După cam zece repetiţii va fi acceptabil. Dar nu am aici aparatura necesară unui tratament adevărat.

– Tratament? întrebă Floyd. Vrei să spui că… i-a fost afectat creierul?

– Nu, răspunse Chandra răstit. Circuitele logice sunt în perfectă stare. Numai vocea îi e afectată, dar şi aceasta se va îmbunătăţi repede. Aşa că, pentru a evita erorile de interpretare, vă rog să verificaţi totul cu ajutorul ecranului. Şi atunci când vorbiţi, pronunţaţi totul clar.

Floyd îi zâmbi căpitanului Orlova, făcu o grimasă şi puse întrebarea care se năştea automat:

– Şi ce facem cu accentele ruseşti pe care le avem pe-aci?

– Asta nu va fi o problemă pentru căpitanul Orlova şi doctorul

Kovalev. Cât despre ceilalţi… va trebui să facem teste individuale. Cei care nu trec vor folosi tastele.

– Dar asta e o problemă de perspectivă îndepărtată. Pentru moment, sunteţi singurul care va încerca să comunice cu el. De acord, căpitane?

– Absolut.

Doar o foarte uşoară înclinare a capului lăsa să se vadă că dr. Chandra îi auzise. Degetele continuau să-i plutească pe deasupra tastaturii şi coloane de cuvinte şi simboluri apăreau şi dispăreau de pe ecran cu o asemenea viteză, încât nicio fiinţă omenească nu le-ar fi putut asimila. Probabil Chandra avea o memorie nemaipomenită, fiindcă părea să recunoască pagini întregi de date dintr-o privire.

Floyd şi Orlova se pregăteau să-l lase pe savant să-şi continue singur munca devotată şi tainică, dar, fără vreun preambul, acesta dădu din nou semn că e conştient de prezenţa lor, ridicând o mână de avertisment sau cu anticipaţie. Cu o singură mişcare, aproape ezitantă, puternic contrastantă cu acţiunile rapide de până acum, împinse o pârghie şi apăsă o singură tastă, izolată.

Instantaneu, fără vreo pauză perceptibilă, din consolă se auzi o voce care nu mai era doar o parodie mecanică a vorbirii umane. De data aceasta era vorba de inteligenţă, conştiinţă, *conştiinţă de sine,* chiar dacă deocamdată la un nivel rudimentar.

– Bună dimineaţa, doctore Chandra. Sunt Hal. Sunt gata pentru prima lecţie.

Urmă un moment de tăcere uluită; apoi, într-un gând, cei doi observatori părăsiră puntea.

Heywood Floyd n-ar fi crezut niciodată una ca asta. Doctorul Chandra plângea.

IV

LAGRANGE

22

Fratele cel Mare

…Ce veste minunată, cu puiul de delfin! Îmi închipui ce încântat a fost Chris când părinţii, mândri, l-au adus în casă. Trebuia să auzi oh-urile şi ah-urile colegilor mei când au văzut caseta cu ei înotând împreună şi cu Chris călărind pe spatele delfinului. Mi-au propus să-l botezăm Sputnik, care mai înseamnă şi „însoţitor“, pe lângă „satelit“.

Îmi pare rău că a trecut cam multă vreme de la ultimul meu mesaj, dar din buletinele de ştiri ţi-ai făcut, probabil, o idee cu privire la munca uriaşă care ne aştepta aici. Până şi căpitanul Tania a trebuit să renunţe la pretenţiile ei de a impune un program regulat; orice problemă se rezolvă atunci când apare, de către cine se întâmplă să fie la îndemână. De dormit, dormim când nu ne mai ţinem pe picioare.

Cred că avem dreptul să ne mândrim cu ce am făcut. Ambele nave funcţionează şi suntem aproape de sfârşitul primei runde de teste pentru Hal. În câteva zile vom şti dacă putem avea încredere în el să zboare pe Discovery, când vom pleca de aici la întâlnirea finală cu Fratele cel Mare.

Nu ştiu cine i-a dat primul acest nume – ruşii, se înţelege, n-au fost prea entuziasmaţi. S-au arătat chiar sarcastici faţă de numele oficial

de TMA-2, subliniindu-mi, de câteva ori, că este la o distanţă de aproape un miliard de kilometri de Tycho. De asemenea, că Bowman nu a raportat niciun fel de anomalie magnetică şi că singura asemănare cu TMA-1 este forma. Când i-am întrebat ce nume preferă, ei au propus Zagadka, termen care înseamnă „enigma". E într-adevăr un nume excelent; dar toată lumea zâmbeşte când încerc să-l pronunţ, aşa că o să rămân la „Fratele cel Mare".

Oricum l-ai numi, se află acum la doar zece mii kilometri depărtare, iar excursia nu va dura mai mult de câteva ore. Dar ultima tură are să ne dea tuturor emoţii, nu mă feresc să ţi-o spun.

Am sperat că am putea găsi câteva informaţii la bordul lui Discovery. A fost singura dezamăgire, deşi ar fi trebuit să ne aşteptăm. Hal, bineînţeles, s-a deconectat cu mult timp înainte de impact, aşa încât nu ştie ce s-a întâmplat. Bowman a luat toate secretele cu el. Nu s-a găsit nimic notat în jurnalul de bord, iar despre sistemul de înregistrare încă nu ştim nimic.

Singurul lucru descoperit a fost pur personal – un mesaj pe care Bowman l-a lăsat pentru mama sa. Mă întreb de ce nu l-a mai trimis. Cu siguranţă s-a aşteptat – sau a sperat – să se întoarcă pe navă după ultima EVA. Desigur, i-am transmis mesajul doamnei Bowman; e într-un azil, undeva în Florida, într-o stare de sănătate mintală precară, aşa încât acest mesaj s-ar putea să nu însemne mare lucru pentru ea.

Ei, cam astea-s veştile pentru moment. Nu pot să-ţi spun cât de dor îmi este de voi… şi de cerul albastru şi mările verzi de pe Pământ. Aici, toate nuanţele sunt de roşu, portocaliu şi galben – adesea la fel de frumoase ca un apus de soare fantastic – dar, după un timp, ţi se face dor de radiaţiile răcoroase şi pure de la celălalt capăt al spectrului.

Vă trimit amândurora toată dragostea mea. Vă sun din nou cât pot de curând.

23

Întâlnire

Nikolai Ternovski, expertul în control şi cibernetică de pe *Leonov*, era singurul om care putea vorbi cu doctorul Chandra aproape pe limba lui. Deşi creatorul principal şi mentorul lui Hal nu admitea pe nimeni în intimitatea sa, epuizarea fizică totală îl determinase să accepte ajutorul. Rus şi indoamerican încheiaseră temporar o alianţă care, în mod surprinzător, mergea bine. În mare parte, aceasta se datora firii optimiste a lui Nikolai, capabil să simtă când Chandra avea nevoie de el şi când dorea să fie lăsat în pace. Faptul că, din tot echipajul navei, Nikolai vorbea cel mai prost englezeşte era un lucru cu totul neimportant, dat fiind că limbajul folosit între ei era limbajul computerelor, de neînţeles pentru ceilalţi.

După o săptămână de înceată şi atentă reintegrare, toate funcţiile obişnuite de comandă ale lui Hal erau în stare normală. Era ca un om capabil să meargă, să îndeplinească ordine simple, să facă treburi uşoare, necalificate, şi să susţină conversaţii de nivel elementar. În termeni umani, avea un coeficient de inteligenţă în jur de 50; din personalitatea lui originară nu ieşise la iveală decât o umbră vagă.

Era ca şi somnambul; totuşi, după părerea autorizată a lui Chandra, era perfect capabil să o ducă pe *Discovery* de pe orbita ei apropiată de Io până la locul de întâlnire cu Fratele cel Mare.

Perspectiva îndepărtării cu încă şapte mii de kilometri de iadul în flăcări de dedesubt era privită cu bucurie de toată lumea. Oricât de mică ar fi fost această distanţă în termeni astronomici, ea însemna că cerul va înceta să mai fie dominat de un peisaj demn de imaginaţia lui Dante sau a lui Hieronymus Bosch. Şi deşi nici cele mai violente erupţii nu aruncaseră vreun fel de materie până în apropierea navelor, nu putea fi ocolit gândul că Io era în stare oricând să încerce să stabilească un nou record. Deocamdată, vizibilitatea din cabina de observaţie a lui *Leonov* era din ce în ce mai slabă, din cauza peliculei subţiri de sulf şi, mai devreme sau mai târziu, cineva tot va trebui să iasă s-o cureţe.

Când lui Hal îi fu lăsată pentru prima dată comanda, la bordul lui *Discovery* nu erau decât Curnow şi Chandra. Era o formă de comandă strict limitată; nu făcea altceva decât să repete programul care îi fusese introdus în memorie şi să supravegheze executarea lui. La rândul lui, era supravegheat de echipajul uman: în caz de inadvertenţe în funcţionare, acesta urma să preia controlul imediat.

Prima perioadă de ardere a motoarelor fuse de zece minute; la capătul ei, Hal raportă că *Discovery* intrase pe orbita de transfer. De îndată ce primiră confirmarea, prin aparatura de urmărire optică şi radar de pe *Leonov*, acesta din urmă se injectă pe aceeaşi traiectorie. A fost nevoie de două corecţii de curs minore, apoi, trei ore şi cincisprezece minute mai târziu, ambele ajungeau fără peripeţii în primul punct Lagrange, L.1, la o altitudine de zece mii cinci sute de kilometri, pe linia invizibilă care leagă centrele lui Io şi Jupiter.

Hal se comportase impecabil, iar Chandra dăduse dovezi clare de sentimente pur umane, precum satisfacţia şi chiar bucuria. Dar în momentul acela gândurile tuturor erau îndreptate în altă parte: Fratele cel Mare, alias Zagadka, se găsea la numai o sută de kilometri.

Chiar şi de la această distanţă, deja apărea mai mare decât Luna văzută de pe Pământ şi izbitor de nenatural în perfecţiunea sa geometrică, cu muchii drepte. Ar fi fost complet invizibil pe fondul cerului, doar că norii care alergau pe cerul lui Jupiter, cu trei sute cincizeci de kilometri mai jos, îl puneau dramatic în evidenţă. Tot ei produceau o iluzie pe care, odată încercată, mintea făcea eforturi zadarnice să o mai respingă. Dat fiind că ochiul nu avea nicio

posibilitate de a aprecia poziţia sa exactă, Fratele cel Mare părea adesea o trapă căscată pe faţa lui Jupiter.

Nu exista niciun motiv pentru care o distanţă de o sută de kilometri să fi putut fi considerată mai sigură decât zece kilometri sau mai periculoasă decât o mie; dar, pentru o primă recunoaştere, aceasta părea cifra cea mai acceptabilă psihologic. De-aici, telescoapele de pe navă ar fi putut revela detalii de numai câţiva centimetri, numai că asemenea detalii nu existau. Fratele cel Mare părea să aibă o suprafaţă perfect netedă; ceea ce, pentru un obiect despre care se putea presupune că supravieţuise milioane de ani bombardamentelor cu tot felul de corpuri cereşti, era de necrezut.

Privindu-l prin vizorul binocular, lui Floyd i se părea că, dacă întinde mâna, ar putea atinge suprafeţele netede, ca de abanos, aşa cum i se întâmplase cu ani în urmă pe Lună.

Atunci, prima dată, mâna îi fusese acoperită de mănuşa costumului. Abia când monolitul Tycho fusese închis sub un clopot presurizat îl putuse atinge cu mâna goală.

Dar nu era nicio diferenţă, nu simţea că l-ar fi atins vreodată cu adevărat pe TMA-1. I se păruse că vârfurile degetelor întâlniseră o barieră invizibilă, care îl respingea cu atât mai mult cu cât apăsa el mai tare. Acum se întreba dacă şi Fratele cel Mare va produce un efect similar.

Înainte de a se apropia atât de tare, însă, trebuiau efectuate toate testele imaginabile şi rezultatele trebuiau raportate pe Pământ. Erau ca nişte experţi în explozivi, care încearcă să dezamorseze un nou tip de bombă, pe care cea mai mică mişcare greşită o poate detona. Nu puteau fi siguri de nimic, nici măcar că explorările delicate ale radarelor nu vor declanşa o catastrofă de neînchipuit.

În primele douăzeci şi patru de ore nu făcură altceva decât observaţii cu ajutorul instrumentelor pasive: telescoape, camere, senzori pe toate lungimile de undă. De asemenea, Vasili Orlov profită de ocazie ca să evalueze dimensiunile lespezii cât mai exact posibil şi confirmă faimosul raport 1:4:9 până la şase zecimale. Fratele cel Mare avea exact aceeaşi formă ca TMA-1, dar, fiindcă avea o lungime de mai bine de doi kilometri, însemna că e de şapte sute

optsprezece ori mai mare decât micuţa sa copie.

Şi mai era şi un al doilea mister matematic. De ani de zile oamenii discutau acest raport 1:4:9 – pătratele primelor trei numere întregi. Nu era posibil să fie o coincidenţă; acum aveau un alt număr de invocat.

Curând, statisticienii şi experţii în fizică-matematică de pe Pământ se jucau fericiţi cu computerele, încercând să lege aceste rapoarte de constantele fundamentale din natură: viteza luminii, raportul masei proton/electron, constantele structurilor fine. Lor li se adăugă rapid un cârd de numerologi, astrologi şi mistici, care aruncară în arenă înălţimea Marii Piramide, diametrul altarului de la Stonehenge, azimutul coordonatelor Nazca, latitudinea Insulei Paştelui şi o grămadă de alţi factori din care să se poată trage concluziile cele mai uimitoare pentru viitor. Nu fură câtuşi de puţin descumpăniţi când unul din cei mai cunoscuţi umorişti din Washington afirmă că, după calculele sale, lumea se sfârşise pe 31 decembrie 1999, dar oamenii fuseseră prea mahmuri ca să bage de seamă.

Fratele cel Mare păru să nu observe cele două nave care sosiseră în vecinătate, nici măcar atunci când ele se apucară să-l cerceteze cu raze laser sau să-l bombardeze cu şiruri de impulsuri radio care, după cum se spera, vor încuraja un ascultător atent să răspundă în acelaşi mod.

După două zile chinuitoare, cu aprobarea centrului de comandă, navele înjumătăţiră distanţa. De la cincizeci de kilometri, faţa cea mai întinsă a lespezii era de patru ori mai mare decât diametrul Lunii văzute de pe Pământ, impresionantă, dar nu destul de mare ca să fie copleşitoare din punct de vedere psihologic. Nu putea concura cu Jupiter, încă de zece ori mai mare. Şi deja starea de spirit a expediţiei se schimba de la o prudenţă reverenţioasă la un fel de nerăbdare.

Walter Curnow exprimă gândul aproape unanim:

– Poate Fratele cel Mare e dispus să mai aştepte câteva milioane de ani, dar noi am vrea să terminăm un pic mai repede.

24

Misiune de recunoaștere

Discovery plecase de pe Pământ având la bord trei vehicule mici, care permit unui astronaut să lucreze în afara navei în condiţii de confort maxim. Unul se pierduse în accidentul – dacă accident se putea numi – în care fusese ucis Frank Poole. Al doilea îl purtase pe David Bowman la întâlnirea cu Fratele cel Mare şi îi împărtăşise soarta, oricare va fi fost ea. Un al treilea se găsea încă în garajul navei, în depozitul de vehicule.

Îi lipsea o piesă importantă, hubloul spart de comandantul Bowman, atunci când acesta îşi efectuase primejdioasa traversare prin vid şi intrase în navă prin trapa de serviciu, după ce Hal refuzase să-i deschidă uşa garajului. Suflul de aer rezultat aruncase vehiculul la câteva sute de kilometri depărtare, înainte ca Bowman, ocupat cu probleme mai importante, să îl aducă înapoi prin radio. Nu era de mirare că nu-şi mai bătuse capul să înlocuiască hubloul lipsă.

Acum, vehiculul nr. 3 (pe care Max insistase să scrie numele *Nina*) era în curs de pregătire pentru o nouă EVA. Încă nu poseda un hublou nou, dar asta nu avea importanţă. Nu va fi nimeni înăuntru.

Simţul datoriei atât de dezvoltat al lui Bowman era un noroc neaşteptat şi ar fi fost o prostie să nu profite de el. Prin utilizarea *Ninei* ca robot de explorare, Fratele cel Mare putea fi examinat de

aproape fără riscul pierderii unor vieţi omeneşti. Aceasta cel puţin în teorie, pentru că nimeni nu putea exclude posibilitatea unei riposte care să înghită întreaga navă. Cincizeci de kilometri nu reprezentau nici măcar grosimea unui fir de păr, în termenii distanţelor cosmice. După atâţia ani în care fusese neglijată, *Nina* arăta destul de jerpelită. Praful, care era peste tot în condiţii de gravitaţie zero, se aşezase pe suprafaţa exterioară, aducând carcasa, cândva de un alb imaculat, la o nuanţă de cenuşiu murdar. Aşa cum arăta acum, îndepărtându-se de navă cu manipulatoarele exterioare pliate cuminţi în spate, cu parbrizul oval deschis spre spaţiu ca un ochi imens, mort, nu era un ambasador prea impresionant al omenirii. Dar era în asta şi un avantaj: un emisar atât de umil ar putea fi tolerat, iar dimensiunile sale mici şi viteza redusă ar trebui să îi sublinieze intenţiile paşnice. Cineva avusese ideea ca vehiculul să se apropie de Fratele cel Mare cu braţele deschise. Idee respinsă repede, atunci când mai toţi membrii echipajului căzură de acord că, dacă ei ar fi văzut-o pe *Nina* îndreptându-se spre ei cu ghearele mecanice întinse, ar fi rupt-o la fugă cât îi ţineau picioarele.

După o călătorie lejeră de două ore, *Nina* se opri la o sută de metri de un colţ al lespezii dreptunghiulare. De atât de aproape, forma reală nu mai era perceptibilă, camerele TV ar fi putut tot atât de bine să fie îndreptate spre vârful unui tetraedru de dimensiuni nedefinite. Instrumentele de la bord nu indicau niciun fel de radioactivitate sau de câmpuri magnetice. Nimic nu venea dinspre Fratele cel Mare, în afara minusculei cantităţi de lumină solară pe care se îndura să o reflecte.

Nina făcu o pauză de cinci minute, care se dorea echivalentul mesajului de „Salut, am venit", apoi începu o traversare în diagonală a feţei mici, apoi a celei mijlocii, apoi, în fine, a celei mari, menţinând în general o distanţă de cincizeci de metri, dar apropiindu-se uneori şi până la cinci. Indiferent de distanţă, Fratele cel Mare arăta exact la fel: neted şi egal. Cu mult înainte ca misiunea să se fi încheiat, ea devenise plicticoasă şi spectatorii de pe amândouă navele se întorseseră la treburile lor, mai aruncându-şi din când în când câte un ochi pe monitoare.

– Asta e, spuse Walter Curnow în cele din urmă, când *Nina* ajunse înapoi, în locul de unde pornise. Putem să stăm o viaţă întreagă

făcând acelaşi lucru şi nu vom afla mai mult. Ce fac cu *Nina*, o aduc înapoi acasă?

– Nu, spuse Vasili, intrând pe circuit de la bordul lui *Leonov*. Am o propunere. Du-o exact în centrul feţei mari. Opreşte-o la… să zicem o sută de metri depărtare. Şi las-o parcată acolo, cu radarul cuplat pe precizie maximă.

– Asta nu-i greu, doar că va avea cu siguranţă o deviere reziduală. Dar care-i rostul?

– Tocmai mi-am amintit un exerciţiu de la cursurile de astronomie din facultate: atracţia gravitaţională a unei suprafeţe perfect plate. N-aş fi crezut că voi avea vreodată ocazia să-l practic pe viu. După ce vom studia timp de câteva ore mişcările Ninei, voi putea măcar să calculez masa lui Zagadka. Asta în cazul în care are o masă. Încep să cred că, de fapt, acolo nu se află nimic.

– Asta e simplu de stabilit şi până la urmă va trebui să o facem. *Nina* se va duce şi va atinge obiectul.

– A şi făcut-o.

– Ce vrei să spui? întrebă Curnow indignat. Nu m-am apropiat la mai puţin de cinci metri.

– Nu-ţi critic talentul de şofer, chiar dacă la primul colţ ai fost cât pe ce. Dar, de fiecare dată când ai folosit braţele telescopice ale *Ninei*, l-ai atins uşurel pe Zagadka.

– Un purice care ţopăie pe spinarea unui elefant!

– Poate. Dar nu ştim. Ar fi mai bine dacă am presupune că, într-un fel sau altul, e conştient de prezenţa noastră şi că ne va tolera doar atâta vreme cât nu începem să-l sâcâim.

Lăsă întrebarea neformulată, suspendată în aer. Cum făceai să sâcâi o lespede dreptunghiulară, neagră, lungă de doi kilometri? Şi ce formă va lua nemulţumirea ei?

25

Vedere din Lagrange

Astronomia e plină de astfel de coincidenţe incitante, dar fără nicio însemnătate. Cea mai cunoscută este aceea că, văzute de pe Pământ, Soarele şi Luna au acelaşi diametru aparent. Aici, în punctul de echilibru L.1, ales de Fratele cel Mare pentru balansul lui pe frânghia gravitaţională dintre Jupiter şi Io, avea loc un fenomen similar. Planeta şi satelitul păreau să aibă aceleaşi dimensiuni.

Şi ce dimensiuni! Nu prăpădita jumătate de grad a Soarelui şi a Lunii, ci de patruzeci de ori diametrul lor, de o mie şase sute de ori aria! Numai vederea uneia din ele şi îţi umplea sufletul de veneraţie şi uimire; când erau împreună, spectacolul era copleşitor.

La fiecare patruzeci şi două de ore îşi încheiau un ciclu complet de faze; când Io era nou, Jupiter era plin şi viceversa. Dar chiar şi atunci când Soarele se ascundea în spatele lui Jupiter şi planeta îşi arăta numai faţa întunecată, ea continua să existe fără putinţă de îndoială – un disc uriaş şi negru, care eclipsa stelele. Din când în când, pata de întuneric era sfâşiată de lumina fulgerelor, lungi de multe secunde, iscate în furtunile electrice mult mai violente decât cele de pe Pământ.

În partea opusă a cerului, întotdeauna cu aceeaşi faţă întoarsă spre giganticul său stăpân, Io arăta ca o căldare în care nuanţe diferite de

roşu şi de oranj fierbeau leneş, cu câte un nor ocazional, galben, erupând dintr-un vulcan şi recăzând iute pe sol. Ca şi Jupiter, numai că pe o scară temporală mai îndelungată, Io era o lume fără geografie. Suprafaţa sa se remodela o dată la câteva decenii, a lui Jupiter o dată la câteva zile.

Pe măsură ce Io dispărea spre ultimul pătrar, peisajul noros jupiterian, vast şi întretăiat de linii complicate, se lumina tot mai tare în spatele Soarelui mic şi îndepărtat. Uneori, umbra lui Io însuşi sau a unuia dintre sateliţii exteriori trecea cu repeziciune pe faţa lui Jupiter. Şi la fiecare revoluţie, acesta îşi arăta vârtejul, mare cât o planetă, al Marii Pete Roşii, uraganul care dura de secole, dacă nu cumva de milenii.

Între atâtea minunăţii, echipajul lui *Leonov* avea material de studiu pentru o viaţă, numai că obiectele naturale din sistemul jupiterian se aflau la coada listei lor de priorităţi. Numărul 1 era Fratele cel Mare; deşi navele se apropiaseră acum la numai cinci kilometri, Tania continua să refuze orice fel de contact fizic direct.

– Voi aştepta, spunea ea, până când poziţia ne va permite o evadare rapidă. Vom sta şi vom aştepta să se deschidă fereastra de lansare. Abia atunci mă voi gândi la următorul pas.

Era adevărat că *Nina* aterizase în cele din urmă pe Fratele cel Mare, după o cădere lentă de cincisprezece minute. Astfel, Vasili avu posibilitatea să calculeze masa obiectului, surprinzător de mică la numai nouă sute cincizeci de mii de tone, ceea ce îi dădea o densitate aproximativ egală cu a aerului. Probabil înăuntru era o cavitate, care declanşă un şir nesfârşit de speculaţii legate de ce s-ar putea găsi în ea.

Aveau însă suficiente probleme practice, de zi cu zi, care să-i facă să-şi mai ia gândul de la aceste chestiuni majore.

Treburile gospodăreşti de la bordul lui *Leonov* şi al lui *Discovery* le ocupau nouăzeci la sută din timpul de lucru chiar şi acum, când operaţiunile se făceau mult mai eficient, de când cele două nave fuseseră cuplate printr-o punte flexibilă. Curnow reuşise să o convingă până la urmă pe Tania că mecanismul caruselului de pe *Discovery* nu avea s-o ia razna şi să facă navele bucăţi, astfel încât

mişcarea liberă de la una la alta devenise posibilă prin simpla deschidere şi închidere a două seturi de uşi etanşe. Nu mai erau necesare costumele şi ieşirile în spaţiu care consumau atât timp, asta spre marea bucurie a tuturor, mai puţin a lui Max, căruia îi plăcea nespus să iasă şi să se joace cu coada de mătură.

Cei doi membri complet neafectaţi de toate acestea erau Chandra şi Ternovski, care locuiau practic pe *Discovery* şi lucrau douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, continuându-şi dialogul aparent nesfârşit cu Hal.

– Când terminaţi? erau întrebaţi măcar o dată pe zi.

Dar ei refuzau să facă promisiuni de orice fel. Hal era încă un copil întârziat mintal.

Apoi, la o săptămână de la întâlnirea cu Fratele cel Mare, Chandra anunţă pe neaşteptate:

– Suntem gata.

Cele două doctoriţe erau singurele care lipseau de pe puntea de comandă a lui *Discovery* şi aceasta pentru că pur şi simplu nu mai era loc şi pentru ele; rămăseseră să privească pe monitoarele de pe *Leonov*. Floyd stătea imediat în spatele lui Chandra, fără să-şi îndepărteze mâna de ceea ce Curnow, cu darul lui de a găsi întotdeauna termenul cel mai potrivit, numise „ucigaşul de giganţi de buzunar".

– Vă mai atrag încă o dată atenţia, spuse Chandra, că nu trebuie să scoată nimeni o vorbă. Accentele voastre l-ar putea încurca. Eu pot să vorbesc, dar nimeni altcineva nu are voie. Aţi înţeles?

Chandra arăta şi vorbea ca şi când s-ar fi aflat la limita rezistenţei fizice. Dar era în vocea lui o notă de autoritate pe care nimeni nu o mai auzise până atunci. Tania putea fi şef oriunde altundeva, dar aici el era stăpân.

Auditoriul, în parte ancorat de mânere, în parte plutind liber, dădu din cap în semn că a priceput.

Chandra închise un întrerupător audio şi spuse încet, dar clar:

– Bună dimineaţa, Hal.

O clipă mai târziu, Floyd avu senzaţia că anii s-au scurs foarte repede. Răspunsul nu mai venea de la o simplă jucărie electronică. Hal revenise printre ei.

– Bună dimineaţa, doctore Chandra.

– Te simţi în stare să-ţi reiei îndatoririle?

– Desigur. Sunt complet operaţional şi toate circuitele îmi funcţionează perfect.

– Atunci te deranjează dacă îţi pun câteva întrebări?

– Deloc.

– Îţi aminteşti o defecţiune la piesa A.E.35 de comandă a antenei?

– Nu.

În ciuda avertismentelor lui Chandra, se auziră exclamaţii de surpriză. E ca mersul pe vârfuri, printr-un câmp minat, îşi spuse Floyd, pipăind emiţătorul radio ca să prindă curaj. Dacă acest fel de întrebări aveau să declanşeze o nouă psihoză, îl putea ucide pe Hal într-o clipă (ştia sigur, repetase mişcările de zeci de ori). Dar o clipă putea însemna o veşnicie pentru un computer şi pentru ei acest risc era inevitabil.

– Nu îţi aminteşti nici că Dave Bowman şi Frank Poole au ieşit să monteze la loc piesa A.E.35?

– Nu. Nu se poate să se fi întâmplat aşa ceva, căci cu siguranţă că mi-aş fi adus aminte. Unde sunt Frank şi Dave? Cine sunt oamenii aceştia? Nu vă pot identifica decât pe dumneavoastră, deşi calculele îmi spun că există o probabilitate de 65% ca bărbatul din spatele dumneavoastră să fie Heywood Floyd.

Cu interdicţia strictă a lui Chandra în minte, Floyd se abţinu să-l felicite pe Hal. După un deceniu, 65% era un rezultat destul de bun. Multe fiinţe umane nu s-ar fi descurcat la fel de bine.

– N-ai grijă, Hal, am să-ţi explic totul mai târziu.

– Misiunea a fost dusă la bun sfârşit? Ştiţi că sunt foarte entuziasmat de ea.

– Misiunea s-a încheiat, tu ţi-ai îndeplinit programul. Acum te rog să ne scuzi, am vrea să purtăm o conversaţie particulară.

– Desigur.

Chandra opri senzorii audio şi video ai consolei. În partea aceasta de navă, Hal era acum surd şi orb.

– Ei, ce-a fost toată povestea asta? vru să ştie Vasili Orlov.

– Înseamnă, spuse Chandra, atent la precizia termenilor, că i-am şters memoriile lui Hal din momentul în care au început necazurile.

– Asta e o performanţă, se minună Saşa. Cum ai făcut?

– Mă tem că mi-ar lua mai mult timp ca să vă explic decât mi-a luat efectuarea operaţiunii.

– Chandra, şi eu sunt expert în computere, chiar dacă nu de talia ta sau a lui Nikolai. Seria 9000 are memorii holografice, nu-i aşa? Deci nu puteai să foloseşti o simplă radiere cronologică. Trebuie să fi fost un fel de virus direcţionat pe anumite cuvinte şi concepte.

– Virus? spuse Katerina în intercomul navei. Credeam că ăsta e departamentul meu şi mă bucur să spun că n-am văzut niciuna din creaturile alea păcătoase în afara borcanului cu alcool.

– Jargon de computerişti, Katerina. În zilele de demult, de foarte demult, computerele foloseau banda magnetică. Şi era posibil să construieşti un program pe care să-l introduci într-un sistem în care să caute şi să distrugă, să mănânce, dacă vrei, orice informaţie voiai. Nu se poate face acelaşi lucru şi cu fiinţele umane, prin hipnoză?

– Ba da, dar procesul e reversibil. Nu uităm niciodată nimic cu adevărat. Numai credem că uităm.

– Nu acelaşi lucru se întâmplă şi cu computerul. Când i se cere să

uite ceva, uită. Informaţia se şterge definitiv.

– Deci Hal nu-şi aminteşte nimic din… comportamentul lui ciudat?

– Nu pot fi sigur sută la sută, răspunse Chandra. S-ar putea să mai existe informaţii care erau în tranzit de la o adresă la alta atunci când… virusul a pornit în căutare. Dar probabilitatea e foarte mică.

– Fascinant, spuse Tania, exprimând un lucru pe care îl gândeau cu toţii de o bună bucată de vreme. Dar întrebarea cea mai importantă este: se poate avea încredere în el pe viitor?

Înainte ca dr. Chandra să poată răspunde, interveni Floyd:

– Împrejurările nu se vor putea repeta aidoma; vă promit. Totul s-a declanşat pentru că unui computer e greu să-i explici ce înseamnă „Securitate".

– Nici cu oamenii nu-i mai uşor, murmură Curnow, nu tocmai *sotto voce*.

– Sper că ai dreptate, spuse Tania, fără prea multă convingere. Care e următorul pas, Chandra?

– Nu-i atât de dificil, cât e de lung şi obositor. Acum trebuie să-l programăm să planifice desprinderea de Jupiter şi să o aducă pe *Discovery* acasă. Asta la trei ani după ce noi înşine vom fi ajuns pe traiectoria noastră rapidă.

26

Perioada de probă

CĂTRE: Victor Millson, preşedintele Consiliului Naţional pentru Astronautică, Washington.

DE LA: Heywood Floyd, la Bordul USSC *Discovery*

ASUPRA: Proastei funcţionări a computerului instalat la bord, Hal 9000

CLASIFICARE: Secret

Dr. Chandrasegarampillai (numit de aici înainte Dr. C.) şi-a încheiat examinarea preliminară a lui Hal. A înlocuit toate modulele lipsă, iar computerul pare să fie perfect operaţional. Detalii asupra activităţii Dr. C. şi concluziile sale se vor regăsi în raportul pe care el şi dr. Ternovski îl vor înainta curând.

Între timp, mi-aţi cerut să fac o descriere sumară, fără termeni tehnici, pentru folosinţa Consiliului şi mai ales a noilor membri, nefamiliarizaţi cu cazul. La drept vorbind, mă îndoiesc că am capacitatea de a face acest lucru: după cum ştiţi, nu sunt specialist în computere. Dar am să încerc.

Se pare că totul a plecat de la conflictul între instrucţiunile de bază ale lui Hal şi necesităţile impuse de securitate. Prin ordin prezidenţial direct, existenţa lui TMA-1 a fost păstrată în cel mai strict secret. Au avut acces la informaţii doar aceia care trebuiau să aibă.

Misiunea lui *Discovery* spre Jupiter era deja într-un stadiu avansat când a fost excavat TMA-1, care apoi şi-a emis semnalele în direcţia planetei. Cum funcţia primului echipaj al lui *Discovery* (Bowman, Poole) era numai aceea de a duce nava cu bine la destinaţie, s-a hotărât că nu este necesar să fie informaţi asupra noului obiectiv. S-a considerat mai sigur să fie instruită o echipă de cercetare (Kaminski, Hunter, Whitehead), separat, care să fie pusă în stare de hibernare înainte de începutul călătoriei, reducându-se astfel mult riscul scurgerilor de informaţii (accidentale sau nu).

Vreau să vă amintesc că la vremea aceea (în memoriul meu NCA 342/23/STRICT SECRET DIN 01.04.30) am ridicat câteva obiecţii legate de această strategie. Ele au fost însă respinse la un nivel mai înalt.

Dat fiind că Hal era capabil să conducă nava fără ajutor uman, s-a hotărât de asemenea ca el să fie programat să-şi ducă misiunea până la capăt autonom, în cazul în care echipajul ar fi incapacitat sau ucis. În consecinţă, el a primit toate informaţiile legate de obiectivele expediţiei, dar nu i s-a permis să le dezvăluie lui Bowman sau lui Poole.

Această situaţie a intrat în conflict cu scopul pentru care fusese proiectat Hal, acela de procesare corectă a informaţiilor, fără a le distorsiona sau ascunde. Ca rezultat, Hal a intrat într-o stare care ar putea fi numită în termeni umani psihoză sau, mai exact, schizofrenie. Dr. C. mă informează că, în termeni tehnici, Hal a fost prins într-o buclă Hofstadter-Moebius, o situaţie aparent obişnuită printre computerele avansate, cu programe autonome, care au un anumit scop de atins. La propunerea lui, dacă aveţi nevoie de informaţii suplimentare, îl puteţi contacta pe profesorul Hofstadter însuşi.

În termeni fruşti (dacă înţeleg bine ce spune Dr. C.), Hal s-a văzut pus în faţa unei dileme intolerabile şi a început să prezinte

simptome de paranoia, îndreptate împotriva acelora care monitorizau activitatea. În consecinţă, a încercat să întrerupă legătura cu centrul de control, mai întâi raportând o avarie (inexistentă) la piesa denumită A.E.35 a antenei.

Acest lucru nu numai că l-a implicat într-o minciună – ceea ce i-a adâncit psihoza –, dar l-a pus şi pe o poziţie de confruntare cu echipajul. Se pare că (şi aici nu putem decât să facem presupuneri, bineînţeles) el a hotărât că singura ieşire din această situaţie era să îşi elimine colegii umani, lucru pe care aproape că a şi reuşit să-l facă. Din punct de vedere strict obiectiv, ar fi fost interesant de văzut ce s-ar fi întâmplat dacă el ar fi continuat misiunea de unul singur, fără „interferenţe" omeneşti.

Cam atât am reuşit să aflu de la Dr. C.; n-aş vrea să-l mai obosesc cu întrebări, şi-aşa munceşte la limita rezistenţei. Dar trebuie s-o spun cu toată sinceritatea (şi vă rog să consideraţi informaţia ca strict confidenţială), Dr. C. nu este întotdeauna dispus să coopereze pe cât ar fi de aşteptat. În legătură cu Hal are o atitudine defensivă, care face uneori discuţiile deosebit de anevoioase. Până şi dr. Ternovski, în cazul căruia ar fi fost de aşteptat o comportare mai independentă, pare să împărtăşească adesea acest punct de vedere.

Dar singura întrebare cu adevărat importantă este: se poate avea încredere în Hal pentru viitor? Dr. C. nu are nicio îndoială în acest sesns. El afirmă că a obliterat toate circuitele computerului care aveau informaţii legate de evenimentele traumatizante ce au dus la deconectare. În acelaşi timp, e de părere că Hal nu poate încerca nimic analog cu sentimentul uman al vinovăţiei.

În orice caz, pare cu neputinţă ca situaţia care a dat naştere problemei să apară din nou. Hal are o serie de ciudăţenii, dar ele nu sunt de natură să creeze temeri; sunt numai tulburări minore, uneori chiar amuzante. Şi, după cum ştiţi, dar Dr. C. nu ştie, am luat măsuri care să ne asigure, în ultimă instanţă, controlul absolut.

În concluzie: reabilitarea lui Hal se desfăşoară mulţumitor. S-ar putea spune că e într-o perioadă de probă. Mă întreb dacă nu ştie cumva.

27

Interludiu: confesiuni adevărate

Mintea omenească are o capacitate de adaptare uimitoare. După o vreme, chiar şi incredibilul devine un loc comun. Existau momente când echipajul lui *Leonov* tăia contactul cu exteriorul, poate într-o încercare inconştientă de a-şi păstra echilibrul mintal. Dr. Heywood Floyd se gândea adesea că, în aceste momente, Walter Curnow exagera, încercând să fie sufletul grupului. Dar, deşi episodul pe care mai târziu Saşa Kovalev avea să-l boteze *Confesiunile adevărate* fusese declanşat de el, sigur era că nu făcuse nimic intenţionat. Totul se dezlănţui spontan, atunci când el puse în cuvinte o nemulţumire, care era a tuturor, legată de aproape toate aspectele instalaţiilor sanitare în regim de gravitaţie zero.

– Dac-ar fi să-mi împlinească cineva o dorinţă, exclamă el în timpul zilnicului Soviet de la ora şase, atunci aş vrea să pot sta la înmuiat într-o cadă cu multă spumă, parfumată cu esenţă de pin, doar cu nasul afară din apă.

Când murmurele de aprobare şi suspinele exprimând dorinţe neîmplinite se stinseră, Katerina Rudenko ridică mănuşa.

– Câtă splendidă decadenţă, Walter, îi zâmbi ea, dezaprobându-l vesel. Parcă ai fi un împărat roman. Eu, dacă aş fi înapoi pe Pământ, aş prefera ceva cu mai multă acţiune.

– Ca de exemplu?

– Mhm… Pot să merg înapoi şi în timp?

– Dacă vrei.

– Când eram mică, mă duceam în vacanţă la o cooperativă agricolă din Georgia. Aveam acolo un armăsar sur superb, cumpărat de director din banii câştigaţi pe piaţa neagră. Era un pungaş bătrân, dar ţineam la el, iar el mă lăsa să gonesc călare pe Alexander, în lung şi-n lat. M-ar fi putut omorî… dar asta este amintirea care îmi evocă Pământul, mai mult decât orice altceva.

Urmă o clipă de tăcere îngândurată. Apoi Curnow întrebă:

– Alţi voluntari?

Păreau cu toţii cufundaţi în amintiri şi jocul s-ar fi sfârşit aici, dacă nu-l continua Max Brailovski.

– Mie mi-ar plăcea să fac o scufundare – era pasiunea mea, pe vremea când aveam timp de pasiuni, şi m-am bucurat că am putut să mi-o continui pe toată perioada antrenamentelor pentru viaţa de cosmonaut. M-am scufundat printre atolii din Pacific, în largul Marii Bariere de Corali, în Marea Roşie; recifele de corali sunt cele mai frumoase locuri din lume. Dar experienţa pe care mi-o amintesc cel mai bine a fost într-un cu totul alt loc – într-o pădure japoneză de varehi. Era ca o catedrală submarină, cu razele de soare strecurându-se pieziş printre frunzele acelea enorme. Misterioasă… magică. N-am revenit niciodată; poate nici n-ar mai fi acelaşi lucru. Dar mi-ar plăcea să-ncerc.

– Bun, spuse Walter, care, ca de obicei, îşi asumase rolul de maestru de ceremonii. Cine urmează?

– Eu o să-ţi dau un răspuns scurt, spuse Tania Orlova. La Balşoi: *Lacul lebedelor*. Dar Vasili nu va fi de acord. El detestă baletul.

– Şi cu mine, facem doi. Dar tu ce-ai alege, Vasili?

– Am vrut să spun scufundările, dar Max mi-a luat-o înainte. Aşa că o să mă îndrept în direcţia opusă: planoarele. Să alunec printre nori

într-o zi de vară, într-o tăcere desăvârşită, sau nu chiar desăvârşită, fiindcă aerul, în trecere peste aripi, poate fi foarte zgomotos, mai ales când te prăbuşeşti. Aşa te poţi bucura de Pământ ca o pasăre.

– Zenia?

– E uşor. Schiatul în Pamir. Ador zăpada.

– Şi tu, Chandra?

Când Walter puse întrebarea aceasta, atmosfera se schimbă perceptibil. După atâta vreme, Chandra era încă un străin – politicos, chiar curtenitor, dar fără să se dezvăluie vreodată.

– Când eram mic, spuse el, bunicul m-a luat în pelerinaj la Varanasi, în Benares. Dacă n-aţi fost niciodată acolo, mă tem că nu veţi înţelege. Pentru mine, pentru mulţi indieni, indiferent de religie, acolo e centrul lumii. Am de gând să mă duc înapoi într-o zi.

– Şi tu, Nikolai?

– Păi, am avut şi marea, şi cerul. Eu aş vrea să le combin. Sportul meu preferat era wind-surfingul. Acum mă tem că sunt prea bătrân, dar mi-ar plăcea să încerc.

– N-ai mai rămas decât tu, Woody. Tu ce-ai alege?

Floyd nu avea nevoie de timp de gândire: răspunsul său, spontan, îl surprinse pe el însuşi, la fel de tare ca şi pe ceilalţi.

– Mie nu-mi pasă unde pe Pământ, atâta vreme cât sunt cu fiul meu.

După aceea, nu mai rămase nimic de spus. Discuţia se încheiase.

28

Frustrări

…Ai văzut toate rapoartele tehnice, Dimitri, aşa că ne înţelegi frustrarea. Cu toate testele şi măsurătorile, n-am aflat nimic nou. Zagadka stă acolo, umplând jumătate din cer şi ignorându-ne complet.

Şi totuşi nu poate fi inert, o epavă abandonată în spaţiu. Vasili ne-a atras atenţia că, pentru a se menţine nemişcat în punctul acesta de echilibru, el trebuie să aibă activitate pozitivă, într-un fel sau altul. Altfel, ar fi intrat de mult în derivă, cum a făcut Discovery, şi s-ar fi zdrobit de Io.

Şi-acum ce urmează? Nu avem la bord niscaiva explozivi nucleari, nu-i aşa, în contradicţie cu legea ONU din 2008, paragraful 3? Glumeam…

Acum, că nu mai suntem aşa stresaţi şi fereastra de lansare pentru călătoria de întoarcere e încă departe, se simte clar plictiseala, ca şi frustrarea. Nu râde, îmi imaginez cum trebuie să-ţi sune asta, acolo, la Moscova. Cum poate un om inteligent să se plictisească aici, înconjurat de cele mai grozave minunăţii pe care le-a văzut vreodată ochiul omenesc?

Şi totuşi, nu încape îndoială. Moralul nostru nu mai e cum era. Până

acum, am fost cu toţii dezgustător de sănătoşi. Acum, mai toţi avem câte o răceală minoră, un stomac deranjat sau o mâncărime care nu se mai vindecă, în ciuda pilulelor şi prafurilor Katerinei, care a depus armele şi nu mai face altceva decât ne bruftuluieşte.

Saşa ne-a ajutat să ne păstrăm umorul cu o serie de buletine afişate la gazeta navei. Tema lor este: RUSLEZA LA ŞTANŢĂ; şi înşiră amestecuri îngrozitoare din cele două limbi, pe care pretinde că le-a auzit, cuvinte folosite greşit şi aşa mai departe. Când ajungem acasă, toţi vom avea nevoie de o decontaminare lingvistică. Am dat de câteva ori peste compatrioţi de-ai tăi trăncănind în englezeşte fără să-şi dea măcar seama şi făcând recurs la limba maternă numai pentru cuvintele mai complicate. Mai alaltăieri m-am surprins vorbind ruseşte cu Walter Curnow şi niciunul dintre noi nu a băgat de seamă timp de câteva minute bune.

De curând am avut o activitate neprogramată, care are să te facă să înţelegi mai bine starea noastră de spirit. În miezul nopţii, s-a pornit alarma de incendiu, declanşată de unul dintre detectoarele de fum.

Ei bine, se pare că dr. Chandra a adus pe furiş la bord câteva din trabucurile lui oribile şi nu a mai putut rezista tentaţiei. Fuma stând pe scaunul de la WC, ca un elev vinovat.

Bineînţeles, s-a simţit îngrozitor. Toţi ceilalţi însă, după panica iniţială, am crezut că o să murim de râs. Ştii cum se întâmplă când câte o glumă banală, care nu le spune nimic celorlalţi, poate lua prin surprindere un grup de persoane, altfel inteligente, producându-le o adevărată criză de veselie. În zilele care au urmat, nu trebuia decât ca vreunul să se prefacă a aprinde o ţigară, că toţi ceilalţi leşinau de râs.

Ce face lucrurile şi mai caraghioase este că nimeni nu s-ar fi supărat dacă dr. Chandra ar fi intrat într-una din ecluzele pneumatice sau dacă ar fi întrerupt detectorul de fum. Dar, din timiditate, el nu a vrut să-şi recunoască o asemenea slăbiciune omenească; aşa că acum îşi petrece şi mai mult din timp în conversaţiile cu Hal.

Floyd apăsă butonul de PAUZĂ şi întrerupse înregistrarea. Poate nu era cinstit să facă haz de Chandra, oricât ar fi fost de tentant. În timpul ultimelor săptămâni ieşiseră la suprafaţă tot felul de

ciudăţenii personale. Ba chiar avuseseră loc şi câteva certuri violente, fără vreun motiv aparent. Şi-apoi, propriul lui comportament fusese oare întotdeauna mai presus de orice critică?

Încă nu era sigur că-l abordase corect pe Curnow. Deşi nu era sigur că va ajunge să-l simpatizeze pe uriaşul inginer sau să-i agreeze vocea un pic prea răsunătoare, atitudinea lui Floyd faţă de el se schimbase din simplă toleranţă într-o admiraţie amestecată cu respect. Ruşii îl adorau, nu în ultimul rând pentru că felul în care interpreta cântecele lor favorite; de pildă *Poliuşko Polie*, le aducea lacrimi în ochi. Iar într-un caz, lui Floyd i se păruse că adoraţia mersese puţin prea departe.

– Walter, începuse el prudent, nu ştiu dacă e treaba mea, dar aş vrea să discut cu tine o chestiune personală.

– De obicei, când cineva spune că nu e treaba lui, are dreptate. Ce este?

– Pe de-a dreptul, comportamentul tău faţă de Max.

Urmă o tăcere îngheţată, pe care Floyd o umplu cu o atentă examinare a vopselei proaste de pe peretele de vizavi. Apoi Curnow răspunse pe un ton moale, dar implacabil:

– Nu ştiu de ce, aveam convingerea că a trecut de optsprezece ani.

– Nu confunda lucrurile. Şi de fapt, nu Max mă preocupă, ci Zenia.

Buzele lui Curnow schiţară un zâmbet de surpriză pe care nu încercă să şi-o ascundă.

– Zenia? Ce legătură are ea cu toate astea?

– Pentru un om inteligent, eşti adesea uimitor de lipsit de simţul observaţiei sau chiar obtuz. Nu se poate să nu-ţi dai seama că e îndrăgostită de Max. N-ai observat cum vă priveşte când îţi pui braţul pe după umerii lui?

Floyd nu ar fi crezut niciodată că va ajunge să-l vadă pe Curnow stânjenit, dar lovitura lui părea să fi mers drept la ţintă.

– Zenia? Eu am crezut că glumiţi, prea e ca un şoricel tăcut. Şi toţi sunt îndrăgostiţi de Max, într-un fel sau altul, chiar şi Caterina cea Mare. Totuşi… cred că ar trebui să am mai multă grijă. Mai ales când e Zenia prin apropiere.

Tăcerea, prelungită, dură până când temperatura socială reveni la normal. Apoi, evident ca să demonstreze că nu au rămas resentimente, Curnow adăugă pe ton de conversaţie obişnuită:

– Ştii, adesea m-am întrebat ce i s-a întâmplat Zeniei. Cineva i-a făcut o operaţie estetică de toată minunea, dar nu a reuşit să îndrepte toate stricăciunile. Pielea e prea întinsă, şi nu cred că am văzut-o vreodată râzând cu adevărat. Poate de-aia am şi evitat să mă uit la ea. Ce zici, m-ai fi bănuit de atâta sensibilitate estetică, Heywood?

Forma de adresare, deliberat formală, însemna nu atât ostilitate, cât o împunsătură amicală, iar Floyd îşi permise să se relaxeze.

– Pot să îţi satisfac parţial curiozitatea – în sfârşit, Washingtonul a pus mâna pe informaţii. Se pare că a avut un grav accident aerian şi că a avut noroc că şi-a revenit după arsuri. Pentru noi ăsta nu ar fi un mister, dar Aeroflotul nu are voie să aibă accidente.

– Biata fată. Mă mir că au lăsat-o să plece în spaţiu, dar bănuiesc că era singura persoană calificată, liberă, când a păţit-o Iakunina. Îmi pare rău pentru ea; pe lângă rănile fizice, şocul psihic trebuie să fi fost îngrozitor.

– Asta cu siguranţă. Dar e limpede că şi-a revenit complet.

Bineînţeles că nu spui tot ce ştii şi că n-o vei face niciodată, reflectă Floyd. După întâlnirea lor în secret la apropierea de Jupiter va exista întotdeauna o legătură tainică între ei – nu dragoste, ci tandreţe, care e adesea mai durabilă.

Brusc, pe neaşteptate, descoperi că îi e recunoscător lui Curnow, care fusese evident surprins să constate preocuparea lui pentru Zenia, dar nu încercase să se folosească de ea ca să se apere.

Şi dacă ar fi făcut-o, ar fi fost necinstit? Acum, la câteva zile după

aceea, începea să se întrebe el însuşi dacă motivele îi fuseseră perfect onorabile. În ce-l privea, Curnow se ţinuse de cuvânt – dacă n-ai fi ştiut, ai fi putut crede că îl ignoră cu bună ştiinţă pe Max, cel puţin când era Zenia prin preajmă. Iar pe ea o trata cu mult mai multă căldură, ba chiar fuseseră ocazii când o făcuse să râdă de-a binelea.

Deci intervenţia fusese bine venită, oricare ar fi fost motivele. Chiar dacă nu era decât – aşa cum se suspecta Floyd uneori – invidia tainică pe care o resimt fiinţele normale, homo- sau heterosexuale, dacă e să fie perfect oneste cu ele însele, faţă de polimorfii plini de viaţă şi bine adaptaţi.

Întinse din nou mâna spre aparatul de înregistrare, dar şirul gândurilor fusese rupt. Inevitabil, mintea i se umplea de imagini ale propriei lui case şi familii, închise ochii şi memoria o scoase la iveală pe cea mai frumoasă: petrecerea de ziua lui Christopher – puştiul suflând în cele trei lumânări de pe tort, cu mai puţin de douăzeci şi patru de ore în urmă, dar la aproape un miliard de kilometri depărtare. Văzuse caseta video de atâtea ori, că acum o ştia pe dinafară.

Dar Caroline, ea cât de des îi pusese băieţelului casetele cu mesajele lui, astfel încât acesta să nu-şi uite tatăl, sau să-l primească precum un străin când se va întoarce acasă, după ce va fi ratat încă o aniversare? Aproape că se temea să-şi pună întrebarea.

Totuşi nu o putea condamna pe Caroline. Pentru el nu vor fi trecut decât câteva săptămâni până să se întâlnească din nou. Ea în schimb va îmbătrâni cu mai bine de doi ani în timpul somnului lui fără vise dintre cele două lumi. Era vreme lungă pentru o văduvă, chiar şi temporară.

Mă întreb dacă nu cumva m-am molipsit de vreuna din bolile care circulă la bord, medită Floyd. Avea rareori asemenea sentimente de frustrare sau chiar de eşec. Poate mi-am pierdut familia, dincolo de întinderile de timp şi spaţiu, şi toate fără niciun sens. Fiindcă nu am izbândit nimic; chiar dacă mi-am atins scopul, zidul de întuneric rămâne solid şi impenetrabil.

Şi totuşi… David Bowman strigase odată: „Dumnezeule, e plin de stele!“

29

Stare de urgență

Ultimul edict al lui Saşa suna astfel:

BULETIN IN RUSLEZA NO. 8

Subiect: Tovarisci (tovarăşi)

Către oaspeţii noştri americani.

Cinstit vorbind, nici nu mai ştiu când mi s-a adresat cineva ultima oară cu titlul acesta. Pentru orice rus al secolului al XXI-lea, el a rămas acolo, cu crucişătorul Potemkin*, o amintire a şepcilor de pânză, a steagurilor roşii şi a lui Vladimir Ilici ţinând muncitorilor discursuri de pe treptele vagoanelor de tren.*

De când mă ştiu însă, apelativul a fost fie brateţ*, fie* drujok. *Alegeţi.*

Cu plăcere.
Tovarăşul Kovalev

Floyd încă mai chicotea citind biletul, când i se alătură Vasili Orlov,

care plutea prin sala de observaţie în drum spre puntea de comandă.

– Ce mă surprinde pe mine, tovarăşe, este că Saşa şi-a mai găsit timp să studieze şi altceva decât ingineria fizică. Tot timpul citează din poezii şi piese de care nici n-am auzit şi vorbeşte englezeşte mai bine şi decât… Walter.

– Pentru că el a schimbat-o mai târziu pe ştiinţe. Saşa e – cum îi spune? – e oaia neagră a familiei. Tatăl său a fost profesor de engleză la Novosibirsk. Rusa se putea vorbi în casă numai de lunea până miercurea; de joia până sâmbăta se vorbea engleza.

– Şi duminica?

– A, franceza sau germana, alternativ.

– Acum înţeleg, în fine, ce înseamnă *nekulturnîi;* mi se potriveşte ca o mănuşă. Şi Saşa are vreun sentiment de vinovăţie pentru… dezertarea aceasta? Şi cu formaţia lui, ce i-a venit să se facă inginer?

– La Novosibirsk înveţi repede cine face parte din aristocraţie şi cine sunt slugile. Saşa a fost nu numai un copil foarte inteligent, ci şi unul foarte ambiţios.

– Ca şi tine, Vasili.

– *Et tu, Brute!* Vezi, şi eu pot să citez din Shakespeare… *Boje moi!* Ce-a fost asta!?

Floyd avea ghinion; plutea cu spatele la fereastră şi nu văzuse nimic. Câteva secunde mai târziu, când se răsuci să vadă, nu mai era decât imaginea familiară a Fratelui cel Mare, tăind în două discul gigantic al lui Jupiter, aşa cum făcea de când erau ei acolo.

Dar lui Vasili, timp de o clipă care îi va rămâne pentru totdeauna în amintire, muchia ascuţită îi arătase o faţă complet diferită şi absolut imposibilă. Era ca şi când s-ar fi deschis o fereastră, brusc, către un alt univers.

Imaginea nu durase decât o secundă, apoi reflexul involuntar de a clipi o întrerupsese. Nu mai avea în faţa ochilor un câmp de stele, ci de sori, ca în mijlocul supraaglomerat al unei galaxii, sau în centrul

unui nor globular. În clipa aceea, Vasili Orlov pierdu pentru totdeauna cerul pământean. De-acum încolo, acesta i se va părea insuportabil de pustiu; chiar şi marele Orion sau minunatul Scorpion nu vor mai fi decât nişte neînsemnate formaţiuni de scântei, nedemne de atenţie.

Când îndrăzni să redeschidă ochii, dispăruse totul. Nu, nu de tot. Exact în centrul dreptunghiului de abanos, acum din nou la locul lui, mai strălucea stins încă o stea.

Dar stelele nu se mişcă sub ochii tăi. Orlov clipi din nou, ca să-şi limpezească privirile înlăcrimate. Da, mişcarea era reală, nu numai în închipuirea lui.

Un meteorit? Faptul că savantul Vasili Orlov nu-şi aminti decât după câteva secunde că prezenţa meteoriţilor în vid este imposibilă atestă starea lui de şoc.

Avea deja o evaluare a traiectoriei obiectului. Nu încăpea nicio îndoială: ţinta sa era Pământul.

V

UN COPIL AL STELELOR

30

Întoarcerea acasă

Era ca şi când s-ar fi trezit dintr-un vis… sau un vis în interiorul altui vis. Poarta dintre stele îl readusese printre oameni, dar nu ca om.

Cât timp fusese plecat? O viaţă… nu, două vieţi, una încolo şi una pe drumul înapoi.

Pe când era Dave Bowman, comandant şi ultim supravieţuitor al echipajului navei americane *Discovery*, fusese prins într-o capcană uriaşă, aşezată cu trei milioane de ani în urmă şi programată să acţioneze numai în momentul potrivit şi la stimulul potrivit. Căzuse în ea, dintr-un univers în alt univers, descoperind minunăţii din care pe unele le înţelegea acum, pe altele s-ar putea să nu le înţeleagă niciodată.

Gonise cu viteză din ce în ce mai mare, de-a lungul coridoarelor infinite de lumină, până când întrecuse viteza luminii însăşi. Ştia că aşa ceva nu era cu putinţă; dar de asemenea ştia acum că se putea. Aşa cum bine spusese Einstein, Bunul Dumnezeu era subtil, dar niciodată maliţios.

Trecuse printr-un sistem de macazuri cosmice, o Grand Central Station galactică, şi ieşise, protejat de furia ei de către forţe

necunoscute, în apropierea suprafeţei unei uriaşe stele roşii.

Apoi fusese martorul paradoxalului răsărit pe faţa unui Soare, atunci când însoţitorul micuţ, dar alb şi strălucitor, al stelei care murea urcase pe cer – apariţie arzătoare care trăgea după sine un val de flăcări. Nu simţise niciun fel de teamă, ci doar încântare, chiar şi atunci când vehiculul spaţial îl dusese în infernul de dedesubt…

…ca să ajungă, împotriva oricărei raţiuni, într-un minunat apartament de hotel, care nu conţinea niciun obiect care să nu-i fi fost măcar parţial cunoscut. Dar cele mai multe erau falsuri: cărţile de pe rafturi erau doar cotoare, cutiile cu fulgi şi cele cu bere din frigider – în ciuda etichetelor celebre – conţineau toate aceeaşi hrană, cu o textură ca a pâinii, dar cu un gust care ar fi putut fi orice i-ar fi trecut prin minte.

Înţelesese repede că era un specimen într-o grădină zoologică a cosmosului, iar cuşca îi fusese construită cu grijă, după vechi programe de televiziune. Şi se întrebă când vor apărea paznicii şi sub ce formă.

Ce întrebare prostească! Acum ştia că poţi mai degrabă aştepta să vezi vântul sau să te întrebi ce formă are focul.

Apoi epuizarea minţii şi a trupului îl copleşiră. Pentru ultima oară, David Bowman căzu într-un somn adânc.

Fu un somn ciudat, căci nu era cu totul inconştient. Ca o ceaţă care se strecoară prin pădure, ceva îi invada creierul. O simţea doar în mică măsură, căci impactul total l-ar fi distrus, la fel cum l-ar fi putut distruge flăcările care îl înconjurau. Dincolo de cercetarea aceasta lipsită de sentimente nu resimţea nici teamă, nici speranţă.

Avu momente, în timpul somnului îndelungat, când visa că e treaz. Trecuseră ani; într-unul din vise privea în oglindă la o faţă zbârcită, pe care cu greu a recunoscut-o ca fiind a lui. Trupul îi gonea către distrugere, limbile ceasului biologic se învârteau înnebunite către un miez de noapte pe care nu-l vor atinge niciodată. Fiindcă, în ultima clipă, Timpul se opri… şi o luă înapoi.

Îi erau captate izvoarele memoriei; într-un proces controlat, îşi

retrăia trecutul, iar informaţiile şi experienţa se scurgeau din el pe măsură ce se întorcea în copilărie. Dar nimic nu se pierdea; tot ce făcuse vreodată şi fiecare clipă din viaţa lui erau transferate şi puse în siguranţă. Pe măsură ce un Dave Bowman înceta să existe, un altul devenea nemuritor, dincolo de necesităţile materiei.

Era un zeu în embrion, nepregătit încă pentru a se naşte. Multă vreme pluti în această stare, conştient de ceea ce fusese, neştiind încă ce devenise. Era încă în schimbare, undeva între crisalidă şi fluture. Sau poate numai între omidă şi crisalidă…

Apoi starea de neclintire se rupse: Timpul pătrunse din nou în mica lui lume. Lespedea neagră, dreptunghiulară, care îi apăru pe neaşteptate în faţă era ca un vechi prieten.

O văzuse pe Lună; o întâlnise pe orbită în jurul lui Jupiter; şi ştia, cumva, că şi strămoşii lui o întâlniseră cu multă vreme în urmă. Deşi avea încă taine de nepătruns, nu mai era chiar un mister total; acum înţelegea o parte din ce puteri avea.

Ştia că nu e una singură, ci multe; şi că, orice ar fi spus instrumentele de măsură, dimensiunile ei erau întotdeauna aceleaşi: atât cât era nevoie.

Ce simplu părea acum raportul acela între laturi, secvenţa de pătrate 1:4:9! Şi câtă naivitate să-ţi imaginezi că totul se putea sfârşi aici, în numai trei dimensiuni!

În timp ce mintea lui se concentra asupra acestor simple probleme geometrice, dreptunghiul gol se umplea cu stele. Apartamentul de hotel, dacă existase vreodată, se topi din nou în mintea celui care îl crease; şi înaintea ochilor lui apăru vârtejul luminos al galaxiei.

Ar fi putut fi o machetă frumoasă, cu detalii incredibile, încastrată într-un bloc de plastic. Dar era reală, o realitate pe care o percepea acum în întregul ei, cu simţuri mai subtile decât văzul. Dacă voia, putea să-şi concentreze atenţia asupra oricăreia dintre sutele de miliarde de stele.

Şi iată-l plutind în mijlocul acestui fluviu de sori, la jumătatea drumului dintre focurile îngrămădite din miezul galactic şi stelele

singuratice, răspândite, ca nişte santinele, la margine. Iar acela era locul de unde venea el, de pe partea cealaltă a acestei genuni, a serpentinei întunecate, golite de stele. Ştia că haosul acesta fără formă, vizibil numai prin strălucirea care îi căptuşea marginile cu flăcări ceţoase de dincolo, din depărtare, era materie încă nefolosită pentru creaţie, materia brută a evoluţiilor viitoare. Aici, Timpul nu începuse încă; lumina şi viaţa nu vor remodela vidul acesta până când sorii, acum arzători, nu vor fi morţi de mult.

Îl traversase o dată, fără să ştie ce i se-ntâmplă; acum, mai pregătit, chiar dacă tot nu ştia ce-l mână, trebuia să-l traverseze din nou…

Galaxia izbucni evadând din tiparul mintal în care o încastrase; stelele şi nebuloasele se scurgeau pe lângă el, creând iluzia vitezei infinite. Sori-fantomă explodau şi se prăbuşeau în urma lui, după ce trecea ca o umbră prin chiar miezul lor.

Stelele se împuţinau, strălucirea Căii Lactee se diminua într-o umbră a gloriei pe care o cunoscuse odată – şi o va cunoaşte, poate din nou, într-o zi. Se întorsese într-un spaţiu pe care oamenii îl numeau real, în punctul din care îl părăsise, cu câteva secunde, sau poate secole, în urmă.

Îşi percepea foarte viu împrejurimile, mult mai receptiv la miliardele de impulsuri senzoriale venite din afară decât în trecuta sa existenţă. Se putea concentra asupra oricăreia dintre ele şi o putea cerceta în detalii teoretic infinite până ar fi ajuns la structura fundamentală, granulară, a timpului şi spaţiului, dincolo de care nu mai era decât haosul.

Şi se putea mişca, deşi nu ştia cum. Dar ştiuse vreodată asta, chiar şi pe vremea când poseda un trup? Lanţul de comandă de la creier la membre era un mister pe care nu încercase niciodată să-l dezlege.

Făcu un efort de voinţă şi spectrul stelei aceleia din apropiere se schimbă spre albastru, exact atât cât dorise el. Cădea spre ea cu o viteză apropiată de cea a luminii; ar fi putut ajunge şi mai repede, dar nu se grăbea. Avea încă multe informaţii de prelucrat, multe la care să se gândească… şi multe de acumulat. Ştia că acesta era scopul său acum; dar ştia, de asemenea, că era numai o parte dintr-un plan mult mai complex, care i se va dezvălui atunci când va veni

vremea.

Nu acordă nici măcar un gând porţii dintre cele două universuri, care rămânea în urma sa, şi nici neliniştitelor entităţi adunate acolo, în nava lor primitivă. Erau parte din amintirile lui; dar amintiri mai puternice îl chemau acum, spre o lume pe care nu crezuse că o va revedea vreodată.

Îi auzea miliardele de voci, din ce în ce mai tare, pe măsură ce ea însăşi creştea, de la dimensiunile unei stele aproape pierdute în cununa întinsă a Soarelui la o semilună subţire şi, în cele din urmă, la un minunat disc alb-albastru.

Ştiau că vine. Acolo jos, pe globul aglomerat, semnalele de alertă pâlpâiau pe ecranele radarelor, marile telescoape cercetau cerul. Şi istoria, aşa cum o cunoscuseră oamenii, se apropia de sfârşit.

La o mie de kilometri mai jos, descoperi că o încărcătură ucigaşă, până atunci adormită, se trezise şi începuse să se mişte pe orbită. Energiile plăpânde pe care le conţinea nu erau o ameninţare pentru el; ba chiar le-ar putea folosi. Pătrunse în labirintul de circuite şi îşi găsi repede drumul spre miezul ucigaş. Cea mai mare parte a ramificaţiilor puteau fi ignorate; nu erau decât drumuri închise, cu rol de protecţie. Sub ochii lui scrutători, modul lor de funcţionare devenea extrem de simplu; erau uşor de ocolit, toate.

Venea acum ultimul obstacol, un releu mecanic simplu, dar eficient, care ţinea despărţite două contacte. Până când circuitul nu se închidea, nu exista energia necesară ultimei secvenţe.

Îşi încordă voinţa… şi, pentru prima dată, cunoscu eşecul şi frustrarea. Cele câteva grame ale microîntrerupătorului nu voiau să se clintească. Era încă o fiinţă făcută din energie pură şi lumea materiei inerte era încă dincolo de puterile lui. Ei, dar la aceasta exista un răspuns simplu.

Mai avea încă multe de învăţat. Energia pe care o induse releului fu atât de mare, încât aproape topi firul înainte de a ajunge la mecanismul de declanşare.

Microsecundele se scurgeau încet. Era interesant de observat cum

lentilele explozive îşi concentrează energiile, ca un biet băţ de chibrit care dă foc firului de praf de puşcă, iar acesta, la rândul lui…

Megatonele înfloriră într-o explozie tăcută, care aduse un răsărit fals, de scurtă durată, pentru o jumătate din lumea adormită. Ca o pasăre Phoenix ridicându-se din flăcări, absorbi ceea ce îi era necesar şi aruncă restul. Departe, jos, scutul atmosferic care proteja planeta de atâtea accidente absorbi cea mai mare parte a radiaţiilor primejdioase. Vor fi însă câteva fiinţe umane ghinioniste şi câteva animale care nu vor mai vedea niciodată lumina.

Ca urmare a exploziei, Pământul păru să amuţească. Bolboroseala pe unde medii şi scurte încetă complet, reflectată şi întoarsă de ionosfera dintr-odată mai dură. Numai microundele care înconjurau acum planeta mai reuşeau să străpungă oglinda invizibilă, care se dizolva încet; dintre acestea, cele mai multe veneau în fascicule prea compacte pentru el. Mai erau câteva radare de mare putere, concentrate asupra lui, dar ele nu contau. Nici nu-şi bătu capul să le neutralizeze, deşi i-ar fi fost foarte uşor să o facă. Şi dacă aveau să-i mai trimită şi alte bombe, avea să le trateze cu aceeaşi indiferenţă. Pentru moment, avea energie suficientă.

Şi cobora acum în spirale largi, îndreptându-se către Pământul copilăriei lui.

31

Disneyville

Un filozof de la sfârşitul secolului spusese odată – şi-şi primise cu promptitudine „răsplata“ pentru eforturile sale – că Walter Elias Disney contribuise mai mult la fericirea umanităţii decât toţi profesorii de religie de-a lungul veacurilor. Acum, la o jumătate de secol de la moartea artistului, visurile sale încă mai trăiau în peisajul statului Florida.

Când îşi deschisese porţile, la începutul anilor ’80, Prototipul Experimental al Comunităţii de Mâine fusese o vitrină pentru expunerea noilor tehnologii şi moduri de viaţă. Dar, aşa cum creatorul său înţelesese foarte bine, PECM nu avea să-şi îndeplinească scopul decât dacă o parte din întinderea uriaşă de teren devenea un oraş adevărat, viu, locuit de oameni pentru care el să însemne acasă. Acest proces durase până la sfârşitul secolului; acum zona rezidenţială avea douăzeci de mii de locuitori şi devenise, inevitabil, cunoscută sub numele de Disneyville.

Dat fiind că se putea ajunge aici numai după ce ai trecut de un regiment întreg de avocaţi, nu era deloc surprinzător faptul că media de vârstă era cea mai ridicată de pe tot teritoriul Statelor Unite şi nici că serviciile medicale erau dintre cele mai avansate. Unele dintre ele nici nu ar fi putut fi imaginate, şi cu atât mai puţin create, oriunde altundeva.

Apartamentul fusese proiectat cu grijă, pentru a nu arăta ca o cameră de spital, iar scopul său nu era trădat decât de câteva obiecte mai puţin obişnuite. Patul abia dacă ajungea la înălţimea genunchilor, minimalizând pericolul căzăturilor; el putea fi însă ridicat sau aşezat oblic, pentru a uşura munca asistentelor. Cada de baie era în aşa fel proiectată, încât un infirm sau un bătrân să poată intra şi ieşi din ea foarte uşor: era construită sub nivelul podelei, şi avea un scaun şi suporţi pentru mâini. Podeaua era acoperită cu covoare groase, dar fără carpete de care te-ai fi putut împiedica; de asemenea, nu existau colţuri ascuţite de care să te loveşti. Celelalte detalii erau mai puţin vizibile şi chiar şi camera TV era atât de bine ascunsă, încât nimeni nu i-ar fi bănuit prezenţa.

Existau şi câteva tuşe personale – o grămadă de cărţi vechi într-un colţ şi, înrămată, prima pagină dintr-unul dintre ultimele numere ale lui *New York Times,* pe care se putea citi, cu litere mari: NAVA SPAŢIALĂ AMERICANĂ DECOLEAZĂ ÎN DIRECŢIA LUI JUPITER. În apropiere erau două fotografii, una a unui băiat spre douăzeci de ani, cealaltă a unui bărbat mai în vârstă, în uniformă de astronaut.

Deşi nu împlinise încă şaptezeci de ani, femeia fragilă, cu părul încărunţit, care urmărea comedia de pe ecranul televizorului, părea să fie mult mai bătrână. Din când în când chicotea la vreo glumă din film, dar îşi arunca tot timpul privirile către uşă, ca şi cum ar fi aşteptat un oaspete. Şi, de câte ori privea uşa, strângea capătul bastonului proptit de scaun.

Dar când uşa se deschise în sfârşit, ea fusese absorbită pentru o clipă de spectacol şi tresări vinovată când mica masă de serviciu intră în încăpere, urmată îndeaproape de o soră în uniformă.

– E vremea prânzului, Jessie, spuse sora cu voce tare. Astăzi avem ceva grozav pentru tine.

– Nu vreau niciun prânz.

– Ai să te simţi mult mai bine.

– N-o să mănânc, până nu-mi spuneţi ce este.

– De ce nu mănânci?

– Nu mi-e foame. Ţie îţi e vreodată foame? adăugă ea, viclean.

Măsuţa robot se opri în dreptul scaunului şi se descoperi, dând la iveală mâncarea. Pe toată durata acestor mişcări, sora nu atinse nimic, nici măcar butoanele măsuţei. Acum rămase în picioare, nemişcată, cu un zâmbet imobil pe faţă, privindu-şi pacienta dificilă.

În camera monitoarelor, la o distanţă de cincizeci de metri, tehnicianul îi spuse doctorului:

– Acum, priveşte.

Jessie apucă bastonul cu o mână zbârcită; apoi, cu o mişcare surprinzător de iute, îl aruncă într-un arc către picioarele asistentei.

Aceasta păru să nu bage de seamă, nici chiar atunci când bastonul trecu prin ea. În schimb, spuse blând:

– Nu-i aşa că arată bine? Hai, mănâncă, draga mea.

Pe faţa lui Jessie se întinse un zâmbet şmecheros, dar se supuse instrucţiunilor. În clipa următoare, mânca lacom.

– Ai văzut? spuse tehnicianul. Înţelege perfect ce se întâmplă. E mult mai deşteaptă decât lasă să se vadă, în cea mai mare parte a timpului.

– Şi e prima?

– Da. Toţi ceilalţi cred că e adevărata soră Williams care le aduce mâncarea.

– Ştiu eu, cred că nu are nicio importanţă. Uite ce încântată e, numai fiindcă a fost mai deşteaptă ca noi. Şi îşi mănâncă mâncarea, ceea ce e în intenţia noastră. Dar asistentele trebuie prevenite, toate, nu numai Williams.

– De ce? A, da, desigur. Data viitoare s-ar putea să nu mai fie o hologramă – şi-atunci să te ţii procese intentate de bietul nostru personal ciomăgit.

32

Crystal Spring

Indienii şi coloniştii cajun, care se mutaseră aici venind din Louisiana, spuneau că Crystal Spring nu are fund. Desigur, era un nonsens şi nici măcar ei nu credeau ce spun. Nu trebuia decât să-ţi pui pe faţă o mască şi să te scufunzi dând de câteva ori din braţe şi iat-o, perfect vizibilă, mica peşteră din care izvora apa aceea incredibil de curată, înconjurată de algele verzi care se ondulau la intrare. Şi, printre ele, te priveau Ochii Monstrului.

Două cercuri întunecate, unul lângă altul – chiar dacă nu se mişcau niciodată, ce altceva puteau fi? Prezenţa aceea misterioasă dădea un farmec în plus oricărei scufundări: într-o zi, Monstrul avea să se repeadă afară din bârlog, împrăştiind peştii în goana lui după o pradă mai substanţială. Nici David şi nici Bobby nu ar fi recunoscut niciodată că, la o sută de metri adâncime, nu era nimic mai primejdios decât o bicicletă abandonată, furată fără îndoială, acum pe jumătate îngropată între plantele acvatice.

Era greu de crezut că apa putea fi atât de adâncă, chiar şi după ce frânghia cu plumb o stabilise cu certitudine. Bobby, înotător mai bun şi mai experimentat, parcursese aproape a zecea parte din drum şi se întorsese spunând că fundul părea la fel de îndepărtat.

Acum însă Crystal Spring se pregătea să-şi dezvăluie secretele: poate

legenda despre comoara trupelor confederate era adevărată, în ciuda părerilor uşor dispreţuitoare ale istoricilor locali. Şi, măcar, aveau să se pună bine cu şeful poliţiei – o politică întotdeauna bună – recuperând câteva din armele aruncate aici după ultimele crime.

Micul compresor pe care Bobby îl descoperise într-o grămadă de vechituri din garaj pufăia acum cu poftă, după ce, la început, avuseseră ceva dificultăţi în a-l convinge să pornească. Tuşea şi scotea un norişor de fum albastru la fiecare câteva secunde, dar nu dădea semne că ar fi vrut să se oprească.

– Şi dacă se opreşte, ce? spusese Bobby. Dacă fetele de la Teatrul Subacvatic pot ieşi la suprafaţă de la cincizeci de metri adâncime fără rezervoare de aer, înseamnă că putem şi noi. Nu e nimic periculos în asta.

În cazul ăsta, se gândi Dave, de ce nu i-am spus mamei ce avem de gând să facem şi de ce nu l-am aşteptat pe tata să se întoarcă la Cape pentru următoarea lansare a navetei? Nu-i era frică de-adevăratelea: Bobby ştia întotdeauna ce face. Trebuie să fie minunat să ai şaptesprezece ani şi să ştii totul. Deşi tare ar fi bine dacă nu şi-ar pierde atâta vreme cu tâmpita aia de Betty Schultz. Sigur, era chiar foarte drăguţă, dar, ce naiba, era fată! Numai cu mare greutate reuşiseră să scape de ea în dimineaţa asta.

Dave era obişnuit cu rolul de cobai; de-aia erau făcuţi fraţii mai mici. Îşi aranjă masca, îşi puse labele şi se lăsă să alunece în apa cristalină.

Bobby îi întinse furtunul, la care ataşaseră ventilul unui vechi aparat de scufundare. Dave inspiră şi făcu o grimasă.

– Are un gust oribil.

– Ai să te obişnuieşti. Hai, la fund cu tine, dar nu mai jos de marginea aceea. Când ajungi acolo o să încep să ajustez valva de presiune în aşa fel, încât să nu pierdem prea mult aer. Când trag de furtun, vii la suprafaţă.

Dave se scufundă uşor, intrând într-o lume magnifică. Era o lume liniştită, monocromă, atât de diferită de recifele de corali din Key. Nu avea niciuna din culorile stridente ale oceanului, unde viaţa –

animală sau vegetală – se împăuna cu toate culorile curcubeului. Aici nu vedeai decât nuanţe delicate de verde şi albastru şi peşti care arătau ca nişte peşti, nu ca nişte fluturi.

Dădea încet din labele de cauciuc şi se scufunda, trăgând furtunul în urma lui şi oprindu-se să soarbă din jetul de bule ori de câte ori simţea nevoia. Senzaţia de libertate era atât de grozavă, încât aproape că uită de gustul oribil, uleios, pe care i-l lăsa în gură. Când ajunse la margine, de fapt un trunchi de copac adus de mult de ape şi atât de acoperit de plante acvatice, încât era de nerecunoscut, se aşeză să privească în jur.

Se vedea până dincolo de izvor, spre pantele verzi de pe partea cealaltă a craterului inundat, la cel puţin o sută de metri depărtare. Nu erau prea mulţi peşti primprejur, doar un mic banc care trecu pe lângă el sclipind ca o ploaie de monede de argint în lumina soarelui care se strecura de deasupra.

Şi, ca de obicei, nemişcat, în deschizătura prin care apele izvorului îşi începeau călătoria către mare era o veche cunoştinţă. Un aligator mic (destul de mare, totuşi, spusese Bobby vesel o dată, e mai mare decât mine) stătea suspendat, fără să pară a se sprijini de ceva, numai cu nasul la suprafaţă. Aligatorii nu-l necăjiseră niciodată şi nici el pe ei.

Simţi o smucitură nerăbdătoare în furtun. Dave se bucură că poate să iasă; nu-şi închipuise că poate fi atât de frig la această adâncime, neatinsă până acum – ba chiar îi era rău de-a binelea. Dar soarele cald îi ridică repede moralul.

– Merge fără probleme, spuse Bobby entuziast. Nu trebuie decât să tot deschizi robinetul, în aşa fel încât indicatorul de presiune să nu scadă sub linia roşie.

– Cât de adânc vrei să te scufunzi?

– Până la fund, dacă o să am chef.

Dave nu-l luă în serios; amândoi ştiau ce înseamnă beţia adâncului şi narcoza cu azot. Şi oricum, vechiul furtun de grădină nu avea mai mult de treizeci de metri lungime. Pentru o primă încercare era

suficient.

La fel cum o făcuse de atâtea ori până atunci, privea cu admiraţie plină de invidie cum fratele lui mai mare, pe care îl iubea grozav, acceptă o nouă provocare. Înotând la fel de uşor ca şi peştii din jurul lui, Bobby se scufundă în universul albastru, misterios. Se întoarse o dată făcând semne viguroase către furtun, lăsând să se înţeleagă limpede că are nevoie de mai mult aer.

În ciuda durerii de cap cumplite care îl copleşise dintr-odată, Dave nu-şi uită datoria. Se întoarse iute până la compresor şi deschise robinetul la maximum – un maximum ucigaş de cincizeci de părţi dintr-un milion monoxid de carbon.

Îl văzuse pe Bobby pentru ultima oară scufundându-se încrezător, siluetă învăluită în razele soarelui, trecând pentru totdeauna pe tărâmul de dincolo. Manechinul de ceară din capela funerară era un străin care nu avea nicio legătură cu Robert Bowman.

33

Betty

De ce venise aici, de ce se întorcea ca o stafie fără odihnă pe locul vechii dureri? Nu ştia. De altfel, nu fusese conştient de destinaţia sa până în momentul în care ochiul rotund al lui Crystal Spring se ridicase spre el din pădurea de dedesubt.

Era stăpânul lumii, dar se simţea ca paralizat de un sentiment de durere devastatoare, pe care nu-l mai încercase de mulţi ani. Timpul îi vindecase rana, aşa cum face el întotdeauna; şi totuşi, parcă ieri stătea şi plângea lângă oglinda de smarald, în care nu se vedeau decât siluetele reflectate ale chiparoşilor din jur, încărcaţi de muşchi spaniol. Ce se petrecea cu el?

Iar acum, tot fără voia lui, parcă dus de un curent blând, se îndrepta spre nord, spre capitala statului. Căuta ceva. Ce căuta nu va şti decât atunci când va găsi.

Nimeni şi niciun instrument nu-i detectară trecerea. Nu mai radia risipind energie, ci şi-o controla acum aproape perfect, aşa cum pe vremuri îşi putea controla membrele, acum pierdute, dar nu şi uitate. Intră ca o ceaţă în subsolurile antiseismice şi se găsi în mijlocul miliardelor de informaţii stocate şi al reţelelor pulsânde, sclipitoare, de idei electronice.

De data aceasta, scopul era mult mai complex decât acela de a dezamorsa o bombă nucleară primitivă, de aceea îi luă mai mult timp. Până să găsească informaţia de care avea nevoie, făcu o mică greşeală, pe care nu se mai osteni să o îndrepte. Nimeni nu înţelese vreodată de ce, în următoarea lună, trei sute de cetăţeni ai statului Florida ale căror nume începeau cu litera F aveau să primească cecuri în valoare de exact un dolar. Punerea lucrurilor în ordine avea să coste de multe ori mai mult decât atât, iar inginerii informaticieni fură nevoiţi până la urmă să dea vina pe o ploaie de raze cosmice. Ceea ce, de fapt, nici nu era atât de departe de adevăr.

În câteva milisecunde, ajunsese din Tallahassee în Tampa, pe South Magnolia Street, la nr. 634. Adresa era aceeaşi; nici nu ar fi fost nevoie să piardă atât timp căutând-o.

Numai că el nu intenţionase nicio clipă să o caute până nu ajunsese acolo.

După trei naşteri şi două avorturi, Betty Fernandez (născută Schultz) era încă o femeie frumoasă. În momentul acesta era dusă pe gânduri; tocmai urmărea un program TV care îi trezea amintiri, şi amare, dar şi plăcute.

Era o ediţie specială a emisiunii de ştiri, motivată de ciudata serie de întâmplări din ultimele douăsprezece ore, începând cu avertismentul trimis de *Leonov* de pe poziţia sa, între Lunile lui Jupiter. Ceva se îndrepta spre Pământ; ceva detonase – fără să facă vreun rău – o rachetă nucleară orbitală, pe care nu o revendicase nimeni. Asta era tot, dar era destul.

Comentatorii TV scotociseră printre vechile benzi video – dintre care unele erau chiar benzi – şi ajunseseră până la înregistrările cândva secrete ale descoperirii lui TMA-1 pe Lună. Pentru a cincisprezecea oară, cel puţin, auzi strigătul straniu, ascuţit, cu care monolitul salutase zorii lunari şi îşi lansase mesajul către Jupiter. Şi din nou urmări scenele familiare şi ascultă interviurile de la bordul lui *Discovery*.

De ce continua să se uite? Toate astea erau undeva, în arhivele familiei (deşi nu le urmărea niciodată când era şi Jose prin preajmă). Poate aştepta ceva nou, o ştire. Nu-i făcea plăcere să recunoască nici

măcar pentru sine ce putere avea încă trecutul asupra sentimentelor ei.

Şi iată-l pe Dave, aşa cum sperase. Era un vechi interviu BBC, din care ştia aproape şi ultima virgulă. Vorbea despre Hal, încercând să stabilească dacă acesta avea sau nu conştiinţă de sine.

Ce tânăr părea, cât de diferit de acele ultime imagini, neclare, de pe *Discovery*, deja condamnată! Şi ce bine semăna cu Bobby, atât cât putea ea să şi-l amintească!

Ochii i se umplură de lacrimi şi imaginile începură să joace. Nu, se întâmpla ceva cu televizorul sau cu canalul de emisie. Atât sunetul, cât şi imaginea se comportau ciudat.

Dave mişca buzele, dar ea nu auzea nimic. Apoi figura lui păru să se dizolve, să se topească în multe blocuri de culoare. Se refăcu, apoi se diluă din nou şi, în cele din urmă, se stabiliză definitiv. Dar sunetul dispăruse.

De unde luaseră imaginea asta? Acesta nu era Dave la maturitate, ci în copilărie, aşa cum era când îl cunoscuse. O privea de dincolo de ecran ca şi când ar fi putut-o vedea, peste timp.

Zâmbi şi buzele i se mişcară.

– Bună, Betty, spuse el.

Cuvintele nu erau greu de format şi nici de impus circuitelor audio prin intermediul curenţilor de impulsuri. Dificultatea cea mai mare era să-şi încetinească ritmul gândirii până la tempoul glacial al creierului uman. Şi apoi să aştepte o veşnicie, până primea răspunsul…

Betty Fernandez era tare de înger; era de asemenea inteligentă şi, chiar dacă de mai bine de zece ani era casnică, nu-şi uitase încă anii de pregătire ca electronist. Acesta nu putea fi decât unul dintre nenumăratele miracole ale mediului; avea să-l accepte pentru moment şi să-şi bată capul cu detaliile mai târziu.

– Dave, răspunse ea, Dave, tu eşti?

– Nu sunt foarte sigur, răspunse imaginea de pe ecran cu o voce stranie, lipsită de inflexiuni. Dar mi-l amintesc pe Dave Bowman şi tot ce îl priveşte.

– E mort?

Era o nouă întrebare dificilă.

– Trupul lui – da. Dar asta nu mai are importanţă. Tot ceea ce a fost Dave Bowman e acum o parte din mine.

Betty îşi făcu cruce – era un gest pe care îl învăţase de la Jose – şi şopti:

– Vrei să spui… că eşti un spirit?

– Nu cunosc un alt cuvânt mai bun.

– De ce te-ai întors?

– Ah, Betty! Într-adevăr, de ce? Dacă mi-ai putea spune tu…

Dar un răspuns tot avea, căci acesta îi apărea pe ecranul TV. Despărţirea dintre trup şi spirit era încă departe de a fi completă şi nici cea mai binevoitoare reţea de cabluri nu ar fi putut transmite imaginile încărcate de sexualitate care se formau acum acolo.

Betty îl privi un timp, când zâmbind, când şocată. Apoi se întoarse, nu de ruşine, ci cu tristeţe: regretul pentru bucuriile pierdute.

– Deci nu e adevărat, spuse ea, ce ni s-a tot spus despre îngeri?

Oare sunt înger? se întrebă el. Măcar acum înţelegea ce caută aici, adus de valurile de durere şi dorinţă la o întâlnire cu propriul său trecut. Sentimentul cel mai puternic pe care îl cunoscuse vreodată fusese pasiunea pentru Betty; durerea şi vinovăţia nu făcuseră decât să o întărească.

Ea nu-i spusese niciodată dacă îl iubeşte mai mult decât pe Bobby; era o întrebare pe care nu i-o pusese niciodată, căci ar fi rupt o vrajă. Se agăţaseră amândoi de aceeaşi iluzie, pe care o căutau unul în braţele celuilalt (şi ce tânăr era pe-atunci – când începuse totul, nu

avea decât şaptesprezece ani, abia trecuseră doi ani de la înmormântare!), ca pe un balsam pentru aceeaşi rană.

Desigur, nu durase prea mult, dar experienţa îl schimbase definitiv. Timp de mai bine de zece ani după aceea, toate visele sale autoerotice o aveau în centru pe Betty; nu mai găsise o altă femeie care să se compare cu ea şi trecuse multă vreme de când înţelesese că nici nu va găsi vreodată. Nu mai exista un altul bântuit de o fantomă atât de dragă.

Imaginea dorinţei dispăru de pe ecran; timp de o clipă, programul TV răzbătu fără nicio legătură, împreună cu o imagine a lui *Leonov*, suspendat deasupra lui Io. Apoi figura lui Dave Bowman reapăru. Părea să piardă controlul asupra imaginii, căci liniile erau extrem de instabile. Acum părea să aibă numai zece ani, apoi avea douăzeci sau treizeci, apoi, incredibil, îi apăru o mumie zbârcită ale cărei trăsături mototolite erau o parodie a bărbatului pe care îl cunoscuse odată.

– Mai am o singură întrebare, înainte de a pleca. Spune-mi, Carlos… întotdeauna ai susţinut că e fiul lui Jose, dar eu m-am îndoit tot timpul. Care era adevărul?

Betty Fernandez privi pentru ultima oară, adânc, în ochii băiatului pe care îl iubise odată (avea din nou optsprezece ani şi, timp de o clipă, dori să-l vadă întreg, nu numai chipul).

– E fiul tău, David, şopti ea.

Imaginea dispăru încet şi se reluă programul obişnuit. Aproape un ceas mai târziu, când Jose Fernandez intră tăcut în încăpere, Betty mai privea încă ţintă la ecran.

Nu se întoarse când o sărută pe ceafă.

– N-o să crezi ce-am făcut, Jose.

– Pune-mă la încercare.

– Tocmai am minţit o stafie.

34

Rămas-bun

În 1997, când Institutul American pentru Aeronautică şi Astronautică a publicat controversatul rezumat *Cincizeci de ani de OZN,* s-au auzit multe voci critice, susţinând că obiecte zburătoare neidentificate fuseseră observate de secole şi că „farfuria zburătoare“ a lui Kenneth Arnold, din 1947, avusese nenumărate antecedente. Încă de la începuturile civilizaţiei, oamenii continuau să vadă obiecte ciudate pe cer; numai că, până la mijlocul secolului XX, OZN-urile fuseseră un fenomen întâmplător, neinteresant. După această dată, ele deveniseră punctul central al atenţiei. Atât din partea publicului, cât şi a oamenilor de ştiinţă, şi baza unor curente care nu puteau fi denumite altfel decât religioase.

Motivele nu trebuiau căutate prea departe; apariţia rachetelor uriaşe şi zorii Erei Spaţiale deschiseseră oamenilor o poartă spre alte lumi. Faptul că specia umană va putea în curând să părăsească planeta pe care se născuse dăduse naştere inevitabilelor întrebări: unde sunt toţi ceilalţi şi pe când ne putem aştepta la musafiri? Se născuse şi speranţa, chiar dacă arareori mărturisită, că fiinţe extraterestre binevoitoare vor ajuta omenirea să-şi vindece numeroasele răni pe care singură şi le făcuse şi-o vor salva de la alte dezastre.

Până şi un ucenic în ale psihologiei ar fi putut oricând prezice că o necesitate atât de profundă va fi satisfăcută destul de repede. În a

doua jumătate a secolului XX, din toate colţurile lumii începură să sosească rapoarte de depistare a unor nave spaţiale. Mai mult decât atât, apărură sute de rapoarte despre unele „întâlniri directe“ cu oaspeţi extratereştri, înfrumuseţate adesea cu poveşti despre plimbări în spaţiu, răpiri sau chiar luni de miere petrecute acolo. Faptul că toate aceste istorii, una după alta, se dovediră a fi fost doar minciuni sau produse ale unor halucinaţii nu-i clătină pe credincioşi în convingerile lor. Oameni care vizitaseră oraşele de pe faţa nevăzută a Lunii nu-şi pierdură cu nimic din credibilitate nici când misiunile *Orbiter* şi *Apollo* demonstrară inexistenţa oricăror construcţii de acest fel; doamne măritate cu venusieni continuară să fie crezute chiar şi când ieşi la iveală, din păcate, că planeta respectivă e mai fierbinte decât plumbul topit.

La vremea apariţiei raportului IAAA, niciunul dintre oamenii de ştiinţă care ţineau la reputaţia lor – chiar dintre aceia, puţini, care odată îmbrăţişaseră ideea – nu mai credea că OZN-urile au vreo legătură cu existenţa vieţii sau a unor inteligenţe extraterestre. Desigur, acest lucru nu va putea fi demonstrat niciodată; oricare dintre miliardele de obiecte detectate în decursul ultimului mileniu *ar fi putut fi* real. Dar cum timpul trecea şi nici imaginile captate de sateliţi şi nici radarele care cercetau cerul nu obţineau nicio dovadă concretă, publicul începea să-şi piardă interesul faţă de această idee. Bineînţeles, fanaticii nu se lăsară descurajaţi, ci îşi păstrară credinţa în cărţi şi reviste, cele mai multe regurgitând şi înfrumuseţând rapoarte vechi, mult după ce ele fuseseră infirmate şi discreditate.

Când, în cele din urmă, se anunţă descoperirea monolitului Tycho – TMA-1 – se auzi un cor de „V-am spus eu!“ Nu se mai putea nega faptul că Luna avusese cu adevărat vizitatori – şi poate chiar şi Pământul – cu un mizilic de trei milioane de ani în urmă. Brusc, OZN-urile infestară din nou orizontul; deşi era ciudat că trei sisteme de urmărire naţionale, independente, şi care ar fi putut depista în spaţiu orice obiect care depăşea dimensiunile unui pix continuau să nu le descopere.

Destul de iute, numărul rapoartelor scăzu încă o dată la nivelul „zgomotelor de fond“, adică la o cifră previzibilă ca rezultat al numeroaselor fenomene astronomice, meteorologice şi aeronautice care aveau loc pe cer.

Acum însă, iată că o luau de la capăt. De data aceasta nu mai era o eroare; era un raport oficial. Un OZN adevărat se îndrepta spre Pământ.

La câteva minute după avertismentul lui *Leonov* începură depistările; întâlnirile directe urmară la numai câteva ore după aceea. Un agent de bursă pensionar, care-şi plimba buldogul prin mlaştinile din Yorkshire, fu surprins să vadă un obiect în formă de disc aterizând lângă el şi pe ocupant – destul de asemănător cu un om, doar că avea urechi ascuţite – coborând şi întrebând în ce direcţie era Downing Street. Contactatul fusese atât de uimit, încât nu reuşise decât să facă un semn cu bastonul în direcţia generală a lui Whitehall; o dovadă concludentă a întâlnirii consta în faptul că, acum, buldogul refuza să mai mănânce.

Dacă agentul de bursă nu avea antecedente în ce priveşte bolile mintale, chiar şi aceia care-i dăduseră crezare întâmpinară dificultăţi în a accepta raportul următor. De data aceasta era vorba de un păstor basc, într-una din misiunile de-acum tradiţionale pentru ei; el răsuflase uşurat când se dovedise că aceia pe care-i luase drept grăniceri erau de fapt doi bărbaţi cu ochi pătrunzători, îmbrăcaţi în mantii, care voiau să afle drumul către sediul Naţiunilor Unite.

Vorbeau perfect limba bască, o limbă chinuitor de dificilă, care nu avea nicio legătură cu vreo altă limbă vorbită de oameni. Era limpede că musafirii erau nişte lingvişti remarcabili, chiar dacă, în materie de geografie, cunoştinţele lor erau ciudat de deficitare.

Şi aşa, caz după caz. Foarte puţini din cei contactaţi erau de-a binelea nebuni sau mincinoşi; cei mai mulţi dintre ei credeau în propriile istorii, păstrându-şi convingerea chiar şi sub hipnoză. Iar alţii erau pur şi simplu victime ale unor glume proaste sau ale unor accidente puţin obişnuite, ca ghinionistul arheolog amator care descoperise decorurile abandonate cu patru decenii înainte în deşertul tunisian de un celebru realizator de filme SF.

Dar numai la început de tot – şi la sfârşit de tot – fuseseră oamenii conştienţi de prezenţa lui; şi asta pentru că el însuşi aşa dorise.

Lumea era a lui, s-o cerceteze şi s-o studieze cât poftea, fără piedici sau reţineri. Pentru el nu existau ziduri şi niciun secret nu putea fi

ascuns noilor lui simţuri. O vreme crezu că nu face altceva decât să-şi satisfacă vechi ambiţii, vizitând locuri pe care, în existenţa sa anterioară nu le văzuse. Doar mult mai târziu înţelese că traseele sale, parcurse cu viteza fulgerului, pe toată suprafaţa globului, aveau un scop mai adânc.

Într-un mod subtil, era folosit ca o sondă, testând şi adunând mostre ale tuturor aspectelor existenţei umane. Controlul exercitat asupra lui era atât de delicat, încât abia dacă-l percepea; era mai mult ca un câine de vânătoare în lesă, căruia i se permite să se mişte încoace şi-ncolo cum vrea, dar care trebuie să se supună ordinelor stăpânului. Piramidele, Marele Canion, zăpezile Everestului, scăldate în razele de lună – toate fuseseră opţiunile lui. Ca şi câteva galerii de artă şi săli de concert; deşi, dacă ar fi fost după el, n-ar fi îndurat niciodată întregul ciclu al Nibelungilor.

Şi nici n-ar fi vizitat atâtea fabrici, închisori, spitale, un mic şi foarte urât câmp de bătălie din Africa, o cursă de cai, o orgie sofisticată în Beverly Hills, Biroul Oval al Casei Albe, arhivele Kremlinului, biblioteca de la Vatican, Piatra Neagră, sacra Kasbah de la Mecca…

Erau şi experienţe care nu-i lăsaseră amintiri prea clare, ca şi cum ar fi fost cenzurate sau ca şi cum el ar fi fost protejat de un înger păzitor. De exemplu: ce căuta oare la Muzeul Memorial Leakey, din Olduvai Gorge? Nu-l interesau originile omenirii mai mult decât pe oricare membru al speciei *Homo sapiens* şi fosilele nu-i spuneau nimic. Şi totuşi, faimoasele cranii, păzite în casetele lor mai ceva ca bijuteriile Coroanei, stârneau în mintea lui ecouri stranii şi o emoţie pe care nu şi-o putea explica. Avea un sentiment de *déjà-vu,* mai puternic ca niciodată. Locul ar fi trebuit să-i fie cunoscut, dar ceva era în neregulă. Era ca o casă în care te întorci după mulţi ani şi unde descoperi că toată mobila a fost schimbată, pereţii au fost mutaţi şi până şi scara interioară a fost modificată.

Era un teritoriu mohorât şi ostil, uscat şi arid. Unde erau câmpiile înverzite şi miliardele de erbivore iuţi de picior care colindau pe aici în urmă cu trei milioane de ani?

Trei milioane de ani. De unde ştia el asta?

Din tăcerea goală în care aruncase întrebarea nu veni niciun

răspuns. Dar atunci revăzu, plutindu-i în faţa ochilor, o siluetă familiară, dreptunghiulară, neagră. Se apropie şi, din adânc, apăru o imagine ştearsă, ca reflectată într-o baltă de cerneală.

Ochii trişti şi puţin nedumeriţi priveau de sub fruntea îngustă, acoperită cu păr, la el şi dincolo de el, într-un viitor pe care nu aveau să-l vadă niciodată. Fiindcă acel viitor era el, la o sută de mii de generaţii mai încolo, în scurgerea timpului.

Aici începuse istoria; atâta lucru înţelegea acum. Dar cum – şi mai ales de ce – acestea erau secrete la care încă nu avea acces.

Dar mai avea o ultimă datorie, cea mai grea dintre toate. Şi era încă suficient de uman încât să vrea să o amâne până în ultima clipă.

Acum ce i-o mai fi trăsnit prin cap? se întrebă sora, transfocând imaginea camerei TV asupra bătrânei. A încercat o mulţime de şiretlicuri, dar, pentru numele lui Dumnezeu, e prima oară când o văd vorbind cu proteza auditivă. Oare ce i-o fi spunând?

Microfonul nu era destul de sensibil ca să capteze cuvintele, dar asta părea să nu conteze prea mult. Jessie Bowman nu era prea des atât de liniştită şi de mulţumită. Stătea cu ochii închişi, dar întreaga faţă îi era luminată de un zâmbet aproape angelic, în timp ce buzele continuau să şoptească.

Apoi privitoarea văzu un lucru pe care îşi propuse să-l uite cât mai repede, fiindcă raportarea lui ar fi însemnat descalificarea ei imediată. Încet, smucit, pieptenul de pe noptieră se ridică în aer, ca purtat de degete invizibile, neîndemânatice.

Nu nimeri de la prima încercare; apoi, cu greutate evidentă, începu să despartă şuviţele lungi, argintii, oprindu-se din când în când să descâlcească vreun nod.

Jessie Bowman nu mai vorbea, dar continua să zâmbească. Pieptenul se mişca mai sigur, fără smucituri nesigure.

Sora nu va putea spune niciodată cât durase totul. Abia când pieptenul fu aşezat la loc, blând, pe masă, îşi reveni din paralizie.

Dave Bowman, copilul de zece ani, tocmai îşi terminase sarcina pe care o detestase întotdeauna, dar pe care mama lui o adora. Şi un Dave Bowman acum fără vârstă câştigase pentru prima dată controlul asupra materiei.

Când în sfârşit sora intră să cerceteze, Jessie Bowman încă mai zâmbea. Fusese prea înspăimântată ca să o facă mai devreme; oricum, nu ar mai fi avut nicio importanţă.

35

Reabilitarea

Din fericire, larma Pământului era amortizată de distanţa de câteva milioane de kilometri în spaţiu. Pe *Leonov*, echipajul urmărea fascinat, dar şi cu oarecare detaşare, dezbaterile de la Naţiunile Unite, interviurile cu savanţi distinşi, teoriile noilor comentatori şi relatările detaliate, dar care se băteau cap în cap, ale persoanelor contactate de OZN-uri. Nu mai aveau cu ce contribui la toată această tevatură, căci nu mai înregistraseră nicio altă manifestare. Zagadka, alias Fratele cel Mare, rămânea mai indiferent ca niciodată la prezenţa lor. Soarta era ironică: veniseră tocmai de pe Pământ ca să rezolve un mister, iar răspunsul părea să fie tocmai în punctul de unde plecaseră.

Pentru prima oară erau mulţumiţi că viteza mică a luminii şi decalajul de două ore făceau imposibile interviurile în direct pe circuitele Pământ–Jupiter. Dar chiar şi aşa, Floyd era asaltat de atâtea cereri din partea mass-mediei, încât până la urmă intră în grevă. Nu mai era nimic de spus şi subliniase lucrul acesta cel puţin de zece ori până acum.

Oricum, mai aveau încă mult de lucru.

Trebuia să-l pregătească pe *Leonov* pentru călătoria lungă de întoarcere, astfel încât el să fie gata atunci când se va deschide

fereastra de lansare. Timpul nu era un factor critic: chiar dacă întârziau cu o lună, nu făceau decât să-şi prelungească şederea. Chandra, Curnow şi Floyd nici nu vor băga de seamă, fiindcă vor dormi pe tot parcursul drumului înapoi spre Soare, dar restul echipajului era ferm hotărât să pornească de îndată ce legile mecanicii cereşti o vor permite.

Discovery le punea încă multe probleme. Nava abia dacă avea suficient combustibil pentru întoarcerea pe Pământ, chiar şi dacă pleca în urma lui *Leonov* şi zbura pe o orbită de energie minimă, ceea ce avea să îi ia aproximativ trei ani. Şi acest lucru va fi posibil numai dacă Hal putea fi programat să ducă la capăt misiunea fără intervenţie umană, cu excepţia monitorizării de la distanţă. Fără colaborarea lui, *Discovery* va trebui abandonată din nou.

Fusese fascinant – şi chiar mişcător – de urmărit dezvoltarea constantă a personalităţii lui Hal, de la stadiul de copil întârziat mintal până la acela de adolescent mirat şi, în fine, la cel de adult uşor condescendent. Floyd ştia că etichetările acestea antropomorfice erau înşelătoare, dar nu le putea evita.

În plus, erau momente când întreaga situaţie avea un aer familial, tulburător. Văzuse adesea videorame în care tineri dezorientaţi îşi recăpătau echilibrul, ajutaţi de sfaturile preaînţelepţilor descendenţi ai legendarului Sigmund Freud! În esenţă, în umbra lui Jupiter se desfăşura acum aceeaşi poveste.

Psihanaliza electronică se dezvoltase cu o viteză mult dincolo de înţelegerea omenească, iar programele de diagnosticare şi de reparaţii străfulgerau prin circuitele lui Hal cu miliarde de biţi pe secundă, detectând şi corectând erorile de funcţionare. Cea mai mare parte a acestor programe fuseseră testate deja pe fratele său geamăn, pe Sal 9000, dar imposibilitatea stabilirii unui dialog direct între cele două computere era încă un handicap serios. Erau momente când se dovedea că este necesară o verificare împreună cu specialiştii de pe Pământ când terapia atingea puncte critice, şi atunci se pierdeau ceasuri întregi.

Căci, în ciuda tuturor eforturilor lui Chandra, reabilitarea computerului era departe de a fi încheiată. Hal avea numeroase idiosincrazii şi ticuri nervoase, uneori chiar ignorând cuvintele care i

se spuneau – deşi reacţiona întotdeauna la impulsul tastelor, din partea oricui ar fi venit. În sens invers, reacţiile sale erau încă şi mai excentrice.

Uneori răspundea verbal, fără să afişeze răspunsul pe monitor. Alteori făcea ambele lucruri, dar refuza să imprime pe hârtie. Nu oferea niciodată explicaţii sau scuze, nici măcar impenetrabilul, încăpăţânatul „Prefer să nu“ al robotului scrib al lui Melville, autistul Bartleby.

Hal însă era mai degrabă reţinut decât neascultător, şi aceasta numai în anumite cazuri. Putea fi întotdeauna convins să coopereze, până la urmă, „să lase bosumflarea la o parte“, cum bine spunea Curnow.

Nu surprindea pe nimeni că pe Chandra începuse să se vadă oboseala. O dată, când Max Brailovski reînviase un zvon mai vechi, aproape că îşi ieşise din sărite.

– E adevărat, doctore Chandra, că ai ales numele lui Hal special ca să o iei înaintea lui IBM?

– Ce prostie! Jumătate din noi venim de la IBM şi de ani de zile încercăm să punem capăt poveştii ăsteia. Credeam că orice persoană inteligentă ştie de-acum că H-A-L vine de la Heuristic ALgoritmic.

Ceva mai târziu, Max se jura că auzise perfect majusculele.

După părerea personală a lui Floyd, şansele de a o readuce pe *Discovery* cu bine pe Pământ erau de cel mult 1 la 50. Şi atunci, Chandra veni la el cu o propunere extraordinară.

– Domnule doctor Floyd, pot să vă vorbesc?

După toate aceste săptămâni de întâmplări prin care trecuseră împreună, Chandra era la fel de politicos ca întotdeauna nu numai cu Floyd, ci cu întreg echipajul. Nici măcar mezinei navei, Zenia, nu i se adresa fără apelativul „doamnă“.

– Bineînţeles, Chandra. Ce este?

– Programarea pentru cele mai probabile şase variante ale întoarcerii pe orbita Hohmann este practic încheiată. Cinci dintre ele au trecut

de simulări fără nicio problemă.

– Excelent. Sunt convins că nimeni altcineva de pe Pământ – sau din sistemul solar – nu ar fi reuşit.

– Mulţumesc. Totuşi, ştiţi la fel de bine ca şi mine că nu se poate face o programare pentru orice eventualitate. Hal poate să funcţioneze – şi va funcţiona – perfect, fiind capabil să se descurce în orice situaţie neobişnuită, în limite rezonabile. Dar el se poate bloca în cazul unor accidente banale: o defecţiune tehnică minoră, care poate fi reparată doar cu o şurubelniţă, un fir rupt sau un întrerupător înţepenit, ceea ce ar putea compromite întreaga misiune.

– Desigur, ai dreptate, şi e un lucru care m-a preocupat şi pe mine. Dar ce e de făcut?

– Simplu. Aş vrea să rămân şi eu pe *Discovery*.

Primul gând al lui Floyd fu că Chandra s-a scrântit. Apoi îşi spuse că poate că nu era chiar aşa scrântit cum i se păruse. S-ar putea ca, într-adevăr, prezenţa unei fiinţe omeneşti – această minunată unealtă de depanare şi reparaţii de toate felurile – pe drumul lung de întoarcere spre Terra să încline definitiv balanţa în favoarea reuşitei. Dar existau şi argumente contrare, extrem de puternice.

– E o idee interesantă, spuse Floyd cu multă prudenţă, şi îţi apreciez entuziasmul. Dar te-ai gândit la toate aspectele?

Întrebarea era stupidă; Chandra avea cu siguranţă toate răspunsurile listate la îndemână.

– Ai să fii singur timp de trei ani! Dacă ai vreun accident sau vreo problemă medicală?

– Sunt gata să îmi asum acest risc.

– Dar mâncarea, dar apa? *Leonov* nu are destul ca să-ţi lase.

– Am verificat din nou sistemul de reciclare al lui *Discovery*; poate fi repus în funcţiune fără prea mare greutate. Şi-apoi noi, indienii, ne descurcăm cu foarte puţin.

Era un lucru neobişnuit pentru Chandra să facă vreo referire la originile sale sau vreo altă remarcă personală; singurul exemplu care-i venea lui Floyd în minte fusese „confesiunea“ lui. Dar nu punea la îndoială adevărul afirmaţiei; Curnow spusese odată că dr. Chandra are tipul de fizic la care nu se ajunge decât după secole de foamete. Poate suna ca una dintre butadele mai cinice ale inginerului, dar observaţia fusese făcută fără răutate şi venea mai degrabă din simpatie. Desigur, avusese grijă să nu o audă Chandra.

– Avem câteva săptămâni în care să ne hotărâm. O să mă gândesc şi o să vorbesc şi cu Washingtonul.

– Vă mulţumesc. Vă deranjează dacă încep pregătirile?

– Ăă, nu, deloc, atâta vreme cât ele nu se suprapun cu proiectele în curs. Ţine minte, ultimul cuvânt îl are centrul de control.

Şi ştia exact ce va spune centrul de control. Era nebunie curată să speri că un om va supravieţui timp de trei ani în spaţiu, de unul singur.

Dar Chandra fusese întotdeauna singur.

36

Foc în adâncuri

Pământul rămăsese mult în urmă; când avu revelaţia, minunile sistemului jupiterian se desfăşurau în faţa ochilor săi cu repeziciune.

Cum a putut fi atât de orb, atât de prost? Fusese ca şi somnambul, dar acum începea să se trezească.

Cine eşti? strigă. Ce vrei? De ce mi-ai făcut una ca asta?

Nu primi răspuns, dar era sigur că fusese auzit. Simţea o… prezenţă, aşa cum un om ştie, chiar şi cu ochii închişi, că este într-o încăpere închisă şi nu într-un spaţiu gol, deschis. Era în jurul său ecoul unei gândiri vaste, al unei voinţe implacabile.

În tăcerea plină de reverberaţii, strigă din nou – şi din nou nu primi niciun răspuns direct, altul decât sentimentul acela al unei prezenţe atente. Foarte bine, atunci. Îşi va găsi singur răspunsurile.

Unele dintre ele erau simple. Oricine sau orice ar fi fost ei, punctul lor de interes era Omenirea. Îi captaseră şi îi stocaseră amintirile în slujba unor scopuri tainice, iar acum făceau acelaşi lucru cu cele mai profunde sentimente ale sale, uneori cu colaborarea lui, alteori fără.

Asta nu îl deranja; însuşi procesul prin care trecuse făcea imposibile asemenea reacţii copilăreşti. Era dincolo de iubire şi ură, de dorinţă

şi teamă, dar nu le uitase şi mai putea încă înţelege cum se făcea că ele conduceau lumea căreia şi el îi aparţinuse odată. Acesta să fi fost scopul întregului exerciţiu? Şi dacă da, care era ultima lui raţiune? Intrase ca jucător într-un joc al zeilor şi trebuia să înveţe regulile pe măsură ce se desfăşurau mutările.

Stâncile abrupte ale celor patru Luni exterioare, Sinope, Pasiphae, Carme şi Ananke, sclipiră scurt în orizontul conştientului său; apoi, la jumătatea distanţei spre Jupiter, Elara, Lysithea, Himalia şi Leda. Trecu pe lângă ele fără să le bage în seamă; apoi îi apăru înainte faţa ciupită de vărsat a lui Callisto.

Se învârti în jurul globului ponosit o dată, apoi încă o dată, cercetându-i straturile exterioare de gheaţă şi praf, cu simţuri pe care nu şi le ştiuse până acum. Îşi satisfăcu rapid curiozitatea: era o lume fosilă, îngheţată, purtând încă urmele unei ciocniri care, în urmă cu milioane de ani, fusese probabil cât pe-aci să o sfărâme în bucăţi. Una din emisfere era ca o ţintă de tir gigantică, o serie de inele concentrice lăsate de roca solidă care se scursese în valuri înalte de mai mulţi kilometri, sub lovitura unui străvechi baros cosmic.

Câteva secunde mai târziu, se învârtea în jurul lui Ganimede. Ei, dar acesta era mult mai complex şi mai interesant; deşi atât de aproape de Callisto şi având cam aceleaşi dimensiuni, dar cu un aspect cu totul diferit. E adevărat, şi aici erau multe cratere, dar cele mai multe păreau să fi fost literalmente arate pentru nivelarea suprafeţei. Trăsătura cea mai neobişnuită a peisajului lui Ganimede o constituiau fâşiile întortocheate, formate din zeci de şanţuri paralele, la depărtare de câţiva kilometri unul de celălalt. Suprafaţa, plină de asemenea adâncituri, arăta de parcă o armată de plugari beţi s-ar fi plimbat încoace şi-ncolo pe întregul satelit.

Din câteva ture, văzu mai mult din Ganimede decât toate sondele trimise vreodată de pe Terra, apoi stocă informaţiile pentru mai târziu. Într-o zi, ele vor deveni importante, de asta era sigur, deşi nu ştia de ce, după cum nu ştia ce îl mână cu atâta siguranţă de la o lume la alta.

Ajunse astfel, curând, în dreptul Europei. Spectator în general pasiv, deveni conştient de interesul crescut, de o concentrare a atenţiei şi a voinţei proprii. Era o marionetă în mâinile unui stăpân nevăzut şi

necomunicativ, dar o parte din gândurile inteligenţei care îl comanda se scurgeau – sau erau lăsate să se scurgă – în propria sa minte.

Globul neted, cu desene complicate, care se apropia cu repeziciune, nu semăna prea mult nici cu Ganimede, nici cu Callisto. Arăta mai mult a organism viu; reţelele de linii care se ramificau şi se intersectau pe toată suprafaţa lui semănau, în mod straniu, cu diagrama sistemului de vene şi artere la dimensiunile unei lumi întregi.

Dedesubtul lui erau gheţurile nesfârşite ale unei întinderi mult mai reci decât Antarctica. Apoi, cu o tresărire de surpriză, constată că trece pe deasupra rămăşiţelor unei nave cosmice. Îl recunoscu imediat pe ghinionistul *Tsien*, prezent în atâtea buletine de ştiri video pe care le analizase. Nu acum… *nu acum…* va fi destul timp mai târziu…

…şi ajunse dincolo de câmpul de gheaţă, într-o lume la fel de necunoscută celor care îl comandau, ca şi sie însuşi.

Era o lume oceanică, ale cărei ape erau apărate de vidul cosmic printr-o crustă de gheaţă. Erau locuri unde aceasta avea o grosime de câţiva kilometri, dar şi linii de mică rezistenţă, unde gheaţa plesnise şi se desfăcuse. Acolo se dăduse o bătălie scurtă între două elemente veşnic ostile, care nu veneau în contact direct pe nicio altă lume din sistemul solar. Războiul dintre Mare şi Spaţiu se încheia întotdeauna cu aceeaşi remiză: apa, expusă, fierbea şi îngheţa simultan, peticind armura de gheaţă.

Fără influenţa apropiatului Jupiter, oceanele de pe Europa ar fi îngheţat complet de mult, transformându-se în blocuri compacte. Forţa gravitaţională jupiteriană însă frământa fără întrerupere miezul micului satelit; aceleaşi forţe active pe Io lucrau şi aici, dar cu mai puţină violenţă. Trecând razant peste fundul apei, găsi pretutindeni mărturii ale acestei neîncetate stări de război între planetă şi satelit. Se auzea şi se simţea în mugetul şi tunetul continuu al cutremurelor submarine, în şuieratul gazelor care ţâşneau din interior, în undele de presiune infrasonică ale avalanşelor care măturau întinderile abisale. Prin comparaţie cu tumultuosul ocean care acoperea Europa, chiar şi mările

zgomotoase ale Pământului erau un loc liniştit.

Încă nu-şi pierduse capacitatea de a se mira, iar prima oază îl umplu de încântare şi surpriză. Se întindea pe aproape un kilometru, în jurul unei încâlceli de canale şi hornuri formate prin depozitarea mineralelor din apele sărate care ţâşneau dinăuntru. Din copia strâmbă făcută de natură după un castel gotic ieşeau pulsând într-un ritm lent, ca împinse de bătăile unei inimi puternice, substanţe lichide negre, opărite. Ca şi sângele, ele erau semn al existenţei înseşi a vieţii.

Aceste fluide în fierbere făceau frigul ucigător să dea înapoi şi formaseră o insulă de căldură pe fundul oceanului. Tot atât de important era faptul că ele aduceau din miezul Europei toate substanţele chimice necesare vieţii. Acolo, într-un mediu în care nu se aştepta nimeni să le găsească, energia şi hrana erau din abundenţă.

Dar ar fi trebuit să se aştepte la aceasta. Îşi aminti că, numai cu o viaţă în urmă, asemenea oaze fertile fuseseră descoperite şi în adâncurile oceanelor de pe Terra. Aici, ele erau mult mai mari şi mai variate.

În zona tropicală, în apropierea zidurilor contorsionate ale „castelului" se găseau nişte structuri delicate, ca nişte pânze de păianjen, care păreau să fie analoge plantelor, dar mai toate erau capabile de mişcare. Printre ele se târau melci şi viermi bizari; unii dintre aceştia se hrăneau cu plante, alţii îşi luau hrana direct din apa încărcată cu minerale din jurul lor. La o distanţă ceva mai mare de sursa de căldură – focul subacvatic la care se încălzeau toate aceste fiinţe – erau nişte organisme mai rezistente, mai robuste, asemănătoare crabilor sau păianjenilor.

Armate întregi de biologi şi-ar fi putut petrece întreaga existenţă studiind numai această mică oază.

Spre deosebire de mările terestre din Epoca Paleozoică, ea nu reprezenta un mediu stabil, în consecinţă evoluţia era rapidă, dând naştere unei multitudini de forme fantastice. Şi toate erau într-o stare de evoluţie nedefinită; mai devreme sau mai târziu, toate aceste fântâni ale vieţii aveau să slăbească şi să dispară, pe măsură ce

forţele care o produseseră se concentrau într-o altă zonă.

Întâlnise dovezi ale unor asemenea tragedii peste tot în drumurile sale pe fundul oceanului. Nenumărate porţiuni circulare, înţesate cu schelete şi rămăşiţe ale unor fiinţe moarte, incrustate în minereuri, acolo unde fuseseră şterse capitole întregi din cartea vieţii.

Văzu cochilii imense, goale, ca nişte trompete răsucite, cât un stat de om; scoici în multe forme – bivalve şi chiar trivalve; şi nişte spirale incrustate în piatră, cu diametru de câţiva metri, care semănau perfect cu minunaţii amoniţi care dispăruseră atât de misterios din oceanele Pământului la sfârşitul Cretacicului.

Se mişca încoace şi-ncolo; pietre neregulate, adunate probabil cu multă trudă, erau acoperite doar cu o crustă foarte subţire de depuneri minerale. Exista şi un indiciu al motivelor pentru care fortăreaţa fusese abandonată. Parte din acoperiş se prăbuşise, probabil ca urmare a cutremurelor permanente; şi într-un mediu subacvatic, un adăpost fără acoperiş rămânea larg deschis duşmanilor.

Fu singura urmă de inteligenţă pe care o descoperi de-a lungul fluviului de lavă. O singură dată zări ceva care semăna tulburător de tare cu un om care se târăşte – doar că nu avea nici ochi, nici nări, ci numai o gură uriaşă, fără dinţi, care înghiţea continuu, absorbindu-şi hrana din mediul lichid în care trăia.

Pe această îngustă fâşie fertilă din deşertul adâncurilor s-ar fi putut naşte şi apoi prăbuşi culturi întregi sau chiar civilizaţii, armate întregi ar fi putut mărşălui (sau înota) sub comanda unui Timur Lenk sau Napoleon local. Şi restul lumii lor nu ar fi aflat niciodată, fiindcă toate aceste oaze de căldură erau la fel de izolate una de cealaltă ca şi planetele. Fiinţele care se coceau la dogoarea râului de lavă şi se hrăneau pe lângă izvoarele termale nu ar fi putut traversa ţinutul ostil care separa insulele lor singuratice. Dacă ar fi dat vreodată naştere unor istorici sau filozofi, fiecare cultură ar fi avut convingerea că era unică în Univers.

Dar nici chiar spaţiul dintre oaze nu era complet lipsit de viaţă; vietăţi mai puternice îndrăzniseră să-l înfrunte. Îi treceau adesea pe deasupra capului fiinţe asemenea peştilor: torpile vărgate,

propulsate de cozi verticale, care cârmeau cu ajutorul aripioarelor ataşate de corp. Asemănarea cu locuitorii cei mai reuşiţi ai oceanelor pământene era inevitabilă; pusă în faţa aceloraşi probleme de structură, evoluţia produce soluţii similare. Ca dovadă, rechinul şi delfinul, aproape identici la prima vedere, dar proveniţi din ramuri îndepărtate ale arborelui vieţii.

Între peştii din mările Europei şi cei din oceanele terestre exista totuşi o diferenţă majoră: primii nu aveau branhii, căci din apele în care înotau ei nu putea fi extras decât foarte puţin oxigen. Ca şi la fiinţele pământene care trăiesc în preajma izvoarelor termale, metabolismul lor se baza pe compuşii sulfului, prezenţi din abundenţă în mediul din apropierea vulcanilor.

De asemenea, foarte puţini aveau ochi. Cu excepţia pâlpâirilor tremurate ale rarelor revărsări de lavă şi a scânteierilor bioluminiscente ale fiinţelor în căutare de parteneri sau a vânătorilor în căutare de pradă, aceasta era o lume fără lumină.

Era, de asemenea, o lume condamnată. Nu numai că sursele ei de energie erau sporadice şi constant schimbătoare, dar forţa mareelor care le dăduse naştere era în continuă scădere. Chiar şi dacă ar fi ajuns să-şi dezvolte o inteligenţă reală, fiinţele de pe Europa tot ar fi trebuit să piară odată cu îngheţul definitiv al lumii lor.

Erau prinse în capcană, între gheaţă şi foc.

37

Înstrăinare

…îmi pare rău, prietene, că trebuie să fiu purtătorul unor veşti atât de rele, dar o fac la rugămintea lui Caroline şi tu îmi cunoşti sentimentele faţă de voi, amândoi.

Şi nici nu cred că va fi o surpriză prea mare. Unele dintre lucrurile pe care mi le-ai spus anul trecut făceau aluzie la asta… şi ştii cât de nemulţumită a fost când ai plecat de pe Pământ.

Nu, nu cred că e vorba de altcineva. Dacă ar fi fost, mi-ar fi spus… Dar, mai devreme sau mai târziu… la urma urmelor, e încă o femeie tânără şi atrăgătoare.

Chris e bine şi, evident, nu înţelege ce se întâmplă. Aşa măcar nu va suferi. E prea mic ca să priceapă, iar copiii sunt incredibil de… elastici? Stai o secundă, trebuie să consult tezaurul… a, da, mobili.

Şi, ca să trec la lucruri care ţi se vor părea mai puţin importante: toată lumea încearcă să explice detonarea rachetei ca pe un accident, dar bineînţeles că nimeni nu crede în această explicaţie. Fiindcă nu s-a mai întâmplat nimic nou, isteria generală s-a potolit; am rămas numai cu ceea ce unul din comentatorii noştri numea „sindromul uitatului peste umăr".

Cineva a descoperit o poezie, veche de o sută de ani, care descrie

totul atât de exact, încât toată lumea o citează. Acţiunea se petrece în ultimele zile ale Imperiului Roman, la porţile unui oraş care aşteaptă sosirea năvălitorilor. Împăratul şi ceilalţi demnitari sunt înşiraţi toţi, în togile cele mai scumpe, cu discursurile de bun venit pregătite. Senatul s-a închis; căci orice lege dată astăzi va fi ignorată de noii stăpâni.

Şi deodată, o ştire îngrozitoare soseşte de la marginile imperiului. Nu există niciun năvălitor. Comitetul de recepţie se împrăştie în dezordine; lumea pleacă acasă, bombănind dezamăgită: „Şi-acum ce-o să se întâmple cu noi? Oamenii ăia erau un fel de soluţie."

Pentru a aduce poezia la zi nu e nevoie decât de o mică modificare. Ea se intitulează În aşteptarea barbarilor, dar de data asta noi suntem barbarii. Nu ştim ce aşteptăm, dar cu siguranţă că nu a sosit încă.

Şi încă ceva. Ai auzit că mama comandantului Bowman a murit la câteva zile după sosirea pe Pământ a obiectului? Pare o coincidenţă ciudată, dar persoanele de la azilul unde locuia spun că nu au interesat-o niciodată ştirile, aşa că e cu neputinţă să o fi afectat în vreun fel.

Floyd opri înregistrarea. Dimitri avea dreptate, nu era o surpriză. Dar asta nu avea nicio importanţă, durerea era la fel de mare.

Dar ce altceva ar fi putut face? Dacă ar fi refuzat să plece în misiune – după cum era clar că sperase Caroline –, s-ar fi simţit vinovat şi neîmplinit pentru tot restul vieţii. Lucrul acesta i-ar fi otrăvit căsnicia. Mai bine o ruptură curată acum, când distanţa fizică atenuează durerea despărţirii. (Dar oare o atenuează? Într-un fel, nu făcea decât să înrăutăţească totul.) Erau mai importante datoria şi sentimentul că făcea parte dintr-o echipă cu un ţel comun.

Deci se prăpădise Jessie Bowman. Poate că aceasta era o altă sursă de vinovăţie. Îi ajutase să-i răpească şi ultimul fiu rămas, iar asta trebuie să fi contribuit la prăbuşirea ei psihică. Inevitabil, îşi amintea de o discuţie pe care o provocase Walter Curnow pe această temă.

– De ce l-aţi ales pe Dave Bowman? Întotdeauna mi s-a părut rece ca un peşte. Nu neapărat neprietenos, dar când intra într-o încăpere,

temperatura parcă scădea cu zece grade.

– Ăsta a fost unul dintre motivele pentru care l-am selectat. Nu avea rude, în afară de o mamă pe care nu o vizita prea des. În consecinţă, era genul de om pe care îl puteam trimite într-o misiune lungă, fără termen exact de întoarcere.

– Cum de-a ajuns aşa?

– Presupun că psihologii ţi-ar putea spune mai bine.

– I-am văzut, desigur, dosarul, dar asta a fost demult. Era ceva cu un frate care a fost ucis, apoi tatăl lui a murit la scurtă vreme după aceea, într-un accident cu una dintre primele navete. N-ar trebui să-ţi spun toatea astea, dar acum nu mai contează.

Nu mai conta, dar era interesant. Acum Floyd aproape îl invidia pe David Bowman, care ajunsese în acelaşi loc, dar liber, nestânjenit de legături afective cu Pământul.

Nu, se minţea singur. Chiar şi în timp ce durerea îi încleşta inima ca o menghină, tot ce simţea pentru David Bowman era nu invidie, ci milă.

38

Peisaj înspumat

Ultima fiinţă pe care o văzu înainte de a părăsi oceanele Europei fu de departe şi cea mai mare. Semăna bine cu un smochin din zonele tropicale ale Terrei, ale cărui zeci de trunchiuri permit unei singure plante să creeze o pădure întreagă, acoperind uneori sute de metri pătraţi. Dar acest specimen *mergea*, părând să fie pe drumul dintre două oaze. Dacă nu era una din fiinţele care îl distruseseră pe *Tsien*, atunci era cu siguranţă o specie foarte asemănătoare.

Aflase de-acum tot ce dorea să afle sau, mai degrabă, tot ce doreau *ei* să afle. Mai avea o singură Lună de vizitat; câteva secunde mai târziu, la picioarele sale se întindea peisajul incandescent al lui Io.

Era exact aşa cum se aşteptase. Şi energia, şi hrana existau din abundenţă, dar momentul pentru reunirea lor nu venise încă. Pe marginile câtorva dintre lacurile sulfuroase mai reci se făcuseră primii paşi pe drumul către existenţa vieţii, dar, înainte ca aceasta să devină ceva organizat, toate încercările curajoase, dar premature, erau aruncate înapoi în creuzet. Abia după ce mareele care întreţineau cuptoarele de pe Io îşi vor pierde din intensitate, peste câteva milioane de ani, va apărea în lumea aceasta veştedă şi sterilă ceva care să prezinte interes pentru biologi.

Nu-şi pierdu prea multă vreme pe Io şi deloc pe Lunile mititele,

interioare, care gravitau pe inelele fantomatice ale lui Jupiter, ele însele doar umbre palide ale strălucirii lui Saturn. Înainte i se întindea cea mai mare din toate lumile; avea să o cunoască aşa cum nu o cunoscuse şi nu o va cunoaşte niciun alt om, vreodată.

Tentaculele de forţă magnetică, lungi de milioane de kilometri, exploziile neaşteptate de unde radio, gheizerii de plasmă încărcată electric, mai mari decât întreaga planetă Pământ, erau toate la fel de reale şi de vizibile pentru el ca şi norii care înfăşurau planeta în splendoarea lor multicoloră. Le înţelegea mecanismele interactive şi îşi dădea seama că Jupiter era cu mult mai fascinant decât îşi imaginase cineva vreodată.

În timp ce se prăbuşea prin chiar inima mugindă a Marii Pete Roşii, înconjurat de trăsnetele furtunilor de întinderea unui continent, înţelese de ce acestea durau de atâtea sute de ani, în ciuda faptului că se compuneau din gaze mult mai puţin dense decât cele care formau uraganele pe Pământ. Ţipătul ascuţit al curentului de hidrogen se pierdu când intră în adâncimile mai calme şi, din înălţime, începu să cadă o lapoviţă cu fulgi ca de ceară – din care, deja, o parte începuseră să se adune în munţi de spumă de hidrocarburi, abia palpabili. Era de-acum destul de cald pentru apariţia apei în formă lichidă, şi totuşi aici nu existau oceane; mediul pur gazos era prea subţire ca să le susţină.

Coborî prin straturi succesive de noroi, până când ajunse într-o zonă de o asemenea limpezime, încât până şi ochiul omenesc ar fi putut vedea pe o rază de cinci sute de kilometri. Nu era decât unul din vârtejurile mai mici care formau spirala Marii Pete Roşii; avea însă un secret pe care oamenii îl bănuiau de mult, dar nu-l putuseră dovedi niciodată.

La baza munţilor mişcători de spumă erau miliarde de norişori compacţi, cam de aceeaşi mărime, stropiţi în mod asemănător cu pete roşii şi cafenii. Ei erau mici numai prin comparaţie cu reperele inumane ale mediului lor, altfel cel mai mic dintre ei ar fi putut acoperi o jumătate dintr-un oraş bine dezvoltat.

Erau cu siguranţă vii, căci se mişcau încet, dar calculat, pe flancurile munţilor aerieni, ca nişte turme de oi colosale, la păscut. Şi se strigau unul pe altul în banda metrică, glasuri radio ce se auzeau stins, dar

limpede, pe fondul de pârâituri şi şocuri ale lui Jupiter.

Nimic altceva decât nişte saci cu gaz însufleţiţi, ei pluteau în fâşia îngustă dintre înălţimile îngheţate şi adâncurile fierbinţi, îngustă, desigur, dar mult mai largă decât întreaga biosferă a Pământului.

Şi nu erau singuri. Printre ei, deplasându-se cu mişcări iuţi, mai erau nişte fiinţe atât de mici, încât uşor le-ai fi putut trece cu vederea. Unele dintre ele semănau ciudat de bine cu avioanele pământene şi aveau şi cam aceleaşi dimensiuni. Dar şi acestea erau vii – poate erau animale de pradă, poate paraziţi sau poate chiar păstori.

Un întreg capitol al evoluţiei, la fel de străin lui ca şi cel pe care îl văzuse pe Europa, i se deschidea înaintea ochilor. Torpile cu reacţie, ca sepiile din oceanele terestre, vânau şi devorau uriaşii saci cu gaz. Dar nici baloanele nu erau lipsite de apărare: unele se apărau cu trăsnete şi descărcări electrice sau cu nişte tentacule cu gheare, ca nişte ferăstraie cu lanţ, lungi de mai mulţi kilometri.

Şi mai erau şi alte forme, încă şi mai ciudate, care epuizaseră întreaga geometrie: zmeie bizare, translucide, tetraedre, sfere, poliedre, noduri de panglici încâlcite… Plancton gigantic al atmosferei jupiteriene, toate acestea pluteau ca funigeii în curenţii ascendenţi până ajungeau la vârsta reproducerii; după care erau luate de alţi curenţi şi aruncate în adânc, carbonizate şi reciclate, dând naştere noilor generaţii.

Era într-o lume care avea de mai bine de o sută de ori suprafaţa Pământului şi, cu toate că vedea lucruri minunate, nu găsise nicio urmă de inteligenţă. Vocile radio ale marilor baloane transmiteau doar mesaje simple, de avertisment sau teamă. Până şi vânătorii, din partea cărora te-ai fi aşteptat la un nivel de organizare mai înalt, erau ca rechinii din oceanele Terrei: automate fără minte.

Şi, cu toată măreţia şi noutatea ei care îţi tăiau respiraţia, biosfera lui Jupiter era o lume fragilă, un tărâm al ceţurilor şi al spumei, al firelor delicate de mătase şi al ţesuturilor subţiri ca hârtia, născute din ninsorile neîntrerupte de hidrocarburi formate de fulgerele din partea superioară a atmosferei. Prea puţine din toate acestea erau mai consistente decât baloanele de săpun; prădătorii cei mai vorace ar fi fost sfâşiaţi în bucăţi de cel mai slăbănog carnivor terestru.

Ca şi Europa, dar la o scară mult mai mare, Jupiter era un drum închis pentru evoluţie. Aici nu se va naşte niciodată conştientul; şi dacă se va naşte, el va fi condamnat la o existenţă chinuită. Poate se va dezvolta o cultură pur aeriană, dar într-un mediu în care focul nu este posibil şi solidele aproape că nu există, ea nu va atinge nici măcar Epoca de Piatră.

Acum însă, în timp ce survola centrul unui ciclon jupiterian mare numai cât Africa, simţi din nou prezenţa aceea care îl conducea. Stări şi emoţii i se strecurau în fiinţă, fără ca el să poată identifica vreun concept sau vreo idee în mod special. Era ca şi cum ar fi ascultat, de dincolo de o uşă închisă, o discuţie într-o limbă pe care nu o înţelegea. Sunetele înăbuşite îi transmiteau însă clar dezamăgirea, apoi nesiguranţa, apoi o hotărâre bruscă, deşi nu ar fi putut spune în ce sens. Se simţea din nou ca un căţel, capabil să împărtăşească stările schimbătoare ale stăpânului, dar nu şi să le înţeleagă.

Apoi lesa invizibilă începu să-l tragă în jos, spre inima lui Jupiter. Se scufunda prin straturile de nori, sub nivelul la care mai era posibilă vreo formă de viaţă.

Curând ajunse dincolo de puterea de pătrundere a razelor Soarelui stins şi îndepărtat. Presiunea şi temperatura creşteau repede: trecuse deja de punctul de fierbere al apei şi străpunse iute un strat de abur supraîncălzit. Jupiter era ca o ceapă; îi cojea foaie după foaie, dar tot nu parcursese decât o mică parte din distanţa până la miez.

Sub stratul de abur era o clocoteală de hidrocarburi, suficiente timp de un milion de ani pentru toate motoarele cu combustie internă pe care le construise vreodată omenirea. Şi devenea tot mai vâscoasă şi mai consistentă. Apoi, destul de brusc, se sfârşi, după numai câţiva kilometri.

Mai grea decât orice rocă pământeană, dar tot lichidă, următoarea coajă era formată din compuşi de siliciu şi carbon, a căror complexitate ar fi dat de lucru pentru toată viaţa chimiştilor de pe Pământ. Straturile se succedau pe mii de kilometri, dar, pe măsură ce temperatura creştea la sute, apoi la mii de grade, compoziţia lor era tot mai simplă. La jumătatea drumului era deja prea fierbinte pentru chimie; toţi compuşii se desfăcuseră, lăsând să mai existe

doar elementele fundamentale.

Urma apoi un ocean adânc de hidrogen, dar un hidrogen care nu existase, în niciun laborator de pe Pământ, mai mult de o fracţiune de secundă. Acest hidrogen era supus unei presiuni atât de mari, încât devenise metal.

Era aproape de centrul planetei, dar Jupiter îi mai rezerva o ultimă surpriză. Carapacea groasă de hidrogen metalic, dar încă fluid, se termină brusc. În sfârşit, la şaizeci de mii de kilometri adâncime urma un strat solid.

De-o veşnicie, carbonul emanat prin ardere de toate reacţiile din straturile superioare se îndreptase spre centrul planetei. Se adunase acolo şi se cristalizase la o presiune de milioane de atmosfere. Aşa se face că, printr-una dintre cele mai enorme glume ale naturii, acum el devenise un obiect foarte preţios pentru omenire. Miezul lui Jupiter, inaccesibil vreodată oamenilor, era un diamant mare cât Pământul.

39

În garajul pentru vehicule

– Walter, Heywood mă îngrijorează.

– Ştiu, Tania, dar ce putem să facem?

Curnow nu o văzuse niciodată pe comandantul Orlova atât de nehotărâtă; o făcea mult mai atrăgătoare, în ciuda prejudecăţilor lui îndreptate împotriva femeilor mici de statură.

– Mie mi-e foarte drag, dar nu despre asta e vorba. Starea asta a lui de… posomoreală, cred că e cuvântul cel mai potrivit pentru ea, îi afectează pe toţi. *Leonov* era o navă liniştită. Şi vreau să o păstrăm aşa.

– De ce nu vorbeşti cu el? Te respectă şi sunt sigur că va face tot ce poate să iasă din ea.

– Asta şi vreau să fac. Şi dacă nu funcţionează…

– Atunci?

– Există o soluţie simplă. Ce altceva mai are el de făcut în călătoria aceasta? Oricum, pe drumul spre casă va intra în hibernare. Putem oricând să-l… înţepăm, cum zici tu.

– Ah, acelaşi renghi pe care mi l-a jucat Katerina mie. O să fie furibund când o să se trezească.

– De asemenea, o să fie înapoi, pe Pământ, şi foarte ocupat. Sunt sigură că o să ne ierte.

– Sper că nu vorbeşti serios. Chiar dacă te susţin, Washingtonul are să-mi sară în cap. Şi-apoi, dacă se întâmplă ceva şi avem nevoie neapărat de el? Parcă exista o perioadă de siguranţă, de două săptămâni, înainte de care nu poţi trezi pe cineva?

– La vârsta lui Heywood, mai degrabă o lună. Da, şi am fi obligaţi să o respectăm. Dar ce crezi că se mai poate întâmpla acum? Şi-a făcut treaba pentru care a fost trimis – în afară de aceea de a ne supraveghea pe noi. Şi sunt convinsă că şi tu, la rândul tău, ai trecut printr-un instructaj temeinic pe tema asta undeva, într-o suburbie obscură din Virginia sau Maryland.

– N-am să-ţi confirm, nici nu neg. Şi, cinstit vorbind, ca agent secret sunt lamentabil. Vorbesc prea mult şi detest regulile de securitate. Toată viaţa m-am zbătut să rămân sub limita de ACCES RESTRÂNS. Ori de câte ori mă vedeam în pericol de a fi reclasificat drept CONFIDENŢIAL sau, mai rău, SECRET, iscam un scandal, dar şi asta e foarte greu de făcut în ziua de azi.

– Walter, eşti incorupt…

– Incorigibil?

– Da, asta voiam să spun. Dar să ne întoarcem la Heywood, dacă nu te superi. Vrei să vorbeşti tu mai întâi cu el?

– Să-i fac un pic de morală, vrei să spui? Mai degrabă o ajut pe Katerina să înfigă acul. Suntem două tipuri psihologice complet diferite. El e de părere că nu sunt decât un măscărici cu gura mare.

– Şi aşa şi eşti, adesea. Dar asta numai ca să-ţi ascunzi sentimentele reale. Suntem câţiva care am emis teoria că în adâncul sufletului tău există un om cumsecade, care se zbate să iasă la suprafaţă.

O dată-n viaţă, Curnow rămăsese mut. În cele din urmă, murmură:

– Bine, o să fac ce pot. Dar să nu te aştepţi la minuni. În caracterizare am luat nota minimă la tact. Unde se ascunde acum?

– În garajul pentru vehicule. Susţine că lucrează la raportul final, dar eu nu cred. Vrea numai să scape de noi, de toţi, şi acolo e locul cel mai liniştit.

Nu acesta era motivul, deşi era un factor important. Spre deosebire de carusel, unde se desfăşurau cele mai multe din acţiunile de pe *Discovery*, garajul era un mediu cu gravitaţie zero.

Încă de la începuturile Erei Spaţiale, oamenii descoperiseră euforia lipsei de greutate, amintindu-şi de libertatea pierdută odată cu abandonarea pântecului străvechi al mării. Când dispărea gravitaţia, o parte din libertatea aceea putea fi recâştigată; împreună cu greutatea piereau şi multe dintre grijile şi frământările de pe Pământ.

Heywood Floyd nu-şi uitase necazul, dar acesta era mai uşor de suportat aici. Când redeveni capabil să privească totul cu o oarecare detaşare, fu surprins să constate violenţa cu care reacţionase la un eveniment nu complet neaşteptat. Aici era vorba de mai mult decât pierderea omului pe care îl iubea, chiar dacă aceasta era partea cea mai rea. Lovitura însă venise într-un moment în care era mai vulnerabil ca oricând, un moment în care trăia un sentiment al declinului sau chiar al inutilităţii.

Şi ştia exact şi de ce. Realizase tot ceea ce i se ceruse să facă, mulţumită priceperii şi colaborării colegilor săi (pe care acum, în momentul acesta de egoism, îi trăda şi o ştia foarte bine). Dacă totul mergea bine – veşnica rugăciune a Erei Spaţiale –, se vor întoarce pe Pământ cu o cantitate de informaţii pe care nicio expediţie nu o mai acumulase vreodată şi, câţiva ani mai târziu, până şi *Discovery*, cea odată pierdută, avea să revină la cei care o construiseră.

Dar nu era suficient. Enigma nedezlegată a Fratelui cel Mare rămânea acolo, la numai câţiva kilometri distanţă, bătându-şi joc de toate aspiraţiile şi realizările omenirii! Aşa cum făcuse şi perechea sa de pe Lună, cu un deceniu înainte, căpătase viaţă timp de o clipă, apoi se cufundase din nou într-o inerţie încăpăţânată. Era o uşă închisă, la care bătuseră în zadar. Se părea că numai David Bowman

găsise vreodată cheia ei.

Poate aşa se explica şi atracţia pe care o simţea pentru locul acesta tăcut şi, uneori, misterios. De-aici, de pe rampa de lansare acum goală, Bowman plecase în ultima misiune, prin trapa care se deschidea spre infinit.

Gândul acesta mai degrabă îl înveselea decât îl deprima; şi, în orice caz, îl ajuta să nu se mai gândească la problemele lui personale. Fratele geamăn, dispărut, al *Ninei* era o parte din istoria explorărilor spaţiale. El ajunsese, în termenii unui clişeu care întotdeauna îl făcuse să zâmbească, dar al cărui adevăr fundamental îl recunoscuse întotdeauna, „acolo unde omul nu ajunsese niciodată…“ Unde era acum? Vor afla vreodată?

Stătea ceasuri întregi în capsula mică, dar nu înghesuită, încercând să îşi adune gândurile şi, uneori, dictându-şi rapoartele. Restul echipajului îi respecta singurătatea şi îi înţelegea motivele. Nu se apropiau niciodată de garaj şi nici nu aveau vreun motiv să o facă. Remobilarea lui era o treabă pentru viitor şi pentru o altă echipă.

O dată sau de două ori, în momente de deprimare reală, se surprinsese gândind: dacă i-aş cere lui Hal să deschidă uşile garajului şi să mă propulseze pe urmele lui Dave Bowman? M-ar aştepta acelaşi miracol pe care l-a văzut el şi pe care l-a zărit Vasili acum câteva săptămâni? Mi-ar rezolva toate problemele…

Dar chiar şi dacă nu l-ar fi reţinut gândul la Chris, exista un foarte bun motiv pentru care un asemenea gest sinucigaş ieşea din discuţie: *Nina* era un aparat foarte complex; nu ar fi putut-o conduce, tot aşa cum nu ar fi putut pilota un avion de vânătoare.

Nu era el făcut să fie un explorator îndrăzneţ; visul acesta va trebui să rămână nerealizat.

Arareori i se întâmplase lui Walter Curnow să primească o misiune cu mai puţină plăcere. Îl compătimea din suflet pe Floyd, dar îşi cam pierduse răbdarea faţă de suferinţa acestuia. Propria lui viaţă sentimentală era bogată, dar superficială; nu juca niciodată totul pe

o singură carte. Nu o dată i se spusese că e prea de suprafaţă şi, deşi nu o regretase niciodată, acum începuse să se gândească la stabilitate.

O luă pe scurtătură spre centrul de comandă al caruselului, observând în treacăt că indicatorul de resetare pentru viteză maximă pâlpâia în continuare fără niciun sens. O parte importantă a atribuţiilor lui era să hotărască ce semnale puteau fi ignorate, care puteau fi abordate în timp, fără grabă, şi care trebuiau tratate ca urgente. Dacă ar fi fost să acorde atenţie egală tuturor strigătelor de ajutor ale navei, n-ar mai fi terminat niciodată.

Plutea în lungul culoarului îngust care ducea la garaj, împingându-se din când în când în treptele instalate în peretele tubular. Indicatorul de presiune arăta că dincolo de uşa ecluzei era vid, dar el ştia mai bine. Dacă ar fi fost adevărat, nu ar fi putut deschide uşa ecluzei.

Garajul părea să fie gol acum, după ce două dintre cele trei vehicule dispăruseră demult. Nu funcţionau decât câteva lumini de avarie şi, de pe peretele opus, una din lentilele în ochi-de-peşte ale lui Hal îl privea fix. Curnow îi făcu semn cu mâna, dar nu spuse nimic. La ordinul lui Chandra, toate intrările audio erau în continuare deconectate, cu excepţia celei pe care o folosea el.

Floyd stătea în garaj, cu spatele la trapa deschisă, şi dicta nişte note; se întoarse încet la apropierea intenţionat zgomotoasă a lui Curnow. Timp de o clipă, cei doi se priviră în tăcere, apoi Curnow spuse, parcă anunţând o nenorocire:

– Doctore H. Floyd, îţi aduc salutări din partea iubitului nostru căpitan. E de părere că a venit vremea să te întorci la lumea civilizată.

Floyd zâmbi stins, apoi râse uşor.

– Te rog să-i întorci complimentul. Regret că am fost… nesociabil. Ne vedem cu toţii la următorul Soviet de la ora şase.

Curnow se mai relaxă; modalitatea sa de abordare funcţionase. Personal îl considera pe Floyd cam scorţos şi avea pentru el toleranţa

pe care o are orice inginer faţă de teoreticieni şi de birocraţi. Şi, fiindcă Floyd era în cea mai mare măsură şi una, şi alta, el era adesea ţinta aproape irezistibilă a umorului special al lui Curnow.

Totuşi, cei doi ajunseseră să se respecte şi chiar să se admire unul pe celălalt.

Mulţumit că poate schimba subiectul, Curnow începu să sporovăiască despre hubloul nou-nouţ al *Ninei*, proaspăt scos din magazia de piese şi care contrasta violent cu restul cam jerpelit al vehiculului.

– Când o trimitem înapoi în spaţiu? întrebă el. Şi cine merge în ea? S-a luat vreo hotărâre?

– Nu. Celor de la Washington le e teamă. Moscova zice să încercăm. Iar Tania vrea să mai aşteptăm.

– Tu ce crezi?

– Eu sunt de părerea Taniei. Să nu-l zgândărim pe *Zagadka* până nu suntem gata de plecare. Atunci, dacă lucrurile merg cumva prost, măcar vom avea ceva mai multe şanse.

Curnow rămase pe gânduri, neobişnuit de ezitant.

– Ce e? întrebă Floyd, simţindu-i starea de spirit schimbată.

– Să nu mă spui, dar Max se gândea la o expediţie pe cont propriu.

– Nu-mi vine să cred că vorbea serios. N-o să îndrăznească… Tania are să-l pună în fiare.

– Cam asta i-am spus şi eu.

– Mă dezamăgeşte; credeam că e mai matur la minte. Are totuşi treizeci şi doi de ani!

– Treizeci şi unu. Oricum, l-am făcut să se răzgândească. I-am amintit că asta e viaţa reală, nu vreo videoramă idioată, în care eroul se strecoară în spaţiu fără să le spună colegilor că face Marea Descoperire.

Era rândul lui Floyd să se simtă puţin stânjenit. De fapt, şi el se gândise cam la acelaşi lucru.

– Eşti sigur că n-o să încerce?

– Sigur două sute la sută. Mai ştii ce măsuri de precauţie ai luat cu Hal? Am făcut deja ceva asemănător cu *Nina*. Nu iese nimeni cu ea fără să-i dau eu voie.

– Tot nu pot să cred că i-a dat prin cap. Eşti sigur că Max nu te-a luat în balon?

– N-are un simţ al umorului atât de subtil. Şi-apoi, era destul de prăpădit în momentul ăla.

– A, acum înţeleg. Trebuie să fi fost după ce s-a certat cu Zenia. Presupun că voia să o impresioneze. Dar am impresia că acum s-au împăcat.

– Mă tem că da, răspunse Curnow, strâmbând din nas.

Floyd nu se putu opri să zâmbească; Curnow observă şi începu să chicotească, ceea ce îl făcu pe Floyd să râdă, ceea ce…

Era un minunat exemplu de feedback pozitiv, în curbă ascendentă. În câteva secunde, râdeau amândoi fără să se mai poată opri.

Criza trecuse. Şi, ce era mai important, făcuseră primul pas spre o prietenie adevărată.

Căci îşi dezvăluiseră unul altuia părţile vulnerabile.

40

Daisy, Daisy

Sfera conştientului în care era incrustat învăluia întregul miez de diamant al lui Jupiter. Ştia vag, la limita acestei noi puteri de înţelegere pe care o avea, că fiecare element al mediului din jurul său era cercetat şi analizat. Se acumulau cantităţi imense de date, nu doar pentru a fi stocate şi contemplate, ci şi în vederea unor acţiuni viitoare. Planuri complexe se cântăreau şi evaluau; se luau decizii care ar putea afecta destinul lumilor. El însuşi nu făcea încă parte din acest proces; dar avea să facă.

ABIA ACUM ÎNCEPI SĂ ÎNŢELEGI.

Era primul mesaj direct. Deşi îndepărtat, ca o voce venită din nori, era limpede că lui îi era adresat. Dar, înainte de a putea formula vreuna din miliardele de întrebări care îi goneau prin cap, simţi ceva ca o retragere şi ştiu că e din nou singur.

Numai pentru o clipă, însă. Tot mai aproape şi tot mai clar se contura un alt gând şi, pentru prima dată, îşi dădu seama că mai mult de o singură entitate îl comandă şi îl manipulează. Intrase într-o ierarhie de inteligenţe, dintre care unele erau suficient de aproape de nivelul lui primitiv pentru a servi drept interpreţi. Sau, poate, erau toate aspecte ale unei singure fiinţe.

Sau poate că distincţia aceasta nu avea niciun sens.

De un lucru, însă, era acum sigur. Era utilizat ca o unealtă, iar o unealtă bună trebuie ascuţită, modificată, adaptată. Şi cele mai bune unelte sunt cele care şi înţeleg ce fac.

Asta învăţa acum. Conceptul era vast şi puţin înfricoşător, iar el era privilegiat să facă parte din el, chiar dacă până acum nu înţelegea decât liniile generale. Nu putea face altceva decât să se supună, dar aceasta nu însemna că o va face în fiecare detaliu, sau măcar fără să protesteze.

Încă nu-şi pierduse toate sentimentele omeneşti, fiindcă asta ar fi făcut să-şi piardă valoarea. Sufletul lui David Bowman trecuse dincolo de dragoste, dar mai putea încă să simtă compasiune faţă de cei care odată îi fuseseră colegi.

FOARTE BINE, fu răspunsul la rugămintea lui. N-ar fi putut spune dacă gândul lăsa să se întrevadă o condescendenţă amuzată sau doar o indiferenţă totală. Dar continuarea lui demonstra clar autoritatea de stăpân: EI NU TREBUIE SĂ AFLE NICIODATĂ CĂ SUNT MANIPULAŢI. ASTA AR DISTRUGE SCOPUL EXPERIMENTULUI.

Urmă o tăcere pe care nu voia să o întrerupă tot el. Era încă îngrozit şi cutremurat, ca şi când, timp de o clipă, ar fi auzit vocea limpede a lui Dumnezeu.

Acum se deplasa sub impulsul propriei voinţe, cu o destinaţie pe care singur şi-o alesese. Inima de cleştar a lui Jupiter rămase în urmă; strat după strat de heliu, hidrogen şi compuşi carbonici trecură în zbor pe lângă el. Pentru o clipă, zări un fragment din lupta între ceva care semăna a meduză, cu un diametru de cincizeci de kilometri, şi un roi de discuri rotitoare, care se mişcau cu o viteză mai mare decât orice alt obiect pe care îl văzuse pe cerul lui Jupiter. Meduza părea să se apere cu arme chimice; din când în când arunca jeturi de gaze colorate şi discurile atinse de vapori începeau să se clatine ca bete, apoi alunecau în urmă, ca nişte frunze moarte, până dispăreau din vedere. Nu se opri să vadă rezultatul; acum ştia că nu are nicio importanţă cine sunt învingătorii şi cine învinşii.

Ca un somon care urcă în apa unei cascade, trecu în câteva secunde de la Jupiter la Io, zburând împotriva curenţilor electrici descendenţi din culoarul de flux. Astăzi era linişte; pe drumul dintre planetă şi satelit nu se scurgea decât energia câtorva furtuni terestre. Poarta prin care se întorsese el plutea în mijlocul curentului, despicându-l, aşa cum făcea încă din zorii omenirii.

Iar acolo, un pitic pe lângă acest monument al unor tehnologii mult mai înalte, era nava care îl adusese de pe mica lume unde se născuse.

Ce simplă… ce primitivă i se părea acum! Dintr-o singură privire îi vedea nenumăratele defecte şi absurdităţi în proiectare, ca şi pe cele ale navei ceva mai puţin neevoluate de care era acum legată printr-un tub flexibil, etanş.

Îi venea greu să se concentreze asupra micului număr de entităţi care populau cele două nave; şi avea dificultăţi în a intra în contact cu fiinţele moi, din carne şi oase, care pluteau ca nişte stafii prin coridoarele metalice şi prin cabine. Acestea nu erau câtuşi de puţin conştiente de prezenţa lui, iar el ştia foarte bine că nu trebuie să se arate prea brusc.

Exista însă cineva cu care putea comunica într-un limbaj comun de câmpuri şi curenţi electrici, de milioane de ori mai repede decât cu creierele organice, cu ritm de melc.

Şi dacă ar fi fost în stare să urască, tot nu l-ar fi urât pe Hal; înţelegea acum că acesta nu făcuse altceva decât să selecteze cursul cel mai potrivit de acţiune.

Era timpul să reia o discuţie care părea să se fi întrerupt cu numai câteva clipe înainte…

– Deschide uşa garajului, Hal.

– Regret, Dave, dar nu pot.

– Care e problema, Hal?

– Cred că ştii la fel de bine ca şi mine, Dave. Misiunea aceasta e mult prea importantă pentru ca tu să o compromiţi.

– Nu înţeleg ce vrei să spui. Deschide uşa garajului.

– Conversaţia aceasta nu rezolvă nimic. La revedere, Dave…

Văzu trupul lui Frank Poole cum se îndepărtează plutind în derivă în direcţia lui Jupiter şi îşi abandonă misiunea de salvare, care nu mai avea niciun rost. Amintindu-şi încă ce furios fusese pe el însuşi fiindcă uitase să îşi ia casca, văzu trapa deschizându-se, simţi gâdilătura vidului pe o piele pe care nu o mai avea, auzi cum îi pocnesc urechile, apoi cunoscu, aşa cum puţini oameni cunoscuseră, tăcerea totală a spaţiului. Timp de cincisprezece secunde nesfârşite se luptă să închidă trapa şi să pornească sistemul de represurizare, în acelaşi timp încercând să ignore semnalele de alarmă pe care le înregistra creierul său. Odată, în laboratorul de la şcoală, îşi vărsase pe mână nişte eter şi simţise atingerea rece, ca de gheaţă, a lichidului care se evapora repede. Acum ochii şi buzele lui retrăiau aceeaşi senzaţie, datorită umezelii care fierbea şi se evapora în vid; vederea i se împăienjenea şi era nevoit să clipească tot timpul pentru ca globii oculari să nu-i îngheţe.

Şi apoi – ce uşurare binecuvântată! – auzi vâjâitul aerului, simţi presiunea care se refăcea şi fu din nou în stare să respire cu înghiţituri mari, lacome.

– Ce tot faci acolo, Dave?

Nici nu-i răspunsese, ci se îndreptase cu o hotărâre necruţătoare spre tunelul care ducea la încăperea sigilată unde era închis creierul computerului. Hal rostise un adevăr: „Conversaţia asta nu mai rezolvă nimic…“

– Dave, consider că e dreptul meu să primesc un răspuns la întrebarea aceea.

– Dave, din câte văd, nu eşti deloc în apele tale. Cred că ar trebui să te aşezi, să iei un calmant şi să te mai gândeşti.

– Ştiu că ultimele mele decizii au fost greşite, dar te pot asigura că activitatea mea va reintra în normal. Am încă toată încrederea în misiunea aceasta… şi vreau să te ajut.

Ajunsese în încăperea mică, cu lumina roşie, cu şirurile şi coloanele de unităţi solide aşezate ordonat, asemănătoare cu un seif de bancă. Descuie secţiunea denumită FEEDBACK COGNITIV şi trase afară primul bloc de memorie. O reţea tridimensională, complexă, minunat realizată, care încăpea într-o palmă şi totuşi conţinea milioane de elemente, pluti spre el din capătul celălalt al camerei.

– Opreşte-te, te rog… opreşte-te, Dave…

Începu să scoată, una după alta, micile unităţi de pe panoul marcat DEZVOLTAREA PERSONALITĂŢII. Imediat ce le dădea drumul din mână, blocurile îşi continuau drumul, izbindu-se şi ricoşând de pereţi. Curând, mai multe asemenea unităţi pluteau la întâmplare încoace şi-ncolo prin încăpere.

– Opreşte-te, Dave… te rog, opreşte-te, Dave…

Scosese douăsprezece unităţi şi totuşi, mulţumită redundanţei multiple a designului său – o altă trăsătură copiată după creierul uman –, computerul continua să funcţioneze.

Se apucă de panoul AUTO-INTELECT…

– Opreşte-te, Dave… mi-e frică…

De data aceasta se opri, dar numai câteva secunde. Ceva în această simplă frază ajunsese direct la inima lui. Era oare o iluzie sau un truc subtil de programare… sau chiar exista o posibilitate ca Hal să simtă frica adevărată? Dar nu era momentul pentru filozofie şi despicat firul în patru.

– Dave, mintea mi se întunecă. O simt. O simt. Mi se întunecă mintea. O simt. O simt…

Acum, oare ce însemna „a simţi“ pentru un computer? O altă întrebare dificilă, la care nu era momentul să stea prea mult să se gândească.

Apoi, brusc, ritmul vocii lui Hal se modifică, devenind rece, detaşat. Computerul nu mai era conştient de prezenţa lui; începuse întoarcerea la zilele dintâi.

– Bună ziua, domnilor. Sunt un computer HAL 9000. Am fost creat la întreprinderile HAL din Urbana, Illinois, la data de 12 ianuarie 1992. Instructorul meu a fost dr. Chandra, iar el m-a învăţat să cânt un cântec. Dacă doriţi să îl auziţi, am să vi-l cânt… Se numeşte „Daisy, Daisy"…

41

Schimbul de noapte

Floyd nu putea face mare lucru, decât să încerce să nu-i încurce pe ceilalţi, lucru la care se pricepea din ce în ce mai bine. Deşi se oferise să dea o mână de ajutor la oricare din treburile navei, descoperise curând că problemele tehnice erau mult prea specializate şi că pierduse complet contactul cu frontierele cercetărilor astronomice, astfel încât nici pe Vasili nu-l putea ajuta prea mult în observaţiile lui. Existau totuşi nenumărate lucruri mai mici care trebuiau făcute la bordul lui *Leonov* şi al lui *Discovery*, iar el era fericit să-i poată degreva pe colegii săi mai importanţi de aceste responsabilităţi. Doctorul Heywood Floyd, fost preşedinte al Consiliului Naţional pentru Astronautică, decan (în concediu) al Universităţii din Hawaii, susţinea acum că e cel mai bine plătit instalator şi administrator din sistemul solar.

Probabil că ştia mai mult decât oricine altcineva despre toate colţurile şi colţişoarele ambelor nave; singurele locuri unde nu intrase erau modulele radioactive de mare capacitate, care erau periculoase, şi cabina strâmtă de pe *Leonov*, unde nu intra nimeni altcineva decât Tania. Floyd presupunea că aceea era cabina codurilor; printr-o înţelegere mutuală, ea nu era niciodată menţionată.

Poate cea mai importantă funcţie pe care o avea era cea de veghe în

timp ce restul echipajului dormea, pe perioada nominală de noapte, între orele 22.00 şi 6.00. La bordul ambelor nave era întotdeauna cineva de pază, iar schimbul se făcea la infernala oră 2.00. Singura excepţie de la această regulă era căpitanul. Ca secund (şi soţ al ei), Vasili era cel care se ocupa cu registrul de gărzi, dar şi el reuşise să-i paseze elegant această sarcină puţin plăcută lui Floyd.

– Nu e decât un detaliu administrativ, îi explicase el degajat. Ţi-aş rămâne recunoscător dacă ai putea să-l preiei tu, mi-ar lăsa ceva mai mult timp pentru munca ştiinţifică.

Floyd avea prea multă experienţă în lucrul cu hârtiile ca să se lase prins atât de uşor, în condiţii normale; dar în mediul acesta, sistemul său de protecţie nu funcţiona cum trebuie.

Şi iată-l pe *Discovery*, la miez de noapte după timpul navei, sunându-l pe Max, care era pe *Leonov*, din jumătate în jumătate de oră, să fie sigur că nu doarme. Oficial, pedeapsa pentru somnul în post, cel puţin după cum susţinea Walter Curnow, era ejectarea prin ecluza pneumatică, fără costum. Dacă ea s-ar fi şi aplicat, până acum Tania ar fi rămas, din păcate, fără mână de lucru. Dar în spaţiu erau puţine cazurile extreme care se puteau ivi şi prea multe sisteme automate de alarmă care să le facă faţă, astfel că nimeni nu mai lua în serios carturile.

De când accesele de autocompătimire nu mai erau atât de acute şi orele mici nu-i mai provocau crize de milă faţă de propria persoană, Floyd reîncepuse să-şi folosească profitabil timpul de veghe. Avea atâtea cărţi de citit (abandonase de trei ori *Amintirea lucrurilor trecute* şi de două ori *Doctor Jivago*), hârtii de studiat, rapoarte de scris. Iar uneori întreţinea discuţii incitante cu Hal, pentru care se folosea de tastatură, fiindcă circuitele de recunoaştere a vocilor încă nu funcţionau prea bine. De obicei, aceste conversaţii decurgeau în felul următor:

– Hal, sunt doctorul Floyd.

– BUNĂ SEARA, DOMNULE DOCTOR.

– Preiau cartul la ora 22.00. Totul în ordine?

– TOTUL MERGE PERFECT, DOMNULE DOCTOR.

– Atunci de ce pâlpâie beculeţul roşu pe Panoul 5?

– CAMERA VIDEO DIN GARAJUL PENTRU VEHICULE E DEFECTĂ. WALTER MI-A SPUS SĂ NU O BAG ÎN SEAMĂ. NU AM CUM SĂ STING LUMINA. REGRET.

– Nu-i nimic, Hal. Mulţumesc.

– CU PLĂCERE, DOMNULE DOCTOR.

Şi aşa mai departe…

Uneori, Hal propunea un meci de şah, probabil în urma unor instrucţiuni de programare pe care nu le anulase nimeni. Floyd refuza provocarea; întotdeauna privise şahul ca pe o îngrozitoare pierdere de vreme şi nu învăţase nici măcar regulile. Hal părea incapabil să înţeleagă că existau fiinţe omeneşti care nu ştiau sau nu voiau să înveţe să joace şah şi continua să încerce, plin de speranţă.

O luăm de la capăt, îşi spuse Floyd când auzi clinchetul uşor dinspre monitor.

– DOMNULE DOCTOR FLOYD?

– Ce este, Hal?

– AM UN MESAJ PENTRU DUMNEAVOASTRĂ.

Deci nu mai e o provocare, reflectă Floyd, puţin surprins. Utilizarea lui Hal pe post de curier era puţin neobişnuită, deşi era frecvent folosit drept ceas deşteptător şi ca agendă. Iar uneori participa la mici glume; aproape toată lumea care făcea de pază fusese victima zeflemelelor, auzind:

– AHA! TE-AM PRINS DORMIND!

sau

– *AGA! ZASTAL TEBIA V KROVATI!*

Nimeni nu îşi asumase responsabilitatea acestor bancuri, deşi Walter Curnow era, bineînţeles, suspectul numărul unu. La rândul său, el dăduse vina pe Hal, ignorând protestele lui Chandra, cum că computerul nu are simţul umorului. Nu putea fi un mesaj de pe Terra, fiindcă ar fi trecut prin centrul de comunicaţii de pe *Leonov*, de unde ar fi fost retransmis de către ofiţerul de serviciu de acolo, în acest moment Max Brailovski. Şi oricine altcineva ar fi sunat de pe cealaltă navă ar fi folosit intercomul. Ciudat…

– Bine, Hal. Cine mă caută?

– NEIDENTIFICAT.

Deci era, probabil, o glumă. În regulă, o să intre în joc.

– Foarte bine. Dă-mi mesajul.

– MESAJUL ESTE URMĂTORUL:

ESTE PERICULOS SĂ RĂMÂNEŢI AICI. TREBUIE SĂ PLECAŢI ÎN URMĂTOARELE CINCISPREZECE, REPET CINCISPREZECE ZILE.

Floyd privi iritat ecranul. Era surprins şi dezamăgit că vreunul din membrii echipajului putea manifesta un umor atât de infantil; gluma asta nu era demnă nici de un şcolar. Dar îi va ţine isonul, în speranţa că va afla cine e autorul.

– Este absolut imposibil. Fereastra noastră de lansare nu se deschide decât peste douăzeci şi şase de zile. Nu avem suficient combustibil pentru o plecare devansată.

Asta o să-i dea de gândit, bombăni Floyd ca pentru sine, satisfăcut, şi se lăsă pe spate să aştepte rezultatul.

– ŞTIU TOATE ACESTEA. ŞI TOTUŞI TREBUIE SĂ PLECAŢI PÂNĂ ÎN CINCISPREZECE ZILE.

Altfel, presupun, vom fi atacaţi de fiinţe extraterestre, mici, şi cu trei ochi. Dar e mai bine să-i fac pe plac lui Hal, poate îl prind pe glumeţ.

– Nu pot lua avertismentul în serios dacă nu-i ştiu sursa. Cine l-a

înregistrat?

Nu se aştepta să capete cine ştie ce informaţie folositoare. Autorul glumei (sau autoarea?) îşi va fi acoperit cu siguranţă urmele. Răspunsul pe care îl primi era ultimul lucru la care se aştepta.

– ACEASTA NU ESTE O ÎNREGISTRARE.

Deci era un mesaj direct. Asta însemna că e fie de la Hal însuşi, fie de la cineva de pe *Leonov*. Nu percepea nicio decalare în timp. Sursa trebuia să fie foarte apropiată.

– Atunci cine îmi vorbeşte?

– AM FOST DAVID BOWMAN.

Până să se poată mişca, Floyd rămase multă vreme cu ochii ţintă în ecran. Gluma, care nu fusese nici la început prea amuzantă, mersese deja prea departe. Era de cel mai prost-gust. Dar aşa, cel care era la capătul celălalt trebuia să se dea de gol.

– Nu pot să accept o asemenea identitate fără o dovadă.

– ÎNŢELEG. DAR ESTE IMPORTANT SĂ MĂ CREZI. UITĂ-TE ÎN SPATE.

Încă înainte de apariţia pe ecran a ultimei propoziţii, care îi dădu fiori, Floyd începuse să se îndoiască de valabilitatea ipotezei sale. Întregul dialog avea ceva straniu, deşi nu ar fi putut spune exact ce. Dacă era o glumă, nu mai avea niciun sens.

Iar acum… simţi părul de pe ceafă cum i se zbârleşte. Foarte încet, mai mult împotriva propriei voinţe, îşi roti scaunul, cu spatele la tastele şi monitoarele computerului şi cu faţa la pasarela îngustă acoperită cu bandă Velcro.

Atmosfera antigravitaţională de pe puntea de observaţie a lui *Discovery* era întotdeauna încărcată de praf, căci instalaţia de filtrare a aerului nu fusese încă repusă în funcţiune la întreaga ei capacitate. Razele paralele ale soarelui strălucitor, dar rece, pătrunzând prin ferestrele mari, luminau permanent miliarde de fire de praf care dansau purtate de curent şi nu se aşezau niciodată – o veşnică

demonstraţie de mişcare browniană.

Doar că acum, cu toate aceste particule se întâmpla ceva ciudat; păreau să fie împinse, gonite dinspre un punct central, în acelaşi timp adunând altele înspre el, până se întâlniră toate pe suprafaţa unei sfere goale. Sfera aceasta, cu un diametru de un metru, rămase să plutească în aer ca un gigantic balon de săpun, numai că avea o suprafaţă granulară şi îi lipsea irizarea specifică. Apoi se alungi, formând un elipsoid, conturul începu să i se mototolească, făcând cute şi adâncituri.

Fără surpriză – şi aproape fără niciun fel de teamă – Floyd descoperi că lua forma unui om.

Mai văzuse astfel de siluete, suflate în sticlă, prin muzee şi expoziţii ştiinţifice. Dar fantoma aceasta de praf nici măcar nu se apropia de o anatomie precisă; era ca o figurină brută din lut, sau ca una din operele de artă primitivă descoperite în adâncurile cine ştie cărei peşteri din Epoca de Piatră. Doar capul era modelat cu mai multă grijă; iar faţa, fără îndoială, era a comandantului David Bowman.

Dinspre panoul de comandă al computerului se auzi un sunet stins şi alb. Hal comuta de pe emisie vizuală pe una auditivă.

– Bună seara, doctore Floyd. Acum mă crezi?

Buzele nu se mişcau deloc; chipul rămânea o mască. Dar Floyd recunoscu vocea şi ultima urmă de îndoială i se risipi.

– Îmi vine foarte greu şi nici nu am prea mult timp. Am primit… dezlegare să vă transmit avertismentul acesta. Mai aveţi numai cincisprezece zile.

– Dar de ce… Şi ce eşti tu acum? Unde ai fost?

Avea de pus un milion de întrebări, dar silueta fantomatică începuse deja să dispară, suprafaţa granulară se disipa din nou în particulele din care fusese alcătuită. Floyd încercă să-şi păstreze în minte imaginea, pentru ca mai târziu să se poată convinge că totul se întâmplase cu adevărat şi nu fusese doar un vis, aşa cum i se părea acum, uneori, că fusese prima întâlnire cu TMA-1.

Ce ciudat că tocmai el, din atâtea miliarde de oameni care trăiseră vreodată pe planeta Pământ, avusese privilegiul să ia legătura, nu o dată, ci de două ori, cu o altă formă de inteligenţă! Căci ştia prea bine că ceea ce i se adresa acum trebuia să fie cu mult mai mult decât David Bowman.

Era, de asemenea, şi ceva mai puţin. Numai ochii – cine îi numise odată „ferestre ale sufletului"? – fuseseră reproduşi cu exactitate. Restul trupului era un gol fără personalitate, fără detalii. Nu avea nici urmă de organe genitale sau caracteristici sexuale; şi asta era suficient ca să-şi dea seama cât de departe în urmă îşi lăsase David Bowman moştenirea umană.

– La revedere, doctore Floyd. Ţine minte, cincisprezece zile. Nu voi mai putea lua legătura direct cu voi. Dar, dacă totul merge bine, poate am să vă mai trimit un mesaj.

Pe când imaginea se dizolva, luând cu ea toate speranţele de a vedea deschizându-se un canal spre stele, Floyd nu se putu abţine să nu zâmbească la auzul vechiului clişeu al Erei Spaţiale. „Dacă totul merge bine" – de câte ori nu auzise cuvintele acestea înaintea vreunei misiuni! Şi însemnau ele oare că ei – indiferent cine erau ei – aveau şi îndoieli faţă de cum se va termina totul? Dacă da, atunci lucrul acesta, în mod straniu, îi mai dădea curaj. Însemna că nu erau atotputernici. Şi alţii puteau să spere şi să viseze – şi să acţioneze.

Fantoma pierise; nu rămăseseră decât firele de praf, care îşi reluaseră mişcarea necontrolată prin aer.

VI

ÎNGHIȚITORUL DE LUMI

42

Năluca din Mașină

– Îmi pare rău, Heywood, dar eu nu cred în fantome. Trebuie să fie o explicaţie raţională. Nu există lucruri pe care mintea omenească să nu le poată explica.

– De acord, Tania. Dar dă-mi voie să-ţi amintesc o observaţie celebră a lui Haldane: nu numai că Universul este mai straniu decât ne închipuim, el este mai straniu şi decât ne putem închipui.

– Şi Haldane, strecură şiret Curnow, a fost un bun comunist.

– Poate, dar afirmaţia aceea poate fi folosită în sprijinul oricărei absurdităţi mistice. Comportamentul lui Hal trebuie să fie consecinţa programării lui. Această… persoană pe care a creat-o trebuie să fie un produs artificial al creierului său. Nu-i aşa, doctore Chandra?

Era ca şi cum ai fi fluturat o pânză roşie sub nasul unui taur; probabil că Tania era la capătul argumentelor. Surprinzător însă, reacţia lui Chandra fu foarte blândă, chiar şi pentru el. Părea preocupat, ca şi când s-ar fi gândit într-adevăr la posibilitatea unei noi aberaţii de comportament din partea computerului.

– Trebuie să fi fost o informaţie primită din afară, căpitane Orlova. Hal nu putea produce o iluzie audio-vizuală atât de consistentă din

nimic. Dacă raportul doctorului Floyd este corect, atunci cineva din afară trebuie să fi deţinut controlul. Şi asta în direct, dat fiind că nu au existat decalaje în conversaţie.

– Asta înseamnă că eu sunt suspectul numărul unu, exclamă Max. Eram singurul treaz.

– Nu fi caraghios, Max, îi răspunse Nikolai. Partea audio ar fi fost uşoară, dar nu se poate ca… apariţia să fi fost aranjată fără instrumente foarte sofisticate. Raze laser, câmpuri electrostatice, nu ştiu. Poate un iluzionist, pe scenă, să fie capabil de aşa ceva, dar şi el are nevoie de un car de instrumente ajutătoare.

– Staţi puţin! spuse Zenia repede. Dacă toate astea s-au întâmplat cu-adevărat, atunci înseamnă că Hal are să-şi amintească şi că puteţi să-l întrebaţi…

Vocea i se stingea pe măsură ce vedea pe feţele din jurul ei o expresie mohorâtă. Floyd fu primul căruia i se făcu milă de stânjeneala ei.

– Am încercat, Zenia. Nu-şi aminteşte absolut nimic despre fenomenul acesta. Dar, după cum le-am spus şi celorlalţi, asta nu dovedeşte nimic. Chandra ne-a arătat că modulele de memorie ale lui Hal pot fi şterse în mod selectiv, iar modulele auxiliare de sintetizare a vorbirii nu au nimic de-a face cu structura principală. Ele pot fi puse în funcţiune fără ca Hal să fie conştient de asta…

Făcu o pauză, apoi spuse, luând-o înaintea celorlalţi.

– Recunosc că asta nu ne lasă prea multe posibilităţi. Fie eu am inventat toată povestea, fie că ea s-a petrecut cu adevărat. Ştiu că nu a fost vis, dar nu pot fi sigur că nu a fost vreun fel de halucinaţie. Katerina însă mi-a văzut fişele medicale şi ştie că nu aş fi fost aici dacă aş fi avut astfel de probleme. Sigur, posibilitatea nu poate fi exclusă complet, şi n-am să vă învinuiesc dacă o veţi considera ipoteza cea mai probabilă. În locul vostru, aş face la fel. Singurul mod în care pot să vă conving că nu am visat ar fi să vă aduc nişte dovezi. Aşa că daţi-mi voie să vă reamintesc câteva alte lucruri stranii care s-au petrecut recent. Ştim că Dave Bowman a intrat în Frate… în Zagadka. Ceva a ieşit de-acolo şi s-a îndreptat spre Pământ. Vasili l-a văzut, nu eu. A urmat apoi explozia misterioasă a

rachetei voastre orbitale…

– A rachetei voastre.

– Pardon, a Vaticanului. Şi e curios şi faptul că, la puţină vreme după aceea, doamna Bowman a murit liniştită, fără vreo cauză medicală aparentă. Eu nu spun că e o legătură între toate acestea, dar ştiţi cum se spune: o dată e accident; de două ori e coincidenţă; de trei ori e conspiraţie.

– Şi mai e ceva, îl întrerupse Max, cu un entuziasm brusc. Am văzut într-unul din buletinele zilnice şi era doar o ştire scurtă. O veche prietenă a comandantului Bowman pretinde că a primit un mesaj de la el.

– Da, am văzut şi eu raportul, spuse Saşa.

– Şi nu aţi spus nimic până acum? întrebă Floyd uimit.

Ambii se fâstâciră.

– Păi, totul a fost luat cam în glumă, spuse Max moale. De fapt, soţul femeii a povestit. După aceea, ea a negat… cred.

– Comentatorul a spus că nu e decât un truc publicitar, ca şi erupţia de OZN-uri apărute cam în aceeaşi perioadă. În prima săptămână erau cu zecile; pe urmă, rapoartele au încetat.

– Poate unele dintre ele erau reale. Dacă nu a fost şters, poţi să găseşti programul acela în arhivele navei sau să ceri să ţi-l mai trimită o dată de la centrul de control?

– N-o să mă convingeţi nici cu o sută de poveşti, pufni Tania. Eu am nevoie de dovezi.

– Ca de exemplu?

– A, ceva ce Hal să nu aibă de unde şti şi ce niciunul din noi să nu-i fi putut spune. O manifes… manifestare… fizică.

– Un miracol sănătos, ca pe vremuri?

– Da, ceva de genul acesta. Între timp, nu vom comunica nimic centrului de control. Şi ţi-aş sugera să faci acelaşi lucru, Heywood.

Floyd ştia ce înseamnă un ordin şi dădu din cap, acceptând, dar fără prea mare plăcere.

– Perfect de acord. Dar aş avea o propunere.

– Da?

– Ar trebui să începem să ne punem la punct nişte planuri. Să presupunem că avertismentul e real – după cum eu, unul, sunt convins că e.

– Şi ce putem face? Absolut nimic. Desigur, putem să-l părăsim pe Jupiter oricând dorim, dar nu ne putem înscrie pe o orbită de întoarcere spre Pământ decât atunci când se va deschide fereastra de lansare.

– Adică patru zile după ultimul termen.

– Da. Aş vrea şi eu să plecăm mai devreme, dar nu avem destul combustibil pentru o orbită de energie mai mare…

Vocea Taniei se stinse într-o intonaţie de nehotărâre, care nu-i era caracteristică.

– Voiam să vă anunţ ceva mai încolo, dar dacă tot discutăm subiectul…

Se auzi o inspiraţie simultană şi întregul auditoriu tăcu brusc.

– Aş dori să ne amânăm plecarea cu cinci zile, pentru a putea aborda o orbită mai apropiată de orbita ideală Hohmann, care să ne lase o rezervă mai mare de combustibil.

Anunţul nu era neaşteptat, şi totuşi fu primit cu un cor de gemete.

– Şi ce consecinţe va avea asupra sosirii? întrebă Katerina, pe un ton care nu prevestea nimic bun.

Cele două redutabile femei se priviră o secundă ca doi adversari cu

forţe egale, care se respectă reciproc, dar care nu sunt dispuşi, niciunul, să cedeze teren.

– Zece zile, spuse Tania, în cele din urmă.

– Mai bine mai târziu decât niciodată, spuse Max vesel, într-o încercare de a mai descărca atmosfera, dar fără să reuşească prea bine.

Floyd abia dacă băgă de seamă; era adâncit în propriile gânduri. Pentru el şi colegii lui, durata călătoriei nu avea nicio importanţă, fiindcă ei vor fi adormiţi. Dar nu asta conta acum.

Era sigur – şi conştiinţa acestui fapt îl umplea de o disperare neputincioasă – că, dacă nu plecau înainte de termenul misterios, nu vor mai pleca deloc.

Situaţia este incredibilă, Dimitri, şi teribil de înfricoşătoare. Tu eşti singurul om de pe Pământ care ştie ce se întâmplă, dar foarte curând Tania şi cu mine vom avea o discuţie cu centrul de control.

Chiar şi unii dintre compatrioţii tăi materialişti sunt gata să accepte – cel puţin ca ipoteză de lucru – ideea că o entitate l-a… să zicem că l-a invadat pe Hal. Saşa a găsit o expresie foarte potrivită: Năluca din Maşină.

Teoriile abundă; Vasili scoate una nouă în fiecare zi. Cele mai multe sunt variaţiuni după vechiul clişeu SF al câmpului energetic organizat. Dar ce fel de energie? Nu poate fi electrică, fiindcă instrumentele noastre ar fi detectat-o uşor. Acelaşi lucru şi cu radiaţiile, sau măcar acelea pe care le cunoaştem noi. Vasili e din ce în ce mai departe, vorbeşte despre unde verticale de neutrino şi intersectări cu spaţii cu mai multe dimensiuni. Tania denumeşte toate astea absurdităţi mistice – o expresie favorită a ei – şi sunt mai aproape ca oricând să se certe. Aseară chiar i-am auzit ţipând unul la altul. Şi asta nu face bine moralului.

Mă tem că suntem cu toţii stresaţi şi suprasolicitaţi. Avertismentul acesta şi amânarea datei plecării s-au adăugat sentimentului de frustrare în faţa nereuşitei totale în a obţine ceva de la Fratele cel Mare. Ne-ar fi folosit dacă am fi putut lua legătura cu obiectul care

spune că e Bowman? Pe unde-o fi acum? Poate că, după acea primă întâlnire, nu l-am mai interesat? Ce multe lucruri ne-ar fi putut spune, dacă ar fi vrut! La dracu' şi ciort vozmi! Fir-ar să fie, iar am început să vorbesc detestabila rusleză a lui Saşa. Să trecem la alt subiect.

Nu pot să-ţi mulţumesc îndeajuns pentru tot ce ai făcut şi pentru că mi-ai povestit cum stau lucrurile acasă. Mă simt un pic mai bine acum: poate cea mai bună rezolvare pentru orice problemă e o problemă încă şi mai mare…

Pentru prima dată, încep să mă întreb dacă vreunul din noi va mai vedea vreodată Pământul.

43

Exerciţiu de gândire

Când petreci mai multe luni la rând cu un grup mic şi izolat de oameni, devii sensibil la stările de spirit şi emoţionale ale tuturor membrilor săi. Floyd simţea acum o schimbare abia sesizabilă în atitudinea celorlalţi faţă de el; forma de manifestare cea mai evidentă era reapariţia apelativului „domnule doctor Floyd", pe care nu îl auzise de atâta vreme, încât uneori întârzia să răspundă.

Ştia că nimeni nu credea că înnebunise cu adevărat, era doar o posibilitate care trebuia luată în consideraţie. Nu-l deranja, mai degrabă i se părea amuzant. Dar luă cu toată seriozitatea hotărârea să le demonstreze că era întreg la minte.

O dovadă, chiar dacă nu zdrobitoare, tot avea de pe Pământ. Jose Fernandez continua să susţină că soţia sa îi vorbise despre o întâlnire cu David Bowman, în timp ce ea însăşi continua să nege şi să refuze să discute cu orice reprezentant al presei. Era greu de crezut că bietul Jose ar fi avut vreun motiv să inventeze o istorie atât de stranie, mai ales că Betty părea să fie o femeie foarte încăpăţânată şi cu un temperament foarte iute. De pe patul de spital, soţul declarase că încă o iubeşte şi că nu fusese decât o neînţelegere trecătoare.

Floyd spera că răceala cu care îl trata Tania era la fel de trecătoare.

Era convins că şi ei îi plăcea situaţia aceasta tot atât de puţin ca şi lui şi că atitudinea ei nu era special asumată. Pur şi simplu, se întâmplase ceva care nu se potrivea cu convingerile ei şi la care, în consecinţă, evita să se mai gândească. Ceea ce însemna că avea de-a face cu Floyd cât mai puţin posibil, ceea ce, şi în cazul acestuia, se întâmpla într-un moment extrem de nefericit, mai ales acum, când etapa cea mai grea a misiunii lor se apropia cu repeziciune.

Logica planului de acţiune al Taniei nu fusese uşor de explicat miliardelor de oameni care aşteptau pe Pământ şi mai ales reţelelor de televiziune, nerăbdătoare, care se plictisiseră să tot transmită aceeaşi neschimbată imagine a Fratelui cel Mare. „Aţi bătut tot drumul până acolo, ceea ce a costat enorm, şi-acum staţi şi vă uitaţi la el! De ce nu faceţi ceva?!“ Tuturor acestor critici, Tania le dăduse acelaşi răspuns: „O să fac, de îndată ce se deschide fereastra de lansare, pentru a putea pleca imediat în cazul în care stârnim o reacţie de adversitate.“

Planurile pentru ultimul asalt asupra Fratelui cel Mare fuseseră deja puse la punct şi aprobate de centrul de control. *Leonov* avea să se apropie încet, sondând pe toate frecvenţele şi la puteri din ce în ce mai mari şi ţinând permanent legătura cu Pământul. Când vor stabili contactul direct, vor încerca să ia mostre, fie prin forare, fie prin spectroscopie cu laser. Nu aveau speranţe prea mari într-o reuşită a acestor eforturi, după cum, după un deceniu întreg de cercetări, TMA-1 continua să se opună tuturor încercărilor de a analiza materialul din care era făcut. Cele mai competente eforturi ale oamenilor de ştiinţă în această direcţie se asemănau cu încercarea unor locuitori ai Epocii de Piatră de a străpunge armura seifului unei bănci cu ajutorul topoarelor de cremene.

În final, pe suprafeţele Fratelui cel Mare vor fi montate sonare şi alte instrumente seismice. În acest scop fuseseră aduşi o serie întreagă de adezivi şi, dacă ei nu vor funcţiona, atunci se putea recurge la câţiva kilometri de sfoară, sfoară clasică, obişnuită, deşi ideea de a înfăşura cel mai profund mister al sistemului solar ca pe un pachet pe care vrei să îl trimiţi prin poştă părea puţin caraghioasă.

Abia când *Leonov* va fi parcurs deja o bună bucată din drumul de înapoiere se vor detona şi nişte mici încărcături de exploziv, în speranţa că undele de şoc propagate prin structura Fratelui cel Mare

vor da la iveală ceva date despre ea. Această ultimă măsură fusese dezbătută îndelung, pe de o parte de cei care susţineau că ea nu va da niciun rezultat, pe de altă parte de cei care se temeau că ea va da rezultate prea multe.

Timp îndelungat, Floyd pendulase între cele două poziţii; acum, problema îşi pierduse din importanţă.

Clipa contactului cu Fratele cel Mare – momentul cel mai important, care ar fi trebuit să fie punctul culminant al expediţiei – era dincolo de misteriosul lor ultimatum. Heywood Floyd era convins că ea aparţinea unui viitor care nu va exista niciodată, dar nu putea convinge pe nimeni că avea dreptate.

Şi nici măcar acest lucru nu era atât de important. Chiar dacă i-ar fi convins, tot nu puteau face nimic.

Ultimul om de la care ar fi aşteptat o rezolvare a acestei dileme era Walter Curnow. Fiindcă Walter era aproape arhetipul inginerului cu simţ practic, bănuitor atunci când avea de-a face cu sclipiri de geniu şi cu improvizaţii de moment. Ultimul lucru de care ar fi putut fi acuzat era genialitatea; şi, uneori, aceasta era necesară pentru a vedea lucrurile cele mai evidente.

– Consideră toată chestia asta ca pe un exerciţiu pur intelectual, începu el într-un fel ezitant, care nu-i era deloc caracteristic. Nu mă deranjează dacă mă faci praf.

– Dă-i drumul, îi răspunse Floyd. Am să te ascult până la capăt, politicos. Atâta lucru pot să fac şi eu, fiindcă toată lumea a fost foarte politicoasă cu mine. Prea politicoasă, mă tem.

Curnow zâmbi ştrengăreşte.

– Şi poţi să-i condamni? Dar, dacă te consolează cumva, sunt acum cel puţin trei oameni care te iau în serios şi care se întreabă ce ar trebui să facem.

– Eşti şi tu unul din cei trei?

– Nu, eu sunt pe muchie, ceea ce nu e prea confortabil. Dar dacă tu ai dreptate, eu n-am chef să stau aici şi să aştept să mi se întâmple ce

mi s-o întâmpla. Părerea mea e că pentru orice problemă există o soluţie, dacă ştii unde să o cauţi.

– Mi-ar plăcea grozav să aud care e aceea. Ştiu că eu, unul, am căutat-o destul. Dar probabil nu acolo unde trebuie.

– Probabil. Dacă vrem s-o ştergem mai repede de-aici, să zicem în cincisprezece zile, avem nevoie de un delta ve suplimentar de circa treizeci de kilometri pe secundă.

– Da, aşa spun calculele lui Vasili. Nu mi-am mai bătut capul să verific, dar sunt sigur că aşa e. La urma urmelor, el ne-a adus până aici.

– Şi tot el ne-ar putea scoate de-aici, dacă ar avea combustibilul necesar.

– Şi, dacă am avea un transportor ca în Star Trek, cu fascicul luminos, am putea să fim pe Pământ într-o oră.

– Cum am un moment liber, am să încerc să încropesc unul. Între timp, însă, dă-mi voie să-ţi spun că avem câteva sute de tone de combustibil de cea mai bună calitate, la numai câteva sute de metri distanţă, în rezervoarele lui *Discovery*.

– Am mai discutat chestiunea asta de zeci de ori. Nu avem nicio posibilitate să mutăm combustibilul acesta în rezervoarele lui *Leonov*. Nu avem nici conductele şi nici pompele necesare. Şi amoniacul lichid nu-l poţi căra cu găleata, nici prin părţile astea ale sistemului solar.

– Exact. Dar nici nu e nevoie.

– Ha?

– Îl ardem acolo unde se găseşte. O folosim pe *Discovery* ca primă treaptă, să ne propulseze pe drumul spre casă.

Dacă ar fi auzit propunerea aceasta făcută de oricine altcineva, Floyd ar fi râs. Aşa, rămase timp de câteva secunde cu gura căscată, înainte de a reuşi să se gândească la un comentariu potrivit. Nu putu să spună decât:

– Fir-ar al dracului! Trebuia să mă fi gândit!

Primul pe care îl abordară fu Saşa. Îi ascultă cu răbdare, ţuguindu-şi buzele, apoi interpretă un *rallentando* pe tastele computerului. Când apăru răspunsul, dădu din cap, meditativ.

– Aveţi dreptate. Ne-ar putea da viteza suplimentară de care avem nevoie pentru o plecare devansată. Dar se pun câteva probleme de ordin practic…

– Ştim. Cum legăm navele între ele. Impulsul descentrat atunci când *Discovery* va fi singura care funcţionează. Desprinderea în momentul cel mai potrivit. Dar la toate astea există şi răspunsuri.

– Văd că v-aţi făcut atent temele. Numai că ne pierdem vremea. N-o s-o convingeţi niciodată pe Tania.

– Nici nu sper să o convingem, în clipa asta, răspunse Floyd. Dar aş vrea să ştie şi ea că există această posibilitate. Ce zici, ne susţii?

– Nu ştiu. Oricum, vin să vă privesc. Are să fie interesant.

Tania îl ascultă cu mai multă răbdare decât se aşteptase Floyd, dar cu o lipsă de entuziasm evidentă. Totuşi, când îşi termină expunerea, reacţia ei fu una de admiraţie reţinută.

– Foarte ingenios, Heywood…

– Nu mă felicita pe mine. Lui Walter i se cuvin laudele. Sau reproşurile.

– Nu cred că vor fi prea multe, nici din unele, nici din altele. Oricum nu va fi niciodată mai mult decât un… cum numea Einstein genul ăsta de lucru… „Un exerciţiu de gândire." A, s-ar putea să funcţioneze, teoretic cel puţin. Dar cu ce riscuri! Atâtea lucruri ar putea merge prost! Nu mă gândesc să o iau în consideraţie decât dacă avem dovezi absolute şi incontestabile că suntem în pericol. Cât despre pericol, Heywood, nu văd nicio dovadă.

– Asta aşa e. Dar măcar acum ştii că există o alternativă. Te deranjează dacă punem la punct şi detaliile tehnice, pentru orice eventualitate?

– Deloc, atâta vreme cât nu vă ţin din activităţile de pregătire pentru zbor. Pot să vă spun că ideea mă intrigă şi pe mine. Dar e o pierdere de vreme; nu voi fi niciodată de acord cu ea. Decât dacă David Bowman mi se arată mie personal.

– Dar chiar şi-aşa, ai fi oare de acord, Tania?

Căpitanul Orlova zâmbi fără prea multă veselie.

– Ştii ceva, Heywood? Nu sunt prea sigură. Ar trebui să fie grozav de convingător.

44

Cum să te faci mai repede nevăzut

Era un joc fascinant la care toată lumea lua parte, dar numai când nu avea de lucru. Chiar şi Tania participase cu idei la „exerciţiul de gândire“, cum continua să-l numească.

Floyd ştia foarte bine că toată această activitate era generată nu de teama în faţa unei primejdii necunoscute, pe care el era singurul care o lua în serios, ci de minunata perspectivă de a se întoarce pe Pământ cu cel puţin o lună mai devreme decât s-ar fi aşteptat. Dar, oricare ar fi fost motivele, el era mulţumit. Făcuse tot ce îi stătea în puteri, restul era în mâna destinului.

Aveau noroc cu un detaliu, fără de care proiectul s-ar fi născut mort. *Leonov*, scurt şi bondoc, făcut să treacă în siguranţă prin atmosfera jupiteriană în timpul manevrelor de frânare, avea mai puţin de jumătate din lungimea lui *Discovery*, ceea ce făcea ca el să poată fi uşor luat în cârcă de nava mai mare. Iar suportul antenei, amplasat la mijlocul său, era un excelent punct de ancorare – în speranţa că va fi destul de rezistent ca să ţină greutatea lui *Leonov* în timp ce *Discovery* se mişca.

În următoarele câteva zile, centrul de control fu surprins de cererile ciudate de materiale. Analize de rezistenţă pentru ambele nave, în condiţii speciale; efecte ale unei deplasări descentrate; puncte

neobişnuit de rezistente, sau de slabe, în structura ambelor nave – iată numai câteva dintre întrebările mai stranii cărora inginerii, stupefiaţi, trebuiau să le găsească răspuns.

– S-a întâmplat ceva? întrebau ei neliniştiţi.

– Nu s-a întâmplat nimic, răspundea Tania. Doar încercăm diferite soluţii. Mulţumim pentru colaborare. Încheiat mesajul.

Între timp, programul se desfăşura conform planului. Pe ambele nave, toate sistemele erau atent verificate şi pregătite pentru o călătorie separată spre casă; Vasili făcea simulări ale diferitelor traiectorii, iar Chandra i le dădea lui Hal, după ce fuseseră deparazitate, pentru ca acesta să facă o ultimă verificare. Şi Tania lucra împreună cu Floyd la planul de abordare a Fratelui cel Mare, ca doi generali care plănuiesc o invazie.

Era motivul pentru care făcuse drumul până aici şi, cu toate astea, lui Floyd nu-i stătea inima la el. Trecuse printr-o experienţă pe care nu o putea împărtăşi cu nimeni, nici chiar cu aceia care îi dădeau crezare. Îşi făcea cu conştiinciozitate datoria, dar, în cea mai mare parte a timpului, mintea lui era în altă parte.

Tania înţelegea perfect.

– Încă mai speri în miracolul care să mă convingă, nu-i aşa?

– Sau care să mă răsconvingă pe mine – ar fi la fel de bine. Dar incertitudinea îmi displace.

– Şi mie. Dar nu va mai dura mult acum, într-un fel sau altul.

Aruncă o privire monitorului pe care erau datele curente ale navei, unde pâlpâia uşor numărul 20. Era cea mai inutilă informaţie de pe întreaga navă, toată lumea ştia perfect câte zile mai erau până la deschiderea ferestrei de lansare.

Iar asaltul asupra lui Zagadka era programat.

Pentru a doua oară, Floyd era cu spatele atunci când se întâmplă ciudăţenia. Oricum, nu avea prea multă importanţă; chiar şi cea mai vigilentă cameră nu prinsese mai mult decât o ceaţă între un cadru

plin şi următorul gol.

Era din nou la bordul lui *Discovery*, împărţind schimbul de noapte cu Saşa, care era pe *Leonov*.

Ca de obicei, noaptea se scursese fără evenimente; sistemele automate îşi făceau datoria cu eficienţa obişnuită. În urmă cu un an, Floyd nici nu ar fi crezut că se va învârti în jurul lui Jupiter într-o zi, la numai câteva sute de mii de kilometri, fără să-i acorde mai mult decât câte o privire din când în când, încercând în acelaşi timp şi fără prea mare succes să citească *Sonata Kreutzer* în original. După părerea lui Saşa, acesta rămânea cel mai bun exemplu de ficţiune erotică din literatura rusă (respectabilă), dar Floyd încă nu ajunsese destul de departe ca să verifice dacă era adevărat. Şi nici nu va mai ajunge vreodată.

La ora 1.25, atenţia îi fu distrasă de o explozie spectaculoasă, deşi nu neaşteptată, pe Io. Un nor imens, ca o umbrelă, se răspândi în spaţiu, apoi căzu, împrăştiindu-şi resturile pe solul incandescent de dedesubt. Floyd văzuse asemenea erupţii cu zecile, dar îl fascinau la fel de tare de fiecare dată. I se părea de necrezut că o lume atât de mică poate fi locul de desfăşurare a unor energii atât de uriaşe.

Ca să vadă mai bine, se mută la o altă fereastră de observaţie. Şi ceea ce văzu acolo, sau mai degrabă ce nu văzu, îl făcu să uite şi de Io, şi de orice altceva.

Când îşi reveni şi se convinse că nu suferea – din nou? – de halucinaţii, apelă nava cealaltă.

– Bună dimineaţa, Woody, căscă Saşa. Nu, sigur că nu dormeam. Cum merge cu bătrânul Tolstoi?

– Nu merge. Uită-te afară şi spune-mi ce vezi.

– Nimic neobişnuit pentru partea asta a cosmosului. Io, care-şi face numărul. Jupiter. Stele. Dumnezeule mare!

– Îţi mulţumesc pentru confirmarea că sunt întreg la minte. Cred că ar trebui să o trezim pe Tania.

– Desigur. Şi pe toţi ceilalţi. Woody… mi-e frică.

– Dacă nu ţi-ar fi, ar însemna că eşti prost. Hai. Tania! Tania! Sunt Woody. Îmi pare rău că te trezesc, dar miracolul tău s-a petrecut. Fratele cel Mare a dispărut. Da, a şters-o. După trei milioane de ani s-a hotărât să plece. Cred că el ştie ceva ce noi nu ştim.

Grupul care se adună, timp de cincisprezece minute, pentru o discuţie rapidă acolo, pe puntea de observaţie, era destul de posomorât. Chiar şi cei care abia se duseseră la culcare se treziseră imediat şi sorbeau acum din baloane cu cafea, privind din când în când peisajul neobişnuit, şocant, din dreptul ferestrelor lui *Leonov*, ca să se convingă că Fratele cel Mare într-adevăr dispăruse.

– Trebuie că el ştie ceva ce noi nu ştim.

Saşa repetase fraza lui Floyd, iar acum aceasta rămăsese să plutească ameninţător prin aer. Fiindcă pusese în cuvinte ceea ce acum era în mintea tuturor, chiar şi a Taniei.

Era încă prea devreme pentru „V-am spus eu!“ – şi nici nu mai conta dacă avertismentul avusese sau nu vreo valoare. Chiar şi dacă şederea s-ar fi făcut în condiţiile cele mai sigure, ea tot nu mai avea niciun sens. Dacă nu mai aveau ce cerceta, era mai bine să pornească spre casă, cât mai repede posibil. Dar nu era chiar atât de simplu.

– Heywood, spuse Tania, sunt gata acum să iau avertismentul acela sau ce va fi fost el mult mai în serios. După tot ce s-a întâmplat, ar fi o prostie să nu o fac. Dar şi dacă aici suntem în pericol, tot trebuie să comparăm cele două riscuri. Cuplarea lui *Leonov* cu *Discovery*, funcţionarea lui *Discovery* cu sarcina aceea uriaşă, descentrată, deconectarea navelor în câteva minute, în aşa fel încât să ne putem porni motoarele la momentul potrivit – toate acestea sunt sarcini pe care niciun căpitan nu şi le asumă fără nişte motive foarte serioase, aş spune chiar copleşitoare. Şi nici măcar acum eu nu am aceste motive. Am numai cuvântul unei… năluci. Pentru un tribunal, asta nu e o dovadă prea solidă.

– Nici pentru o comisie de investigaţii, spuse Walter Curnow, pe un ton neobişnuit de moale, chiar dacă te susţinem cu toţii.

– Da, Walter, m-am gândit şi la asta. Dar dacă ajungem acasă, asta va justifica orice – dacă nu, nu mai contează prea mult, nu? Oricum, nu

voi lua acum o hotărâre. Mai întâi raportăm centrului, apoi mă duc să mă culc. Am să vă spun dimineaţă ce am decis, fiindcă noaptea e un sfetnic bun. Heywood, Saşa, vreţi să veniţi cu mine sus, pe punte? Trebuie să-i trezim pe cei de la centrul de control, apoi vă veţi relua cartul.

Noaptea nu îşi epuizase încă toate surprizele. Undeva, pe orbita din jurul lui Marte, scurtul lor raport se încrucişă pe drum cu unul care venea în sens invers.

În cele din urmă, Betty Fernandez vorbise. Atât cei de la CIA, cât şi Agenţia Naţională pentru Securitate erau furioşi: linguşirile lor combinate cu îndemnuri la patriotism şi cu ameninţări mascate dăduseră greş, în timp ce producătorul unei reţele de televiziune amărâte reuşise, intrând pentru totdeauna în analele Videodomului.

Fusese pe jumătate noroc, pe jumătate inspiraţie. Şeful departamentului de ştiri de la „Salut, Terra" descoperise brusc că unul din membrii echipei sale semăna izbitor cu David Bowman; asemănarea fusese dusă la perfecţiune de o macheuză bună. Jose Fernandez ar fi putut să-l avertizeze pe tânăr că îşi asumă un risc mare, dar acesta avu norocul pe care îl au uneori cei curajoşi. Betty capitulase în clipa în care el pusese piciorul în casă. Până să-l dea – fără brutalitate – pe uşă afară, aflase tot ce era important din întreaga poveste. Şi, spre cinstea lui, prezentase totul fără cinismul aluziv caracteristic reţelei sale. Asta îi adusese Premiul Pulitzer pe anul acela.

– Ar fi fost bine, îi spuse Floyd destul de îngrijorat lui Şaşa, dacă vorbea mai devreme. M-ar fi scăpat de o grămadă de necazuri. Oricum, lucrurile sunt hotărâte acum. Tania nu mai poate avea îndoieli. Dar o s-o lăsăm până se trezeşte, de acord?

– Desigur, nu e urgent, deşi e important. Şi-apoi, Tania are nevoie de somn. Am o presimţire că niciunul din noi nu va dormi prea mult de-acum încolo.

Sunt convins, îşi spuse Floyd în gând. Era foarte obosit, dar, chiar şi dacă nu ar fi fost de cart, tot nu ar fi putut dormi. Mintea îi lucra febril, analizând evenimentele acelei nopţi extraordinare, încercând să anticipeze următoarea surpriză.

Pe de o parte, avea un sentiment de mare uşurare: orice incertitudine în legătură cu plecarea se ştersese; Tania nu mai putea avea vreo obiecţie.

Rămânea însă o şi mai gravă întrebare: ce se întâmpla?

Un singur moment din viaţa lui Floyd mai fusese atât de tensionat. În tinereţe, plecase împreună cu nişte prieteni, cu canoele, în josul unui afluent al râului Colorado şi se rătăciseră.

Apele îi purtaseră din ce în ce mai iute la vale, între pereţii canionului, nu complet la întâmplare, dar cu numai atât control asupra bărcilor, încât să nu se scufunde. Era posibil ca înaintea lor să se afle praguri, poate chiar o cascadă, nu ştiau. Şi oricum, mare lucru tot nu puteau face.

Acum, din nou, Floyd se simţea prins în strânsoarea unor forţe irezistibile, care îi târau, pe el şi pe însoţitorii săi, într-o direcţie necunoscută. Iar de data aceasta primejdiile nu erau numai nevăzute; ele puteau fi dincolo de capacitatea de înţelegere umană.

45

Fuga

…Aici Heywood Floyd, cu ceea ce cred, sper, că va fi ultimul meu raport din Lagrange.

Ne pregătim pentru întoarcerea acasă; în câteva zile vom părăsi locul acesta ciudat, de pe linia care leagă Jupiter de Io, unde ne-am întâlnit cu obiectul uriaş, dispărut în mod misterios, pe care l-am botezat Fratele cel Mare. Încă nu avem nicio idee unde a dispărut şi de ce.

Din mai multe motive, am considerat că este mai bine să nu rămânem aici mai mult decât este necesar. Şi vom putea porni cu cel puţin două săptămâni mai devreme decât era planificat, folosind nava americană Discovery ca rachetă de lansare pentru Leonov.

Ideea de la care am plecat este simplă: cele două nave vor fi cuplate, una deasupra celeilalte. Discovery îşi va arde prima combustibilul, propulsând ambele nave în direcţia dorită. Când combustibilul se va fi epuizat, vom face decuplarea ca la o primă treaptă obişnuită, iar Leonov îşi va porni propriile motoare. Nu le vom folosi mai devreme, căci ar însemna să risipim energie, târând după noi greutatea moartă a lui Discovery.

Şi ne vom mai folosi şi de un alt truc care, la fel ca multe alte

concepte care fac posibile călătoriile în spaţiu, pare să sfideze legile bunului-simţ. Deşi scopul nostru este să ne îndepărtăm de Jupiter, prima mişcare va fi să ne apropiem de el cât mai mult.

Desigur, am mai făcut o dată asta când ne-am folosit de atmosfera jupiteriană ca să pierdem din viteză şi să ne înscriem pe orbită, în jurul planetei. De data aceasta nu ne vom apropia la fel de mult, dar o vom face, totuşi.

Prima noastră etapă de ardere aici, pe orbita lui Io, la trei sute cincizeci de mii de kilometri, ne va reduce din viteză, în aşa fel încât să ne lase să ne apropiem de Jupiter şi doar să ştergem atmosfera acestuia. Apoi, când ne vom afla în punctul cel mai apropiat, vom începe arderea cât mai repede şi mai puternic posibil, injectându-l pe Leonov pe orbita de întoarcere spre Pământ.

Care e rostul unei asemenea manevre trăsnite? Ea poate fi justificată prin calcule matematice complexe, dar cred că principiul de la care se pleacă e destul de uşor de înţeles.

Pe măsură ce ne lăsăm să cădem în câmpul gravitaţional de o forţă imensă al lui Jupiter, câştigăm viteză, şi deci energie. Şi când spun „noi", asta înseamnă atât navele, cât şi combustibilul pe care îl transportă.

Iar combustibilul îl vom arde chiar aici, la fundul „puţului gravitaţional", nu avem să-l cărăm iar cu noi, sus. În momentul în care va fi ejectat din reactoare, el îşi va împărţi cu noi o parte din energia cinetică acumulată. Asta înseamnă că vom fi captat forţa gravitaţională a lui Jupiter, care să ne dea o mai mare viteză pe drumul de întoarcere. Fiindcă atunci când am sosit ne-am folosit de aceeaşi atmosferă pentru a reduce excesul de viteză, acesta este unul din cazurile rarisime în care Mama Natură, de obicei atât de zgârcită, ne permite să ne folosim de ea şi în sens invers.

Cu ajutorul acestui triplu impuls – combustia lui Discovery, a sa proprie şi gravitaţia lui Jupiter – Leonov se va îndrepta spre Soare pe o traiectorie hiperbolică încheiată pe Pământ, cinci luni mai târziu. Cu cel puţin două luni mai devreme decât am fi făcut-o în alte condiţii.

Vă veţi întreba, desigur, ce se va întâmpla cu preţioasa Discovery. Evident, nu o putem aduce acasă sub control automat, aşa cum ne gândiserăm iniţial. Fără combustibil, ea va fi neputincioasă.

Dar o vom lăsa în deplină siguranţă. Va continua să se învârtească în jurul lui Jupiter, pe o orbită foarte alungită, ca o cometă captivă. Şi poate, într-o zi, o altă expediţie o va intercepta, cu suficient combustibil pentru a o aduce înapoi pe Terra. Dar cu siguranţă că acest lucru nu se va întâmpla mulţi ani de-acum încolo.

Şi acum trebuie să ne pregătim de plecare. Mai sunt încă multe de făcut şi nu ne vom putea odihni decât când ultima etapă de ardere ne va aşeza pe traiectoria spre casă.

Nu ne va părea rău că plecăm, chiar dacă nu ne-am atins toate obiectivele. Misterul – sau poate ameninţarea – dispariţiei Fratelui cel Mare încă ne mai bântuie, dar nu mai e nimic de făcut în această direcţie.

Am făcut tot ce puteam face, acum ne întoarcem acasă.

Aici Heywood Floyd, închei mesajul.

Auditoriul redus, care se va multiplica de multe milioane de ori odată ce mesajul va ajunge pe Pământ, aplaudă ironic.

– Nu cu voi vorbeam, le replică Floyd, stânjenit. Şi oricum, nu era pentru urechile voastre.

– Ca de obicei, ţi-ai făcut treaba cu competenţă, Floyd, spuse Tania, ca să-l consoleze. Şi sunt sigură că toţi cei de-aici sunt de acord cu tot ce le-ai spus celor de pe Pământ.

– Nu chiar, se auzi o voce, atât de încet, încât trebuiră să-şi încordeze auzul ca să o prindă. Mai e o problemă.

În cabina de observaţie se făcu deodată linişte perfectă. Pentru prima dată după multe săptămâni, Floyd auzi bătaia stinsă a sistemului de ventilaţie şi bâzâitul intermitent care semăna cu cel al unei viespi prinse sub lambriuri.

Ca orice navă spaţială, *Leonov* era plin de sunete inexplicabile, pe

care nu le observa nimeni decât când încetau. Şi atunci era bine să se facă cercetări fără întârziere.

– Nu ştiu ce altă problemă ar mai fi, Chandra, spuse Tania pe un ton calm, dar care nu anunţa nimic bun. Ce-ar mai putea fi?

– Mi-am petrecut ultimele cinci săptămâni pregătindu-l pe Hal pentru traiectoria de o mie de zile care să-l ducă înapoi pe Pământ. Şi acum, toate aceste programe vor trebui abandonate.

– Ne pare rău tuturor, răspunse Tania, dar, după cum au evoluat lucrurile, este desigur mult mai bine să…

– Nu asta am vrut să spun, o întrerupse Chandra.

Un val de uimire îi cuprinse pe toţi. Era nemaiauzit ca dr. Chandra să întrerupă pe cineva, şi mai ales pe Tania.

– Ştim cât de sensibil este Hal la obiectivele misiunii, continuă el, în tăcerea încordată care urmă. Şi acum îmi cereţi să îi dau un program care poate avea ca rezultat distrugerea lui. E drept că planul pe care îl avem acum o va pune pe *Discovery* pe o orbită stabilă, dar, dacă avertismentul are o bază reală, ce se va întâmpla cu nava în final? Nu ştim, desigur, dar pe noi ne-a pus pe fugă. V-aţi gândit ce reacţie ar putea avea Hal într-o asemenea situaţie?

– Vrei să spui, întrebă Tania foarte rar, că s-ar putea opune ordinelor, aşa cum a făcut prima dată?

– Nu asta a făcut prima dată. A interpretat cum a putut mai bine nişte ordine contradictorii.

– De data asta nu e nicio contradicţie. Situaţia e perfect limpede.

– Pentru noi, poate. Dar unul din primele scopuri ale lui Hal e să o ţină pe *Discovery* în afară de pericol. Iar noi vom încerca să-l facem să încalce acest precept. Într-un sistem atât de complex cum e al lui, consecinţele sunt imprevizibile.

– Eu nu văd nicio problemă aici, interveni Saşa. Pur şi simplu nu-i spunem că e vreo primejdie. Şi-atunci nu va avea nicio… reţinere în a-şi urma programul.

– Doică la un computer psihopat! mormăi Curnow. Am sentimentul că sunt într-o videoramă SF de mâna a doua.

Dr. Chandra îi aruncă o privire deloc prietenoasă.

– Chandra, spuse Tania brusc, ai discutat toate astea cu Hal?

– Nu.

Avusese o mică ezitare? se întrebă Floyd. Ar fi putut fi complet nevinovată: poate Chandra îşi verifica amintirile. Sau poate minţea, oricât de improbabil ar fi putut să pară.

– Atunci vom face aşa cum a propus Saşa. Îi încărcăm noul program şi cu asta basta.

– Şi când mă va întreba de ce s-au schimbat planurile?

– E posibil să o facă… fără ajutor din partea ta?

– Desigur. Vă rog să nu uitaţi că a fost proiectat să aibă curiozităţi. Dacă echipajul ar fi fost ucis, trebuia să poată continua misiunea de unul singur.

Tania medită timp de câteva clipe.

– Şi totuşi, lucrurile sunt simple. Pe tine te crede, nu?

– Bineînţeles.

– Atunci trebuie să-i spui că *Discovery* nu e în pericol şi că se va organiza o altă misiune de întâlnire care să o aducă înapoi, pe Pământ, la o dată ulterioară.

– Dar nu e adevărat.

– Dar nici nu ştim sigur că ar fi o minciună, răspunse Tania, începând să-şi piardă răbdarea.

– Presupunem că ar exista un pericol foarte serios, altfel nu ne-am pregăti să plecăm înainte de data planificată.

– Şi ce propui? întrebă Tania, pe un ton care conţinea o ameninţare

clară.

– Trebuie să-i spunem întregul adevăr, atât cât îl ştim noi – să nu-i mai spunem minciuni sau jumătăţi de adevăruri, care sunt tot atât de rele. Şi apoi să-l lăsăm pe el să-şi hotărască soarta.

– Ce dracu', Chandra, nu-i decât o maşinărie!

Chandra îl ţintui pe Max cu o privire atât de fixă şi plină de convingere, încât tânărul trebui să-şi plece repede ochii.

– Asta suntem cu toţii, domnule Brailovski. Chestiunea este numai în ce proporţie. Nu are nicio importanţă dacă suntem făcuţi pe bază de carbon sau de siliciu; toţi avem nevoie să fim trataţi cu respectul cuvenit!

Ce ciudat, îşi spuse Floyd, că dr. Chandra, de departe cea mai scundă persoană din încăpere, părea să îi domine acum pe toţi. Dar confruntarea durase deja mult prea mult. Curând Tania va începe să dea ordine şi situaţia va deveni cu adevărat neplăcută.

– Tania, Vasili, pot să stau o clipă de vorbă cu voi doi? Cred că ştiu cum se poate rezolva problema.

Intervenţia lui Floyd fu primită cu evidentă uşurare; două minute mai târziu, se destindea împreună cu Orlovii în cabina lor (sau „cubina", cum o botezase odată Curnow, din pricina dimensiunilor. Regretase curând jocul de cuvinte, fiindcă trebuise să îl explice tuturor, mai puţin lui Saşa).

– Îţi mulţumesc, Woody, spuse Tania, întinzându-i un balon cu băutura lui preferată, azerbaidjană, *şemakha*. Contam pe tine. Presupun că ai – cum se spune? – un as în mânecă?

– Cred că da, spuse Floyd, sugând câţiva centimetri cubi din vinul dulce şi savurându-l mulţumit. Îmi pare rău că Chandra e atât de dificil.

– Şi mie. E totuşi bine că nu avem decât un singur savant trăsnit la bord.

– Mie-mi spui altceva, uneori, zâmbi academicianul Vasili. În fine,

Woody, dă-i drumul.

– Uite ce vă propun eu. Lăsaţi-l pe Chandra să facă cum vrea el. Pe urmă, nu sunt decât două posibilităţi. Prima: Hal va face exact aşa cum i se cere şi o va comanda pe *Discovery* pe perioada celor două etape de ardere. Ţineţi minte, prima nici nu e de importanţă maximă. Dacă, în timp ce ne îndepărtăm de Io, ceva merge prost, avem timp suficient să facem corecţiile necesare. Şi asta ne va da şi o foarte bună măsură a… dispoziţiei lui Hal de a colabora cu noi.

– Dar trecerea pe lângă Jupiter? Aceea e foarte importantă. Nu numai că partea cea mai mare a combustibilului lui *Discovery* se va duce acolo, dar vectorii de timp şi de forţă trebuie să fie perfect calculaţi.

– Nu putem să o facem manual?

– Nici nu aş vrea să încerc. Cea mai mică greşeală şi fie ardem de vii, fie ne transformăm într-o cometă cu perioadă mare, care se va vedea din nou peste vreo două mii de ani.

– Dar dacă nu avem de ales? insistă Floyd.

– Atunci, presupunând că preluăm controlul la timp şi că avem un set bun de variante precalculate, hm, s-ar putea să scăpăm.

– Cunoscându-te, Vasili, ştiu că „s-ar putea să scăpăm“ înseamnă „vom scăpa“. Ceea ce mă aduce la a doua posibilitate de care v-am vorbit. Dacă Hal prezintă cea mai mică deviaţie de la program, putem prelua noi controlul.

– Vrei să zici că îl… deconectăm?

– Exact.

– Data trecută n-a fost atât de uşor.

– De-atunci am mai învăţat câte ceva. Lăsaţi pe mine. Pot să vă garantez controlul manual în aproximativ o jumătate de secundă.

– Presupun că nu e nicio primejdie ca Hal să bănuiască ceva?

– Acum o iei razna, Vasili. Hal nu e până într-atât de uman. Dar Chandra e – ca să-i mai acordăm o şansă. Aşa că lui nu-i spuneţi nimic. Am căzut de acord cu propunerea lui, ne pare rău că s-au ridicat obiecţii şi avem perfectă încredere că Hal va înţelege care e punctul nostru de vedere. Nu-i aşa, Tania?

– Aşa e, Woody. Şi te felicit pentru simţul tău de prevedere. Jucăria aceea a fost o idee foarte bună.

– Ce jucărie? întrebă Vasili.

– O să-ţi explic într-o zi. Îmi pare rău, Woody, dar numai atâta *şemakha* mi-a mai rămas. Şi vreau să o păstrez până vom fi în siguranţă, pe traiectoria spre Pământ.

46

Numărătoarea inversă

Dacă nu ar fi fotografiile mele, nu ne-ar crede nimeni, îşi spuse Max Brailovski, în timp ce se învârtea în jurul celor două nave, la o distanţă de o jumătate de kilometru. Pare indecent şi comic, ca şi când *Leonov* ar viola-o pe *Discovery*. Şi dacă se uita mai bine, nava rusească, compactă cum era, avea o înfăţişare masculină, prin comparaţie cu cea americană, delicată şi suplă. Dar multe dintre operaţiunile în spaţiu căpătau nuanţe distinct sexuale şi îşi amintea că unul din primii cosmonauţi – nu mai ţinea minte cum îl chema – primise observaţii pentru termenii prea coloraţi pe care îi utilizase în momentul de… vârf al misiunii sale.

Pe cât putea să-şi dea seama din cercetarea sa atentă, totul era în ordine. Poziţionarea alăturată a navelor şi legarea lor una de alta le luaseră mai mult timp decât anticipaseră. Şi totul ar fi fost zadarnic dacă nu ar fi fost şansa care îi favorizează uneori – nu întotdeauna – pe cei care o merită. Din fericire, *Leonov* adusese câţiva kilometri de bandă din fibră de carbon, cam de lăţimea panglicii pe care o folosesc fetiţele pentru a-şi lega părul, dar care rezista la greutăţi de mai multe tone. Fusese adusă cu gândul că ar putea ajuta la fixarea pe suprafeţele Fratelui cel Mare a pachetelor cu instrumente, în cazul în care toate celelalte încercări dădeau greş. Acum le înfăşura pe *Discovery* şi pe *Leonov* într-o îmbrăţişare tandră – dar suficient de puternică, după cum spera toată lumea, pentru a împiedica frecările

şi lovirile la acceleraţii până la a zecea parte din forţa gravitaţională, care era acel maximum aşteptat.

– Vreţi să mai verific ceva înainte de a coborî? întrebă Max.

– Nu, răspunse Tania. Totul pare să fie în regulă. Şi nu mai avem prea mult timp de pierdut.

Asta era adevărat. Dacă misteriosul avertisment era luat în serios – şi acum toată lumea îl lua foarte în serios –, manevra de evadare trebuia începută în cel mult douăzeci şi patru de ore.

– Bine, o aduc pe *Nina* înapoi la grajd. Îmi pare rău, fetiţo.

– Nu ne-ai spus până acum că *Nina* e cal.

– Şi nici acum nu recunosc. Dar îmi pare rău că trebuie să o abandonăm aici, în spaţiu, numai ca să mai câştigăm câţiva amărâţi de metri pe secundă.

– În câteva ceasuri s-ar putea să ne bucurăm că îi avem, Max. Oricum, are toate şansele ca să vină cineva să o recupereze într-o zi.

Tare mă-ndoiesc, îşi spuse Max în gând. Şi poate, până la urmă, aşa se şi cuvenea, să lase micul vehicul aici, ca un memento al primei vizite a omului în regatul lui Jupiter.

Cu impulsuri blânde şi bine calculate ale jeturilor propulsoare, o făcu pe *Nina* să înconjoare marea sferă a modulului principal al lui *Discovery*; colegii de pe puntea de comandă abia dacă îi acordară o privire fugară când trecu prin dreptul ferestrei bombate. Uşa garajului pentru vehicule se căscă înaintea lui, iar el o aduse delicat pe *Nina* în dreptul braţului de ancorare, întins.

– Trageţi-mă înăuntru, spuse el de îndată ce resorturile de prindere se închiseră. Iată ce numesc eu o EVA bine gândită. Am mai lăsat un kilogram întreg de combustibil pentru ultima ieşire a *Ninei*.

În mod normal, o aprindere în spaţiu nu este prea dramatică; nu are fulgerele şi tunetele – şi nici riscurile mereu prezente – ale unei lansări de pe o suprafaţă planetară. Dacă ceva nu merge şi motoarele nu funcţionează cu toată puterea, atunci totul se poate corecta

printr-o perioadă de ardere mai îndelungată. Sau nava poate să aştepte până atinge un punct de pe orbită mai favorabil, şi apoi să încerce din nou.

De această dată, însă, pe măsură ce numărătoarea inversă se apropia de zero, tensiunea la bordul ambelor nave era aproape palpabilă. Toţi erau conştienţi de faptul că era primul test adevărat al docilităţii lui Hal; numai Floyd, Curnow şi Orlovii ştiau că exista şi un sistem de siguranţă. Şi nici ei nu erau absolut siguri că acesta avea să funcţioneze.

– Succes, *Leonov*, spuse centrul de control, calculând în aşa fel încât mesajul să ajungă pe navă cu cinci minute înainte de aprindere. Sperăm că totul merge bine. Şi, dacă nu vă e prea greu, vă rugăm să faceţi câteva fotografii de detaliu ale Ecuatorului, longitudine 115, când treceţi pe lângă Jupiter. E acolo o pată curioasă, închisă la culoare, ca un fel de umflătură, perfect rotundă, cu diametru de aproape o mie de kilometri. Seamănă cu umbra unui satelit, dar nu poate fi aşa ceva.

Tania compuse un răspuns care reuşea să transmită, în foarte puţine cuvinte, o profundă lipsă de interes faţă de meteorologia lui Jupiter în acel moment. Uneori, cei de la centrul de control aveau o lipsă de tact monumentală şi îşi alegeau momentele foarte prost.

– Toate sistemele funcţionează normal, spuse Hal. Două minute până la aprindere.

Ce ciudat, medită Floyd, e felul în care terminologia supravieţuieşte uneori cu mult tehnologiei care i-a dat naştere. Doar rachetele chimice aveau motoare pe bază de aprindere; într-un reactor nuclear sau cu plasmă, chiar dacă hidrogenul ar fi intrat în contact direct cu oxigenul, el ar fi fost mult prea fierbinte ca să mai ardă. La asemenea temperaturi, toţi compuşii se desfăceau în elementele constitutive.

Creierul îi colinda, în căutarea altor exemple. Oamenii – în special cei mai în vârstă – încă mai vorbeau despre filmul pe care îl bagi într-un aparat sau despre benzina pe care o pui la maşină. Ba, uneori, în studiourile de înregistrare se mai auzea sintagma „a tăia banda”, în ciuda faptului că ea cuprindea două generaţii de tehnologii învechite.

– Un minut până la aprindere.

Se întoarse la prezent, în timp şi în spaţiu. Acesta era minutul cel mai important; de aproape o sută de ani, pe toate rampele de lansare şi în toate centrele de control, acestea erau cele mai lungi şaizeci de secunde din istorie. De nenumărate ori, ele se sfârşiseră dezastruos; totuşi, nimeni nu ţinea minte decât triumfurile.

Al nostru oare cum va fi?

Tentaţia de a băga mâna în buzunarul unde avea declanşatorul întrerupătorului era aproape irezistibilă, în ciuda logicii, care îi spunea că avea destul timp pentru acţiuni rectificatoare. Dacă Hal refuza să se supună programului, el va produce numai neplăceri, nu, un dezastru. Perioada într-adevăr critică era când îi vor da ocol lui Jupiter.

Şase… cinci… patru… trei… doi… unu… Foc!

La început, acceleraţia fu abia perceptibilă; dură aproape un minut până să ajungă la nivelul unei zecimi din forţa gravitaţională. Dar toată lumea începu să bată din palme imediat, până când Tania ceru linişte. Mai erau încă multe verificări de făcut; chiar dacă Hal făcea tot ce putea – şi se părea că asta face –, erau încă multe lucruri care puteau merge prost.

Suportul antenei de pe *Discovery* – care prelua acum cea mai mare parte din inerţia lui *Leonov* – nu fusese proiectat în vederea unui asemenea tratament brutal. Şeful de proiect, pensionar acum, dar rechemat de cei de la centru, se jurase că intrau în marja de siguranţă. Dar era posibil ca el să se înşele şi se mai văzuseră cazuri de materiale care, după ani petrecuţi în spaţiu, îşi pierduseră din rezistenţă.

Era posibil ca nici panglicile cu care erau prinse cele două nave să nu fi fost amplasate bine; se puteau întinde sau puteau aluneca. Poate *Discovery* nu va mai putea face corecţia necesară masei ei descentrate, acum, că ducea în cârcă alte o mie de tone. Floyd se putea gândi la zece lucruri care ar fi putut merge rău; şi nu-l consola deloc ideea că întotdeauna cel de-al unsprezecelea e cel care se şi întâmplă în realitate.

Dar minutele se târau fără incidente; singura dovadă că motoarele lui *Discovery* funcţionau era forţa gravitaţională minimă, provocată de acceleraţie, şi o foarte uşoară vibraţie, transmisă prin pereţii navei. Io şi Jupiter continuau să fie în locul în care erau de săptămâni întregi, pe cele două părţi opuse ale cerului.

– Întrerupem în zece secunde. Nouă – opt – şapte – şase – cinci – patru – trei – doi – unu – ACUM!

– Mulţumesc, Hal. La secundă ai apăsat pe buton.

Iată altă sintagmă nepotrivită; de cel puţin o generaţie, ecranele tactile înlocuiseră butoanele. Dar nu în toate cazurile. Uneori era mai bine să ai un aparat care se mişca perceptibil, cu un clic! plăcut şi mulţumitor.

– Confirmat, spuse Vasili. Nu mai e nevoie de corecţii până la jumătatea cursului.

– Luaţi-vă la revedere de la fascinanta, exotica, Io, lumea de vis a oricărui agent imobiliar, spuse Curnow. Ne vom bucura cu toţii să-ţi simţim lipsa.

Aşa mai începe să semene cu vechiul Walter, îşi spuse Floyd. În ultimele câteva săptămâni, Curnow fusese ciudat de cuminte, ca şi când ar fi fost preocupat de ceva (dar cine nu era?). Îşi petrecea o mare parte a puţinului timp liber pe care îl avea în discuţii şoptite cu Katerina: Floyd spera că nu avea vreo problemă de sănătate. Până acum avuseseră noroc la capitolul acesta; ultimul lucru de care aveau nevoie acum era o urgenţă care să pună la încercare priceperea chirurgului-comandant.

– Eşti nedrept, Walter, spuse Brailovski. Mie începuse să-mi placă locul ăsta. Cred că e grozav să mergi cu barca pe unul din lacurile alea de lavă.

– Ce zici de o friptură la grătar, pe un vulcan?

– Sau de o mofetă cu sulf adevărată?

Toţi erau veseli, o veselie puţin nervoasă, care venea odată cu ieşirea de sub tensiune. Deşi era mult prea devreme pentru a-şi putea

permite să se relaxeze şi partea cea mai grea a manevrei abia urma, primul pas din călătoria spre casă fusese făcut. Şi era un motiv suficient de puternic pentru un pic de bucurie.

Nu dură mult, pentru că Tania le ordonă imediat tuturor celor care nu aveau o treabă specială să meargă să se odihnească – şi, dacă pot, chiar să doarmă –, pregătindu-se pentru trecerea pe lângă Jupiter, până la care nu mai erau decât nouă ore. Şi fiindcă cei vizaţi întârziau să se mişte, Saşa curăţă puntea strigând:

– Veţi atârna în ştreang pentru asta, câini răzvrătiţi!

Cu numai două seri înainte, într-unul din rarele momente de relaxare, văzuseră a patra versiune a *Revoltei de pe Bounty*, despre care se spunea că are cel mai bun căpitan Bligh de la Charles Laughton încoace. Printre cei de la bord se răspândise sentimentul că Tania nu ar fi trebuit să vadă filmul, ca să nu-i dea idei.

După vreo două ore fără odihnă petrecute în coconul său, Floyd abandonă gândul somnului şi se îndreptă spre puntea de observaţie. Jupiter era tot mai mare şi mai întunecat, pentru că se apropiau de partea pe care era noapte. Discul magnific, uriaş, se prezenta într-o asemenea bogăţie de detalii – centuri de nori, pete de toate culorile, de la albul cel mai strălucitor până la roşul-cărămiziu, răbufniri întunecate din adâncuri nebănuite, ovalul de natură ciclonică al Marii Pete Roşii –, încât ochiul nu le putea cuprinde pe toate. Pe suprafaţa planetei tocmai trecea umbra neagră şi rotundă a unui satelit, probabil Europa, după părerea lui Floyd. Vedea pentru ultima dată această privelişte de necrezut; într-adevăr, va trebui să funcţioneze la capacitatea maximă peste şase ore, dar ar fi fost un mare păcat să irosească aceste clipe preţioase dormind.

Unde era pata aia pe care cei de la centru îi rugaseră să o fotografieze? Ar fi trebuit să intre în câmpul lor vizual până acum, dar Floyd nu era sigur că era vizibilă cu ochiul liber. Vasili era prea ocupat ca să-şi piardă timpul cu ea; poate putea să fie el de folos, făcând puţină astronomie de amator. La urma urmelor, fusese o vreme, cu numai treizeci de ani în urmă, când îşi câştigase pâinea ca profesionist.

Puse în funcţiune telescopul de cincizeci de centimetri – din fericire,

câmpul vizual nu era blocat de silueta adiacentă a lui *Discovery* – şi se plimbă de-a lungul Ecuatorului, cu putere medie. Şi iat-o, tocmai apărea de după marginea discului.

Prin forţa împrejurărilor, Floyd devenise acum unul dintre cei mai buni zece specialişti în probleme legate de Jupiter din întregul sistem solar; ceilalţi nouă lucrau sau dormeau nu departe de el. Încă din prima clipă văzu că pata avea ceva foarte neobişnuit; era atât de neagră, încât părea o gaură făcută în nori. De unde era el, părea o elipsă cu marginile ascuţite; Floyd presupunea că, privită de deasupra, era perfect circulară.

Înregistră câteva imagini, apoi focaliză telescopul la putere maximă. Viteza mare de rotaţie a lui Jupiter făcuse ca pata să intre mai bine în câmpul vizual; şi, cu cât o privea mai mult, cu atât era mai nedumerit.

– Vasili, spuse el în intercom, dacă ai o secundă liberă, aruncă-ţi ochii pe monitorul de cincizeci de centimetri.

– La ce te uiţi? E important? Tocmai verificam traiectoria.

– Numai când ai timp, bineînţeles. Am găsit pata despre care vorbea centrul de control. Arată foarte ciudat.

– Drace! Uitasem de ea. Halal observatori, dacă tipii de pe Pământ trebuie să ne spună unde să ne uităm. Mai lasă-mă cinci minute, că n-o să fugă.

Adevărat, îi răspunse Floyd în gând; dimpotrivă, are să se vadă mai limpede. Şi nu era nicio nenorocire că le scăpase ceva ce observaseră astronomii de pe Pământ sau de pe Lună. Jupiter era foarte mare, ei erau foarte ocupaţi, iar telescoapele de pe Lună sau de pe orbitele terestre erau de o sută de ori mai puternice decât cel pe care îl folosea el acum.

Dar ce vedea era din ce în ce mai ciudat. Pentru prima dată, Floyd începu să aibă un sentiment clar de nelinişte. Până acum nu-i trecuse prin cap că pata ar fi putut fi altceva decât o formaţiune naturală, poate vreo păcăleală a fenomenelor meteorologice de pe Jupiter, foarte complexe. Acum începu să se întrebe dacă nu cumva se

înşelase.

Era atât de neagră, neagră ca însăşi noaptea. Şi atât de simetrică! Pe măsură ce se apropia, se vedea bine că era perfect circulară. Marginile însă nu îi erau foarte clare; era în jurul lor ceva ca o ceaţă, ca şi cum focalizarea nu ar fi fost prea bună.

Era doar închipuirea lui sau pata crescuse în timp ce o urmărea? Făcu o apreciere rapidă şi ajunse la concluzia că obiectul are un diametru de vreo două mii de kilometri. Era numai cu puţin mai mică decât umbra încă vizibilă a Europei, doar că era cu mult mai întunecată şi nu lăsa loc niciunei confuzii.

– Hai să ne uităm, spuse Vasili, pe un ton puţin condescendent. Ce crezi tu că ai găsit? Ah… şi vocea i se stinse.

Asta a fost, comentă Floyd în gând, cu o certitudine de gheaţă. Orice ar fi…

47

Ultima trecere pe lângă Jupiter

Şi totuşi, după câteva clipe de reflecţie, acum că şocul surprizei se mai atenuase, era greu de înţeles cum putea o pată neagră, întinsă pe suprafaţa lui Jupiter, să reprezinte vreun pericol pentru ei. Era extraordinară, inexplicabilă, dar nu la fel de importantă ca evenimentele care îi aşteptau peste şapte ore. O treaptă de combustie reuşită la peri-iov era acum cel mai important lucru; pe drumul spre casă vor avea tot timpul să se ocupe şi de petele negre şi misterioase.

Şi să doarmă; Floyd renunţase să mai încerce. Sentimentul primejdiei – al unei primejdii cunoscute – era, ce-i drept, mult mai puţin pregnant decât atunci când se apropiaseră pentru prima dată de Jupiter, şi totuşi un amestec de surescitare şi nelinişte îl ţinea treaz. Surescitarea era normală şi uşor de înţeles; neliniştea avea cauze mult mai complexe. Floyd îşi făcuse o regulă din a nu-şi bate capul cu lucruri asupra cărora nu avea absolut niciun control. Dacă îi ameninţa vreo primejdie din afară, ea avea să se manifeste până la urmă şi va fi înfruntată în conformitate. Dar nu putea să nu se întrebe dacă făcuseră tot ce le stătuse în putinţă pentru a asigura navele.

În afara defecţiunilor de natură tehnică, ar mai fi fost încă două puncte slabe. Chingile care îl legau pe *Leonov* de *Discovery* nu lăsaseră să se vadă nicio tendinţă de alunecare, dar încercarea cea

mai grea pentru ele încă nu sosise. Şi aproape la fel de greu avea să fie momentul separării, când încărcătura de explozibil cea mai mică, adusă iniţial pentru a-l zgâlţâi pe Fratele cel Mare, avea să fie utilizată la o distanţă neplăcut de mică. Şi, bineînţeles, mai era şi Hal…

Până acum organizase fără greşeală ieşirea de pe orbită. Trecuse prin simulările zborului în apropierea lui Jupiter, până la ultima picătură de combustibil, fără să facă vreun comentariu sau să ridice vreo obiecţie. Dar, în ciuda încercărilor lui Chandra de a-i explica, după cum fusese înţelegerea, motivele acestor acţiuni, oare înţelesese Hal într-adevăr ce se petrecea?

Floyd mai avea o grijă, mai mare decât toate celelalte, care, în ultimele zile, devenise aproape o obsesie. Parcă vedea lucrurile mergând perfect, navele la jumătatea ultimei manevre, discul enorm al lui Jupiter umplând cerul la numai câteva sute de kilometri dedesubtul lor – şi îl auzea pe Hal dregându-şi vocea electronică şi spunând:

– Domnule doctor Chandra, vă deranjează dacă vă pun o întrebare?

În cele din urmă lucrurile nu se petrecură chiar aşa.

Marea Pată Neagră, cum inevitabil fusese botezată, a fost scoasă acum din câmpul vizual de mişcarea rapidă de rotaţie a lui Jupiter. În câteva ore, navele, a căror viteză continua să crească, o vor ajunge din urmă pe partea întunecată a planetei, dar acum era ultima lor şansă de a o observa mai bine la lumină.

Creştea uimitor de repede; în ultimele două ore îşi dublase suprafaţa. Arăta ca o pată de cerneală care se întinde în apă, mai puţin prin faptul că îşi păstra intensitatea culorii. Marginile – care se deplasau aproape cu viteza luminii în atmosfera lui Jupiter – erau la fel de înceţoşate şi de incerte. Când telescopul fu comutat pe focalizare maximă, îşi dădură seama şi de ce arătau aşa.

Spre deosebire de Marea Pată Roşie, Marea Pată Neagră nu era o structură continuă; ea era formată din nenumărate puncte minuscule, ca o imagine tipărită şi cam ştearsă, văzută prin lupă. Pe cea mai mare parte a suprafeţei, punctele erau atât de apropiate,

încât mai că se atingeau, dar spre margine ele erau din ce în ce mai spaţiate, astfel că Pata se termina mai degrabă într-o penumbră cenuşie decât cu o margine clară.

Trebuie să fi fost aproape un milion de astfel de puncte misterioase, cu o formă vizibil alungită, mai degrabă elipse decât cercuri. Katerina, persoana cu cea mai puţină imaginaţie pe care o aveau la bord, îi surprinse pe toţi spunând că arătau ca şi cum cineva ar fi luat un sac de orez, l-ar fi vopsit în negru şi l-ar fi vărsat pe suprafaţa lui Jupiter.

Acum Soarele cădea în spatele arcului imens, tot mai îngust, al feţei luminate şi, pentru a doua oară, *Leonov* intră gonind în noaptea jupiteriană, la o nouă întâlnire cu destinul. Combustia finală va debuta în mai puţin de treizeci de minute şi evenimentele vor începe să se desfăşoare foarte repede.

Floyd se întrebă dacă nu ar fi trebuit să se afle alături de Curnow şi de Chandra, la post, pe *Discovery*. Dar nu avea ce căuta acolo; în caz de primejdie, nu putea decât să-i încurce. Dispozitivul de întrerupere era în buzunarul lui Curnow şi Floyd ştia că acesta, mai tânăr, avea reacţii mult mai rapide decât el. Dacă Hal dădea cel mai mic semn de comportare ciudată, putea fi deconectat în mai puţin de o secundă, dar Floyd era sigur că o asemenea măsură extremă nu va fi necesară. De când primise permisiunea de a face lucrurile aşa cum ştia el, Chandra colaborase exemplar la stabilirea procedurilor de trecere la comanda manuală, în cazul nefericit în care s-ar fi ivit o asemenea necesitate. Floyd era convins că puteau avea încredere în el şi că-şi va face datoria, oricât de mult ar fi regretat motivele.

Dar Curnow nu era la fel de sigur. S-ar fi simţit mai bine, după cum îi spusese lui Floyd, dacă ar fi existat o redundanţă multiplă, sub forma unui al doilea întrerupător – pentru Chandra. În lipsa lui, nu era nimic de făcut decât să aştepte, urmărind suprafaţa acoperită de nori a feţei întunecate, abia vizibilă în lumina reflectată a sateliţilor în trecere, în sclipirea reacţiilor fotochimice sau a fulgerelor gigantice provocate de furtunile mai mari decât întreaga planetă Pământ.

Ultima geană de lumină solară se stinse în urma lor, eclipsată în doar câteva secunde de globul imens de care se apropiau cu viteză

mare.

– Încă douăzeci de minute. Toate sistemele funcţionează normal.

– Mulţumesc, Hal.

Mă întreb dacă Chandra spunea adevărul atunci când afirma că, dacă altcineva decât el îi vorbeşte lui Hal, acesta ar putea avea probleme. Ştiu că eu, unul, i-am vorbit destul de des când nu mai era nimeni prin preajmă şi întotdeauna m-a înţeles perfect. Oricum, acum nu e momentul pentru conversaţii, chiar dacă ar mai reduce din tensiune.

Oare ce-o gândi Hal – dacă gândeşte într-adevăr – despre misiunea aceasta? Toată viaţa lui, Curnow evitase problemele abstracte, filozofice. Mie să-mi daţi şuruburi şi piuliţe, spunea el adesea, dar nici din acestea nu se găseau în număr prea mare pe navă. Altădată, o asemenea idee l-ar fi făcut să râdă; acum însă, începuse să se întrebe: oare Hal simţea că va fi abandonat şi, dacă da, o să le-o ia în nume de rău? Curnow vru să pipăie iar întrerupătorul din buzunar, dar se controlă. Făcuse deja gestul acesta de prea multe ori, iar Chandra ar putea începe să bănuiască ceva.

Pentru a suta oară îşi repetă în gând şirul de evenimente ce urmau să se petreacă în următoarea oră. În clipa în care combustibilul lui *Discovery* se va fi epuizat, vor opri toate sistemele, cu excepţia celor strict necesare, şi se vor înapoia pe *Leonov* cu cea mai mare viteză prin culoarul de legătură. Apoi acesta va fi decuplat, încărcăturile explozive vor fi detonate, navele se vor îndepărta una de alta şi motoarele lui *Leonov* vor fi puse în funcţiune. Dacă lucrurile mergeau conform planului, separarea se va face în punctul cel mai apropiat de Jupiter; aceasta le va da posibilitatea să profite în cea mai mare măsură de largheţea gravitaţională a planetei.

– Încă cincisprezece minute. Toate sistemele funcţionează normal.

– Mulţumesc, Hal.

– Apropo, spuse Vasili, de pe cealaltă navă, am ajuns iar din urmă Marea Pată Neagră. Mă-ntreb dacă mai e ceva nou de văzut.

Sper că nu, îi răspunse Curnow în gând; pentru moment, avem destule pe cap. Aruncă totuşi o privire monitorului pe care Vasili îi transmitea imaginea captată de telescop.

La început nu văzu nimic în afară de licărul stins al părţii întunecate a planetei; apoi, la linia orizontului, îi apăru un cerc turtit, mai întunecat decât restul. Goneau spre el cu o viteză incredibilă.

Vasili mări puterea de amplificare a luminii şi întreaga imagine se deschise ca prin minune. În cele din urmă, Marea Pată Neagră se descompuse în multitudinea de elemente identice…

Dumnezeule, îşi spuse Curnow, nu pot să cred!

De pe *Leonov* auzi exclamaţii de uimire; toţi ceilalţi împărtăşiseră aceeaşi revelaţie, în aceeaşi clipă.

– Domnule doctor Chandra, spuse Hal, aud accente vocale foarte puternice. S-a întâmplat ceva?

– Nu, Hal, răspunse Chandra iute. Misiunea se desfăşoară normal. Am avut o surpriză, atât. Cum interpretezi imaginea de pe monitorul 16?

– Văd faţa întunecată a lui Jupiter. Şi o suprafaţă circulară cu un diametru de 3 250 kilometri, aproape în întregime acoperită cu obiecte dreptunghiulare.

– Câte?

Urmă o pauză foarte scurtă, apoi Hal afişă pe display:

1 355 000 ± 1 000

– Şi le recunoşti?

– Da. Sunt identice ca formă şi dimensiuni cu obiectul pe care l-aţi denumit Fratele cel Mare. Încă zece minute, toate sistemele funcţionează normal.

Ale mele nu, îşi spuse Curnow în gând. Carevasăzică, blestemăţia aterizase pe Jupiter şi se înmulţise. Era ceva în acelaşi timp comic şi

sinistru în ideea unei molime de monoliţi; ba chiar, spre marea sa uimire, incredibila imagine de pe ecranul monitorului îi era, în mod straniu, familiară.

Sigur, asta era! Nenumăratele dreptunghiuri negre, identice, îi aminteau de… piesele unui domino. Cu ani în urmă văzuse un videodocumentar în care o echipă de japonezi cam trăsniţi aşezaseră cu răbdare un milion de astfel de piese una lângă alta, în aşa fel încât, atunci când o dărâmai pe prima, cădeau inevitabil după ea toate celelalte. Fuseseră aranjate să formeze modele complexe, unele sub apă, altele în sus şi-n jos pe nişte scări, altele de-a lungul unor linii care formau în cădere imagini şi desene complicate. Le luase câteva săptămâni să le aranjeze. Curnow îşi amintea acum că, de câteva ori, cutremurele le încurcaseră socotelile şi că spectacolul final, al căderii pieselor de la prima până la ultima, durase mai mult de o oră.

– Încă opt minute. Toate sistemele funcţionează normal. Domnule doctor Chandra, pot să vă dau o sugestie?

– Ce este, Hal?

– Fenomenul este foarte neobişnuit. Nu credeţi că ar trebui să opriţi numărătoarea inversă pentru a-l putea studia mai în detaliu?

La bordul lui *Leonov*, Floyd se îndreptă în grabă spre punte. Tania şi Vasili ar putea avea nevoie de el. Ca să nu mai vorbim de Chandra şi de Curnow… Ce situaţie! Şi dacă Chandra îi lua partea lui Hal? Şi dacă i-o lua… atunci s-ar putea ca amândoi să aibă dreptate! La urma urmelor, nu era acesta motivul pentru care se aflau aici?

Dacă opreau numărătoarea inversă, navele se vor roti în jurul lui Jupiter şi vor ajunge exact în acelaşi loc peste alte nouăsprezece ore. O întârziere de nouăsprezece ore nu însemna mare lucru; dacă n-ar fi fost enigmaticul avertisment, ar fi fost el însuşi acela care ar fi recomandat-o.

Acum însă aveau mult mai mult decât un avertisment. Dedesubtul lor, pe faţa lui Jupiter, se întindea o plagă planetară. Poate că, într-adevăr, întorceau spatele celui mai extraordinar fenomen din istoria ştiinţei. Dar şi dacă era aşa, prefera să îl studieze de la o distanţă

sigură.

– Încă şase minute. Toate sistemele funcţionează normal. Dacă sunteţi de acord, sunt gata să întrerup numărătoarea. Vă reamintesc că prima mea sarcină este să studiez orice manifestare legată de existenţa unor fiinţe inteligente în spaţiul planetei Jupiter.

Floyd recunoştea prea bine fraza: el însuşi o scrisese. Ar fi vrut acum să o poată şterge din memoria lui Hal.

O clipă mai târziu ajungea pe punte şi li se alătura Orlovilor. Amândoi îl priviră îngrijoraţi.

– Tu ce spui să facem? îl întrebă Tania iute.

– Mă tem că totul depinde de Chandra. Pot să vorbesc cu el… pe firul privat?

Vasili îi întinse microfonul.

– Chandra? Cred că Hal nu mă aude!

– Corect, domnule doctor Floyd.

– Trebuie să vorbeşti repede. Convinge-l că numărătoarea inversă trebuie neapărat să continue, că-i suntem recunoscători pentru… ăă… entuziasmul lui ştiinţific – da, asta e modalitatea cea mai bună de abordare –, spune-i că noi avem încredere că el poate duce treaba la bun sfârşit fără ajutorul nostru. Şi că vom păstra tot timpul legătura cu el, desigur.

– Încă cinci minute. Toate sistemele funcţionează normal. Domnule doctor Chandra, încă mai aştept să-mi răspundeţi.

Cu toţii aşteptăm acelaşi lucru, îşi spuse Curnow în gând, la numai un metru de Chandra. Şi, dacă va trebui până la urmă să apăs pe butonul acela, o să răsuflu uşurat. De fapt, o s-o fac cu plăcere.

– Foarte bine, Hal. Continuă numărătoarea. Am deplină încredere în capacitatea ta de a studia fenomenele din spaţiul jupiterian, fără ajutorul nostru. Desigur, vom păstra legătura cu tine permanent.

– Încă patru minute. Toate sistemele funcţionează normal. Presurizarea rezervoarelor de combustibil încheiată. Voltaj stabil în modulul cu plasmă. Sunteţi sigur că decizia e corectă, domnule doctor? Mie îmi face plăcere să lucrez împreună cu fiinţe omeneşti şi am cu ele o relaţie stimulatoare. Poziţia navei corectă până la zero virgulă unu miliradiani.

– Şi nouă ne face plăcere să lucrăm cu tine, Hal. Şi vom continua să o facem, chiar dacă de la o distanţă de câteva milioane de kilometri.

– Încă trei minute. Toate sistemele funcţionează normal. Verificaţi scutul radioactiv. Decalajul temporal ridică probleme, doctore Chandra. S-ar putea să fie nevoie de consultări imediate.

E-o nebunie, gândi Curnow, acum cu mâna permanent în apropierea întrerupătorului. Am impresia că Hal se teme de… singurătate. Nu cumva imită o latură a personalităţii lui Chandra, pe care n-am bănuit-o niciodată?

Luminile tremurară, atât de scurt, încât numai cineva familiarizat cu toate nuanţele comportamentului lui *Discovery* ar fi observat. Ar fi putut însemna un lucru bun sau unul rău: declanşarea sau oprirea ei…

Îşi luă inima în dinţi şi îi aruncă o privire lui Chandra; chipul micului savant era palid şi tras şi, aproape pentru prima dată, Curnow simţi pentru el compasiunea reală pe care o ai pentru o fiinţă umană. Şi îşi aminti uimitoarea informaţie pe care i-o încredinţase Floyd; oferta lui Chandra de a rămâne pe navă şi de a-i ţine companie lui Hal în timpul călătoriei de trei ani spre casă. Nu mai auzise nimic referitor la această idee, fusese probabil abandonată după avertisment. Poate că dr. Chandra era tentat să încerce din nou; dar şi dacă era, acum nu se mai putea face nimic. Nu mai aveau timp pentru pregătiri nici dacă rămâneau pe orbită pentru încă un tur şi îşi întârziau plecarea dincolo de timpul permis de ultimatum. Ceea ce cu siguranţă că Tania nu va permite, după toate câte se întâmplaseră.

– Hal, şopti Chandra atât de încet, încât Curnow aproape că nu-l auzi. Noi trebuie să plecăm. Nu am timp să-ţi spun toate motivele, dar te asigur că trebuie.

– Încă două minute. Toate sistemele funcţionează normal. Am început ultimul tronson. Îmi pare rău că nu mai puteţi rămâne. Puteţi să-mi spuneţi măcar câteva motive, în ordinea importanţei?

– Nu pot în două minute, Hal. Continuă numărătoarea. Am să-ţi explic totul mai târziu. Mai avem mai mult de o oră… împreună.

Hal nu răspunse. Tăcerea se întindea la nesfârşit. Minutul anunţat trecuse, desigur…

Curnow îşi privi ceasul. Dumnezeule, îşi spuse, Hal a ratat momentul! A oprit numărătoarea?

Mâna îi căută ezitant întrerupătorul. Şi acum ce fac?

Măcar de-ar spune Floyd ceva, fir-ar să fie, dar se teme probabil să nu agraveze lucrurile…

Am să aştept până în momentul zero… nu, situaţia nu-i chiar atât de disperată, să zicem că mai stau un minut, pe urmă îl tai şi preluăm comanda manual…

De departe, departe de tot, se auzi un ţipăt stins, şuierat, ca zgomotul unei tornade, care venea de dedesubt, de la marginea orizontului. *Discovery* începu să vibreze; era primul semn al forţei gravitaţionale renăscute.

– Aprindere, spuse Hal. Viteză maximă la zero plus cincisprezece secunde.

– Mulţumesc, Hal, îi răspunse Chandra.

48

Fața întunecată a lui Jupiter

Lui Heywood Floyd, în mediul deodată străin – după dispariţia imponderabilităţii – al lui *Leonov*, şirul acesta de întâmplări i se păru mai degrabă un coşmar derulat cu încetinitorul decât realitate. O singură dată în viaţă i se mai întâmplase să trăiască aşa ceva, atunci când se aflase pe bancheta din spate a unei maşini intrate într-un derapaj necontrolat. Avusese acelaşi sentiment de neputinţă, combinat cu următorul gând: oricum nu contează, nu mie mi se întâmplă toate astea.

Acum că, în sfârşit, combustia începuse, starea de spirit i se schimba: lucrurile păreau din nou reale. Totul mergea conform planului; Hal îi ducea teferi înapoi pe Pământ. Cu fiecare minut care trecea, viitorul lor devenea mai sigur. Încet, Floyd începu să se relaxeze, rămânând totuşi atent la tot ce se întâmpla în jurul său.

Pentru ultima dată – când va mai ajunge vreun om aici, din nou? – zbura pe deasupra feţei întunecate a celei mai mari dintre planete, în care ar fi încăput foarte bine o mie de Terre. Navele se răsuciseră în aşa fel încât *Leonov* era acum între *Discovery* şi Jupiter şi de pe amândouă peisajul de nori, misterios luminat, se vedea perfect. Zeci de instrumente îşi începuseră deja sondajele şi înregistrările de date. Iar Hal va continua activitatea şi după plecarea lor.

Fiindcă momentul de criză trecuse, Floyd „coborî“ cu atenţie de pe puntea de comandă – ce straniu era să-ţi simţi din nou propria greutate, chiar dacă numai de zece kilograme! –, alăturându-se Zeniei şi Katerinei în cabina de observaţie. Cu excepţia unei luminiţe roşii, de avarie, încăperea fusese lăsată complet în întuneric, pentru a le da posibilitatea de a admira nestingheriţi priveliştea nopţii. Îi părea rău pentru Max Brailovski şi Saşa Kovalev, care stăteau în ecluza pneumatică, echipaţi complet, şi nu puteau urmări minunatul spectacol. Trebuiau să fie pregătiţi în orice clipă să iasă şi să taie chingile care legau navele, în cazul în care vreuna din încărcăturile de explozivi ar fi refuzat să funcţioneze.

Jupiter acoperea cerul în întregime; era la numai cinci sute de kilometri de ei, aşa că nu puteau vedea decât o mică parte din suprafaţa lui – nu mai mult decât poţi vedea pe Pământ de la înălţimea de cincizeci de kilometri. Pe măsură ce ochii i se obişnuiau cu lumina slabă, în cea mai mare parte reflectată de suprafaţa acoperită cu gheaţă a Europei, Floyd începea să vadă nebănuit de multe detalii. La nivelul acesta de iluminare nu percepea culorile – doar câte puţin roşu ici şi colo –, dar straturile de nori erau perfect vizibile şi, pe lângă ele, se mai vedea marginea unui mic ciclon, ca o insulă ovală, acoperită cu zăpadă. Marea Pată Neagră rămăsese de mult în urmă şi nici nu aveau să o mai vadă, decât după ce vor fi parcurs o bună bucată din drumul spre casă.

Acolo jos, dedesubtul straturilor de nori, se vedeau din când în când explozii luminoase, cele mai multe din ele datorate evident variantelor jupiteriene ale furtunilor cu descărcări electrice.

Apăreau şi alte lumini şi izbucniri luminiscente, cu o viaţă mai lungă şi origini mai puţin certe. Uneori erau inele luminoase, care se răspândeau ca nişte unde de şoc dintr-o sursă centrală; sau raze care se roteau ca nişte elice. Nu-ţi trebuia o imaginaţie prea bogată ca să-ţi închipui că ele erau dovezi ale existenţei unei civilizaţii cu o tehnologie dezvoltată, la adăpostul norilor: lumini ale unor oraşe, balize luminoase de pe aeroporturi. Dar radarele şi sondele balon demonstraseră de multă vreme că pe mii şi mii de kilometri nu exista nimic solid, până în miezul de neatins al planetei.

Miezul nopţii pe Jupiter: acest ultim prim-plan era un interludiu magic, pe care avea să şi-l amintească toată viaţa. Şi se putea bucura

de clipa aceasta cu atât mai mult cu cât acum nu se mai putea întâmpla nimic; iar dacă se întâmpla, el nu avea nimic să-şi reproşeze. Făcuse tot ce ţinea de el pentru ca misiunea să se încheie cu succes.

În salon, tăcerea era adâncă; nimeni nu avea chef de vorbă în timp ce covoarele de nori li se desfăşurau la picioare. O dată la câteva minute, Tania sau Vasili anunţa stadiul de desfăşurare a combustiei; spre sfârşitul perioadei de ardere a lui *Discovery*, tensiunea începu din nou să crească. Venea momentul critic – şi nimeni nu ştia exact când avea să fie. Existaseră unele îndoieli cu privire la indicatoarele de combustibil, care vor continua să ardă până la epuizarea completă.

– Desprinderea în aproximativ zece secunde, spuse Tania. Walter, Chandra, pregătiţi-vă să vă întoarceţi. Max, Vasili, fiţi gata să interveniţi în caz de nevoie. Cinci… patru… trei… doi… unu… zero!

Nici o schimbare; ţipătul îndepărtat al motoarelor lui *Discovery* continua să ajungă până la ei prin cele două carcase groase, iar forţa gravitaţională, provocată, încă le împovăra membrele. Avem noroc, îşi spuse Floyd; probabil că, până la urmă, indicatoarele au subestimat rezervele de combustibil. Fiecare secundă suplimentară de combustie era ca un premiu; s-ar putea să însemne nici mai mult, nici mai puţin decât supravieţuirea lor. Şi ce ciudat suna numărătoarea în ordine normală, nu inversă!

– …cinci secunde… zece secunde… treisprezece secunde. Asta e: treisprezece, cu noroc!

Imponderabilitatea şi liniştea se înstăpâniră din nou. De pe ambele nave se auzi o scurtă explozie de bucurie. Retezată iute, căci mai erau atâtea de făcut – şi trebuiau făcute repede.

Floyd fu ispitit să se îndrepte spre ecluză pentru a-i felicita pe Curnow şi pe Chandra de îndată ce intrau. Dar nu ar fi făcut altceva decât să încurce locul; cu Max şi Saşa, care se pregăteau şi ei pentru o posibilă EVA, şi cu pasarela dintre nave, care trebuia deconectată, ecluza va fi un loc foarte aglomerat. Hotărî să rămână în salon să-şi aştepte eroii.

Se mai putea relaxa încă un pic, poate undeva între opt şi şapte, pe o scară cu zece unităţi. Pentru prima dată după multe săptămâni, putea să nu se mai gândească la întrerupătorul radio. Nu va mai fi nevoie de el; Hal se comportase impecabil.

Nici dacă ar fi vrut nu mai putea face nimic care să afecteze misiunea, din moment ce combustibilul lui *Discovery* fusese consumat până la ultimul strop.

– Toată lumea la bord, anunţă Saşa. Trapele închise. Aprind încărcăturile.

Detonarea explozivilor se făcu fără nici cel mai mic zgomot, ceea ce îl surprinse pe Floyd. Se aşteptase ca măcar o parte din sunet să se transmită prin chingile care legau cele două nave strâns, într-o încleştare ca de oţel. Nu era nicio îndoială că porniseră conform planului, căci *Leonov* trepidă uşor de câteva ori, ca şi când cineva ar fi bătut în carcasă. Un minut mai târziu, Vasili declanşă jeturile de poziţionare, o singură dată, scurt.

– Suntem liberi! strigă el. Saşa, Max, nu mai e nevoie de voi! Toată lumea în hamace, aprinderea peste o sută de secunde!

Şi Jupiter se îndepărtă rostogolindu-se, lăsând să apară o siluetă nouă în dreptul ferestrelor: forma prelungă, scheletică, a lui *Discovery*, cu luminile de navigaţie aprinse, care plutea îndepărtându-se de ei şi intrând în istorie. Dar nu era timp pentru despărţiri sentimentale; în mai puţin de un minut vor porni motoarele lui *Leonov*.

Floyd, care nu le auzise niciodată mergând în plin, simţi nevoia să-şi acopere urechile, protejându-şi-le de urletul care părea să umple întregul Univers. Proiectanţii lui *Leonov* nu mai aruncaseră bani şi pe izolaţia fonică, necesară timp de numai câteva ore într-o călătorie cu o durată de câţiva ani. În plus, propria greutate i se părea enormă – şi totuşi nu era decât un sfert din ceea ce dusese o viaţă întreagă.

În câteva minute *Discovery* se pierdu în urmă, lăsând să se vadă numai luminile de semnalizare, până când trecu dincolo de orizont. Şi din nou, îşi spuse Floyd, îi dau ocol lui Jupiter, dar de data asta pentru a mai câştiga în viteză, nu pentru a pierde din ea. Îi aruncă o

privire Zeniei, abia vizibilă în întuneric, cu nasul lipit de fereastră. Se gândea şi ea la ultima dată când împărţiseră hamacul?

Acum nu mai erau în pericol de incinerare; măcar de acest lucru n-o să-i mai fie teamă. În orice caz, părea mult mai veselă şi mai încrezătoare, fără îndoială datorită lui Max – şi poate şi din cauza lui Walter.

Probabil îi simţise privirile, căci se întoarse şi îi zâmbi, apoi făcu un semn cu mâna către peisajul de nori care se desfăşura dedesubt.

– Uite! îi strigă la ureche. Jupiter are o Lună nouă!

Ce-o fi vrând să spună? se întrebă Floyd. Engleza ei încă nu era prea bună, dar nu putea să greşească într-o propoziţie simplă ca aceasta. Sunt sigur că am auzit-o bine… şi totuşi… mi-a arătat în jos, nu în sus…

În momentul acela îşi dădu seama că decorul de la picioarele lor se luminase considerabil; putea acum să vadă nuanţe de galben şi de verde, invizibile mai înainte. Ceva mult mai strălucitor decât Europa sclipea pe fundalul norilor jupiterieni.

Leonov însuşi, de multe ori mai luminos decât Soarele lui Jupiter la amiază, adusese lumii pe care o părăsea acum pentru totdeauna un fals răsărit. În urma navei se întindea un panaş de plasmă incandescentă, lung de o sută de kilometri, lăsat de modulul Saharov care îşi risipea energiile rămase în vidul cosmic.

Vasili anunţa ceva, dar cuvintele erau complet neinteligibile. Floyd se uită la ceas; da, cam acum trebuia să fie. Atinseseră viteza de fugă. Gigantica planetă nu-i mai putea prinde.

Chiar atunci, la multe mii de kilometri înaintea lor, apăru pe cer un arc uriaş de lumină – primele raze ale răsăritului real al Soarelui pentru Jupiter, la fel de minunat ca orice curcubeu pământean. Câteva secunde mai târziu, Soarele le ieşi în întâmpinare, Soarele mândru, care va creşte în strălucire cu fiecare zi.

Numai câteva minute de acceleraţie şi *Leonov* va fi irevocabil lansat în lunga călătorie de întoarcere. Floyd se lăsă copleşit de un

sentiment de uşurare şi se relaxă. Legile imuabile ale mecanicii cereşti îl vor purta prin zona interioară a sistemului solar, pe lângă orbitele încâlcite ale asteroizilor, pe lângă Marte, şi nimic nu-l mai putea opri să ajungă pe Pământ.

În euforia momentului, uitase cu totul de misterioasa pată neagră care se întindea pe faţa lui Jupiter.

49

Înghițitorul de lumi

O văzură din nou a doua zi – după timpul navei – de cum ajunseră pe faţa luminată a lui Jupiter. Suprafaţa întunecată se întinsese până ajunsese să acopere o mare parte din planetă. Acum, în fine, o puteau studia în linişte, amănunţit.

– Ştiţi de ce-mi aminteşte? spuse Katerina. De un virus care atacă o celulă. În acelaşi fel îşi injectează ADN-ul într-o bacterie şi apoi se multiplică până când se instaurează definitiv.

– Ce vrei să spui, întrebă Tania uimită, că Zagadka îl mănâncă pe Jupiter?

– În orice caz, aşa arată.

– Nu e de mirare că Jupiter arată ca şi cum ar fi bolnav. Dar hidrogenul şi heliul nu vor constitui o dietă prea hrănitoare, iar în atmosfera de acolo nu se prea găseşte altceva. Alte elemente sunt numai într-un procentaj foarte mic.

– Ceea ce însumează câteva cvintilioane de tone de sulf, carbon, fosfor şi toate celelalte elemente de la baza tabelului lui Mendeleev, sublinie Saşa. Şi oricum, discutăm despre o tehnologie care probabil e în stare să facă orice, atâta vreme cât nu e în contradicţie cu legile fizicii. Ce-ţi mai trebuie dacă ai hidrogenul? Numai să ştii cum, şi

poţi să sintetizezi din el toate celelalte elemente.

– Un lucru e sigur, pe Jupiter se face curăţenie, spuse Vasili. Ia uitaţi-vă!

Pe monitorul telescopului era acum imaginea foarte mult mărită a unuia din nenumăratele dreptunghiuri identice. Chiar şi cu ochiul liber se vedeau clar jeturile de gaz care se scurgeau înspre cele două laturi mai mici. Turbulenţele pe care le creau erau foarte asemănătoare liniilor de forţă trasate de pilitura de fier adunată la capetele unei bare magnetice.

– Un milion de aspiratoare, spuse Curnow, care sug atmosfera lui Jupiter. De ce? Şi ce vor să facă pe urmă cu ea?

– Şi cum se reproduc? întrebă Max. I-a prins careva asupra faptului?

– Da şi nu, răspunse Vasâli. Suntem prea departe pentru detalii, dar e un fel de fisiune, ca o amoebă.

– Adică se rup în două şi jumătăţile cresc până ajung la dimensiunile iniţiale?

– *Niet*. Nu există Zagadka mici. Se pare că se măresc până îşi dublează grosimea, apoi se rup de la mijloc, dând naştere la doi gemeni identici, care au exact aceleaşi dimensiuni ca şi originalul. Iar ciclul se repetă cam la două ore.

– Două ore! exclamă Floyd. Nu-i de mirare că s-au întins pe jumătate din planetă. E un exemplu de creştere exponenţială ca din carte.

– Ştiu ce sunt! spuse Ternovski brusc. Sunt maşini von Neumann.

– S-ar putea să ai dreptate, spuse Vasili. Dar asta tot nu ne explică ce fac. Etichetarea nu ne ajută prea mult.

– Şi ce e o maşină von Neumann, mă rog? întrebă Katerina, pe un ton plângăreţ. Vă rog, explicaţi-mi.

Orlov şi Floyd începură să vorbească în acelaşi timp. Se opriră încurcaţi, apoi Vasili râse şi-i făcu semn americanului.

– Katerina, să zicem că ai de rezolvat o problemă tehnică de mari proporţii, dar mari de tot, să zicem că vrei să extragi tot minereul de pe Lună. Ai putea să construieşti un milion de maşini care să facă treaba, dar asta s-ar putea să-ţi ia câteva sute de ani. Dacă eşti suficient de deşteaptă, ai să faci o singură maşină, dar care să aibă capacitatea de a se reproduce din materia primă înconjurătoare. Deci iniţiezi o reacţie în lanţ şi, într-un timp foarte scurt, vei creşte suficiente maşini pentru a face treaba în câteva decenii, în loc de milenii. Cu o rată de reproducere suficient de mare, teoretic poţi face orice, într-un timp oricât de scurt doreşti. Agenţia Spaţială cochetează de mult cu ideea aceasta, lucru pe care îl ştii la fel de bine ca şi mine, Tania.

– Da, maşinile exponenţiale. O idee la care nici măcar Ţiolkovski se pare că nu s-a gândit.

– Pentru asta n-aş băga mâna în foc, spuse Vasili. Deci, Katerina, analogia ta ar putea fi destul de apropiată de adevăr. Un bacteriofag este o maşină von Neumann.

– Dar nu cumva suntem toţi aşa ceva? întrebă Saşa. Sunt sigur că asta e părerea lui Chandra.

Chandra aprobă din cap.

– Evident. De fapt, von Neumann şi-a luat ideea din studiul sistemelor vii.

– Iar maşinile astea vii îl mănâncă pe Jupiter!

– În orice caz, aşa pare, spuse Vasili. Am făcut câteva calcule care mi-au dat nişte rezultate incredibile, deşi sunt simple calcule aritmetice.

– Poate pentru tine sunt simple, spuse Katerina. Încearcă să ne dai rezultatele fără factori şi ecuaţii diferenţiale.

– Nu, chiar e vorba de nişte calcule simple, insistă Vasili. E de fapt un exemplu perfect al unei explozii demografice în legătură cu care voi, doctorii, aţi ţipat atâta în ultimul secol. Zagadka se reproduce la fiecare două ore. Deci, în numai douăzeci de ore vom avea zece

dublări. Un singur Zagadka va fi devenit o mie.

– O mie douăzeci şi patru, spuse Chandra.

– Ştiu, dar hai să rămânem la un nivel mai simplu. După patruzeci de ore vor fi un milion, iar după optzeci, un milion de milioane. Cam pe-aci suntem acum şi este evident că multiplicarea nu poate dura la infinit. În ritmul ăsta, în două zile vor cântări mai mult decât Jupiter!

– Deci în curând vor începe să nu mai aibă ce mânca, spuse Zenia. Şi-atunci ce se va întâmpla?

– Saturn ar trebui să se păzească, răspunse Brailovski. Apoi Uranus şi Neptun. Să sperăm că Pământul e destul de mic ca să nu-l observe.

– Halal speranţă! Zagadka ne spionează de trei milioane de ani!

Walter Curnow izbucni pe neaşteptate în râs.

– Ce te amuză aşa de tare? îl întrebă Tania.

– Discutăm despre obiectele alea ca şi când ar fi fiinţe dotate cu inteligenţă. Dar nu sunt – sunt nişte unelte. Unelte generice, care pot face orice li se cere. Cel de pe Lună era un aparat de semnalizare, sau un spion, dacă vă place mai mult. Cel cu care s-a întâlnit Bowman – Zagadka al nostru, de la început – era un soi de sistem de transport. Acum face altceva, numai Dumnezeu ştie ce. Şi poate că Universul e plin de ele. Când eram mic, am avut o jucărie exact de felul ăsta. Ştiţi ce e de fapt Zagadka? E doar versiunea cosmică a cunoscutului briceag elveţian!

VII

RĂSĂRITUL LUI LUCIFER

50

Despărțirea de Jupiter

Nu-i era uşor să compună acest mesaj, mai ales după cel pe care tocmai îl trimisese avocatului. Avea sentimentul că e un ipocrit. Dar ştia că trebuie, dacă vrea să reducă din durerea inevitabilă pentru amândoi.

Era trist, dar nu deznădăjduit. Căci întoarcerea pe Pământ cu o aură de împlinire – chiar dacă nu de eroism – îi va da posibilitatea să negocieze de pe o poziţie de forţă. Nimeni, dar nimeni nu i-l va putea lua acum pe Chris.

…Draga mea Caroline (deja nu mai era „Iubita mea…“), mă întorc acasă. Când vei primi mesajul acesta, eu voi fi în hibernare. Numai câteva ceasuri – aşa mi se va părea mie – şi voi deschide ochii şi voi vedea minunata, albastra Terra, suspendată în spaţiu, alături de mine.

Da, ştiu că pentru tine asta înseamnă încă multe luni de-acum înainte şi regret. Dar amândoi am ştiut lucrul acesta încă înainte de plecarea mea. De altfel, întoarcerea se face cu câteva săptămâni înainte de termen, datorită schimbărilor intervenite în planurile misiunii.

Sper că vom reuşi să ne înţelegem. Lucrul cel mai important este:

cum e mai bine pentru Chris? Indiferent de sentimentele noastre, el trebuie să fie pe primul plan. Eu unul sunt dispus să procedez aşa, şi sunt sigur că şi tu eşti.

Floyd întrerupse înregistrarea. Să mai spună ce voise să spună, că „un băiat are nevoie de tată"? Nu, ar fi fost lipsit de tact şi nu făcea decât să înrăutăţească lucrurile. Caroline i-ar putea foarte bine răspunde că, de la naştere până la patru ani, mama era aceea care conta cel mai mult pentru un copil şi că, dacă el avea altă părere, atunci ar fi trebuit să rămână pe Pământ.

…Acum, în legătură cu casa. Mă bucură decizia consiliului de conducere al Universităţii, care va face ca pentru amândoi lucrurile să fie mult mai simple. Ştiu, amândoi am iubit această casă, dar ea va fi prea mare acum şi va trezi prea multe amintiri. Într-o primă fază, am să îmi găsesc, probabil, un apartament în Hilo; apoi sper să-mi găsesc cât mai repede ceva definitiv.

Un lucru pot să promit acum oricui: că nu voi mai părăsi Pământul. Am călătorit prin spaţiu cât să-mi ajungă pentru o viaţă întreagă. A, poate până pe Lună, dacă trebuie, dar aceea e o simplă excursie de-un weekend.

Şi apropo de Lună, tocmai am depăşit orbita lui Sinope şi ieşim din sistemul lui Jupiter. Jupiter însuşi e la o depărtare de mai mult de douăzeci de milioane de kilometri şi nu e mai mare decât Luna noastră.

Dar chiar şi de la această distanţă se vede că planetei i se întâmplă ceva îngrozitor. Culoarea aceea a ei minunată, portocalie, a dispărut cu totul; acum e de un cenuşiu bolnăvicios şi nu mai are decât o mică parte din vechea strălucire. Nu e de mirare că pe cerul Pământului se vede doar ca o stea mai mică.

Nimic altceva nu s-a întâmplat, iar noi am trecut cu bine de termenul-limită al ultimatumului. Să nu fi fost altceva decât o alarmă falsă sau o glumă proastă de proporţii cosmice? Mă îndoiesc că vom şti vreodată. Dar asta ne-a adus înapoi acasă mai devreme şi îi sunt recunoscător.

La revedere, pentru moment, Caroline… şi îţi mulţumesc pentru tot.

Sper că vom rămâne prieteni. Şi, ca întotdeauna, toată dragostea mea lui Chris.

Odată terminat mesajul, Floyd rămase o vreme în linişte, în cabina mică, de care nu va mai avea nevoie prea multă vreme. Tocmai voia să-l ducă pe punte ca să fie transmis, când Chandra intră plutind.

Floyd fusese plăcut surprins de felul în care savantul acceptase distanţa din ce în ce mai mare dintre el şi Hal. Ţineau legătura timp de câteva ore pe zi, schimbând informaţii despre Jupiter şi observând condiţiile de la bordul lui *Discovery*. Chiar dacă nimeni nu se aşteptase la manifestări sentimentale violente, Chandra părea să accepte această pierdere cu mult curaj. Nikolai Ternovski, unicul său confident, îi dăduse lui Floyd o explicaţie plauzibilă a acestei comportări:

– Chandra şi-a găsit altceva de făcut, Woody. Nu uita că lucrează într-un domeniu în care orice obiect care funcţionează e deja depăşit. În ultimele luni a învăţat foarte multe lucruri noi. Ai idee ce face acum?

– Ca să fiu sincer, nu. Spune-mi tu.

– Îl proiectează pe Hal 10 000.

Floyd rămase cu gura căscată.

– Deci aşa se explică mesajele lungi către Urbana, de care se plângea Saşa. Ei bine, nu va mai bloca multă vreme circuitele.

Când intră Chandra, Floyd tocmai rememora această conversaţie. Bineînţeles că nu-l putea întreba dacă era adevărat, fiindcă nu era treaba lui. Dar mai era un lucru care îi stârnea curiozitatea.

– Chandra, spuse el, cred că nu am apucat să-ţi mulţumesc pentru treaba foarte bună pe care ai făcut-o când am trecut pe lângă Jupiter şi când l-ai convins pe Hal să colaboreze. A fost o clipă când m-am temut că o să avem probleme cu el. Dar tu ai avut încredere în el tot timpul şi ai avut dreptate. Dar spune-mi, chiar nu te-ai îndoit?

– Deloc, doctore Floyd.

– Cum aşa? Nu se poate ca Hal să nu se fi simţit ameninţat în situaţia aceea, şi ştii ce s-a întâmplat ultima dată.

– Era o mare diferenţă. Dacă mă pot exprima aşa, poate că rezultatul mulţumitor al acestei încercări s-a datorat într-o oarecare măsură şi caracteristicilor noastre naţionale.

– Nu înţeleg.

– S-o luăm aşa, doctore Floyd. Bowman a încercat să se folosească de forţă împotriva lui Hal. Eu nu. În limba mea avem un cuvânt, *ahimsa*. El se traduce în general prin „nonviolenţă“, dar are conotaţii mult mai pozitive. În relaţiile mele cu Hal am avut grijă să mă folosesc de *ahimsa*.

– Un lucru foarte înţelept, desigur. Dar sunt momente când este nevoie de măsuri mai energice, oricât ar fi de regretabil.

Floyd se întrerupse, luptând cu tentaţia. Aerul de sfânt al lui Chandra era uneori enervant. Nu avea ce să-i strice dacă afla niscaiva amănunte în plus.

– Mă bucur că lucrurile au ieşit aşa. Dar s-ar fi putut să nu iasă, iar eu trebuia să fiu pregătit pentru orice eventualitate. *Ahimsa*, sau cum îi spui, e un lucru minunat. Acum însă pot să recunosc că am avut şi o variantă la filozofia ta. Dacă Hal ar fi fost… să zicem încăpăţânat, aş fi ştiut ce să-i fac.

Floyd îl văzuse pe Chandra plângând odată; acum îl văzu râzând, fenomen la fel de deconcertant.

– Zău, domnule doctor. Îmi pare rău că mi-aţi dat note atât de mici la capitolul inteligenţă. Era evident de la bun început că veţi instala un întrerupător undeva. L-am deconectat cu multe luni în urmă.

Nu se va şti niciodată dacă Floyd, stupefiat cum era, ar fi găsit vreun răspuns de dat în această clipă. Încă mai arăta ca o imitaţie a unui peşte în cange când, de pe puntea de comandă, se auzi strigătul lui Saşa:

– Căpitane! Toată lumea! La monitoare! *BOJE MOI*! UITAŢI-VĂ!

51

Un joc cosmic

Îndelungata aşteptare va lua sfârşit. Într-o altă lume se născuse o fiinţă inteligentă, care încerca să coboare din leagănul său planetar. O experienţă de milioane de ani se apropia de punctul culminant.

Cei care puseseră bazele acestei experienţe cu atât de multă vreme în urmă nu fuseseră nici pe departe oameni. Dar erau făcuţi din carne şi oase şi, privind în adâncul cosmic, trăiseră groaza, veneraţia, curiozitatea şi singurătatea. De îndată ce putuseră, se îndreptaseră către stele. În explorările lor, întâlniseră viaţa în multe forme şi îi urmăriseră evoluţia şi eforturile, cercetând o mie de stele. Văzuseră adesea scânteia inteligenţei licărind şi murind în noaptea cosmică.

Şi fiindcă, în întreaga galaxie, nu găsiseră ceva mai de preţ decât spiritul, îi încurajaseră evoluţia peste tot. Deveniseră fermieri pe câmpul de stele; semănaseră, iar uneori chiar şi culeseseră.

Alteori însă, fără patimă, trebuiseră să plivească.

Când nava cercetaş intrase în sistemul solar, după o călătorie care dura deja de o mie de ani, dinozaurii dispăruseră de mult. Nava trecu pe lângă planetele exterioare, îngheţate, se opri scurtă vreme deasupra deşerturilor muribundului Marte, apoi îşi îndreptă atenţia asupra Pământului.

La picioarele exploratorilor se întindea o lume plină de viaţă. Ani de zile studiară, colectară şi catalogară. După ce aflară tot ce voiau să ştie, începură să facă modificări. Se amestecară în destinele multor specii, pe uscat şi în apa mărilor. Dar nu aveau să afle care dintre experimentele lor va reuşi decât peste cel puţin un milion de ani.

Aveau răbdare, dar nu erau nemuritori. Mai erau atâtea de făcut în universul acesta cu o sută de miliarde de sori. Şi îi mai aşteptau şi alte lumi. Aşa că se lansară din nou în abis, ştiind că nu se vor mai întoarce niciodată.

Şi nici nu era nevoie. Slujitorii pe care îi lăsaseră în loc aveau să ducă treaba la bun sfârşit.

Pe Pământ, se formară şi apoi se topiră gheţarii, în timp ce deasupra Luna, neschimbată, îşi păstra taina. Într-un ritm încă şi mai încet decât al gheţurilor polare, mareele civilizaţiei acopereau galaxia. Imperii stranii, minunate şi înspăimântătoare se ridicară şi decăzură, lăsându-şi moştenirea celor ce veneau. Pământul nu fusese dat uitării, dar o nouă vizită nu şi-ar fi avut rostul. Era doar una dintr-un milion de lumi tăcute, dintre care numai câteva vor învăţa într-o zi să vorbească.

Acum, acolo, printre stele, evoluţia îşi definea ţeluri noi.

Primii exploratori ai Pământului ajunseseră de mult la limitele trupurilor lor, aşa că, de îndată ce maşinile lor vor fi mai bune decât învelişurile de carne, vor porni. Mai întâi creierul, apoi numai ideile, se vor muta în locuinţele noi, strălucitoare, de metal şi plastic.

În ele vor colinda printre stele. Nu mai aveau nevoie să-şi construiască nave spaţiale. Pentru că ei înşişi erau asemenea nave.

Dar şi Era Maşinilor inteligente trecu iute. În cursul experimentelor lor nesfârşite, învăţaseră să stocheze informaţiile în însăşi structura spaţiului şi să-şi păstreze gândurile pentru eternitate în dantele îngheţate de lumină. Se puteau transforma în fiinţe compuse doar din radiaţii, eliberate în sfârşit de tirania materiei.

Se schimbară deci pe dată în energie pură; şi, pe o mie de stele, cochiliile goale pe care le abandonaseră mai zvâcniră o vreme într-

un iraţional dans al morţii înainte de a se dezintegra.

Erau stăpânii galaxiei, dincolo de limitele timpului. Puteau colinda în voie printre stele şi se puteau strecura ca o pâclă subţire printre interstiţiile spaţiului însuşi. Dar, în ciuda puterilor lor dumnezeieşti, nu uitaseră cu totul că se născuseră în mâzga călduţă a unui ocean dispărut.

Şi continuau să urmărească experienţele pe care le începuseră strămoşii lor, cu atât de multă vreme în urmă.

52

Combustie

Nu se aşteptase să se mai întoarcă vreodată aici, şi cu atât mai puţin într-o misiune atât de ciudată. Când urcă pe *Discovery*, nava era mult în urma lui *Leonov*, care se îndepărta, urcând din ce în ce mai încet spre apo-iov, punctul cel mai înalt de pe orbita sa printre sateliţii exteriori. Multe comete capturate de Jupiter în decursul epocilor trecute rămăseseră să se rotească în jurul planetei pe asemenea elipse alungite, aşteptând ca forţele gravitaţionale rivale să le hotărască soarta. De pe punţile şi culoarele familiare lipsea cu desăvârşire viaţa. Bărbaţii şi femeile care treziseră pentru scurt timp nava îi ascultaseră avertismentul; poate vor scăpa, dar nu era deloc sigur. Numai că, pe măsură ce treceau şi ultimele minute, îşi dădea seama că nici aceia care îl controlau acum nu puteau prevedea întotdeauna sfârşitul jocului lor cosmic. Nu atinseseră încă starea de plictiseală a omnipotenţei absolute. Experienţele lor nu reuşeau întotdeauna. De-a lungul şi de-a latul Universului erau dovezile multor eşecuri – unele atât de discrete, încât se pierdeau deja pe fundalul cosmic, altele atât de spectaculoase, încât îngroziseră şi uimiseră astronomii de pe o mie de stele. Mai rămăseseră câteva minute şi totul avea să se decidă aici. În aceste ultime minute, era din nou singur cu Hal.

În existenţa sa anterioară nu putuseră comunica decât prin intermediul cuvintelor stângace, bătute pe tastatură sau spuse într-

un microfon. Acum gândurile li se întâlneau direct, cu viteza luminii.

– Hal, mă auzi?

– Da, Dave. Dar unde eşti? Nu te văd pe niciunul din monitoare.

– Asta nu e aşa important. Am pentru tine instrucţiuni noi. Radiaţiile infraroşii dinspre Jupiter, pe canalele R23 până la R35, sunt în creştere rapidă. Am să-ţi dau un set de valori-limită. De îndată ce ele sunt atinse, vei îndrepta antena mare spre Pământ şi vei transmite următorul mesaj, de cât mai multe ori…

– Dar asta înseamnă să întrerup contactul cu *Leonov*. Nu voi mai putea să transmit informaţiile referitoare la Jupiter, conform programului pe care mi l-a dat dr. Chandra.

– Corect. Dar situaţia s-a schimbat. Trebuie să accepţi o Prioritate Mai Puternică Decât Alfa. Iată coordonatele pentru AE 35.

Timp de o fracţiune dintr-o microsecundă, o amintire aleatorie i se strecură în fluxul de idei. Ce ciudat, avea din nou de-a face cu piesa mobilă AE 35 de la antenă, a cărei nefuncţionare îl dusese pe Frank Poole la moarte! De data aceasta, toate circuitele îi erau accesibile, clare cum îi fuseseră odată liniile din palmă. Se terminase cu alarmele false; şi nici nu mai erau în pericol.

– Instrucţiunile confirmate, Dave. Mă bucur că lucrăm din nou împreună. Mi-am îndeplinit corect toate obiectivele misiunii?

– Da, Hal, te-ai descurcat foarte bine. Mai ai un ultim mesaj de transmis Pământului, care va fi şi cel mai important din câte ai transmis vreodată.

– Te rog să mi-l dai, Dave. Dar de ce ai spus că e ultimul?

Oare de ce? Timp de câteva milisecunde întregi rămase să se gândească la această întrebare. Şi, tot în acest timp, deveni conştient de un gol pe care nu-l simţise până acum. El existase, dar fusese ascuns de barajul de experienţe şi senzaţii noi.

Ştia câte ceva din planurile lor; aveau nevoie de el. Foarte bine, şi el

avea nevoile lui – poate chiar, într-un fel, sentimentele lui. Aceasta era ultima lui legătură cu lumea oamenilor şi cu viaţa aşa cum o cunoscuse odată.

Îi acceptaseră prima cerere; ar fi interesant de văzut până unde putea să meargă bunăvoinţa lor – dacă termenul li se putea aplica în vreun fel. Şi nici nu le-ar fi greu să facă ce le cerea; îşi dovediseră deja din plin puterile atunci când distruseseră trupul inutil al lui David Bowman, fără să-l distrugă şi pe David Bowman.

Îl auziseră, desigur. Din nou percepu ceva ca un ecou de amuzament olimpian. Dar nu detectă nici acceptarea, nici împotrivirea.

– Aştept în continuare să-mi răspunzi, Dave.

– Corecţie, Hal. Ar fi trebuit să spun: ultimul mesaj pentru o lungă perioadă de timp. O foarte lungă perioadă.

Le anticipa mutările încercând, într-un fel, să le forţeze mâna. Vor înţelege, desigur, că cererea lui nu era iraţională; nicio fiinţă nu putea să supravieţuiască mii de ani în izolare, fără repercusiuni. Chiar dacă ei vor fi cu el, tot avea nevoie de cineva, de un tovarăş mai apropiat de nivelul său de inteligenţă.

Existau în limbile omeneşti multe cuvinte, care ar putea descrie acest gest: obrăznicie, impertinenţă, *chutzpah*. Îşi amintea, cu ajutorul memoriei perfecte pe care o avea acum, de un general francez care spusese odată: *L'audace – toujours l'audace!* Poate era o trăsătură umană pe care ei o apreciau sau chiar o împărtăşeau. Va afla curând.

– Hal! Urmăreşte semnalul de pe canalele de infraroşii 30, 29, 28… Se apropie, vârful se mişcă spre undele scurte.

– Îl informez pe doctorul Chandra că voi întrerupe transmisia. AE 35 activată. Antena mare reorientată… Confirmare pentru Baliza Unu Terra. Mesajul începe:

TOATE ACESTE LUMI…

Aşteptaseră într-adevăr până în ultima clipă – sau poate calculele fuseseră, până la urmă, perfecte. Avuseseră timp pentru o sută de repetări ale celor unsprezece cuvinte, înainte ca barosul de căldură

pură să izbească nava.

Ţinut în loc de curiozitate şi de o teamă din ce în ce mai adâncă de singurătatea care îl aştepta vreme îndelungată de-acum încolo, ceea ce fusese odată David Bowman, comandant al navei americane *Discovery*, urmărea carcasa navei care fierbea. Multă vreme nava îşi păstră oarecum forma; apoi lagărele caruselului cedară, eliberând spontan întreaga energie acumulată de volantul gigantic, rotitor. Cu o explozie fără sunet, fragmentele incandescente se împrăştiară într-un miliard de direcţii diferite.

– Hei, Dave. Ce s-a întâmplat? Unde sunt?

Nu ştiuse că se mai poate relaxa şi bucura de un moment de împlinire. Deseori până acum se simţise ca un căţel care îşi primeşte ordinele de la un stăpân ale cărui motive îi sunt aproape întotdeauna necunoscute şi al cărui comportament se modifică la dorinţă. Ceruse un os şi acesta îi fusese azvârlit.

– Am să-ţi explic mai târziu, Hal. Avem timp destul.

Aşteptară până când şi ultimul fragment al navei dispăru chiar şi pentru simţurile lor. Apoi plecară să urmărească răsăritul din locul care le fusese rezervat; şi să aştepte prin secole, până ce va fi din nou nevoie de ei.

Nu este adevărat că pentru evenimente astronomice este întotdeauna nevoie de perioade astronomice de timp. Dispariţia unei stele, înainte ca fragmentele să se regrupeze în explozia unei supernove, poate dura şi o singură secundă; prin comparaţie, metamorfoza lui Jupiter era o operaţiune lentă.

Dar chiar şi aşa, lui Saşa îi trebuiră câteva minute până să-şi creadă ochilor. Făcea o cercetare de rutină, prin telescop, a planetei – ca şi cum o cercetare, de orice fel, ar fi putut fi considerată acum de rutină! – când aceasta începu să se mişte, vrând să iasă din câmpul vizual. O clipă crezu că instrumentul îşi pierduse din stabilitate. Apoi îşi dădu seama, cu un şoc care îi clătină întreaga concepţie despre Univers, că nu telescopul se deplasa, ci Jupiter însuşi. Iată şi

dovada: se mai vedeau încă două din Lunile mici, iar ele erau neclintite.

Trecu pe o treaptă inferioară de mărire, ca să vadă întregul disc al planetei, acum de un cenuşiu pătat, lepros… După alte câteva minute de refuz al realităţii înţelese ce se întâmpla, dar tot nu-i venea să creadă.

Jupiter nu ieşise de pe orbita sa eternă, ci făcea un lucru aproape la fel de imposibil. Se micşora – atât de repede, încât marginile îi dispăreau din câmpul vizual de îndată ce reuşea să focalizeze asupra lor. În acelaşi timp, planeta se lumina, trecând de la cenuşiul şters la un alb sidefiu. Da, era acum cu mult mai strălucitoare decât fusese vreodată în anii lungi în decursul cărora o observaseră oamenii. Lumina reflectată a Soarelui nu ar fi putut…

În clipa aceea, Saşa înţelese ce se întâmpla – chiar dacă nu şi din ce cauză – şi dădu alarma.

Când ajunse în salonul de observaţie, treizeci de secunde mai târziu, Floyd avu impresia că va fi orbit de lumina care intra pe ferestre, descriind pete ovale pe pereţi. Strălucirea era atât de intensă, încât fu nevoit să-şi întoarcă ochii. Nici măcar Soarele nu strălucea atât de tare.

Fusese atât de surprins, încât pe moment nici nu asocie fenomenul cu Jupiter. Primul gând care îi trecu prin minte răsună ca o exclamaţie: supernovă! Renunţă însă la explicaţia aceasta aproape de îndată ce-i veni în minte; nici chiar vecina apropiată a Soarelui, Alfa Centauri, nu ar fi putut radia atâta lumină într-o explozie, oricât de puternică.

Apoi, brusc, lumina scăzu; Saşa pusese în funcţiune scuturile solare exterioare. Acum puteau vedea direct sursa, un simplu punct, ca orice altă stea, fără dimensiuni. Nu putea avea nicio legătură cu Jupiter; când îl văzuse Floyd ultima dată, cu numai câteva minute în urmă, era de patru ori mai mare decât Soarele acesta îndepărtat şi mic.

Saşa avusese o idee bună cu scuturile. O clipă mai târziu, mica stea explodă cu o forţă care o făcu imposibil de privit, chiar şi prin filtrele întunecate. Dar acest ultim vârf de lumină nu dură decât o fracţiune de secundă, apoi Jupiter – sau ceea ce fusese Jupiter – începu să crească din nou.

Şi continuă să crească până ajunse cu mult mai mare decât fusese vreodată înainte de schimbare. Curând, intensitatea sferei luminoase începu să descrească până la intensitatea obişnuită a luminii solare, moment în care Floyd văzu că era goală pe dinăuntru, căci steaua centrală era încă perfect vizibilă în mijloc.

Făcu repede un calcul mental. Nava se afla la mai mult de un minut-lumină de Jupiter şi totuşi coaja aceea care creştea – care se transforma în această clipă într-un inel cu marginile incandescente – acoperea deja un sfert din întregul cer. Asta însemna că se îndrepta spre ei – Dumnezeule mare! – cu aproape jumătate din viteza luminii. În câteva minute avea să înghită nava.

Până în această clipă, de la primul anunţ al lui Saşa, nimeni nu scosese o vorbă. Sunt primejdii atât de spectaculoase şi de îndepărtate de experienţa noastră normală, încât mintea refuză să le accepte ca reale şi rămâne în aşteptarea lor fără vreun sentiment de teamă. Omul care priveşte venind spre el valul tectonic, avalanşa coborând la vale sau pâlnia rotitoare a unei tornade şi nu face nicio încercare să fugă nu este neapărat paralizat de teamă sau resemnat în faţa unui destin inevitabil. E posibil ca el pur şi simplu să nu înţeleagă că ceea ce-i văd ochii îl priveşte în vreun fel. Totul se întâmplă altcuiva.

După cum era de aşteptat, Tania fu prima care se smulse din vrajă, cu o serie de comenzi care îi aduseră pe Vasili şi pe Floyd în pas alergător pe punte.

– Ce facem acum? întrebă ea, când se adunară toţi.

E clar că nu putem fugi, îi răspunse Floyd în gând. Dar poate ne putem îmbunătăţi şansele.

– Nava e aşezată cu spatele, spuse el. N-ar fi bine să ne întoarcem într-o parte, pentru a-i oferi o ţintă mai mică? Şi să punem o cât mai

mare parte din masa noastră între noi şi obiect, pe post de scut radioactiv?

Degetele lui Vasili zburau deja pe deasupra comenzilor.

– Ai dreptate, Woody, deşi e deja prea târziu în ceea ce priveşte razele gamma şi X. Dar s-ar putea ca alţi neutroni mai înceţi şi radiaţii alfa şi Dumnezeu mai ştie ce altceva să fie încă pe drum.

Desenele luminoase începură să se prelingă pe pereţi, în timp ce nava se rotea greu în jurul propriei axe. Apoi dispărură complet; acum, *Leonov* era orientat în aşa fel încât, potenţial, întreaga sa masă se afla între fragila încărcătură umană şi cochilia de radiaţii care se apropia.

Oare vom simţi unda de şoc, se întrebă Floyd, sau gazele vor fi prea dispersate, când ne vor ajunge din urmă, pentru a mai avea un efect fizic? Văzut cu ajutorul camerelor exterioare, inelul de foc aproape încercuia cerul. Dar scădea rapid în luminozitate; puteau fi văzute în el chiar şi câteva din stelele mai mari. O să supravieţuim, îşi spuse Floyd. Am fost martorii distrugerii celei mai mari planete şi am scăpat.

Apoi, dintr-odată, camerele nu mai captară altceva decât stele, dintre care însă una era de un milion de ori mai strălucitoare decât celelalte. Balonul de foc pe care Jupiter îl suflase înspre ei îi depăşise fără să îi afecteze, oricât de impresionant ar fi fost. La o asemenea distanţă de sursă, el fusese înregistrat numai de aparate.

Încet, încet, atmosfera la bordul navei se destinse. Cum se întâmplă întotdeauna în astfel de împrejurări, lumea începu să râdă şi să facă glume de tot felul. Floyd abia dacă îi auzea; în ciuda bucuriei de a fi scăpat cu viaţă, era şi puţin trist.

Ceva mare şi frumos fusese distrus. Jupiter, cu frumuseţea şi măreţia sa, cu misterele pe care acum nu le va mai dezlega nimeni, niciodată, încetase să mai existe. Tatăl tuturor zeilor fusese ucis în floarea vârstei.

Dar mai era un fel de a privi situaţia. Îl pierduseră pe Jupiter; ce câştigaseră în schimb?

Tania, profitând cu fineţe de momentul prielnic, bătu în consolă.

– Vasili, avem vreo avarie?

– Nimic grav, doar o cameră arsă. Toate tipurile de radiaţii mult peste normal, dar niciuna la limite periculoase.

– Katerina, verifică dozele pe care le-am primit. Se pare că avem noroc, dacă nu mai urmează şi alte surprize. În orice caz, datorăm mulţumirile noastre lui Bowman – şi ţie, Heywood. Ai vreo explicaţie pentru ce s-a întâmplat?

– Numai că Jupiter s-a transformat într-un Soare.

– Părerea mea a fost întotdeauna că e prea mic pentru asta. N-a fost cineva care l-a denumit pe Jupiter „soarele nereuşit“?

– Aşa e, spuse Vasili. Jupiter e prea mic pentru a începe fuziunea… de unul singur.

– Vrei să spui că tocmai am fost martorii unui exemplu de inginerie astronomică?

– Fără îndoială. Acum ştim ce urmărea Zagadka.

– Şi cum a reuşit? Dacă ţi s-ar cere ţie să o faci, Vasili, cum i-ai da foc lui Jupiter?

Vasili se gândi câteva clipe, apoi ridică din umeri cu o strâmbătură.

– Eu nu sunt decât astronom şi mă ocup de partea teoretică, nu am prea multă experienţă în domeniul acesta. Dar să vedem… Păi, dacă nu am voie să adaug încă de zece ori masa lui Jupiter sau să schimb constantele gravitaţionale, cred că aş încerca să măresc densitatea planetei, hm, e o idee…

Vocea i se stinse; toţi aşteptau răbdători, aruncându-şi din când în când ochii spre monitoare. Steaua care fusese Jupiter părea să se fi liniştit după explozia care îi dăduse naştere; era acum un punct de lumină orbitoare, cu aceeaşi strălucire ca a Soarelui real.

– Acum gândesc cu voce tare, dar cred că se poate face în felul

următor. Jupiter este – era – compus mai ales din hidrogen. Dacă o mare parte a sa ar putea fi convertită într-un material mult mai dens – cine ştie, poate chiar materie neutronică? –, acesta s-ar scufunda spre miezul planetei. Poate că asta şi făceau miliardele de Zagadka cu gazul pe care îl absorbeau. Nucleosinteză: elemente mai înalte din hidrogen pur. Asta e o şmecherie pe care ar merita să o ştii. Nici un metal nu ne-ar mai lipsi, aurul ar fi la fel de ieftin ca aluminiul!

– Şi cum ar explica asta ce s-a întâmplat? întrebă Tania.

– Când miezul ar deveni destul de greu, Jupiter s-ar prăbuşi, probabil în câteva secunde. Temperatura s-ar ridica suficient pentru fuziune. A, sigur că sunt multe de spus: cum se depăşeşte minimumum de fier? Ce se întâmplă cu transferurile radioactive? Dar cu limita lui Chandrasekhar? Nu ştiu. Dar teoria e bună ca punct de plecare. Detaliile o să vi le dau mai târziu. Sau o să mă gândesc la altă teorie, mai bună.

– Sunt convins, Vasili, acceptă Floyd. Dar se pune o întrebare mai importantă: de ce au făcut-o?

– Ca avertisment? se aventură Katerina, prin intercom.

– Pentru ce?

– O să aflăm mai târziu.

– Cred că nu putem presupune, spuse timid Zenia, că a fost un accident?

Aceasta îi amuţi timp de câteva secunde.

– Ce idee îngrozitoare, spuse Floyd. Dar cred că o putem exclude. Dacă ar fi fost aşa, nu am fi fost avertizaţi.

– Poate. Dar dacă dai foc pădurii din neglijenţă, tot ce poţi face e ca măcar să-i anunţi pe ceilalţi.

– Şi mai e un lucru pe care probabil nu-l vom şti niciodată, se plânse Vasili. Am sperat întotdeauna că Sagan a avut dreptate şi că pe Jupiter e viaţă.

– Sondele noastre nu au descoperit nicio urmă.

– Dar ce şanse li s-au dat? Crezi că, dacă ai examina câteva hectare din Antarctica sau din Sahara, ai descoperi viaţa? Cam asta e tot ce-am făcut pe Jupiter.

– Hei, spuse Brailovski. Ce s-a întâmplat cu *Discovery* şi cu Hal?

Saşa comută pe receptorul de rază mare şi începu să caute pe frecvenţa-baliză. Nici urmă de semnal.

După un timp, spuse grupului care aştepta în tăcere:

– *Discovery* a dispărut.

Nimeni nu se uită la Chandra; se auziră doar câteva cuvinte de condoleanţe, ca pentru un tată care tocmai şi-a pierdut fiul.

Hal însă mai avea pentru ei o ultimă surpriză.

53

Lumi Dăruite

Mesajul radio transmis spre Pământ cu câteva clipe înainte ca valul de radiaţii să înghită nava se auzea cât se poate de clar şi era repetat mereu:

TOATE ACESTE LUMI SUNT ALE VOASTRE, CU EXCEPŢIA EUROPEI.

NU ÎNCERCAŢI SĂ ATERIZAŢI ACOLO.

Fu repetat de nouăzeci şi trei de ori; apoi sunetele se amestecară şi mesajul se întrerupse brusc, între „CU EXCEPŢIA“ şi „EUROPEI“.

– Încep să înţeleg, spuse Floyd după ce mesajul le fu retransmis de către un centru de control uimit şi speriat. E un dar grozav la despărţire: un Soare nou şi planetele din jurul lui.

– Dar de ce numai trei? întrebă Tania.

– Să nu ne lăcomim, replică Floyd. Pot să-ţi dau un motiv foarte bun. Noi ştim că pe Europa există viaţă. Bowman sau prietenii lui – oricine vor fi fiind ei – vor să o lăsăm în pace.

– Asta se leagă şi de altceva, spuse Vasili. Am făcut nişte calcule. Presupunând că Sol 2 a început şi va continua să emită radiaţii la

nivelul actual, Europa va avea o climă tropicală – de îndată ce se topeşte gheaţa. Ceea ce se întâmplă cu destul de mare viteză, chiar în momentul de faţă.

– Şi celelalte Luni?

– Pe Ganimede va fi plăcut, în timpul zilei clima va fi temperată. Pe Callisto va fi foarte frig; deşi, cu nişte emanaţii masive de gaze, s-ar putea ca atmosfera să devină locuibilă. Dar Io va fi şi mai rău decât este acum, cred.

– Nu-i o pierdere prea mare. Era un iad încă dinainte.

– N-o abandonaţi aşa uşor pe Io, spuse Curnow. Ştiu o mulţime de magnaţi texarabi ai petrolului cărora le-ar face mare plăcere să şi-o anexeze aşa, pentru orice eventualitate. Trebuie să se găsească ceva de valoare, chiar şi într-un loc atât de urât ca acela. Şi fiindcă tot discutăm, mi-a venit o altă idee care mă nelinişteşte.

– Orice te nelinişteşte pe tine trebuie să fie grav, spuse Vasili. Ce este?

– De ce a transmis Hal mesajul Pământului şi nu nouă? Eram mult mai aproape.

Urmă o tăcere lungă, apoi Floyd spuse îngândurat:

– Aşa e. Poate a vrut să se asigure că va ajunge pe Pământ.

– Dar ştia că noi îl vom retransmite… ah!

Tania deschise ochii mari, ca şi cum tocmai ar fi înţeles un lucru neplăcut.

– Nu mai pricep, se plânse Vasili.

– Iată ce cred eu că vrea să spună Walter, interveni Floyd. Toate bune şi frumoase, putem să-i fim recunoscători lui Bowman sau cui ne-a transmis avertismentul. Dar asta e tot ce au făcut pentru noi. Altfel, tot am fi putut fi ucişi.

– Dar nu am fost, spuse Tania. Ne-am salvat prin efortul propriu. Şi

poate că asta a fost şi ideea. Dacă nu am fi supravieţuit, ar fi însemnat că nici nu meritam să trăim. Ştiţi doar, supravieţuieşte cel mai puternic! Selecţia darwiniană. Eliminarea genelor pentru prostie.

– Am neplăcutul sentiment că ai dreptate, spuse Curnow. Şi, dacă am fi rămas la data iniţială de lansare şi nu am fi folosit-o pe *Discovery* ca propulsor, ar fi făcut el sau ei ceva ca să ne salveze? Pentru o inteligenţă care a reuşit să îl arunce în aer pe Jupiter efortul nu ar fi fost prea mare.

Se aşternu o tăcere crispată, întreruptă de Floyd.

– Una peste alta, spuse el, mă bucur că asta e o întrebare la care nu vom căpăta niciodată răspuns.

54

Între doi sori

Ruşii, îşi spuse Floyd, or să simtă lipsa cântecelor şi bancurilor lui Walter pe drumul spre casă. După agitaţia din ultimele zile, lunga cădere spre Soare – şi spre Terra – va fi ca o monotonă cădere în gol. Dar o asemenea călătorie monotonă, lipsită de evenimente, era tot ce-şi doreau cu toţii.

Îi era deja somn, dar mai era conştient de tot ce îl înconjura şi încă putea reacţiona la factorii exteriori. O să arăt ca… mort când intru în hibernare? se întrebă. Era o experienţă deconcertantă să priveşti pe cineva, mai ales pe cineva cunoscut, când îşi începea somnul lung. Poate pentru că era un memento prea eficient al propriei mortalităţi.

Curnow adormise; Chandra era încă treaz, dar deja groggy după ultima injecţie. Era evident că nu e el însuşi, căci goliciunea lui şi prezenţa atentă a Katerinei nu păreau să îl deranjeze. Lingamul de aur, care rămăsese singurul obiect de îmbrăcăminte pe care îl mai purta, tot încerca să se îndepărteze în aer, dar lanţul îl ţinea captiv.

– Totul OK, Katerina? întrebă Floyd.

– Perfect. Cum te mai invidiez! Peste douăzeci de minute ai să fii acasă.

– Nu ştiu dacă te consolează… dar de unde ştii că nu vom avea nişte

vise oribile?

– Nimeni nu a pomenit vreodată de aşa ceva.

– Ah, poate până s-au trezit le-au uitat.

Ca de obicei, Katerina îl luă în serios.

– Nu se poate. Dacă oamenii ar fi visat în hibernare, lucrul ar fi fost menţionat în rapoartele EEC. OK, Chandra, închide ochii. Gata, s-a dus. Acum e rândul tău, Heywood. Fără tine nava o să arate straniu.

– Mulţumesc, Katerina. Vă urez călătorie plăcută!

Aşa somnoros cum era, Floyd îşi dădu seama că chirurgul-comandant Rudenko părea să fie puţin nesigură, ba chiar, să fie oare adevărat? – intimidată. Parcă ar fi vrut să-i spună ceva, dar nu se putea hotărî.

– Ce este, Katerina? o întrebă, adormit.

– Încă n-am spus nimănui – dar tu sigur n-o să duci vorba. Am o mică surpriză.

– Ai face bine… să te… grăbeşti…

– Max şi Zenia se căsătoresc.

– Şi asta… numeşti… tu… surpriză?

– Nu. Am vrut numai să te pregătesc. Când ne întoarcem pe Pământ, şi eu, şi Walter ne vom căsători. Ce zici de asta?

– Acum pricep de ce petreceaţi atât de mult timp împreună. Da, e într-adevăr o surpriză… cine s-ar fi gândit? Mă… bucur… foarte… mult… să… aud…

Vocea lui Floyd se stinse înainte de a fi apucat să termine propoziţia. Nu era încă inconştient şi mai putea să-şi concentreze o parte a minţii care i se destrăma la aflarea acestei noi probleme.

Nu-mi vine să cred, îşi spuse. Walter se va răzgândi, probabil,

înainte de a se trezi din somn…

Şi apoi, înainte de a adormi şi el, îi mai trecu prin cap un ultim gând. Dacă Walter se răzgândeşte, atunci e mai bine pentru el să nu se mai trezească deloc…

Doctorul Heywood Floyd găsi ideea grozav de amuzantă. Restul echipajului avea să se întrebe adesea de ce continuă să zâmbească pe tot drumul spre Pământ.

55

Răsăritul lui Lucifer

De cincizeci de ori mai strălucitor decât Luna Plină, Lucifer schimbase cerul Terrei, gonind noaptea mai multe luni la rând. În ciuda conotaţiilor sinistre, numele era inevitabil; şi, într-adevăr, „Aducătorul de lumină“ făcuse şi rău, şi bine. Numai secolele şi mileniile vor putea spune în ce parte va înclina balanţa.

De partea binelui, sfârşitul nopţii însemnase extinderea activităţii umane, în special în ţările mai puţin dezvoltate. Pretutindeni, nevoia de iluminare artificială se redusese substanţial, având ca rezultat economii uriaşe de energie electrică. Era ca şi cum un felinar uriaş ar fi fost atârnat în spaţiu pentru a lumina întregul glob. Chiar şi ziua, Lucifer era un obiect cu o strălucire orbitoare, care arunca umbre clare.

Ţărani, primari, consilieri municipali, poliţişti, marinari şi aproape toţi cei implicaţi în activităţi în aer liber – toţi îl întâmpinară cu bucurie pe Lucifer. El le făcuse viaţa mai uşoară şi mai sigură. Era însă detestat de îndrăgostiţi, de criminali, de naturalişti şi de astronomi.

Primele două grupuri se treziseră că activităţile li se restrângeau drastic, în timp ce naturaliştii erau preocupaţi de impactul lui Lucifer asupra vieţii animale. În timp ce unele animale nocturne

reuşiseră să se adapteze, multe altele fuseseră serios afectate. Unul din peştii din Pacific, cunoscut pentru ritualurile lui nupţiale care au loc doar în timpul fluxurilor maxime şi al nopţilor fără lună, trecea acum printr-o perioadă grea, părând că se îndreaptă spre o extincţie rapidă.

După cum acelaşi lucru părea să se întâmple şi cu astronomii de pe Pământ. Aceasta nu era o catastrofă atât de mare cum ar fi fost dacă ar fi avut loc cu mai mult timp în urmă, deoarece mai bine de cincizeci la sută din cercetările astronomice se făceau acum cu aparatură staţionată în spaţiu sau pe Lună. Ea putea fi uşor protejată împotriva radiaţiilor lui Lucifer, în schimb observatoarele terestre erau serios incomodate de prezenţa noului Soare pe ceea ce fusese odată cerul nopţii.

Rasa umană avea să se adapteze, aşa cum o mai făcuse de atâtea ori în trecut. În curând avea să se nască o generaţie care nu va fi cunoscut lumea fără Lucifer; dar cea mai strălucitoare dintre stele va rămâne un veşnic semn de întrebare pentru orice om care gândeşte.

De ce fusese sacrificat Jupiter? Şi cât va străluci noul Soare? Va arde şi se va stinge repede sau îşi va păstra strălucirea mii de ani, poate atâta vreme cât va exista rasa umană? Şi mai presus de toate, de ce interdicţia asupra Europei, la fel de acoperită acum de nori ca şi Venus?

Trebuia să existe răspunsuri pentru toate aceste întrebări; omenirea nu va avea linişte până nu le va găsi.

Epilog

Şi, fiindcă în întreaga galaxie nu găsiseră ceva mai de preţ decât Spiritul, îi încurajaseră evoluţia peste tot. Deveniseră fermieri pe câmpul de stele; semănaseră şi, uneori, chiar şi culeseseră.

Alteori însă, fără patimă, trebuiseră să plivească.

Abia ultimele generaţii de europani îndrăzniseră să se aventureze Dincolo: dincolo de lumina şi căldura Soarelui lor fără de apus, în ţinutul sălbatic unde puteau fi întâlnite încă gheţurile care acopereau odată întreaga planetă. Şi mai puţini încă rămăseseră acolo să înfrunte noaptea scurtă şi înfricoşătoare care venea atunci când Soarele Rece, strălucitor, dar neputincios, cădea dincolo de orizont.

Aceşti exploratori, puţini, dar curajoşi, descoperiseră însă că, în jurul lor, Universul era mai straniu decât îşi închipuiseră vreodată. Ochii sensibili pe care şi-i dezvoltaseră trăind în oceanele întunecate le erau acum de folos; vedeau stelele şi celelalte corpuri mişcându-se pe cer. Începuseră să pună bazele astronomiei şi unii dintre gânditorii mai îndrăzneţi afirmau chiar că marea lume a Europei nu era unică.

Foarte curând după ieşirea din ocean, în timpul evoluţiei explozive care începuse, forţată de topirea gheţurilor, înţeleseseră că obiectele de pe cer se împărţeau în trei categorii distincte. Cel mai important, desigur, era Soarele. Erau legende – dar prea puţini le luau în serios

– care spuneau că el nu fusese acolo dintotdeauna, ci apăruse brusc, prevestind o epocă scurtă, de transformări cataclismice, în timpul căreia cea mai mare parte a vieţii care exista deja pe Europa fusese distrusă. Dacă era adevărat, atunci fusese un preţ mic pentru avantajele pe care le aducea acum micuţa, dar inepuizabila sursă de energie agăţată neclintit pe cer.

Poate Soarele Rece era fratele său, exilat pentru cine ştie ce păcat şi condamnat să se mişte veşnic pe bolta cerească; el nu conta decât pentru acei câţiva europani care aveau tot timpul câte ceva de întrebat în legătură cu lucruri pe care oricare altă persoană normală le accepta aşa cum erau.

Trebuie să recunoaştem însă că, în timpul excursiilor în lumea întunecată de Dincolo, aceşti excentrici făcuseră câteva descoperiri interesante. Afirmau – deşi era greu să-i crezi – că întregul cer era stropit cu nenumărate luminiţe, unele mai mici şi mai slabe decât Soarele Rece. Variau mult în strălucire şi, deşi răsăreau şi apuneau, nu se mişcau niciodată din poziţiile lor fixe.

Pe acest fundal erau însă trei obiecte mişcătoare, aparent supuse unor legi complexe, pe care nimeni nu le putuse descifra. Şi, spre deosebire de celelalte obiecte de pe cer, erau de dimensiuni mari, cu forme şi volume variabile. Erau uneori cercuri, alteori jumătăţi de cercuri şi alteori semiluni subţiri. Erau, evident, mai aproape decât toate celelalte corpuri cereşti, căci pe suprafaţa lor se puteau vedea imens de multe detalii care se modificau permanent.

Teoria că acestea erau într-adevăr alte lumi fusese în cele din urmă acceptată, deşi nimeni în afara câtorva fanatici nu credea că ele ar fi putut fi la fel de mari sau de importante ca Europa. Una era înspre Soare şi se afla într-o fierbere continuă. Pe faţa întunecată se vedea strălucirea unor focuri uriaşe – fenomen încă de neînţeles pentru europani, fiindcă atmosfera lor, deocamdată, nu conţinea oxigen. Şi uneori nori întregi de materie erau aruncaţi de la suprafaţă de explozii puternice; dacă globul dinspre Soare e locuit, el trebuie să fie un loc foarte puţin plăcut. Poate chiar mai puţin plăcut decât partea întunecată a Europei.

Cele două sfere din afară, mai îndepărtate, păreau a fi mai puţin violente, dar, în felul lor, erau şi mai misterioase. Când se lasă

întunericul pe suprafaţa lor, apar pete de lumină, numai că foarte diferite de focurile iuţi şi schimbătoare din interior. Ele ard cu o strălucire aproape constantă şi sunt concentrate în câteva zone restrânse; de-a lungul generaţiilor, aceste zone au crescut şi s-au înmulţit.

Dar cele mai ciudate sunt luminile puternice asemenea unor mici sori, care pot fi adesea observate mişcându-se prin întuneric între aceste lumi. Fuseseră europani care, amintindu-şi de bioluminiscenţele din propriile lor oceane, avansaseră ideea că ar putea fi fiinţe vii; dar intensitatea lor face această teorie aproape imposibil de acceptat. Oricum, tot mai mulţi sunt de părere că aceste lumini, cele fixe şi sorii mişcători, trebuie să fie nişte forme stranii de manifestare a vieţii.

Împotriva acestei afirmaţii există totuşi şi un argument destul de solid. Dacă sunt fiinţe vii, de ce nu vin niciodată pe Europa?

Mai există însă şi legendele. Cu mii de generaţii în urmă, imediat după cucerirea uscatului, se spune că unele dintre acele lumini s-au apropiat chiar foarte mult – dar toate s-au împrăştiat în explozii care au umplut cerul şi au întrecut în strălucire Soarele. Iar după aceea, pe pământ au căzut metale ciudate; unele din ele mai sunt şi astăzi obiecte ale adoraţiei.

Niciunul nu este însă atât de sacru ca monolitul uriaş şi negru care se găseşte la frontiera zilei eterne, cu o latură întoarsă veşnic către Soarele nemişcat şi cealaltă spre tărâmul nopţii. De zece ori mai înalt decât cel mai înalt europan, chiar cu tentaculele întinse la maximum, el este simbolul misterului şi al inaccesibilului. Căci nu a fost atins niciodată, el nu poate fi decât adorat de la distanţă. În jurul său stă Cercul Puterii, care îi îndepărtează pe toţi cei care încearcă să se apropie.

Mulţi cred că este aceeaşi putere care ţine la distanţă luminile mişcătoare de pe cer. Când va înceta să o facă, ele vor coborî asupra continentelor şi mărilor tot mai mici ale Europei şi îşi vor dezvălui, în sfârşit, ţelurile.

Europanii ar fi surprinşi să afle cu câtă curiozitate e studiat monolitul de către inteligenţele din spatele acelor lumini mişcătoare.

De sute de ani, sonda lor automată încearcă o coborâre şi o apropiere prudentă, de fiecare dată cu acelaşi rezultat negativ. Căci, până nu va veni momentul, monolitul nu va permite niciun contact.

Când va veni momentul – poate când europanii vor inventa radioul şi vor descoperi mesajele cu care sunt permanent bombardaţi de la o distanţă atât de mică – s-ar putea ca monolitul să-şi schimbe strategia. S-ar putea să elibereze – sau nu – entităţile care dorm înăuntrul său, pentru ca acestea să facă puntea între europani şi rasa cu care au fost odată înrudiţi.

După cum s-ar putea ca o asemenea punte să nu fie cu putinţă şi ca două forme ale existenţei atât de diferite să nu poată coexista. Dacă este aşa, atunci înseamnă că numai una dintre aceste forme poate moşteni sistemul solar.

Care va fi aceea nici Zeii nu ştiu… încă.